İÇİNDEKİLER

Sayfa

ŞEKİL LİSTESİ iv

ÇİZELGE LİSTESİ ix

ÖNSÖZ x

ÖZET xi

ABSTRACT xii

1. GİRİŞ 1

1.1 Çalışmanın Amacı 3
1.2 Çalışmanın Yöntemi 4

2. SIHHİLEŞTİRME (REHABİLİTASYON) VE YENİDEN DÜZENLEME (REORGANİZASYON) KAVRAMLARI 5

2.1 Kentsel tasarım 5
2.1.1 Kentsel tasarımın tanımı 5
2.1.2 Kentsel mekanlar 6
2.1.3 Kentsel tasarım araçları 7
2.2 Kent Yenileme 7
2.2.1 Kentleşme 7
2.2.2 Kent Yenileme Kavramı 8
2.2.3 Sürdürülebilir Gelişme Kavramı ve Kent Yenileme Olgusu İçindeki Yeri 9
2.2.4 Kent Yenileme Türleri 12
2.2.5 Yenileme Alanının Sınırlarının Tesbitindeki Parametreler 14
2.3 İyileştirme(Rehabilitasyon) 14
2.3.1 (İyileştirme(Rehabilitasyon) Tanımı 14
2.3.2 İyileştirme(Rehabilitasyon) İlkeleri 15
2.3.3 İyileştirme(Rehabilitasyon) Projelerinin Özellikleri 16
2.3.4 İyileştirmenin Sağladığı Avantajlar 17
2.3.4.1 Kullanılacak binanın durumu 17
2.3.4.2 Kullanılacak binanın kalitesi 18
2.3.4.3 Kısa dönemde yapılanma 18
2.3.4.4 Ekonomik avantajlar 18
2.3.4.5 Tahmini kira bedeli 19
2.3.4.6 Tahmini yatırım bedeli 19
2.3.4.7 Kiracısı ya da sahibi olunan arsayı elde etme bedeli 20
2.3.4.8 Projeyi finanse etme bedeli 20
2.3.4.9 Finansal destek olanakları: 20
2.3.4.10 Mimari avantajlar 20
2.3.4.11 Mevcut altyapıyı kullanabilme durumu 21
2.3.5 İyileştirmeyi Gerektirecek Nedenler 21
2.3.6 İyileştirmede Planlama Hedef ve Stratejileri 21
2.3.6.1 Planlama Hedefleri 21

2.3.6.2 Planlama Stratejileri ... 22
2.4 Yeniden Düzenleme (Reorganizasyon) ... 22
2.4.1 Yeniden Düzenleme(Reorganizasyon) Kavramı ... 22
2.4.2 Yeniden Düzenleme(Reorganizasyon)u Gerektiren Nedenler ... 24
3. ÇANAKKALE, ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ VE DARDANOS YERLEŞKESİ ... 25
3.1 Çanakkale ... 25
3.1.1 Çanakkale'nin Doğal Değerleri ... 32
3.1.2 Çanakkale'nin Kültürel Değerleri ... 41
3.1.3 Çanakkale'nin Tarihi ve Yapısal Değerleri ... 47
3.2 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ... 49
3.2.1 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Hakkında Genel Bilgi ... 49
3.2.2 Tarihçe ... 50
3.2.3 Yerleşim ... 50
3.3 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi ... 52
3.3.1 ÇOMU Dardanos Yerleşkesinin Genel Durumu ... 54
3.4 ÇOMU Dardanos Yerleşkesinin Birimlerin İncelenmesi ... 67
3.4.1 Konaklama Üniteleri ... 68
3.4.1.1 Müşteriye Hizmet Eden Üniteler ... 68
3.4.1.2 Personele Hizmet Eden Üniteler ... 78
3.4.2 Yeme-İçme Üniteleri ... 81
3.4.3 Rekreasyon ve Eğlence Üniteleri ... 86
3.4.4 Araştırma-Planlama Alanları ... 91
3.4.4.1 Ziraat Fakültesi Üniteleri ... 92
3.4.4.2 Su Ürünleri Fakültesi Üniteleri ... 93
3.4.4.3 Arkeoloji Bölümü Üniteleri ... 94
3.4.4.4 Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu Üniteleri ... 94
3.4.4.5 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi'ne Ait Konaklama İstatistikleri ... 94
4. SONUÇ VE ÖNERİLER ... 101
KAYNAKLAR ... 150
EKLER ... 155
Ek 1 Çanakkale İli Turizm İstatistikleri ... 156
Ek 2 Turizm ... 163
Ek 3 Rekreasyon ... 173
Ek 4 Konaklama Tesisleri ... 176
Ek 5 Eğitim-Öğretim Kavramları ... 179
Ek 6 Araştırma Kavramı ... 181
Ek 7 Sosyallik Kavramı ... 183
ÖZGEÇMİŞ ... 184

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1 İyileştirme (rehabilitasyon) evreleri(Highfield,1987) 15
Şekil 3.1 Çanakkale ilinin sahip olduğu değerler. 25
Şekil 3.2 Çanakkale ili ve ilçeleri (Anon., 2006f) 26
Şekil 3.3 Çanakkale İli Ulaşım Durumu 30
Şekil 3.4 Çanakkale İli Yükseltileri(İskender,1992) 36
Şekil 3.5 ÇanakkaleİIi Hakim Rüzgar Yönleri, Doğal Kumsalları ve Manzara Seyir Noktaları(İskender,1992) 37
Şekil 3.6 Çanakkale İli Termal Kaynakları(İskender,1992) 38
Şekil 3.7 Çanakkale İli Orman Alanları, Mesire Yerleri ve Doğal Sit Özelliği Gösteren Alanlar(İskender,1992) 39
Şekil3.8 Çanakkale İli Kara Avcılığı(İskender,1992) 39
Şekil 3.9 Çanakkale İli Su Avcılığı(İskender,1992) 40
Şekil 3.10 Çanakkale Boğazının 3 Boyutlu Canlandırması (Anon.2006f) 40
Şekil 3.11 Çanakkale İlinin Doğal Elemanlar ve Değerler Süperpozesi(İskender,1992) 41
Şekil 3.12 Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı (Anon.,2006 b) 43
Şekil 3.13 Troia Antik Kenti (Anon.,2006j) 44
Şekil 3.14 Troia Antik Kenti Katmanları(Anon.,2006j) 44
Şekil 3.15 Troy Filminde Kullanılan At 45
Şekil 3.16 Truva Atı 45
Şekil 3.17 Çanakkale İli Antik Yerleşme Merkezleri(İskender,1992) 47
Şekil 3.18 Çanakkale İlindeki Tescilli Sit Alanları(İskender,1992) 48
Şekil 3.19 Çanakkale İli Kültürel ve Tarihi Değerler Süperpozesi(İskender,1992) 49
Şekil 3.20 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi Genel Denizden Görünüm 1 52
Şekil 3.21 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi Genel DenizdenGörünüm 2 52
Şekil 3.22 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi Genel DenizdenGörünüm 3 53
Şekil 3.23 ÇOMU Dardanos Yerleşkesinin Çanakkale İçindeki Konumu (Anon., 2006h) 54
Şekil 3.24 Sahilde Biriken Yosunlar 56
Şekil 3.25 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Arazisi ve Binalar 57
Şekil 3.26 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi'nden Gelibolu Manzarası 58

Şekil 3.27 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Genel Vaziyet Planı 61
Şekil 3.28 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Bölgenin Karakteristik Analizi 62
Şekil 3.29 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Yapıların Fiziksel Durum Analizi 63
Şekil 3.30 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Yapıların İşlevsel Dağılım Analizi 64
Şekil 3.31 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Yapıların Tarihi Durum Analizi 65
Şekil 3.32 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Yapıların Kat Analizi 66
Şekil 3.33 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi Girişi 67
Şekil 3.34 Güvenlik-Danışma 67
Şekil 3.35 Resepsiyon 67
Şekil 3.36 Resepsiyon ve Yönetim Hacmi 67
Şekil 3.37 Yönetim Hacmi Planı 68
Şekil 3.38 Konaklama Birimleri 69
Şekil 3.39 A Blok Girişi 69
Şekil 3.40 Deniz tarafından görünüm 69
Şekil 3.41 A Blok Yatma Birimi Planı 70
Şekil 3.42 A Blok A-A Kesidi 70
Şekil 3.43 A Blok Görünüşler 71
Şekil 3.44 A Blok Yatma Kısmı 72
Şekil 3.45 A Blok Banyo Kısmı 72
Şekil 3.46 B Blok Genel Görünüm 73
Şekil 3.47 B Blok Birim Görüntüsü 73
Şekil 3.48 B Blok Yatma Kısmı 73
Şekil 3.49 B Blok Banyo Kısmı 73
Şekil 3.50 B Blok Yatma Birimi Planı 74
Şekil 3.51 B Blok B-B Kesidi 74
Şekil 3.52 B Blok Kısmi Görünüş 75
Şekil 3.53 B Blok Genel Görünüm 76
Şekil 3.54 Sağlık Birimi 76
Şekil 3.55 Yatma Kısmı 76
Şekil 3.56 Banyo Kısmı 76
Şekil 3.57 C Blok Yatma Birimi Planı 77
Şekil 3.58 C Blok C-C Kesidi 77
Şekil 3.59 C Blok Yatma Biriminden Kısmi Görünüş 78
Şekil 3.60 Personele Hizmet Eden Bölümler 78
Şekil 3.61 DA Blok 79

Şekil 3.62 DB Blok 79
Şekil 3.63 DC Blok 79
Şekil 3.64 B Blok Devamındaki Yatma Birimleri 79
Şekil 3.65 B Blok Bitimindeki Yatma Birimleri Planı 80
Şekil 3.66 B Blok Bitimindeki Yatma Birimleri Kesidi 80
Şekil 3.67 B Blok Bitimindeki Yatma Birimleri Görünüşleri 81
Şekil 3.68 Restoranın Plajdan Görünüşü 82
Şekil 3.69 Restoranda Alakart Bölüm 82
Şekil 3.70 Açık Büfe Bölümü 82
Şekil 3.71 Seminer Salonu 82
Şekil 3.72 Mutfak Yemek Pişirme Bölümü 82
Şekil 3.73 Mutfak Bulaşık Bölümü 82
Şekil 3.74 Restoran Planı 83
Şekil 3.75 Restoran Cephe Çizimleri 84
Şekil 3.76 Günbatımı Kafe Planı 85
Şekil 3.77 Günbatımı Kafe 86
Şekil 3.78 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi Rekreasyon ve Eğlence Üniteleri 86
Şekil 3.79 Açık Basketbol sahası 87
Şekil 3.80 Kapalı Spor Salonu 87
Şekil 3.81 Çamlar Altı Etkinlik Alanı 87
Şekil 3.82 Alfa Müzik Evi 87
Şekil 3.83 İskeleden Plaj Tesisleri 88
Şekil 3.84 İskele 89
Şekil 3.85 Köprü Ayakları 89
Şekil 3.86 Tesisten Dardanos Tümülüsüne Giden yol 90
Şekil 3.87 Tümülüsün Girişindeki Levha 90
Şekil 3.88 Tümülüse Giden Merdivenler 90
Şekil 3.89 Tümülüse Giden yol 90
Şekil 3.90 Tümülüs Girişi 90
Şekil 3.91 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi Araştırma Alanları 92
Şekil 3.92 Ziraat Fakültesi Üzüm Bağı 93
Şekil 3.93 Ziraat Fakültesi Araştırma Serası 93
Şekil 3.94 D Blok 93
Şekil 4.1 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki İşletme Organizasyon Şeması 107
Şekil 4.2 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki Önerilen İşletme Organizasyon Şeması

(Çolak,2003) 108
Şekil 4.3 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki Önerilen Ön Büro Organizasyon Şeması(Çolak,2003) 108
Şekil 4.4 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki Birimler Arası Organizasyon Şeması 109
Şekil 4.5 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki Birimler Arası Önerilen Organizasyon Şeması 110
Şekil 4.6 Su Alan A Blok Banyo Tavanı 111
Şekil 4.7 Su Alan A Blok Tavanı 111
Şekil 4.8 İstinat Duvarı 112
Şekil 4.9 Döşeme ve İstinat Duvarı 112
Şekil 4.10 A Blok Yatma Birimi Mevcut Planı 112
Şekil 4.11 A Blok Öneri Planlar 113
Şekil 4.12 A Blok Öneri Kesidi 114
Şekil 4.13 A Blok Öneri Görünüş 114
Şekil 4. 14 Öneri Güneş Kollektörü 115
Şekil 4.15 Resepsiyon 116
Şekil 4.16 Back Office 116
Şekil 4.17 Muhasebe 116
Şekil 4. 18 B Blok Yönetim Kısmı ve Yatma Birimleri 116
Şekil 4.19 B Blok Yatma Birimi Mevcut Planı ve Öneri Plan 118
Şekil 4.20 B Blok Öneri Kesit ve Görünüş 119
Şekil 4.21 C Blok Genel 120
Şekil 4.22 C Blok Birim 120
Şekil 4.23 C Blok Banyo 120
Şekil 4.24 C Blok Mevcut ve Öneri Planlar 121
Şekil 4.25 C Blok Öneri Kesit ve Görünüş 122
Şekil 4.26 Depo Kısmı 1 123
Şekil 4.27 Depo Kısmı 2 123
Şekil 4.28 Mutfak Fonksiyon Şeması(Kaytmaz, Erim,1963) 124
Şekil 4.29 Bir kuru gıda depo görünüşü(Kaytmaz, Erim,1963) 127
Şekil 4.30 İçkilerin muhafazası(Kaytmaz, Erim,1963) 128
Şekil 4.31 Öneri Restoran Planı 129
Şekil 4.32 Öneri Günbatımı Kafe Planı 130
Şekil 4.33 B Blok Önündeki Oturma Mekanları 131
Şekil 4.34 Plajda Yüzülmeyen Yosunlu Bölge 135
Şekil 4. 35 Öneri Plaj Çalışması 137

Şekil 4.36 Köprü Ayakları 139
Şekil 4.37 Köprü Ayakları Peysaj Düzenleme Projesi 140
Şekil 4.38 ÇOMU Dardanos Yerleşkesinde Öneri Noktaları 142
Şekil 4.39 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesinde iyileştirme yapılacak yapıların analizi 146

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 3.1 Çanakkale İli İklim Verileri Sentezi(Anon.,1983b) 35
Çizelge 3.2 Çanakkale ili Yeryüzü Şekillerinin Dağılımı 36
Çizelge 3.3 Çanakkale İlinde Düzenlenen Kültürel Aktiviteler 46
Çizelge 3.4 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi'nde 2005 yılında konaklayan kişi sayıları 94
Çizelge 3.5 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2005 yılı aylara göre konaklama doluluk oranları . 95
Çizelge 3.6 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Nisan ayı gecelemeleri 95
Çizelge 3.7 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Mayıs ayı gecelemeleri 96
Çizelge 3.8 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Haziran ayı gecelemeleri 96
Çizelge 3.9 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Temmuz ayı gecelemeleri 96
Çizelge 3.10 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Nisan ayı kişi sayıları 97
Çizelge 3.11 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Mayıs ayı kişi sayıları 98
Çizelge 3.12 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Haziran ayı kişi sayıları 98
Çizelge 3.13 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Temmuz ayı kişi sayıları 98
Çizelge 3.14 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Ağustos ayı kişi sayıları 99
Çizelge 3.15 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 Acenta Doluluk İstatistiği 99

ÖNSÖZ

Bu tez kapsamında mimaride iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramları tartışılmış, ilkeler belirlenmiş; bu ilkeler doğrultusunda Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Tesisi turizm olgusu içinde bir araştırma, eğitim, öğretim, sosyal tesis ve konaklama tesisi olarak incelenmiş, tesisin sahip olduğu değerler göz önünde tutularak turizm ve rekreasyon potansiyelini arttırmak amacıyla işleyişteki sorunlar belirlenmiş ve bu sorunlara iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramları ve ilkeleri yardımıyla çözüm önerileri sunulmuştur.

Akademik çalışmalarımda bana her zaman destek olan ve tezin hazırlanmasında bilgi ve deneyimlerimden yararlandığım tez danışmanın Sayın Prof. Dr. Ülkü Altınoluk'a, Çanakkale'de yaptığım alan çalışmaları boyunca benden yardımlarını esirgemeyen Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Tesisi çalışanlarına ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğretim üyelerine, tez çalışmam sırasında bana yardımlarını sunan hocam Sayın Prof. Dr. Ali Düzgün'e, sabır ve desteklerini esirgemeyen Canım Babam Fahrettin SERT'e, Canım Annem Gülsema SERT'e, öğrenim hayatım boyunca hep yanımda olan arkadaşlarım Mimar Nilüfer REEL ve Mimar Burcu BİÇER'e, diğer arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Mimar Fatma SERT

Ocak-2007

ÖZET

Her geçen gün gelişen turizm sektöründe doğal, tarihi ve kültürel değerlere sahip kentlerin turizm ve rekreasyon aktivitelerine büyük katkıları olmakla birlikte, bu kentler turizm piyasasında ilk sırada yer almaktadırlar. Çanakkale ili doğal, kültürel ve tarihi değerleri sahip olmasına ve jeopolitik önemine rağmen , bu avantajlarının doğru şekilde kullanılmamasından dolayı turizm ve rekreasyon aktivitelerine kaynak oluşturamamakta ve Çanakkale kenti gelişememektedir.

Çanakkale, turizm ve rekreasyon potansiyeli açısından çok zengin olmasının yanında bir üniversite kentidir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi bulunduğu yörenin kaynaklarını dikkate alarak ulusal ve uluslararası alanlarda hizmet veren, Çanakkale'nin dünya çapında tanıtılmasında yardımcı olan bir unsurdur.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi birçok birime sahiptir ve bu birimler Çanakkale'nin çeşitli ilçelerine dağılmışlardır. "Mimaride İyileştirme Ve Yeniden Düzenleme İlkelerinin Tartışılması: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi Örneği" başlıklı bu çalışmada genel olarak iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramları detaylı olarak ele alınmış; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi ise örnek bir alan çalışması olarak seçilmiştir.

Bu çalışma amacı doğrultusunda Çanakkale kenti genel olarak tanıtılmış, Çanakkale'nin doğal, kültürel , tarihi ve yapısal değerleri anlatılmış, daha sonra ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi incelenmiş, sorunları saptanmış, ve bu sorunlara iyileştirme ve yeniden düzenleme ilkeleri doğrultusunda öneri çözümler aranmıştır. Bu bağlamda, dört ana başlık altında çalışma yapılmıştır.

Giriş bölümünde kent planlama, kent yenileme, iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramlarına genel olarak değinilmiş; çalışma alanlarının seçiliş nedenleri , çalışmanın yapılmasındaki amaç ve yöntemler açıklanmıştır.

İkinci bölümde iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramları kentsel tasarım kavramından yola çıkılarak anlatılmıştır. Kentsel tasarım kavramından sonra kent yenileme kavramına , daha sonra sürdürülebilir gelişmenin kent yenileme olgusu içindeki yerine, kent yenileme türlerine ve en son olarak iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramlarına yer verilmiştir. Bu kavramlar detaylı olarak ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde genelden başlayarak Çanakkale'nin turizm potansiyeli oluşturabilecek değerleri; doğal, kültürel, tarihi ve yapısal değerler başlıkları altında toplanarak tanıtılmıştır. Daha sonra Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi hakkında çok genel bilgiler verilmiş, en son asıl çalışma alanı olan ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi detaylı olarak anlatılmış(fotoğraf, harita, plan gibi görsel malzemelerle), mevcut durumu saptanmıştır.

Sonuç ve öneriler kısmında ise bütün bölümler harmanlanıp, ÇOMÜ Dardanos Tesisi'nin turizm ve rekreasyon açısından mevcut durumu belirtilmiş, sorunlar belirlenmiş , nerelerin iyileştirmeye, nerelerin yeniden düzenlemeye ihiyacı olduğu belirlenmiş; iyileştirme ve yeniden düzenleme ilkeleri ışığında bu sorunlara çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: İyileştirme(Rehabilitasyon), Yeniden Düzenleme(Reorganizasyon), Çanakkale, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi. Turizm, Rekreasyon.

ABSTRACT

In the developing environement of turism sector the cities which have naturel, historical and cultural values are providing more benefits for activities of recreation and turism; as they are located at first places in turism market. Despite the fact of Çanakkale's natural, historical and cultural values and jeopolitical importance; the city couldn't be able to use these advantages properly and create resources for own recreation activities. As a result Çanakkale can not progress.

Besides its wealthiness about the potential of recreation and turism, Çanakkale is also an university city. Çanakkale Onsekiz Mart University supports the world wide presentation of the city by attending to internatiol and national domains taking into consideration of the area's resources.

Çanakkale Onsekiz Mart University has a lot of campus which has been spread to different parts of Çanakkkale. In this study , the main concept of rehabilitation and reorganization are detaily studied under the name "Discussing the basic principles of rehabilitation and reorganization in architecture :The Campus –Dardanos- Çanakkale Onsekiz Mart University "

Along this study Çanakkale has been introduced , the natural, cultural, historical and architectural values have been mentioned . Analyzing " The Campus –Dardanos- ÇOMÜ " several problems have been found out and the solutions supported with the principles of rehabilitation and reorganization are presented. Around these context, this study is seperated into four parts.

In the first chapter; the terms "urban studies" , "urban renewation" , "rehabilitation" and "reorganization" are introduced . As well as the reason to choose this site, the aim of this study and the methods are stated.

In the second chapter rehabilitation and reorganization terms are explained under the section urban studies. Urban design section is followed by urban renewation and sustainability among renewation. Sorts of urban renewation , rehabilitation and reorganization are also explained in details.

In the third chapter; the values that create an turism potential for the city Çanakkale are represented seperating topics as natural, cultural, historical and stuructural values. The general items of Çanakkale Onsekiz Mart University are given and The Campus - Dardanos - Çanakkale Onsekiz Mart University are explained with details, by the visual objects like photographs, plans and maps. The current situation, by this observation the problems which are arised and their solutions are analysed.

In conclusion; it is determined the current situation of Çanakkale in perspective of turism and recreation .The problems of The Campus - Dardanos - Çanakkale Onsekiz Mart University , solutions and strategies are propesed under the renewation and rehabilitation principles .

Keywords: Rehabilitation, renewation, Çanakkale, Çanakkale Onsekiz Mart University, The Campus -Dardanos - Çanakkale Onsekiz Mart University ,Tourism, Recreation .

1. GİRİŞ

Dünya üzerinde tarih boyunca ortaya çıkan toplumsal ve ekonomi değişimler kentlerin oluşmasına neden olmuştur. Değişen koşular ise süreç içinde sosyal yapıda ve fiziki mekanda etkili olmuştur.

Sosyal yapıda meydana gelen değişikliklerin önemli bir bölümü nüfus hareketlerine dayanmaktadır. Göç olgusu sonucunda farklı kültürlerin, dinlerin ve etnik grupların kent içinde bir arada yaşaması söz konusu olmuştur.

Çağımızda giderek artan nüfus ve bu nüfusun sanayileşme sonucu kentlerde yığılmaları , bu sırada özellikle ülkemizde sağlık ve estetik açısından yoksullaşan kentlerin gelişmesi, kurulan fabrika ve sanayi tesisleri ve giderek kaçak yapılaşmaların yaygınlaşması sonucunda oluşan büyümenin bu kentlerdeki yeşil dokuyu yok etmesi , ayrıca bugünkü kentsel oluşumda bencillik yada aykırılık örneği vermekle yarışan mimari ürünlerin , tekil ölçekte mimari özgürlük araması nedeniyle , çevreyle bütünleşmeyen dokuların gelişmesi , karmaşa yaratan düzensiz bir ortamın oluşmasına neden olmaktadır.

Sosyal ve ekonomi değişimlerin yarattığı baskılarka kentlerin fiziksel yapısı da değişerek , kontrol edilemez boyutlara ulaşmaktadır. Tüm gelişmiş dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye ‘de de kentsel çevre kaygısı yaygınlaşmakta ve giderek büyük önem kazanmaktadır. Tüm bu olumsuz gelişmelerin sonucunda ortaya çıkan sorunlarla baş etme zorunluluğu , geniş ölçüde düzenlemelere geçilmesini zorunlu kılmıştır. Mevcut dokular üzerinde düzeltme ve düzenleme eylemi olarak tanımlanabilen iyileştirme ve yeniden düzenleme sürecinin kent bütünü içinde ve sosyal geliştirme planları ile birlikte ele alınması gereklidir.

Günümüzde kentsel gelişim süreci içinde turizmin katkısı göz ardı edilemez. Turizmin kentlere birçok ekonomik katkısı bulunmaktadır. Bu nedenle kentlere ait planlama kararları alınırken turizm öncelikli olarak ele alınmalıdır. Turizm olgusu çok hızlı bir biçimde gelişmektedir ve yarattığı olumsuz etkilere rağmen gelişen ve gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasında birinci derecede öneme sahiptir.

Doğal ve kültürel değerlere sahip kentsel yerleşimler turizm ve rekreasyon aktivitelerinin gelişmesinde büyük yere sahiptir. Fakat bir yerde doğal ve kültürel potansiyelin bulunması o yerin turizm sektöründe ön sıralarda bulunmasına yeterli değildir. Bu doğal ve kültürel potansiyelin turizm ve rekreasyon aktivitelerine kaynak oluşturabilmesi için söz konusu

kaynakların yerinde ve doğru bir şekilde kullanılıp geliştirilmesi gereklidir. Eğer böyle yapılmazsa kentlerin doğal gelişim süreci negatif yönde etkilenecektir.

Kaynakların korunması ve geliştirilmesi sürecinde kaynaklar çevreleriyle ele alınmalı ve modern kentin ihtiyaçlarını da karşılayabilecek şekilde düzenlenmelidir. Bütün turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin ana konsepti kaynakların korunarak kullanılmasıdır. Yani turizm ve rekreasyon birbirlerinin sınırları içinde kullanılan ve temelde aynı kaynak değerlerini kullanan iki olgudur.

Bu araştırmada genelden özele giden bir çalışma izlenmiştir. Yani ilk olarak sıhhileştirme ve yeniden düzenleme kavramları ele alınmış, ilkeleri benimsenmiş; ardından Çanakkale'nin kültürel ve doğal potansiyeli değerlendirilmiş, sonra sıhhileştirme ve yeniden düzenlemeye ihtiyacı olduğunu düşündüğümüz Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi'ne geçilmiştir.

Çanakkale ili Ege Denizi ve Marmara Denizi'ni birleştiren su yolu olan Çanakkale Boğazı'nın hem Avrupa hem de Asya yakasında toprakları olan bir yerleşim yeridir. Bu topraklar Trakya'da Edirne ve Tekirdağ, Anadolu' da da Balıkesir ili sınırları ile çevrilidir. Ege Denizi'nde ise Türkiye'nin en büyük adası olan Gökçeada ile üçüncü büyük adası olan Bozcada; Yunanistan kara suları ile komşudur. İl , 25° 37'- 27° 45' doğu meridyenleri ile 39° 40'- 40° 45' kuzey paralelleri arasında 9 737 km2'lik bir alanı kaplamaktadır. Anadolu yarımadasının en batı noktası olan Bababurnu ile Türkiye'nin en batı noktası olan Gökçeada'daki Avlaka burnu Çanakkale ili sınırları içinde kalmaktadır.

Çanakkale ili sahip olduğu sahip olduğu stratejik konumu sayesinde yüzyıllar boyunca sayısız medeniyete ev sahipliği yapmış ve çeşitli kültürler arasında çok önemli bir geçiş noktası olma özelliğini daima sürdürmüştür. Bu özelliğinden dolayı birçok kültürel oluşumu bünyesinde barındırmaktadır.

Çanakkale sahip olduğu turizm ve rekreasyon kaynaklarının yanında bir üniversite kenti olma özelliğine sahiptir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi bulunduğu yerin kaynak ve değerlerini dikkate alarak çalışmalarını sürdüren bir eğitim kurumudur. Çanakkele'nin gerek yurt içinde gerekse yurt dışında tanıtılması için önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale'nin çeşitli ilçelerine yayılmış ve bu ilçelerde kampüsleri, sosyal tesisleri ve araştırma sahaları bulunmaktadır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin bu alanlarından birisi de Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi'dir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Tesisi Çanakkale'nin doğal ve kültürel kaynak envanteri içinde bulunan konumu ve sahip olduğu özellikler bakımından turizm ve rekreasyon aktivitelerine kaynak oluşturabilecek bir yerdir. Çanakkale'ye 8 km uzaklıkta, Çanakkale-İzmir karayolu üzerinde Dardanos Mevkiinde içerisinde konaklama birimleri, rekreasyon alanları, yeme-içme üniteleri ve üniversite'nin araştırma ve planlama ünitelerinin bulunduğu bir tesistir. Üniversitenin çalışmaları için önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

1.1 Çalışmanın Amacı

Çanakkale doğal ve kültürel değerleri bünyesinde barındıran ve bu değerlerin bütünleşip beraber doku oluşturduğu adeta doğal bir müze kenttir. Fakat sahip olduğu bu doğal ve kültürel potansiyele rağmen turizm ve rekreasyon açısından istenilen düzeyde değildir. Çünkü Çanakkale, İstanbul gibi iki kıtaya yayılmış toprakları nedeniyle jeopolitik öneme; tarihte Homeros'un "İlliada ve Odysseia" destanına ve sayısız mitolojik efsanelere konu olması, MÖ 3000 yılına dayanan Troia'sı, Çanakkale Savaşları'nda Türk insanının kahramanca direnişine sahne olmuş toprakları bakımından tarihi öneme; bütün bu olayların getirdiği zengin kültür birikimiyle kültürel öneme ve sahip olduğu doğal rekreasyon alanlarıyla doğal öneme sahip bir kenttir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Tesisi ise Çanakkale turizm değerleri içinde turizm ve rekreasyon açısından doğal öneme sahip bir yerdir. Fakat bu değerlerin yeterince kullanılamaması ve işletme sorunları nedeniyle gerektiği yerde değildir.

Bu tezin amaçları şöyle özetlenebilir:

- Mimaride iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramlarının tanımlanması ve ilkelerinin tartışılması
- Sürdürülebilir gelişme kavramının kent yenileme olgusu içindeki yerinin belirlenmesi
- Sürdürülebilir gelişme ilkeleri doğrultusunda sıhhileştirme ve yeniden düzenleme kavramlarına bakış
- Çanakkale 'de önemli yer tutan doğal ve kültürel potansiyelin belirlenmesi
- Çanakkale'nin doğal ve kültürel turizm değerlerinin tanıtılması
- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Tesisi'nin Çanakkale'nin doğal ve kültürel potansiyeli içindeki yerinin saptanması

- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Tesisi'nde turizm ve rekreasyona dair görülen sorunların saptanması ve bunlara sıhhileştirme ve yeniden düzenleme önerilerinin getirilmesi

1.2 Çalışmanın Yöntemi

Bu tezde genelden özele giden bir yöntem izlenmistir. Tezde çalışma konusu mimaride iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramları, çalışma alanı ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Tesisleri'dir.

Çalışmada ilk adım olarak kentsel tasarım konusu ele alınmıştır. Kentsel tasarımın tanımı yapılıp kent yenileme kavramına geçilmiş ve daha sonra kent yenileme türlerinden olan iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramları detaylı olarak anlatılmıştır. Bu bilgilerin toplanması literatür taramasıyla gerçekleşmiştir.

Bu kavramlar tam olarak anlatıldıktan sonra ilk önce Çanakkale kenti hakkında genel bilgiler verilmiş, daha sonra iyileştirme ve yeniden düzenleme kavramlarının açıklamalarının ışığında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi mercek altına alınmış, tesisteki sorunlar belirlenmiş; iyileştirme ve yeniden düzenleme ilkelerine dayanarak bu sorulara öneriler getirilmiştir.

"Çanakkale'nin Turizm ve Rekreasyon Potansiyeli Oluşturabilecek Değerleri" araştırılırken bulunan Çanakkale'nin değerleri; doğal değerler, kültürel değerler, tarihi ve yapısal değerler olmak üzere sınıflandırılmıştır. Bu değerlerin tanıtımı yapılmış ve Çanakkale ilinde turizmle ve konaklama tesisleriyle ilgili bazı istatistiklerine yer verilmiştir.

"Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Dardanos Yerleşkesi " kısmında; çalışma alanında bizzat yaşayarak ve fotoğraflar çekilerek alanın mevcut durumu saptanmış, yetkililerle, tesiste çalışanlarla, ÇOMÜ öğretim üyeleriyle ve tesiste konaklayanlarla görüşülerek çalışma alanındaki sorunlar belirlenmiş ve turizm ve rekreasyon potansiyelini arttırmak için öneriler geliştirilmiştir.

En son aşamada ise genelden özele gidilerek yapılan bu çalışmalar sonucunda elde edilen bütün bilgiler harmanlanıp, ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi'nin sorunları belirlenip öneriler toparlanmıştır.

2. SIHHİLEŞTİRME (REHABİLİTASYON) VE YENİDEN DÜZENLEME (REORGANİZASYON) KAVRAMLARI

2.1 Kentsel tasarım

2.1.1 Kentsel tasarımın tanımı

1960'lı yıllarda Türkiye'de planlamanın kurumlaşmaya ve bir düzene oturmaya başladığı tarihlerde dünyanın gelişmiş ülkerinde kentsel tasarım bir gereklilik olarak belirmiş ve bir disiplin olarak doğmuştur. (Baykal,1996)

Kentsel tasarımın henüz kesin bir tanımlaması yapılamamıştır. Ancak kentsel tasarım kentle birlikte var olan bir tasarım eylemidir denilebilir. Kentsel tasarım genel anlatımı ile, 'kentsel mekanda fiziksel, sosyo-kültürel ve sosyo ekonomik bağlamlarda çok boyutlu, kentsel detay irdeleme ve çözümlemelerini içeren ayrıntılı bir düzenleme yöntemi'dir. (Kaplan,Bayraktar, Tekel,Çalgüner,Yalçıner, 2003) Kentsel tasarım, kent ölçeğinde gerçekleştirilen ayrıntılı düzenleme ve uygulama biçimidir. Sürekli gelişim ve değişim içindedir. Kentsel tasarımı açıklayabilmek için tanımlamaya yardımcı olacak parametre niteliğindeki özellikler şunlardır (Baykal,1996):

1- Kentsel tasarımın kamusal bir boyutu vardır, ilgi odağı kamusal mekândır.
2- Uzun süreli eylem ve belirsiz bir gelecek içerir.
3- Ürünü de kesin değil belirsizdir.
4- Mekan düzenlemesine katkı yapar onu belirlemez.
5- Ürünü kişisel değil anonimdir.
6- Müşterisi tek değil çoktur, kurumsaldır.
7- Mekansal, 3 boyutlu forma dönüktür.

Türkiye'de yirminci yüzyılın son on yılında kentsel tasarımın kavram, kuram, kapsam ve uygulama araçları ile ele alınıp, tartışılmasına aracı olan Kentsel Tasarım Sempozyumları'nın ikincisinde, 'Kent Mekanın Tasarımından Hedeflenen' başlığı altında, sunulan bir bildiride '*..... yerel stratejik önceliklerin belirlediği ayrıntılı operasyonel düzenlemelerde, organizasyonel boyut da içeren kentsel tasarım yöntem ve tekniklerinin kullanılmaya başlanması önerilmekte, böylece parsel sınırları içinde biten, dar kapsamlı bireysel, tekil değerlendirmeler ve çözümlemelerden optimal büyüklük ve bütünlükte öncelikli kentsel alanlarda kentsel tasarım uygulamalarına geçilebilir'* denmektedir(Bilsel,Türkoğlu, Erkal,Erciyes Kaplan, 1992)

2.1.2 Kentsel mekanlar

Kentsel mekan; çevrenin bir parçası olarak yapıların oluşturduğu , bir birim olarak insanların yaşadığı yada algıladığı tüm eylemlerin geçtiği üç boyutlu alan olarak ve zamansal içeriği de taşıyan (dördüncü boyut) birimlerdir diye tanımlanabilir. Bir başka deyişle kentsel sistemde mekân yapıların oluşurduğu, kentlilerin algıladığı ve tüm kentsel olayların ilişkilendiği bir bütündür. Ya da çevrenin yaşanan algılanan çok boyutlu bir görünümüdür(Baykal,1996).

Kısaca mekânları sınırların belirlendiği, insanların algıladığı ve zamansal içerik taşıyan birimler bütünüdür diye tanımlayabiliriz.

Genelde kentsel mekân, insanın yaşamıyla ilgili beş ana işlevin (barınma, çalışma, eğlence, dinlenme, ulaşım)eylemlerinin geçtiği mekanlar bütünüdür(Baykal,1996).

Kentsel mekânları incelediğimiz zaman bunların mülkiyet esasına göre ana grupta incelendiğini görürüz. Bunlar(Baykal,1996):

1- Özel mekânlar: Kişi ya da grubun mekânıdır. Bu mekânlar yapıların içinde ve kullanıcıların kontrolü altında olan mekânlardır. Kullanıcılarının istekleri çerçevesinde kendiliğinden biçimlenmiş olabilirler. Yaşayanların kontrolü altında olması bir yasal boyut da kazanmıştır (tapu ile). Bu tür mekânlar güçlü bir biçimde sınırlandırılmışlardır.

2- Yarı-özel mekânlar: Kişinin mülkünde olan ama kullanımında esnek olabilen mekânlardır. (Balkon, ön bahçe, basamaklar) Bir başka deyişle bir grubun ortaklaşa elinde tuttuğu ve ortak kullanılan mekânlardır.

3- Kamusal mekânlar: Tüm kentlilere açık devletin koruması altında kamuya ait olan kentsel açık mekânlardır. Denetim ise yasal ve fiziki yöntemlerle yapılır. Garlar, meydanlar, parklar gibi özgür davranışların yapıldığı mekânlardır. Kamusal mekânlarda sorumluluk kamuya aittir.

   Kentsel kamusal alanları oluşturan yapılanmış ve yapılanmamış alanlardır. Bu bütünde önemli yer tutan yapılanmamış alanlardır. Bunlar:

- Düzenlenmiş alanlar (yaya yolları, parklar, dinlenme-eğlenme alanları, spor alanları, çocuk oyunlanları vs.)
- Alışveriş mekanları
- Geçiş mekanları (kaldırımlar, geçitler vs.)

- Karşılaşma yerleri olarak meydanlar

4- Yarı-kamusal mekânlar: toplumun kullanımına açık kentsel mekânlar yarı özel mekânlardan farklı olarak bir grup insan için kemer rolü oynayan mekân parçalarıdır. Binalar grubuna ait bir bahçe, bina içinde bir merdiven ya da koridor boşuğu bu tür mekâna örneklerdir.

2.1.3 Kentsel tasarım araçları

Kentsel tasarım araçları, kentsel tasarıma ilkeler belirleyen ve kentsel tasarıma yardımcı olan kavramlardır.

1. Tasarım Rehberleri

Tasarım rehberleri belirli bir yöre için geçerli olacak tüm standartlar, yöntem ve teknikleri veren açıklayıcı ve yönlendirici kitaplardır. Bu kitaplar o yöredeki tasarım politikasının belirlenmesi açısından önemlidir(Baykal,1996).

Tasarım rehberi yapmaktaki amaç bir takım karar yasaları koyarak görsel çevre içinde geçerli olacak kalite seviyesi ve standartları koymaktır.

2. Tasarım Belirleyicileri

Tasarım belirleyicileri bir kontrol metodu olarak ve görsel çevrenin gerekli amaçlar için düzenleme aracı olarak kullanılan ve özel olan durumlar için geçerli olan bir sistemdir. Tasarım belirleyicileri tasarım rehberlerinin bir detayıdırlar. Tasarım rehberleri bir yöre ya da kent için büyük ölçekte gerekli olurken, tasarım belirleyicileri bir sit, bir sokak, bir meydan gibi kentin özellikli parçaları ya da yeni gelişme alanı, yeniden düzenlenecek yöre için hazırlanırlar(Baykal,1996).

2.2 Kent Yenileme

2.2.1 Kentleşme

Kentsel yenilemeyi ve kentsel gelişmeyi gerektiren faktörlerin nedenlerinden birinin de kentleşme olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Kentleşme olgusunun , bir toplumun ekonomik, toplumsal ve siyasi boyutlarını hesaba katan geniş anlamdaki bir tanımı şu şekilde yapılabilir. Sanayileşmeye ve ekonomik gelişmeye paralel olarak kent sayısının artması ve bugünkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran ;

toplum yapısında artan oranda örgütleşme, işbölümü ve uzmanlaşma yaratan; insan davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişiliklere yol açan bir nüfus birikimi sürecidir. Kentleşme hareketi ayrıca zaman içindeki bir değişmeyi anlatır(Keleş, 1984).

2.2.2 Kent Yenileme Kavramı

Yenileme, zaman içinde eskimiş veya yıpranmış şehir dokularının günün sosyal ve ekonomik şartlarına uygun olarak değiştirilmesi ve yenilenmesini sağlayan süreçtir(Aygün,1989). Ancak yenileme yalnız eskiyen, yıpranan şehirlere özgü bir davranış olmayıp birçok yeri kaplamış, hızla gelişme ve büyüme gösteren şehirlerde acele yapılan sonra yıkılan veya yıkılması gereken hacimler için de söz konusudur(Çetiner,1985) .

Kentin zaman içinde değişim gösteren dinamik bir yapıya sahip olması , eskimekte ve köhnemeke olan kent dokularının , sosyal ve ekonomik koşullara uyumlu hale getirilmesinin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu uyum sağlama süreci " yenileme" dir. Mevcut dokular üzerinde düzeltme düzenleme eylemi olarak tanımlanan yenileme süreci kent bütünü içinde ve sosyal geliştirme alanları ile birlikte ele alınması gereklidir.

Yenileme eskimeye karşı akla gelen bir reaksiyon olarak ele alınabilir. Ancak eskime yıpranma olarak değil de fonksiyonel eskime, fiziksel yıpranma, görsel köhneleşme, ekonomik eskime, sosyal eskime olarak düşünülmelidir.

Sonuç olarak yenileme kentin fiziki yapısında güçlendirici bir değişiklik yapmak diye tanımlanabilir. Diğer bir deyişle sosyal ve ekonomik değişimlerin yarattığı , baskıya karşı eskimiş dokularda değişiklik yapmaya ve bunların yerine yenilerini getirmeye "yenileme" denir.

Kentsel yenileme, yeniden yapılandırma ve geliştirme konuları 1960'lardan beri önem kazanmaya başlamıştır. Bu konuların ele alınışında kentsel habitatların, insan topluluklarının yerleşik düzene geçmesinden bu yana geldiği noktada insan ve çevre adına kazanılanlar yanısıra, yitirilenler konusunda da duyarlılık gösterilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, kentsel geliştirme konusuna bakışın "sürdürülebilirlik" vizyonu öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, sürdürülebilir bir kentsel geliştirme çerçevesi ve buna ilişkin uygulama araçlarının geliştirilmesi, Türkiye'nin kaynak kullanımı konusundaki kısıtlılıkları nedeniyle de önem taşımaktadır. Yani kentsel yenilemenin temel şartları "Uygulanabilirlik" ve "Sürdürülebilirlik" kavramlarıdır(Özden,2002).

2.2.3 Sürdürülebilir Gelişme Kavramı ve Kent Yenileme Olgusu İçindeki Yeri

Kent yenilemenin içinde dinamizm, değişkenlik, devingenlik özellikleri bulunmaktadır. İşte bu nedenle kent yenilemenin, geleceği planlama amacı taşıyan ve tıpkı yenileme gibi bu amaç doğrultusunda stratejiler ortaya koyan sürdürülebilir kalkınma olgusu ile sıkı bir iş ve güç birliği içinde olduğu söylenebilir.

Sürdürülebilirlik Kavramı

Sürdürülebilirlik uzun vadede verimli nitelikli yapılar ortaya çıkarmayı amaçlayan yöntemlerin bir bütünü olarak tanımlanır. İnsanoğlunun gelişiminin çevredeki etkisini fazlalaştırmak amacında stratejik bir bakıştır. Çevreyi inşa etmek için sürdürülebilirliğin 2 yönü gereklidir: sürdürülebilir gelişim ve sürdürülebilir yapılaşma.

a) Sürdürülebilir Gelişme Kavramı:

Sürdürülebilir gelişim bazı sosyal planlama konularını içerir. İlk kez, 1987 tarihinde yayınlanan Norveç eski Başbakanı Gro Harlem Brundtland başkanlığı'nda, 1983 yılında kurulan "Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu" (World Commission for Environment and Development, WCED) tarafından hazırlanması nedeni ile onun adıyla anılan Brundtland Raporu'na göre sürdürülebilir gelişme, en genel tanımıyla, bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılamak olarak ifade edilmektedir (Ortak Geleceğimiz, 1987).

Bir diğer tanıma göre, sürdürülebilir gelişme, doğal sermayeyi tüketmeyen, gelecek kuşakların da kendi ellerinden almayan, ekonomi ile eko-sistem arasındaki dengeyi koruyan, ekolojik açıdan sürdürülebilir özellikte olan bir ekonomik kalkınma olarak ifade edilmektedir. Ancak bu tanımda kentsel kültürel sürdürülebilirlik boyutunun gözardı edilişi de dikkat çekicidir. Nitekim, sürdürülebilir gelişmenin boyutlarını ekonomik boyut, insan boyutu, çevre boyutu ve teknoloji boyutu ile sınırlayan görüş de aynı hataya düşerek, şehirsel-kültürel boyutu ya gözardı etmiş, ya da büyük olasılıkla çevresel boyutun içine dahil etmiştir. Sürdürülebilirlik kavramının içinde yalnızca ekolojik değil, onunla doğrudan ilişkili ve fakat aynı zamanda ondan ayrı bir kentsel-kültürel boyutun da varolduğunu unutmamak gerekmektedir(Özden, 2002).

25-27 Nisan 2000 tarihinde Rio De Janeiro'da gerçekleştirilen konferans First International Conference on Urban Regeneration and Sustainability (2000), sürdürülebilirlik kavramının yeniden tanımlanmasını gerekli görerek, kavrama ayrıntılı bir tanımlama getirmiştir. Bu

tanımlamaya göre, sürdürülebilirliğin şehir içindeki anlamı, şehirsel alan ve bölgesi içinde, toplumun arzuladığı yaşam kalitesini sağlayan fonksiyonların devamlılığının, mevcut ve gelecek kuşaklar için uygun tercihleri kısıtlamadan ve şehirsel sınırlar içinde ve dışında aksi etkilere neden olmadan sağlanmasıdır(Özden, 2002).

Bu tanımlamalardan yola çıkarak, kentlerin sürdürülebilirliğini, bugünün kentlerinin, geçmişten gelen birikimleri, mevcut ve potansiyel kaynakları ile birlikte, en akılcı şekilde geleceğe taşınması olarak ifade etmek mümkündür. Bu birikimler ve kaynakların içinde, başta şehir mimarisi ve arkeolojik miras olmak üzere, çevresel değerler, sosyo-kültürel ve ekonomik profil, kentsel alan içinde yer alan doğal kaynaklar, mevcut yapı stoğu gibi özellikler sıralanabilir. Kentsel alan içinde bu değerlerin herbirinin, toplumsal değerlerle bir bütün olarak, sağlıklı ve dengeli bir şekilde korunup rasyonel kullanılması ve bu ilkeler ışığında geleceğe aktarılması, şehirlerde sürdürülebilirliği sağlamaktadır. Sürdürülebilir kentler, planlama çalışmalarının temel ilkelerinden biri olarak görülmekte ve bu nedenle, sürdürülebilirlik ışığında benimsenmeyen planlama stratejilerinin uygulanabilirliği olamamaktadır.

1996 yılında yayınlanan Sürdürülebilir Şehirler Raporunda, sürdürülebilir şehirler için kabul edilen temel ilkeler yer almaktadır. Rapora göre, sürdürülebilirlik, paylaşılan bir sorumluluktur. Farklı düzlemlerde, örgütler arasında birlik ve ortaklık bulunmalıdır. Belediyelerin örgüt modelleri ve yönetsel sistemleri ekosistem düşüncesini tümüyle benimsemelidir. Bütünleşme, birleşme, kuvvetler birliği ve birlikte çalışma, şehirsel sürdürülebilirliği sağlayacak yönetimin içeriğini belirlemektedir. Sürdürülebilirlik, sosyo-ekonomik boyutu ile güçlü bir şekilde bağlıdır. Kentsel yeniden oluşum, eski gelişme alanlarının ya da mevcut yapıların-geri dönüşümü, yeşil alanların muhafazası ve kırsal alanlar ile vahşi yaşamın korünması konularında sürdürülebilir kalkınmanın amaçları ile belli bir noktada buluşmak durumundadır(Özden,2002).

Sürdürülebilir kalkınma ile sürdürülebilir şehirler yaratmanın önemli özelliklerinden biri, şehirsel kültür mirasını korumanın gerçekleştirilmesidir. Kültür mirasının korunması, kültür mirasının kaynaklarının korunması, olduğu gibi kalması ve canlandırılması gibi faaliyetler kadar, kültür mirasının değerinin tanımlanması ve anlaşılması için gösterilen çabaları da içermektedir. Değerli kültür mirası kaynaklarının, müzecilik anlayışında olduğu gibi günlük hayattan koparılmak yerine, etkin bir şekilde kullanılarak yönetilip ve korunması, şehirsel korumanın temel prensibidir. Kültür mirasının korunması eylemi, yenileme, iyileştirme ve uyarlama ile yeniden kullanım gibi yöntemlerle sürekli kullanımı

sağlamayı öngörmektedir. Bu koruma ve planlama eylemleri, çevrede olup biten değişimlerin özenle yönetimi vasıtasıyla, zaman duygusu ve bunun devamlılığını koruma ve arttırma çabalarını içine almaktadırlar(Özden, 2002). Görüldüğü üzere, şehirsel kültür mirasının korunmasının temel amaçlarından biri, sürdürülebilir gelişmeyi sağlamaktır. Kültür mirasının kullanımı ve korunması, sürdürülebilir gelişmenin yönetim stratejileriile bağdaştırılabilir. Bu yönetim politikası, koruma ve geliştirme tekniklerinin her ikisiyle birden, tek bir strateji içinde bütünleştirilmelidir.

b) Sürdürülebilir Yapılanma Kavramı

Sürdürülebilir yapılanma yeni ya da var olan yapıda biri dizi yöntem ile alakalıdır. Eğer bir bina işlevini süresiz olarak devam ettirebiliyorsa o bina sürüdürülebilir bir binadır. Sürdürülebilir yapılanmanın sahip olması gereken özellikler şunlardır(Douglas,2003):

1. Doğada ve sosyal çevrede minimum zarara yol açmak

2. Binanın yapım aşamasında ve kullanım aşamasında kullanılan enerjiyi düşürmek

3. Fosil yakıtlar ve yenilenemeyen maddeler gibi dünyada sınırlı miktardaki kaynağın kullanımını azaltmak

4. Yaşama kalitesini arttırmak

5. Yeni üretilernlerin gelecek nesiller için de kullanılmasını sağlamak

Sürdürülebilir adaptasyon örnekleri:

- Eski ve kullanılmayan binaları yeniden kullanma
- Mevcut binaların fiziksel performansının arttırmak yani çevrsel performansını arttırmak. Mesela ısı kaybını önlemek için ısı yalıtımını sağlamak
- Korunan ve dönüşüm amacıyla adapte edilen binaların temek simgesel özelliklerini korumak
- Daha kolay yeniden kullanım, dönüşüm için dönüşümler ve ekler tasarlamak
- Ağaçları ve diğer ekolojik örtüleri korumak
- Çevreye uyum ve ulaşım kolaylığı açısından lokal malzemeler kullanmak
- Adapte edilmiş sosyal yapılara çok amaçlı kullanımlar getirerek halkın bağlantısını sağlamak

- İkinci el ürün kullanımını arttırmak. Mesela; eski taşları, ahşap döşemeleri, parke taşları kullanmak, atık ahşapları kontraplak yapmak gibi
- Çevreyle dost maddelerin kullanımını arttırmak
- Çevreye dost olmayan maddelerin kullanımını azaltmak ya da kontrol altına almak. Mesela; PVC, amonyak.
- İçerisinde zehirli kimyasal maddeler bulunduran malzemeler kullanmamak. Mesela kereste korumada, elektrik malzemelerinde, yangın önleyici, boyalar ve plastikler.
- Fosil yakıtlar, nadir bulunan maddeler, mermer gibi yenilenemeyen enerji kaynaklarını kullanmayı en aza indirmek.
- Binadan çıkan CO_2 ve zehirli emulsiyonları en aza indirmek binayı daha enerji korunumlu yapmak
- Doğal aydınlatma kullanmak
- Su kullanımını en aza indirmek

Sürdürülebilir adaptasyon için gereken kriterler:

- Karlılık- yararlılık
- Esneklik
- Enerjiyi az kullanmak
- Çevreye uyumlu madde kullanımı

2.2.4 Kent Yenileme Türleri

- **Esenleştirme(Rehabilitation)** : Mevcut binaya normal bir yaşam getirmek.
- **Alansal Temizleme(Urban Clearence):** Çöküntüye uğrayan bir şehirsel alan parçasındaki fiziksel dokunun tümüyle yıkılıp yerine yeni bir dokunun getirilmesi.
- **Yeniden Canlanma-Canlandırma(Revival):** Yapıların özgün işlevlerini yitirdikleri, yapı olarak sağlam bulunmalarına karşın, değerlerinin türlü nedenlerle azaldığı durumlarda tekrar hayata döndürülmesi.
- **Yeniden geliştirme(Redevelopment):** Ekonomik ve yapısal özellikleri iyileştirilmesine olanak vermeyecek şekilde kötüleşmiş olan mevcut yapıların yıkılması ve kazanılan toprağın yeni kullanışlara ayrılması.

- **Yeniden Oluşum(Regeneration):** Yok olmuş, bozulmuş, çöküntüye uğramış alanlarda yeni bir dokunun yaratılması.
- **Modernizasyon (Modernization) :** Mevcut binaya modern bir yaşam getirmek.
- **Dönüşüm (Conversion) :** Mevcut binanın fonksiyonunu değiştirmek ve binaya yeni bir karakter vermek.
- **Değişim (Alteration) :** Mevcut binanın fonksiyonunda kısmen değişiklik yapmak.
- **Restorasyon (Restoration) :** Tarihi belge niteliği taşıyan kültür ürünlerini korumak için yapılan müdahalelerin tümü.
- **Sağlamlaştırma (Consolidation):** Mevcut binada takviye olarak bir fiziksel ek yada destekleyici malzemelerin yapıya uygulanması.
- **İyileştirme (Renovation):** Mevcut binada standartların altına düşen bileşenlerin, malzemelerin onarımlarının yapılması veya yenilenmesi.
- **Yenileme (Renewing) :** Mevcut binanın eskiyen bölümlerinin yenileriyle değiştirilmesi.
- **Onarım (Repair) :** Mevcut binada yer alan hasarı iyi koşula getirmek.
- **Bakım (Maintenance) :** Mevcut bina bileşenlerini, malzemeleri onarımda tutmak.
- **Yeniden Yerleştirme (Replacing):** Mevcut binanın eksik kısımlarının tamamlanması
- **Reprodüksiyon (Reproduction) :** Mevcut binada kaybolan yada hasarlı kısımları yeniden elde etmek için orjinaline sadık kalarak kopya etmek.
- **Yeniden Yapım (Rebuilding) :**Tahrip olan binaları orjinaliyle bağlantısı olmaksızın yeniden inşa etmek.
- **Rekonstrüksiyon (Reconstruction) :** Tahrip olan tarihi binaları, orjinaline bağlı kalarak inşa etmek.
- **Ek (Addition) :** Mevcut binayı kullanım amacıyla genişletmek.
- **Restructure :** Mevcut binaya yeni bir yapı vermek.
- **Kaldırma (Removal):** Mevcut bina içindeki bileşenlerin malzemenin, mobilyanın ve benzeri şeylerin başka bir yere kaldırılması.
- **Koruma (Conservation) :** Mevcut binayı hasardan korumak için yapılan çalışmaların tümü.
- **Koruma (Preservation) :**Mevcut binayı hasardan korumak ve değişmeyen koşullarda tutmak için yapılan çalışmaların tümü.
- **Refurbishment :** Mevcut binayı temizlemek, yeniden dekore etmek.
- **Retrofitting :** Mevcut binayı eski haline getirmek.
- **Redevelopment :** Mevcut binada yeniden düzenlemeler yapmak.

2.2.5 Yenileme Alanının Sınırlarının Tesbitindeki Parametreler

Kent yenileme alanlarında ilk adımlardan biri de yenileme alanının saptanması ve sınırının belirlenmesidir. Bu saptama doğal olarak belli kriterler doğrultusunda gerçekleşmektedir. Bir alanın yenileme alanı olduğunun tesbiti için aşağıdaki kriterler doğrultusunda değerlendirilmesi gereklidir(Özden,2002):

- Kentsel yoksunluk yoğunlaşma alanları
- Alandan hoşnutsuzluğun tesbit edilmesi
- Alanın potansiyel değerinin mevcut değerinden yüksek olması
- Dönüşüme uğramış veya sona ermiş işlev alanları
- Kötü ve sağlıksız koşullardaki yapı stoğu
- Coğrafi sınırlar
- Terkedilmiş, boşaltılmış alanlar
- Ulaşım deseni
- Tarihi yapı stoğu

2.3 İyileştirme(Rehabilitasyon)

2.3.1 (İyileştirme(Rehabilitasyon) Tanımı

Planlı olarak gelişmiş ancak zamanla yıpranmış çeşitli eklemelerle yoğunlukları artmış yapı ve bina gruplarının yeniden düzenleme ile sağlıklı bir hale getirilmesi eylemidir. Sözlük anlamı ise “eski itibara iade, eski haline gelme” olarak tanımlanan rehabilitasyon öncelikle tercih edilmesi gereken yöntemlerdendir. Bir başka deyişle iyileştirme “bir yerleşim yerinin tümünün ya da bir bölümünü işlevlerini yerine getiremez durumdan kurtarmak ve daha üstün işgörü ölçülerine kavuşturmak” olarak tanımlanmaktadır(Keleş,1998).Bu eylemde bina kendi içinde olduğu kadar çevresi ile de düzenlenerek çağdaş gereksinimlere cevap verecek hale getirilir. Genellikle sosyal yapıyı koruyan, fizik yapıyı değiştiren, yeniden geliştirme sonucunda da iyileştirici sıhhileştirme olmaktadır.

Bu tür gelişme halkı daha az tedirgin etmektedir. Çünkü halk çok kere yerlerinden çıkarılmadan eylem sürdürülmektedir. Ancak yapılacak müdahaleler büyük ve geniş kapsamlı olduğu takdirde belirli bir süre için halk başka bir yere çıkarılmaktadır.

EVRE	PERFORMANS GEREKSİNİMLERİ	BİNA DEĞİŞİMİ
PROGRAMLAMA	Bina gereksiniminin ilk tanımlanması	İstenmez. Sadece program değişir
TASARIM	Programı bina gereksinimini karşılayan tasarıma dönüştürür.	
İNŞA	Tasarım dökümanlarını fiziksel ürüne dönüştürür.	Değişim sırasıyla tasarlanan yada tanımlanan değişimleri içerebilir.
İLK KULLANIM	Performans ilk kullanımda test edilmeye başlar.	2. derece değişiklikler kullanıcıların önerisi ile, büyük değişiklikler ise ancak binanın işlevi değişirse yapılır.
DEVAM EDEN KULLANIM	Performans bir POE(postoccupancy evaluation = yeni işlev değerlendirmesi) ile değerlendirilir.	Devam eden bakım ve tamir.

Şekil 2.1 İyileştirme (rehabilitasyon) evreleri(Highfield,1987)

2.3.2 İyileştirme(Rehabilitasyon) İlkeleri

- Tarihi kesim içinde veya dışında olan değerlerin düzeltilerek koruması(koruyucu iyileştirme)
- Yenilemesi yapılan alan içerisinde sağlıksız kesimin iyileştirilerek ya da düzeltilerek sağlıklaştırılması (iyileştirici iyileştirme)
- Yenilenmesine olanak bulunmayan fizik ve sosyal yapının tamamen değiştirilip yeniden geliştirilmesi(tam iyileştirme)
- Nüfus sabit tutularak eski fonksiyonların yenilenmesi
- Yeni hedefler saptayıp buna uygun kullanımlar getirilmesi
- Niteliksiz ve korunmasının alan için götürüsünün getirisinden büyük olduğu tesbit edilen yapı stoğunun temizlenip ayıklanması
- Geri kalan yapı stoğu içerisinde mevcut bulunan niteliksiz yapıların alanın özgün karakteri ile uyumlu bir şekilde sağlıklaştırılarak yenilenmesi

- Kültür varlığı niteliği olna yapıların çağdaş koruma ilkeleri doğrultusunda alana geri kazandırılması
- Yenilenen yapıların edinecekleri işlevlere karar verilmesi
- Temizleme ve ayıklama sonrasında boşalan alanların alanda yer alacak fonksiyonları destekleyecek donatılar için ayrılması
- Ulaşım deseninin yeni yapı dokusu açısından verimli ve rasyonel olmasının sağlanması
- Altyapı şebekesinin güçlendirilerek yenilenmesi
- Yenileme alanının diğer alanlardan soyutlanmayıp bütünleştirici tasarım ilkeleri benimsenmesi.

2.3.3 İyileştirme(Rehabilitasyon) Projelerinin Özellikleri

Aynı fonksiyonda veya farklı bir fonksiyonda yaşatılması düşünülen mevcut binalarda bugünün kullanıcı ihtiyacı göz önünde tutularak yapılacak olan değerlendirmeler sonucunda bazı eklemelerin, tamamlamaların veya değişikliklerin olması zorunlu olacaktır. Rehabilitasyon, mevcut binaya normal bir yaşam getirmek için yapılan işlemlerin tümüdür.

Rehabilitasyon projelerinde izlenecek yol şöyledir(Güner,1995):

1- Rehabilitasyon yapılacak binaya ya da bölgeye ait tesbitler yapılır ve bu tesbitler aracılığıyla yapısal elemanlar saptanır ve müdahale şekli belirlenir.
2- Analiz ve kayıtlardan sonra "Dizayn Kontrol Listesi" oluşturulur. Bu liste neye sahip olduğumuzu görmeyi, alternatifleri değerlendirmeyi ve bunları fiziksel ve ekonomik bir tabana oturtmayı sağlayacaktır.

Dizayn Kontrol Listesi:

Dizayn kontrol listesinde, mevcut binanın fiziksel koşulları mekân kullanımı ve değişimi, mimari karakteri, değişimlere karşı durumu ve kullanıcısı irdelenmektedir(Güner,1995).

1. Kullanıcı

a) Bilinen Kullanıcı: Kullanıcıyı anlamak, organizasyon şeması oluşturmak, kullanıcının fonksiyon değişikliğini bilmek, bina ile uyumunu sağlamak, kullanıcının finansal kaynaklarını irdelemek.
b) Bilinmeyen Kullanıcı: Binanın bulunduğu yeri, iskanı anlamak (bu durumda bina ikincil tespitdir), yeni binalar ile var olan binalar arasında karşılaştırma yapmak, finansal analiz yapmak (binaya verilecek fonksiyonun getireceği geliri analiz etmek)

2. Bina

a) Fiziksel Koşul: Konstrüksiyon malzemelerini, yapı ve servisleri tanımak (malzeme koşullarını, tekrar kullanım durumunda hangilerinin kullanılabileceğini, yapı için ne tür onarım çalışması gerektiğini, servislerin performansını ve yeniden kullanımı gibi konuları anlamak)
b) Mekan Kullanımı ve Değişimi: Yeni fonksiyon için yer gereksinimini, toplam hacmi, döşeme yüksekliğini, limitleri irdelemek .

3. Mimari Karakter: Estetik değerleri, malzemeleri, yüksekliği, açıları irdelemek.

4. Değişimler: Gelecekteki değişimlere bağlı olarak toplam hacmin, servislerin durumunu irdelemek.

Özetle binanın o andaki durumu, muhtemel harcama ve kullanımla nasıl bir yaşam kazanacağı, binanın karakteristiği, stratejiler, alternatifler bu listede oluşturulmaktadır.

Rehabilitasyon projelerinde yapının veya bölgenin modern standartlara çıkarılması çok önemlidir. Temiz su, pis su, gaz, elektrik, ısıtma, havalandırma, yangın, yağmur suyu atımı yani yapısal, yangın, güvenlik, hijyen ile ilgili servisler rehabilitasyon projelerinin temel ihtiyaçlarındandır.

2.3.4 İyileştirmenin Sağladığı Avantajlar

Bir binayı rehabilite etmek yıkıp yenisini inşa etmekten daha avantajlı olabilmektedir. Uygun durum ve konumda olan bu tür yapıların rehabilitasyonu modern yeni yerleşimlere imkan sağlayabilir. Yatırımcılar tarafından da tercih edilen bu yöntemin avantajları şöyle sıralanabilir(Highfield,1987) :

2.3.4.1 Kullanılacak binanın durumu

Endüstri ve ticaretteki ilerleme , çalışma saatlerinde ve boş zamanlar için daha özel mekan ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple işlevselliğini yitirmiş , kullanımdan kalkmış bazı yapılar rehabilitasyon ve yeniden kullanım için iyi birer malzeme olmuşlardır. Artık şehir merkezinde kalmış eski fabrika ve antrepolar , hastaneler , eski ofis binaları bu durum için sayabileceğimiz örneklerdir.

Şehir merkezlerinde artık yeni yapılanmaya açık alanların kısıtlı oluşu sebebiyle, rehabilite edilen eski binalar ile yine baslıca konut ve ticaret merkezlerine yakın modern bir yapılanma öngörülebilir.

2.3.4.2 Kullanılacak binanın kalitesi

Bir binanın yapısal açıdan durumu onun rehabilite edilip yeniden kullanılması açısından önemlidir. Yapısal açıdan iyi durumda olan binalar düşük bir bütçe ile rehabilite edilebilecekken bazıları ise toplam yapılanma bedelini oldukca arttıracak tamirat ve onarıma ihtiyaç duyabilir.

2.3.4.3 Kısa dönemde yapılanma

Mevcut bir binayı rehabillite etmek için gerekli fiziksel çalışma , bir diğer alternatif olan yıkım, saha temizleme ve yeni binanın inşaatı için gerekenden daha kısa sürede gerçekleştirilebilir. Yalnızca inşaat safhasında değil proje tasarımında , gerekli izinlerin alınmasında da zaman kazanılmıştır. Mevcut binanın farklı bir amaçla kullanımı önerilmiş olsa bile yeniden inşaa emekten daha kısa zaman alacaktır. Bu sure farkı yaklaşık yarıdan 3 ceyreğe kadardır . Bu süre avantajı beraberinde aşagıdali ekonomik faydaları da getirir (Highfield,1987):

- Kısa olan kontrat süresi enflasyonun yapı maaliyeti üzerindeki etkisini azaltır.

- Kısa olan yatırım süresi projeye gerekecek finansmanı düşürür.

- Müşteri binayı daha kısa sürede elde edeceğinden yatırımın kazanca dönüşümü daha kısa zamanda olacaktır.

2.3.4.4 Ekonomik avantajlar

Mevcut binanın dönüşümü yapı elemanlarının hali hazırda inşa edilmiş olmasından dolayı yeni bir bina yapımına kıyasla çok daha ekonomiktir. Binanın mevcut durumunun dönüştürülmesi toplam maliyete etkisi gözardı edilemez. Zeminden tavana olan kat yükseliğinin öngörülen yeni kullanım için uygun olmaması durumunda yapılacak değişiklikler maliyetleri oldukça kabartacaktır. Bunun yanısıra birçok endüstriyel yapı ahşap ya da kast demir kolonlarla desteklenen ahşap zeminden oluşmaktadır. Bu yapı öğeleri günümüz yangın yönetmeliğine uygun olarak yenilenmelidir. Ek olarak yapılacak yangın kaçış merdivenlerinin yapımı binanın dönüşüm maliyetlerini arttıracaktır. Eğer ki bina ihmal ve eskimişlik sebebiyle kötü durumda ise tamir ve restorasyon masrafları da toplam maliyette etkili olacaktır.

Fiziksel açıdan iyi durumda olan bir binaya önerilen işlev için yapılacak ilave ve düzeltmeler detaylı maliyet analizi yapıldıktan sonra rehabilitasyonunun uygunluğuna karar verilir.

Hazırlanan bütçe taslağı sırasında şunlara dikkat edili(Highfield,1987) r:

- Tahmini kira bedeli (spekülatif yatırımlarda)

- Tahmini yatırım bedeli

- Kiracısı ya da sahibi olunan arsayı elde etme bedeli

- Projeyi finanse etme bedeli

2.3.4.5 Tahmini kira bedeli

Rehabilite edilmiş bir binada öngörülen kira gelirinin bağlı olduğu etmenler :

- Bina için önerilen yeni işlev

- Binanın konumu

- Konumun cazibiyeti, yakın çevresi, ulaşım alternatifleri

- Rehabilitasyon sonrası yerleşim ve servis hizmetlerinin kalitesi

- Yatırım dışarıdan gelen talebin miktarı ve çevrede bulunan mevcut yerleşimlerin buna karşılığı

- Benzer binaların uygunluk durumu

2.3.4.6 Tahmini yatırım bedeli

Rehabilite edilecek bina için gerekecek tahmini yatırım bedelinin bağlı olduğu etmenler :

Öngörülen yeni işlev:

Eski bir depodan bir atölyeye dönüşüm bedeli onu bir ofise çevirmekten daha az maliyetlidir.

Rehabilitasyon standartları:

Yapılacak olan rehabilitasyon çalışması sırasında öngörülen kalite ilk yatırım bedelinin arttırır. Fakat çoğu zaman bu harcamalar uzun vadede kendi masrafını çıkarabilir. Mesela izolasyon için uygun olarak değiştirilen pencere ve kapılar ısınma maliyetini oldukça düşürür. İlk anda yapılmış bu harcamalar projeyi daha kıymetli hale getireceğinden kiralama işlemleri daha karlı olabilir.

Bina yaşı :

Bina ne kadar eski ve ne kadar uzun süre boş kaldıysa strüktürün onarımı o derece maliyetli olur. Geçen zaman sebebiyle yapı elemanlarında eskime bozulma ve kalite düşüşü gözlemlenmiştir. Çoğu rehabilitasyon projesinde görülmüştür ki yatırım bedelinin artışı bina yaşı ve ihmal derecesiyle doğru orantılıdır. Bu yüzden ilk etapta yapılan fizibilite çalışmasında binanın kullanılabilir konuma gelinceye dek yapılması gereken tamir ve onarım masrafları detaylı olarak belirlenmelidir.

2.3.4.7 Kiracısı ya da sahibi olunan arsayı elde etme bedeli

Arsayı kiralama ya da satın alma için ödenen miktar bitmiş projenin toplam sermayesi ile yatırım maliyeti farkını aşmamalıdır. Aşagıda belirtilen etmenler göz önünde bulundurularak bu miktar gerçek sınırlarda tutulabilir :

- Kullanıcı potansiyelini belirleyecek olan alanın konumu

- Planlama izniyle verilebilecek işlevler

- Rehabilite edilmiş binadan gelmesi beklenen kira bedeli

- Toplam kalkınma maliyeti

2.3.4.8 Projeyi finanse etme bedeli

Finansal planlamanın maliyeti aşağıdaki etmenlere bağlıdır :

- Yapılan işin maliyeti

- Projenin süresi

- Proje döneminde yürürlükte olan vergi oranları

2.3.4.9 Finansal destek olanakları:

Rehabilitasyonu yapılacak yapının mimari değerine bağlı olarak bazı çalışmalarda finansal destek alınabilir. Rehabilitasyon sırasında yeni iş alanlarının olusturulması da alınabilecek finansal destek için pozitif bir nedendir.

2.3.4.10 Mimari avantajlar

Rehabilite edilmiş eski binaların çoğu kendilerine eklenen modern ilavelerden çoğu daha

çekicidir. Eski bina karakteri itibariyle daha güven verici, prestijli ve çekici bir etkiye sahiptir. Bankalar, sigorta şirketleri ve kimi firmalar bu yüzden tercihlerini bu yönde kullanırlar.

2.3.4.11 Mevcut altyapıyı kullanabilme durumu

Yeni bir yapılanma projesinin gerçekleştirilmesi için yalnızca arsaya gerek yoktur. Yeni yollar, ışıklandırmalar, drenaj, su, elektrik, gaz girişleri, telefon hattı gibi altyapı hizmetleri de bütçede yüksek miktarlar tutar. Rehabilite edilmesine karar verilen yapıda bu hizmetlerin varoluşu finansal açıdan ve zaman açısından katkı sağlar.

2.3.5 İyileştirmeyi Gerektirecek Nedenler

1- Sosyal yönden değişim
2- Ekonomik koşulların zorlaması
3- Ulaşım koşullarının değişmesi
4- Sağlık koşullarının bozulması
5- Kentsel estetiğin olumsuz yönde değişimi

2.3.6 İyileştirmede Planlama Hedef ve Stratejileri

2.3.6.1 Planlama Hedefleri

1- Fonksiyonlar Açısından:

a) Potansiyel ve boyutları
   - Yenilemesi yapılacak alanın gelecekteki ölçümlerinin ne olacağı
   - Hizmet edeceği nüfusun büyüklüğü
   - Bu büyüklükteki nüfusun gereksinimlerinin ne olacağı

b) Fonksiyonlar
   - Hangi fonksiyonların kabul edilip hangilerinin çıkarılacağı ve öneri fonksiyonların ne olacağı

2- Vaziyet Planları Açısından

a) Fonksiyonların dağılımı
   - Önerilen fonksiyonlar kullanma yönünden en iyi şekilde organize edilmiş midir? Bu sorunun yanıtını verebilmek için kullanıcı isteklerinin bilinmesi ve bu isteklere ait gelecekteki olası değişimlerin dikkate alınması gerekir.
   - Fonksiyonların birbirleriyle ilişkilerinin uygunluğu denetlenmelidir.

b) Ulaşım ve yaya-taşıt ilişkileri
   - Sıhhileştirme sonucunda insanların bölgeye ulaşımı yeterli koşullarda yapılabiliyor mu?

- Sıhhileştirme aşamasında önerilen ulaşım ağı gelecekteki artışları karşılayabilecek mi?

c) Fırsatların değerlendirilmesi
   - Sıhhileştirme planlamasının yapıldığı alandaki veriler ve olanaklar en iyi biçimde değerlendirilmiş midir?
   - Bu olanaklar, ekonomik açıdan, coğrafi ve topografik açıdan, turistik açıdan, fonksiyonel açıdan, tarihi veya kültürel açıdan, idari ve kadastral açıdan olabilirler

3- Estetik Açıdan

- Sıhhileştirme planlamasında estetik açıdan yeterli bir titizlik, anlayış, bilgi ve yaratıcılık ile davranılmış mıdır?
- Sıhhileştirme planlamasında yaşam karakteri olan alanların korunup geliştirilmesine özen gösterilmiş midir?

2.3.6.2 Planlama Stratejileri

1- **Yerine tekrar yerleştirme:** Eskimiş parçaların bütün içinde artık bir işlev göremeyeceği varsayımına bağlı olarak sistem içinden alınıp yerine yenilerinin konulması(Baykal,1996).

2- **Kentsel büyümenin yatırımlarla yönlendirilmesi:** temel inanç çökelti alanlarının temizlenmesi ve yeni yatırımlarla piyasanın canlanacağı ve böylece özel girişimcilerin devreye gireceğidir. Kuramsal düzeyde kentin kendi kendini sürekli olarak yenileyecek ve uyum sağlayacak bir duruma getirebileceği düşünülmektedir(Baykal,1996).

3- **Filtreden geçirme:** Bir önceki aşamaya koruma sürecinin eklenmesidir. Amacı çöküntü alanlarındaki nüfusun azaltılması ve buraların boşaltılarak en sonunda temizlenmesidir(Baykal,1996).

4- **Sosyal planlama:** Mülklerden çok halk söz konusudur. Bu düşünceye göre ülkesel ve kentsel düzeyde yoksulluğa ve kültürel düşüklüğe karşı girişimler gereklidir(Baykal,1996).

2.4 Yeniden Düzenleme (Reorganizasyon)

2.4.1 Yeniden Düzenleme(Reorganizasyon) Kavramı

"Organizasyon", en geniş anlamıyla "düzen"dir(Dinçer,1996). Sistem açısından konuya yaklaşıldığında, organizasyon, bir bütünü oluşturan öğeler arasındaki ilişkiler toplamıdır. Reorganizasyon kavramına bakacak olursak burada kurulu bir düzen vardır. Bunda, aksama, eksiklik veya bozuklukların giderilmesi yönünde çalışmalar söz konusu olmaktadır. Bazı kez bu düzenlemeler, bir veya birkaç öğe üzerinde yapılacağı gibi bazen de bir sistemin veya

organizasyonun tüm öğeleri üzerinde gerçekleşmektedir. Bu durum göz önüne alındığında sistem açısından yeniden düzenleme, "sistemdeki mevcut ilişki biçimlerinin ana amaca dönük olarak değiştirilmesi" olmaktadır. Reorganizasyonun yani yeniden düzenlemenin yapılabilmesi, sistemin ciddi surette analiz edilmesiyle mümkündür(Anon.,2006i) .

Analizde, bir sistemin veya organizasyonun,

1. Amaçlarının,

2. Yönetiminin,

3. Birimleri ile yönetim ilişkisinin,

4. Birimler arası ilişkinin,

5. Tüm organizasyonun (sistemin) ve birimlerin çevre ile olan ilişkilerinin,

6. Organizasyonun ve birimlerin kendi aralarındaki ve çevreden gelen isteklere mekan ve zaman yönünden uyum yeteneklerinin

- İncelenmesi,
- Ölçülebilir hale getirilmesi,
- Karşılaştırılması,
- Ana amaçla uygunluğunun denetlenmesi suretiyle, çözüme kavuşturulmak üzere sorunlarının ortaya çıkarılması söz konusudur(Koçel,2001).

Yeniden düzenleme (reorganizasyon) tanımında dört anahtar kelime mevcuttur(Anon.,2006i) :

Çarpıcı: Yeniden yapılanma ile işte marjinal geliştirmeler yapmak değil performansta büyük bir atılım sağlamak ve çıkışlar yapmak hedeflenmelidir.

Radikal: Yeniden yapılanma var olan bir şeyi geliştirmek değil, var olanı bir kenara atıp en baştan başlamak, iş yapma şeklini yeniden icat etmek.

Süreç: Bir araya geldiklerinde müşteri için değer yaratan birbirleriyle ilişkili işler grubu.

Yeniden Tasarım: Yeniden yapılanmada süreç yani işin yapılma şeklinin tasarımı büyük önem taşır.

2.4.2 Yeniden Düzenleme(Reorganizasyon)u Gerektiren Nedenler

Dünyamız giderek küreselleşmektedir. Küsereselleşen dünyamızda insanların ihtiyaçları ve teknoloji her geçen gün değişmektedir. Bu nedenle organizasyonlara bazen yeniden işlevler kazandırmak gerekmektedir. Bu nedenle organizasyonlarda yenidn düzenlemelere gidilmektedir. Bu düzenlemeler yeni birimler eklenmesi, mevcut birimlere yeni işlevler yüklenmesi veya birimlerin aralarındaki ilişkilerin yeniden gözden geçirilmesi şeklinde olabilir(Dinçer,1996).

Tüm bu yeni işlevlerin yoğunlaşması mimari organizasyonlarda gerek alan kullanımında gerek bu alanların yönetiminde önemli değişikliklere gidilmesini ve bu hizmetlerde farklılaşmayı ve uzmanlaşmayı özendiren değişimlerin gerçekleşmesini zorunlu kılmaktadır(Hammer,1994).

Organizasyonlarda değişiklikler yapılmasını gerekli, hatta zorunlu kılan nedenler çeşitlidir(Hammer,1994). Bunlar;

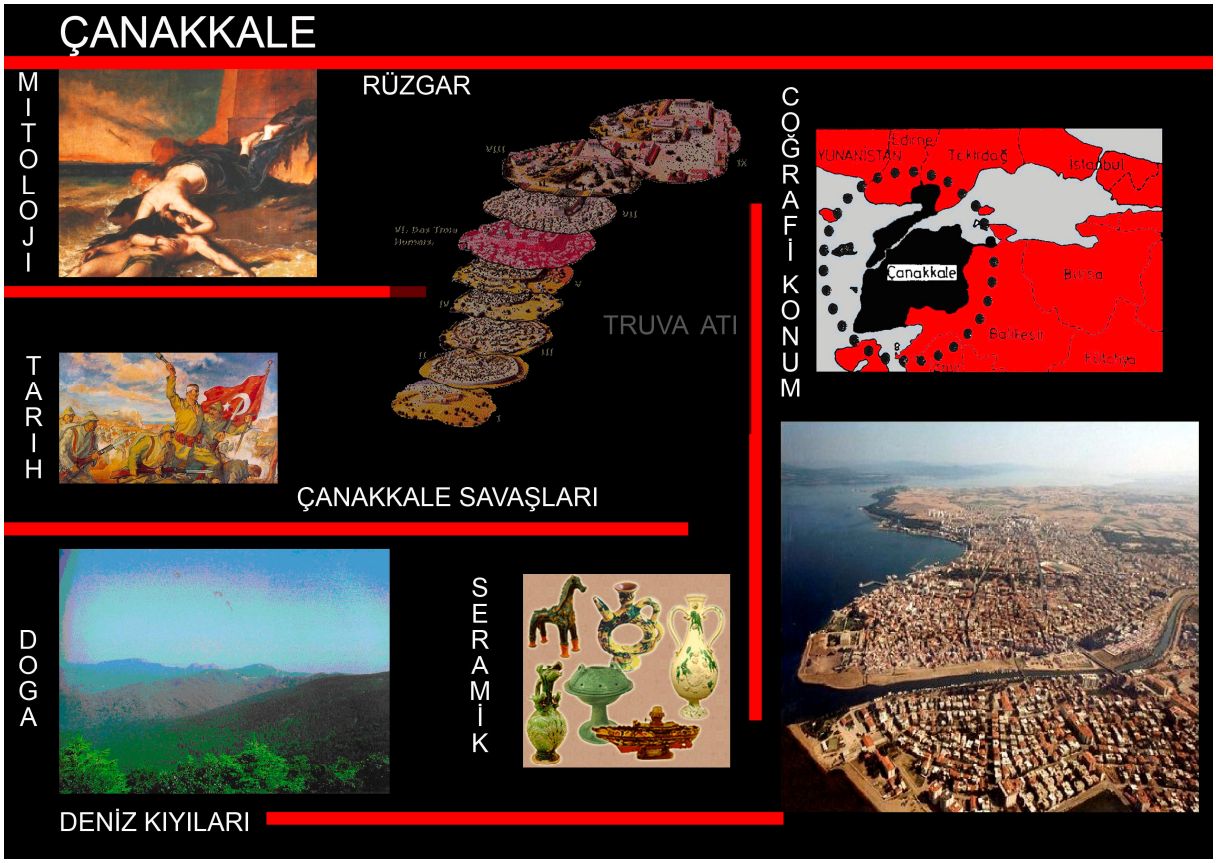
a) Hizmetlerin niteliği ve kullanılan teknikler değişsin ya da değişmesin hizmetten yararlananların artması, görevlerin sayı ve çeşit yönlerinden genişlemesidir. Artma ve genişleme birimlerin yeniden düzenlenmesini gerektirir.

b) İhtiyaç ve koşullarda oluşan değişikliklerin, program, organizasyon ve sorumluluklarda değişikliği gerektirir.

c) Gelişen teknolojinin, modern makine ve teçhizatın birimlere uygulanmak istenmesi yeniden düzenlemeyi gerektirir.

3. ÇANAKKALE, ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ VE DARDANOS YERLEŞKESİ

3.1 Çanakkale

Şekil 3.1 Çanakkale ilinin sahip olduğu değerler.

Çanakkale ili, 25° 30` ve 27° 45` doğu boylamları ile 39° 30` ve 40° 45` kuzey eylemlerinde yer alır. Türkiye'nin kuzeybatısında, Marmara Bölgesi'nin ise güneybatısındadır. Dünyanın önemli su yolu olan Çanakkale Boğazı il topraklarının içindedir. Çanakkale; gerek Avrupa-Asya kıtalarını, gerekse Anadolu trakya topraklarını bünyesinde barındırır. Marmara denizi ile Ege denizinde kıyıları vardır. Denize en fazla kıyısı olan illerden birisidir (Anon.,2000a).

Yüzölçümü 10.347 km2'dir. 450 bin civarında nüfusu vardır. Çanakkale ili doğal, tarihi ve kültürel potansiyele sahip olmasına rağmen, jeopolitik özelliği ve devlet yatırım politikalarının Çanakkale'yi içermemeleri gibi nedenler ile ülke ve bölge içinde önemli iller arasında yer alamamıştır(Anonim,2000a).

Çanakkale'de 12 ilçe bulunmaktadır. Bunlar; Merkez, Ayvacık, Bayramiç, Biga, Bozcada, Çan, Eceabat, Ezine, Gelibolu, Gökçeada, Lapseki ve Yenice'dir.(Şekil 3.3) 1994 yılı yerel

yönetim seçimlerinde 34 adet belediyesi bulunmaktadır(Anon.,2006f).

Şekil 3.2 Çanakkale ili ve ilçeleri (Anon., 2006f)

Tarihte Çanakkale

Çanakkale ili toprakları M.Ö. 3000'den Ortaçağa kadar çok önemli olaylar yaşamış ve misyon üstlenmiştir. Troas bölgesi olarak bilinen Edremit'ten Erdek'e kadar olan alanda baş şehir durumundaki Troia Antik kenti dünya tarihinde, mitolojisinde ve arkeolojisinde mihenk taşı sayılmaktadır. Çanakkale kent merkezinin 30 km günetinde yer alan Troia antik kentinin yanısıra Dardanos, Abydos, Sestos, Madytos, Lampsakoz gibi önemli yerleşmeler kent civarında bulunmaktadır(ÇEYAP).

Troas bölgesinde İ.Ö. 1200'den başlayarak Akalar, Traklar, Frikler başta olmak üzere çeşitli göçler oldu. Bu göçler sonucu değişik toplulukların yerleşimine sahne oldu. İ.Ö. 7. ve 6. y.y.'dan itibaren Atinalılar'ın, Persler'in ve Büyük İskender'in bölgeye gelişiyle Makedonyalılar'ın egemenliğine girdi. Büyük İskender'in ölümüyle komutanları olan Antigonos ve Lisimakos egemenliğinde bulunan Troas bölgesi Selökidler, Bergama Krallığı ve sonunda Romalılar'ın eline geçti. Türk akınlarına kadar bu durumu değiştirmedi(ÇEYAP).

Anadolu Selçukluları dönemi ne kadar Emevilerin (661-750) ve Balkanlardan gelen Peçenekler'in (11.ve 12. yy) saldırılarına uğrayan Çanakkale Bölgesi Selçuklular'ın da çeşitli zamanlarda ve kısa süreli egemenliklerinde bulundu. Bizans'ın zayıflamasıyla bölgeye ve boğazlara hakim olma girişimleri Haçlılar, Piza devleti, Venedikliler, Cenevizliler ve Katonyalılar tarafından sürdürüldü(ÇEYAP).

Anadolu Selçuklu Devleti'nin dağılmasıyla bağımsızlıklarını ilan edn uçbeylerinden Karesi Bey, Yahşi Bey, Demirhan Bey ve Aydınoğlu Umur Bey Çanakkale bölgesine çeşitli saldırılar yaptılar ve kısa süreli egemenlikler kurdular. Ancak bu dönemde de Bizans İmparatorluğu kalıcı egemenliğini sürdürdü(ÇEYAP).

1345'li yıllardan itibaren Çanakkale Osmanlı yönetimine girdi. Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa 1356 yılında boğazdan Trakya'ya geçti. I. Murat(1326-1389), I. Bayezid (1389-1402), I. Memed (Çelebi) (1402-1421) ve II. Murad (1421-1451) dönemlerinde Çanakkale ve civarında Osmanlılar hakim oldu. Ancak Bizanslılar, Haçlılar ve Venedikliler çeşitli saldırılar yaptılarsa da bölge Osmanlılar´ın egemenliğinde kaldı. Bu dönemde öncelikle Gelibolu güçlendirildi ve bölgede merkez konumuna getirildi.

Fatih'in İstanbul'u aldığı 1453 yılında Çanakkale Boğazı'nda güçlü bir savunma yoktu. Dolayısıyla Bizanslılar'a yardıma gelen donanmalar rahatlıkla Çanakkale Boğazı'nı geçtiler. Bunun üzerine Fatih 1462-63 yıllarında boğazın en dar yeri olan Çanakkale ve Kilitbahir'e iki kale yaptırdı. Çanakkale'ye yaptırılan Kale-i Sultaniye (Şimdilerde Çimenlik Kalesi) Çanakkale kentinin çekirdeğini oluşturur.

Bu dönemlerde Çanakkale'de kurulan tersaneler , Gelibolu'nun ve Çanakkale'nin özellikle denizcilik ve savunma konusunda önemini arttırmıştır. Bu durum Çanakale Boğazı'nın bir hedef alanı olmasına neden oldu. 18. yy.'a kadar Venedikliler'in , daha sonraları ise Ruslar'ın saldırıları oldu.19. yy.'da ise gittikçe zayıflayan Osmanlı İmparatorluğu'nun elinde bulunan boğazlar'ın , özellikle Çarlık Rusyası, Büyük Britanya İmparatorluğu ve diğer Avrupa ülkeleri tarafından paylaşım mücadelesiyle geçti. 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ne kadar, bu mücadele sürdü ve Çanakkale deniz ve kara savaşları ile I. Dünya Savaşı'na tanık oldu.

Bu dönemlerde Çanakkale ve Biga yerleşimleri Çanakkale yerleşiminden daha önemli bir konuma sahiptir. Türkiye Cumhuriyeti ile birlikte il olan Çanakkale'ye Biga kazası bağlandı, daha sonra 1926 'da Gelibolu ve Eceabat kazaları bağlandı ve geçen sürelerde bugünkü durumuna geldi.

Mitolojide Çanakkale

Çanakkale'nin tarihi yaklaşık M.Ö. 3000 yıllarına kadar inmektedir ve pek çok medeniyet bu topraklarda barınarak, izler bırakmıştır.

Efsaneye göre Denizlerin efendisi olan Poseidon, Çanakkale Boğazı'nı karaların arasına girerek ve toprakları ikiye bölerek açmıştı.

Başka bir efsanede ise Yunanistan'ın Thebai kentinin kralı Anthamas ile güzel karısı Nephele'nin Phriksos adında bir erkek ve Helle adında bir kız çocuğu vardı. Ancak kral bir süre sonra karısından bıkarak ikinci bir kadınla evlenir. Anthamas'ın ilk karısını ve çocuklarını kıskanan kadın kahinleri etkileyerek, O sırada sürmekte olan kıtlığın giderilmesi için iki çocuğun kurban edilmesi gerektiğini söyletir. Kurban töreni sırasında Nephele (kelime anlamı bulut) ikisini de bir buluta sararak kaçırır. Çocukları kanatlı ve altın bir posta bindirerek Karadeniz'e yollar. Ancak Çanakkale Boğazı'nı geçerlerken büyük bir fırtına kopar ve Helle denize düşerek boğulur. Ondan sonra da buraya Helle'nin denizi anlamına gelen Hellespontos adı verilir. Herodot tarihinde Helle'nin mezarının Kardiya (Bolayır)'da olduğu belirtilmektedir. Phriksos Karadeniz'de Kolktis'e (Gürcistan) vardıktan sonra koçu Zeus'a kurban eder(Köroğlu, 2006).

Çanakkale ile ilgili bir başka efsane de "Hero ile Leandros" öyküsüdür. Bir zamanlar Çanakkale'nin Anadolu kıyısında, Nara kıyısında Abydos olarak anılan çok eski bir kent varmış. Abydos'un karşı kıyısında, Trakya tarafında Miletoslular tarafından kurulan Sestos adında bir kent daha varmış. Bu iki kent arası Boğaz'ın en dar yeriymiş. Sestos'ta Aphrodite'nin ölen sevgilisi Adonis için her yıl şenlikler düzenlenirmiş. Bu törenlerden biri sırasında Abydos kralının oğlu Leandros, Aphrodite'nin rahibesi Sestoslu güzel Hero'ya aşık olur. Ancak nevar ki Hero da ona aşık olmasına rağmen rahibe olduğu için evlenemezler. Bu, iki sevgilinin birbirlerini görmelerini engelleyemez. Leandros her gece Marmara'nın bembeyaz köpükleri üzerine binerek karşı kıyıya, sevgilisini görmeye gider. Efsaneye göre Hero da her gece bir kuleye çıkarak, elinde tuttuğu meşaleyle, denizde yüzmekte olduğu sevgilisine yol gösterirmiş. Hero zaman zaman çok korkmasına rağmen ona gelme diyemez, en azgın fırtınalarda bile meşaleyi yanına çağırırmış. Bir gece denizde korkunç bir fırtına patlar ve Hero'nun meşalesini söndürür. Yolun yarısındayken ışık sönünce nereye yüzeceğini bilemeyen Leandros sonunda dalgalara yenik düşüp boğulur. Cesedi sabahleyin Sestos kıyılarına vurur. Hero da sevgilisinin ölüsünü görünce kendisini kuleden atarak canına kıyar(Köroğlu, 2006).

Dardanel Boğazı'nın efsanesi ise şöyledir; Okeanos'la Tethy'in evlenmelerinden Elektra adlı güzel bir kız doğmuştur. Kıza aşık olan Zeus, Elektra'yla zorla sevişir ve Elektra Dardanos adında bir erkek çocuk doğurur. Daha sonra Çanakkale'ye gelen Dardanos kralın kızıyla evlenerek Dardania adlı bir kent kurar. Çanakkale Boğazı'nın adı da Dardanos'tan Dardanel olur(Köroğlu, 2006).

Dardanos'un oğlu Tros, bu bölgeye Troad, halkına da Troyalı adını verir. Onun oğlu İlus da

kente kenti adını koyar ve kent ondan sonra İlium olarak tanınır(Köroğlu, 2006).

Hera, Zeus'un diğer sevgilileri gibi Elektra'nın da farkına varmış, Elektra'dan doğacak Zeus soyunu lanetlemiştir. Gerçekten de bu lanet tutar ve Troya yerle bir olur(Köroğlu, 2006).

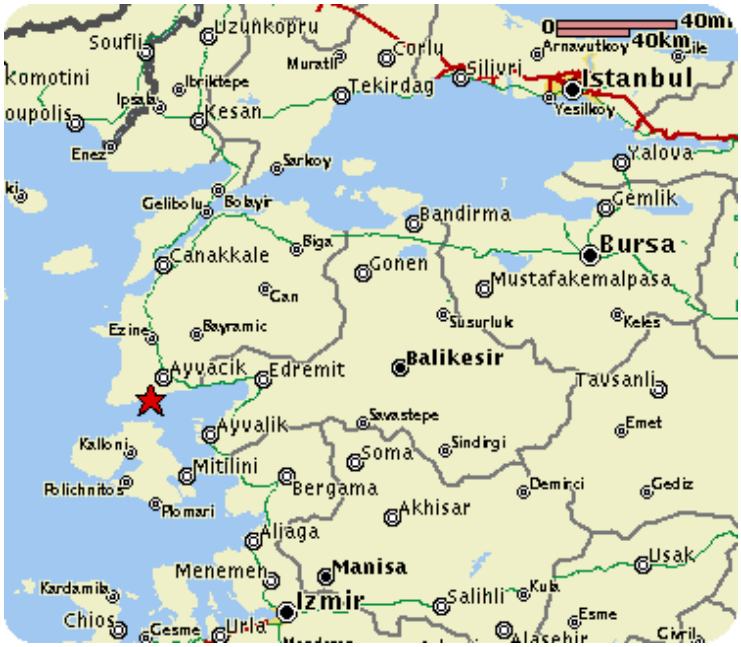
Çanakkale'de geçen diğer bir efsane de "Troya Savaşları"dır. Mitolojiye göre Deniz Tanrıçası Thetis cok alımlı ve çok güzel bir Tanrıçadır. Kronos'un oğlu, Gök Tanrıçası Hera'nın kardeşi ve kocası, Tanrıların Babası ve Kralı Zeus ile Deniz Tanrısı Poseidon bile Thetis ile evlenmeyi cok istemektedirler. Kahinler Thetis´in doğuracağı erkek cocuğun babasından daha güçlü ve akıllı olacağını söylemişlerdir. İşte bu sebepten Tanrılarin Kralı Zeus ve Deniz Tanrısı Poseidon , O'nu, Aikos'un oğlu Teselya Kralı Peleus ile evlendirmeye karar verirler. Pelion (Teselya) Dağında Olympos'daki şölenlere benzer bir şölen kurulur. Bütün Tanrılar ve Tanrıçalar eğlenmekte ve şarkılar söylemektedirler. Ancak, Nifak Tanrıçası Erins bu görkemli şölene davet edilmeye unutulmuştur. Davet edilmediğine çok kızan ve şölen yerine gizlice gelen Erins, üzerinde " TANRIÇALARIN EN GÜZELİNE " yazılı bir altın elmayı şölen masasının üzerine geldiği gibi gizlice bırakır. Bir anda şölene katılanlar arasında huzursuzluk başlamıştır. Erins, adıyla anılan bir olayı başlatmış ve nifak tohumlarını saçmıştır. İste o nifak tohumları mitolojiye göre yıllarca sürecek meşhur Troya Savasları'nın başlamasına sebep olmuştur (Anon.,2006g).

Şölendeki huzursuzluğun üst dereceye ulaştığını gören " Göklerde Gürleyen ", "Bulutları Devşiren", "Şimsekler Savuran", ve de başının bir hareketi ile Olympos Dağı'nı titreten Tanrıların Kralı Zeus, olaya müdahale etmek ihtiyacını duyar ve Gök Tanrıçası Hera, Zeka Tanrıçası Athena ve Ask Tanrıçası Afrodit arasından bu seçimin yapılmasına ve seçimi de Olympos Dağı'nın en uzak bir bölümünde oturan, gene kahinlere göre büyüdüğünde ülkesinin başına büyük bir felaket açacağı bilinen, kurban edilmek üzere bir çobana teslim edilen, ancak çobanın merhametiyle ölümden kurtulan bir ölümlü yapacaktir. Tanrıların Babasi Zeus böyle istemektedir. Bu ölümlü de, Troya Kralı Priamos'us oğlu Paris'tir. Ida (Kaz) Dağı'nda herşeyden habersiz sürülerini otlatmakta olan Paris'in karşısına çıkan bu üç Tanrıça O'na içlerinden hangisinin en güzel olduğunu sorarlar. Elmayı Paris'e teslim ederler. Bu Paris icin gercekten zor bir seçimdir. Çünkü üç Tanrıça da cok güzeldir. Paris kararsızlık içerisinde iken Tanrıçalar O'nu etkilemek için belki de tarihin ilk rüşvetini teklif ederler. Gök Tanrıçası Hera, Paris'e kendisini seçtiği takdirde Asya'nın en güçlü Krallığını vaad eder. Zeka Tanrıçası Athena ise O'nu dünyanın en bilge kişisi yapacağını söyler. Ama Aşk Tanrıçası Afrodit'in teklifi Paris icin hepsinden daha cazibelidir. Afrodit O'na dünyanın en güzel kadınını vaadeder. Ve Paris, dünyanin en güzel kadınına sahip olabilme uğruna tercihi Ask Tanrıçası

Afrodit için kullanarak, biraz evvel kendisine üç Tanrıça tarafından teslim edilen Altın Elmayı Afrodit'e verir. Hera ve Athena, Paris'in kendilerini seçmedigine çok kızmışlardır ve Paris'in yanindan ayrılırken ondan bunun intikamını çok acı şekilde alacaklarına yemin ederler. Aradan günler geçer, önce Paris asil ailesinin yanına döner ve günlerden bir gün bir vesile ile evine gittigi Sparta Krali Menelaos'un genç ve güzel karısı Helena (Güzel Helen)'ya aşık olur ve Ask Tanrıçası Afrodit'in yardımı ile onu Troya'ya kaçırır. Bunun üzerine Menelaos'un kardeşi Agamemnon, ordusu ile birlikte Troya'ya saldırır. Meshur Troya Savasları böyle başlar. Nifak Tanrıçası Erins'in Pelion Dağında saçtığı nifak tohumları yeşermiş ve Aka'lılarla Troya'lıları karşı karşıya getirmiştir. Tarihin en kanlı savaşları cereyan etmeye başlamıştır(Anon.,2006g).

Yıllarca süren savaşlar sonucunda Akha'lılar, Troyalıları bir savaş hilesi yapmadan yenmenin mümkün olamayacağını düşünürler. Bunun üzerine içerisine Akha'lı kahraman savaşçıların saklandığı bir Tahta At'ı, Troya'nın surlarının dibine bırakarak geri çekilirler. Akha'lıların kaçtığına kanaat getiren Troya'lılar Tahta At'i içeri alarak eğlenmeye başlarlar. Şölen sarhoşluğu içerisinde bulunan Troya'lı nöbetçiler, Tahta At'in içersinden çıkan Akha'lı savaşçılar tarafından öldürülür ve Troya'nın kapıları Akha savaşçılarına açılır. Sonuçta Troya Akha'lılarca işgal edilmiş Troya Kralı Priamos ve oğlu Paris, Thetis'in torunu Neoptelamos tarafından öldürülmüştür. Hera ve Athena ettikleri yemini tutmus Paris'ten intikamlarını almışlardır.Menelaos da karısı Helena'ya yeniden kavusmuştur. (Anon.,2006g).

Ulaşım

Şekil 3.3 Çanakkale İli Ulaşım Durumu

İl toprakları ülkenin karayollarına ve demir yollarına dayalı ana ulaşım bağlantılarına uzak kalmaktadır. Ana ulaşım aksı üzerinde bulunan Bursa, İstanbul, Kocaeli ve Balıkesir illeri Çanakkale'nin gelişmesini bir anlamda engellemektedir. Çanakkale, Gelibolu Yarımadası'ndan Edirne ve Tekirdağ'a, İzmir bağlantısıyla Ege'ye, Bursa bağlantısıyla ise Anadolu'ya uzanan karayolu ağının merkezinde bulunmaktadır. Deniz ulaşımında yük taşımacılığının yanı sıra, Asya ile Avrupa'yı birleştiren feribot seferleri yapılmaktadır. Ancak karayolu ağı ile denizyolu arasında bütünleşme sağlanamadığından Asya ve Avrupa arasında tercih edilen bir geçiş noktası olamamaktadır. Çanakkale'de tam kapasite de çalışmayan iki adet yarı askeri, yarı sivil havaalanı bulunmaktadır(Anon., 2002a).

1. Karayolu

Çanakkale üç ana karayolu hattı ile Anadolu'ya bağlanmaktadır. Bunlar; Lapseki-Biga-Bandırma hattı ile İç Anadolu, Çan-Yenice hattı ile Balıkesir, Ezine-Ayvacık-Edremit hattı ile de Ege Bölgesi bağlantılarıdır. Kent Güney Ege-Trakya bağlantısını sağlaması açısından özellikle İzmir'den gelen trafik için bir transit merkezi durumundadır. Sanayilere hammadde alımları ve ürünlerin pazarlanması karayolu ve denizyolunun birlikte kullanılması ile gerçekleşmektedir. İlin toplam karayolu uzunluğu 1 077 km.dir. Bunun 516 km.'si devlet yolu, 561 km.'si de il yoludur(Anon., 2002a).

2. Deniz Yolu

Çanakkale'de denizyolu ulaşımı Çanakkale-Gökçeada, Bozcaada - Yük Yeri, Çanakkale-Eceabat ve Lapseki-Gelibolu arasında sefer yapan feribotlarla sağlanmaktadır. Çanakkale Boğazı yıllık 40000 civarında geminin transit geçiş yaptığı uluslararası bir su yoludur(Anon., 2002a).

3. Hava Yolu

Çanakkale'de, biri merkezde diğeri Gökçeada'da olmak üzere iki adet havaalanı bulunmaktadır.. 1995 yılında hizmete giren Çanakkale Merkez Havaalanı yaklaşık 900 000 m²'lik küçük ölçekli bir hava alanı olup özel bir şirkete ait tek bir uçak düzenli olarak Çanakkale- İstanbul seferlerini yapmaktadır. Bu hava alanı aynı zamanda Askeriye tarafından da kullanılmaktadır(Anon., 2002a).

4. Demir Yolu

Çanakkale ili'nden geçen mevcut bir demiryolu olmamakla birlikte fizibilite etütleri yapılmış iki hattan söz edilmektedir. Bunlar; Bandırma-Bursa-Osmaneli-Ayazma-İnönü hattı ve bu

hattın Çanakkale bağlantısını oluşturan Bandırma-Biga-Çanakkale hattıdır(Anon., 2002a).

5. Limanlar

Çanakkale Limanı 1956'da yapılmıştır. Limanın yükleme-boşaltma kapasitesi 3 000 grostondur ve hem yerli hem de yabancı gemiler yükleme-boşaltma yapmaktadır. , 7 m. 'lik deniz derinliğine ve 90 m. 'lik uzunluğa sahiptir. Akaryakıt, temiz su ve basit onarım hizmetleri mevcut fakat yetersizdir.

Sanayilere hammadde taşıması ve ürünlerin dünyaya pazarlanması için yeni bir limana ihtiyaç duyulmuş ve bunun için Çanakkale'nin 6 km. güneyinde Kepez kıyısı uygun bulunmuştur. Bu liman 1993-1997 yılları arasında planlanmış olup, doğal olarak suların derin olması nedeni ile 60 grostonluk gemilere uygundur. Bu limanın inşaatına başlanmıştır. Merkez ilçe Kepez'de yapımı devam eden Kepez Limanı inşaatı 1994 yılında ihale edilen projenin altyapı çalışmaları kapsamında 215 m. uzunluğunda ve 20 m. genişliğindeki iskelesi tamamlanmıştır. Limanın tamamlanması ile birlikte yıllık 1 000 000 tonluk ilave yükleme-boşaltma kapasitesi sağlanacaktır(Anon.,2002a).

3.1.1 Çanakkale'nin Doğal Değerleri

1. İklim

Çanakkale ilinin iklimi bulunduğu yer nedeniyle geçiş iklimi özellikleri göstermektedir. Yörede Akdeniz iklimi ile Karadeniz iklimi arasında bir geçiş özelliği gösteren Marmara Bölgesinin iklimi görülür. Genel karakter, maksimum sonbahar ve ilkbaharda olmak üzere bütün yıl yağışlı, kışlar soğuk, yazlar sıcak ve hava bütün yıl hareketlidir. Kıyılarda Akdeniz iklimi sürmekle birlikte, kış aylarında balkan yarımadası üzerinden gelen soğuk hava bu kıyıları etkilemekte ve sıcaklık 0'ın altına daha sık düşmektedir. İç kısımlardaki yüksek alanlarda yazlar daha serin, kışlar daha soğuk geçmektedir (İskender, 1992).

SICAKLIK: Yıllık ortalama hava sıcaklığı 14.8 ºC 'dir. En yüksek sıcaklık , 38.7ºC ile Ağustos, en düşük sıcaklık -11.5ºC ile Şubat ayındadır. Sıcaklığın 30ºCden yüksek olduğu tropik günler sayısı 49.5, sıcaklığın 26 ºC'den yüksek olduğu yaz günleri sayısı 115.8 gündür(İskender, 1992).

YAĞIŞ: Yıllık yağış ortalaması 626mm olup, en fazla yağış 114.6 mm ile Aralık ayında , en az yağış da 7.8 mm ile Ağustos ayında ayında düşmektedir(Anon. 2001a). Kar yağışlı günlerin yıllık ortalaması 3.4 gündür. Yağışlar genellikle bahar ve kış aylarında olmaktadır.

Yağış miktarı Kaz dağının yüksek kesimlerinde yılda 1000 mm yi geçerse de kıyılarda 600-800 mm arasındadır(Anon. 2001a).

NEM: Yıllık nisbi nem ortalaması %70, yıllık ortalamanın en yüksek olduğu ay %79'luk nem oranı ile Aralık, en düşük olduğu ay ise %59'luk bir oranla Temmuz'dur. Hava nem bakımından oldukça yüklüdür(İskender, 1992).

RÜZGAR: İli çevre illerden ayıran diğer bir özelliği de ; yılın büyük bir kısmının rüzgarlı geçmesidir(Anonim 1999a). Kuzey rüzgar ve soğuklarının Balkanlar üzerinden sarkması, bunun önünde il sınırları içerisinde doğal bir engelin bulunmaması, yılın büyük bir bölümünün rüzgarlı geçmesine neden olur. (Anon., 1999b) Hakim rüzgar yönü kuzeydoğu olup , en hızlı rüzgar şiddeti ise ortalama olarak 30 m/sn olarak güney-güneydoğu yönünden esmektedir. Yılın rüzgarlı günlerinde ortalama rüzgar hızı yaklaşık 4.5 m/sn olmaktadır. Kıştan ilkbahara geçerken rüzgâr hızında göze çarpar bir azalma vardır. Mayıs en az rüzgar alan aydır. Mayıs'tan sonra rüzgâr hızında bir artış başlar. Temmuz ve Ağustos'ta 4.5 m/sn 'ye yaklaşır. Ağustos'tan sonra bu hız düşer. Eylül'den sonra ise tekrar yükselmeye devam eder(İskender, 1992).

SAYILI GÜNLER: Çanakkale ilinde yıllık güneşlenme süresi ise günde 7.7 saattir(Anon. 2001a). En güneşli ay 12.6 saatle temmuz, en az güneş alan ay ise 3.4 saatle Aralık ayıdır. Bölgede kar yağışları daha çok Ocak, Şubat ve Mart aylarında görülür. 35 senelik ölçümlere göre en yüksek kar kalınlığı 24 cm ile Şubat ve Mart aylarında görülmüştür.

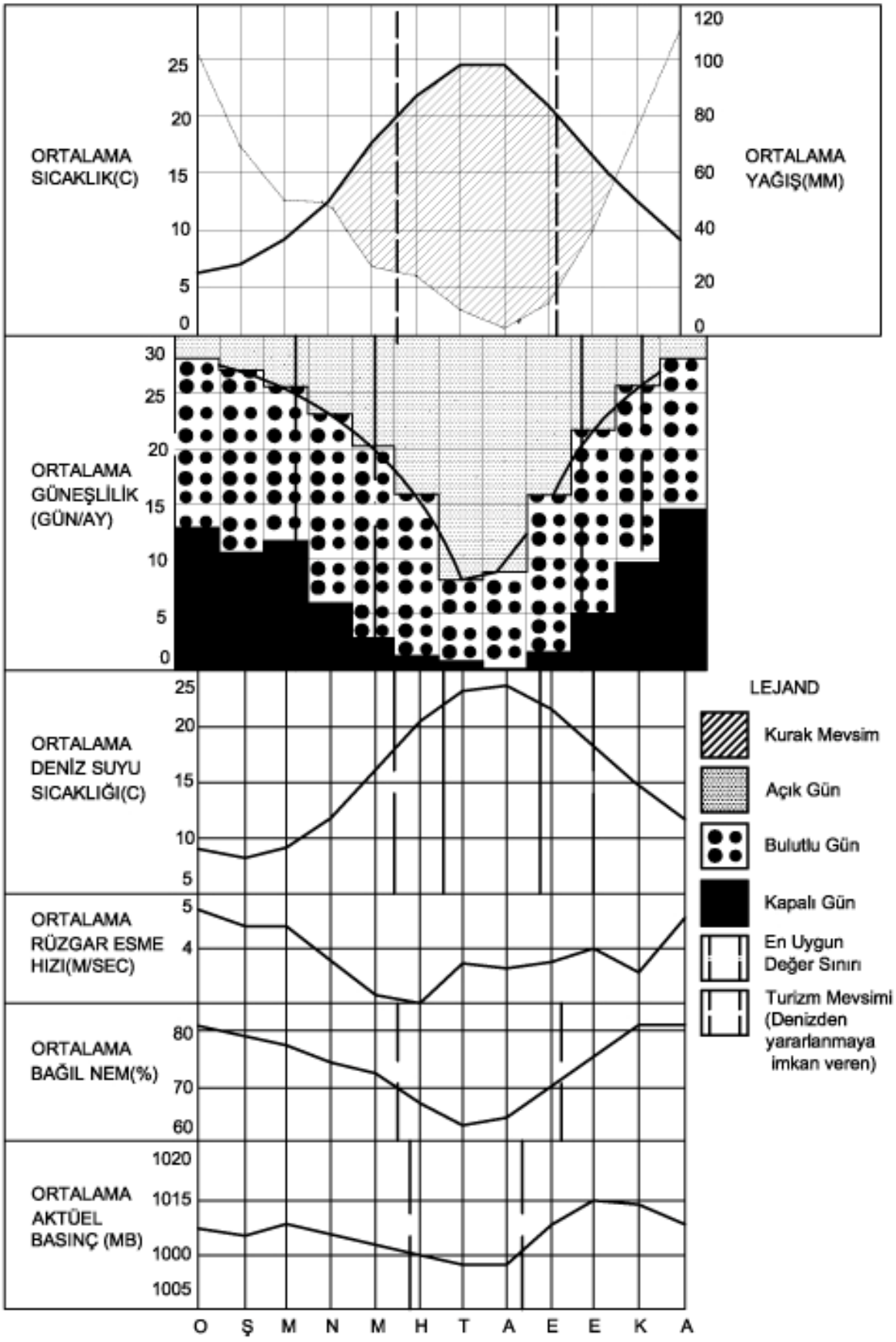
Çanakkale ilinde donlu gün sayısı 25.1 gün, bulutluluk 4.4,ve sisli gün sayısı yılda ortalama 4 günü geçmez. Etrafı denizlerle çevrili olduğundan deniz etkisi çok fazladır. Çanakkale'de hava devamlı rüzgârlıdır. Rüzgâr yılda %75 oranında kuzeyden eser ve boğazda kanalize olur; şiddeti de çok fazladır. Deniz mevsimi Akdeniz ve Ege kıyılarına oranla daha kısadır. Antalya'da yaz turizmi Kasım ayına, İzmir'de Ekim ayına kadar sürerken Çanakkale'de Ağustos ayı sonuna kadar sürmektedir. Deniz suyu sıcaklığı ortalaması 15.6ºC'dir ve deniz mevsimi yaklaşık 2 ay sürmektedir. Boğazda sonbahar ve kışın artmakla birlikte Karadeniz'den güneye doğru sürekli bir üst akıntı vardır. Özellikle boğazın akıntılı ve havanın sürekli rüzgârlı olduğu zamanlarda deniz yolu ile gelen turistler can güvenliği nedeni ile Çanakkale iline giriş yapamamaktadır. Bu da yolcu gemilerinin demirleyememesine ve transit geçmesine neden olur.(Özözen , S. 2000)

Sıcaklık, bağıl nem, güneşli ve kapalı günler, aktüel basınç ve rüzgar gibi iklim verileri turizm mevsiminin süresini ve konfor zonunu belirlemektedir. Klimatherapie uzmanlarının

belirlediği kurallara göre insan sağlığı ve iklim kürleri açısından şu yerlerin iklim olumlu kabul edilmektedir: Aylık ortalama sıcaklık en az 20 °C olmalıdır. Güneşli günler sayısı 10 ve daha yukarı ya da tam kapalı gün sayısı 10 ve daha aşağı olmalıdır. Deniz banyosu için deniz suyu sıcaklıkları 18-28°C arasında, en uygun sıcaklık değerleri ise 22-25^{0}C arasında olmalıdır. Deniz banyosu sırasında ortalama rüzgar esme hızı 6 m/sec'den az olmalıdır. Ortalama bağıl nem değeri % 30-70 arasında olmalıdır. Ortalama aktüel basınç 1010 mb.' nin altına düşmemelidir(Anon.,1983b) .

Bu kabullere göre Çanakkale ili iklim verilerinin aylara göre dağılımı incelendiğinde, Çanakkale ilinin Mayıs-Ekim ayları arasındayaklaşık 3,5-4 aylık bir turizm sezonuna imkan verdiği görülmektedir. Bu süre içinde iklim verileri turizm açısından olumlu değerler göstermektedir. Ayrıca bu süre genelde denizden yararlanma süresidir. (Çizelge 3.1)

Çizelge 3.1 Çanakkale İli İklim Verileri Sentezi(Anon.,1983b)

2. Jeoloji

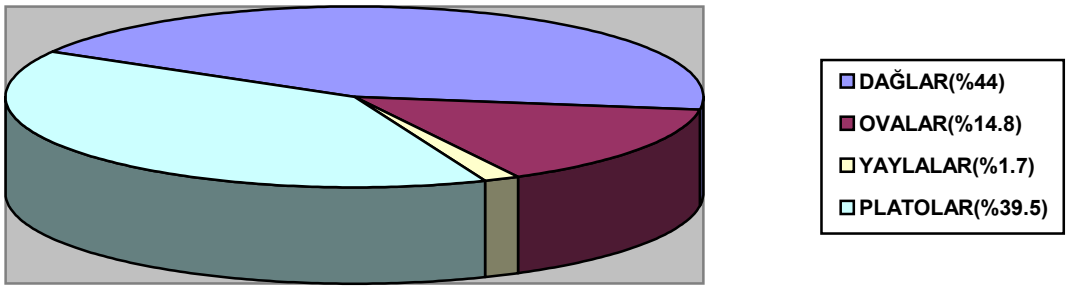
Çanakkale ilinin jeolojik yapısı I. zamanda oluşmuş killi şişt ve mermerleri, II. zamanda oluşmuş mermerleşmiş kalker, kil, taş ve şistleri; III. zamanda oluşmuş alüvyonlar ve volkanik kütleleri içermektedir(Anon, 1996a).

Çanakkale ilinde çok fazla sayıda olan kaplıcaların il turizmine olan katkıları yanında ilin jeolojik yapısının kaplıcaların kalitesi üzerinde olan önemli etkileri gözden kaçmamaktadır.

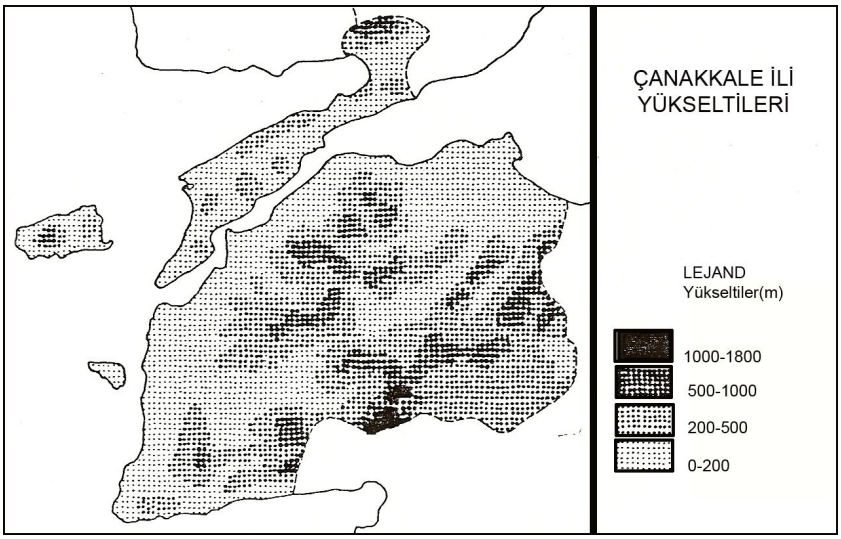
3. Topografya

İl topraklarının %44'ü dağlar, %14.8'i ovalar, %1.7'si yaylalar, %39,5 'i platolardan oluşur.

Çizelge 3.2 Çanakkale ili Yeryüzü Şekillerinin Dağılımı

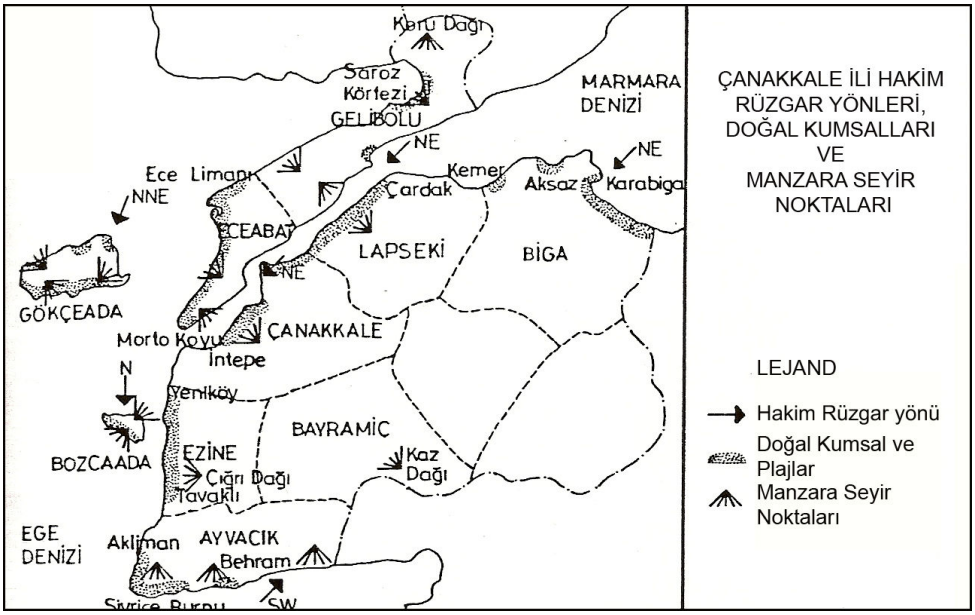
Şekilde Çanakkale ilinin yükseltileri verilmektedir.

Şekil 3.4 Çanakkale İli Yükseltileri(İskender,1992)

4. Su Öğesi

a) Deniz Kıyıları

Şekil 3.5 ÇanakkaleİIi Hakim Rüzgar Yönleri, Doğal Kumsalları ve Manzara Seyir Noktaları(İskender,1992)

Çanakkale ili 671 km. kıyı uzunluğu ile Türkiye'nin en uzun sahil şeridine sahip illerinden birisidir. Bu önemli potansiyel, ilde turizm ve rekreasyon olanaklarının geliştirilebilmesinde önemli bir etken olarak ön plana çıkmaktadır. Fakat kıyı kullanımları incelendiğinde bu potansiyelin yerinde ve doğru bir şekilde değerlendirilmediği görülmektedir.

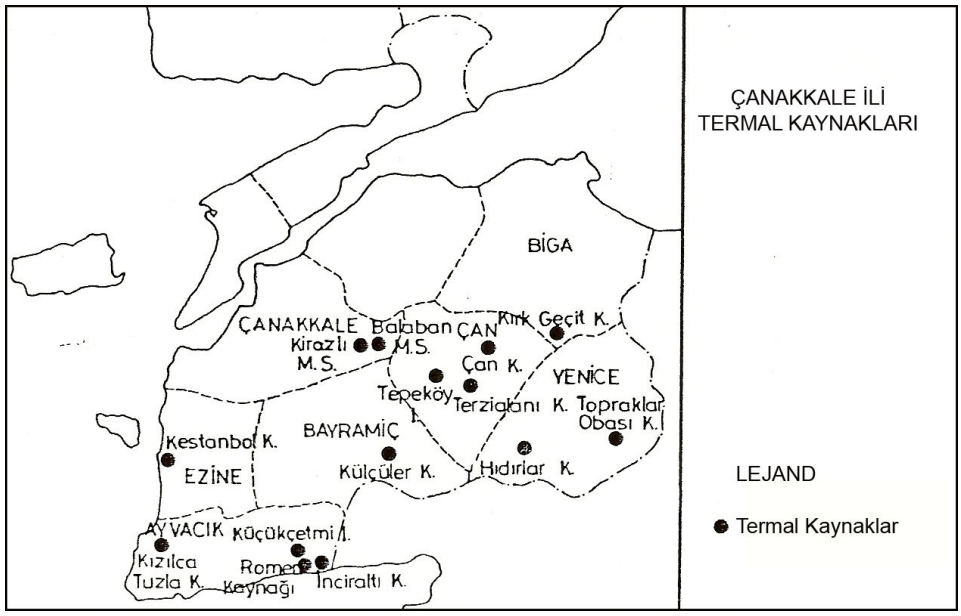
b)Yerüstü su kaynakları

Çanakkale ilindeki yerüstü su kaynakları akarsular, barajlar, göller ve göletler başlıkları altında incelenebilir.

Çanakkale ilçesindeki yerüstü suyu potansiyeli ; doğal göl yüzeyleri 2066 ha., baraj rezervuarı yüzeyleri 1359 ha. gölet rezervuarı yüzeyleri 261 ha., akarsu yüzeyleri 955 ha., olmak üzere toplam 4671 ha.'lık bir su yüzeyinden oluşmaktadır.

c) Yeraltı suyu kaynakları

Çanakkale ili topografik yapısı nedeniyle termal kaynaklar bakımından oldukça zengindir. Çanakkale'de bulunan termal kaynaklar ve bulundukları yerler şekilde gösterilmiştir.

Şekil 3.6 Çanakkale İli Termal Kaynakları(İskender,1992)

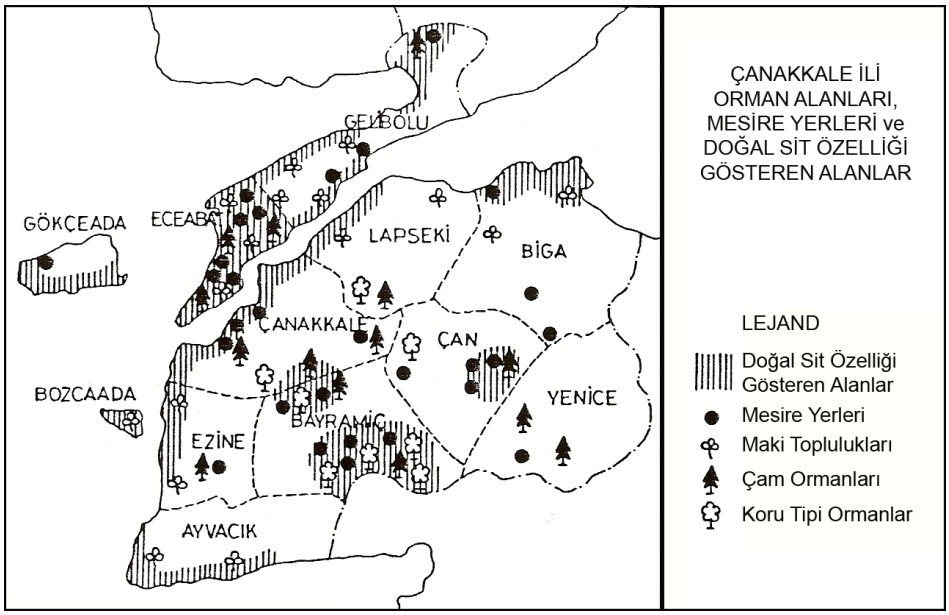
İçme suyu

Çanakkale il merkezinin içme suyu Atik hisar Barajı'ndan karşılanmaktadır. Barajdan gelen su, Çanakkale Belediyesi arıtma tesislerinde ileri bir arıtımdan geçirilip şehre verilmektedir. Bununla beraber Bayramiç, Gökçeada ve Gelibolu Yarımadası'ndaki Tayfur barajları da içme ve kullanma suyu olarak rol oynamaktadır. İl genelinde 494 memba, 32 keson suyu ve 32 adet sondaj kuyusu içme suyu kaynağı olarak Çanakkale'de yaşayanlar tarafından kullanılmaktadır.

5. Bitki Örtüsü, Mesire Yerleri ve Doğal Güzellikler

Çanakkale ili florası bitki coğrafyası bakımından incelendiğinde yörenin, Akdeniz fitocoğrafik bölgesinin etkisi altında kaldığı görülmektedir. Çanakkale'de iklim tipi homojen bir özelliğe sahip değildir. Bu nedenle bitki örtüsü çeşitlilik göstermektedir. Bununla beraber yörenin nispeten yaz aylarında kurak olmasının yansıra, yükseklik farkının da yeterince olmayışı tür sayısının beklenenden az ve endemizm oranının da düşük olmasına neden olmaktadır.

Çanakkale bitki örtüsü, mesire yerleri ve doğal güzellikler bakımından çok zengindir. Şekilde Çanakkale'nin sahip olduğu bu alanlar gösterilmiştir.

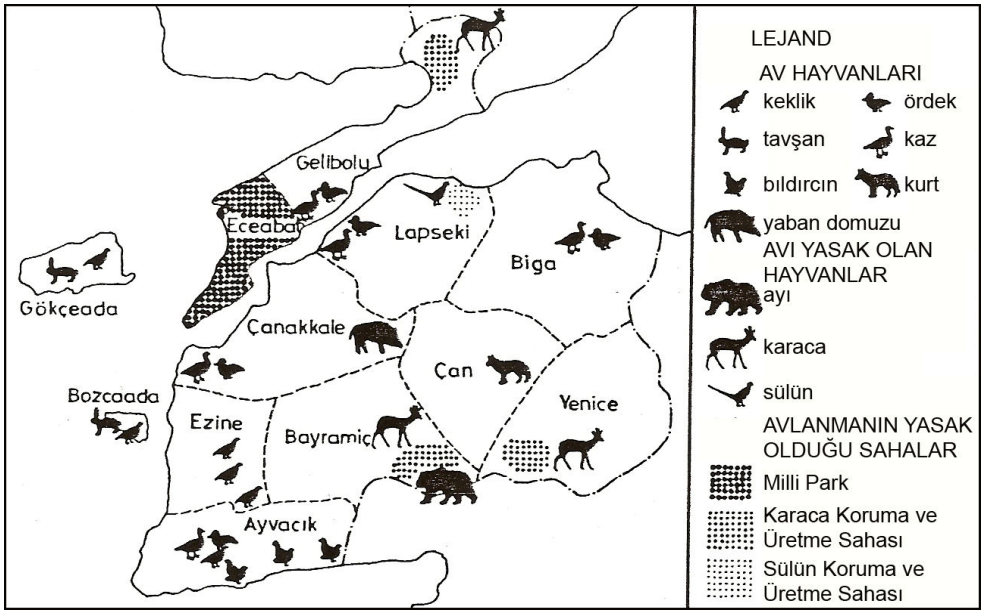

Şekil 3.7 Çanakkale İli Orman Alanları, Mesire Yerleri ve Doğal Sit Özelliği Gösteren Alanlar(İskender,1992)

6. Hayvan Varlığı ve Av Turizmi

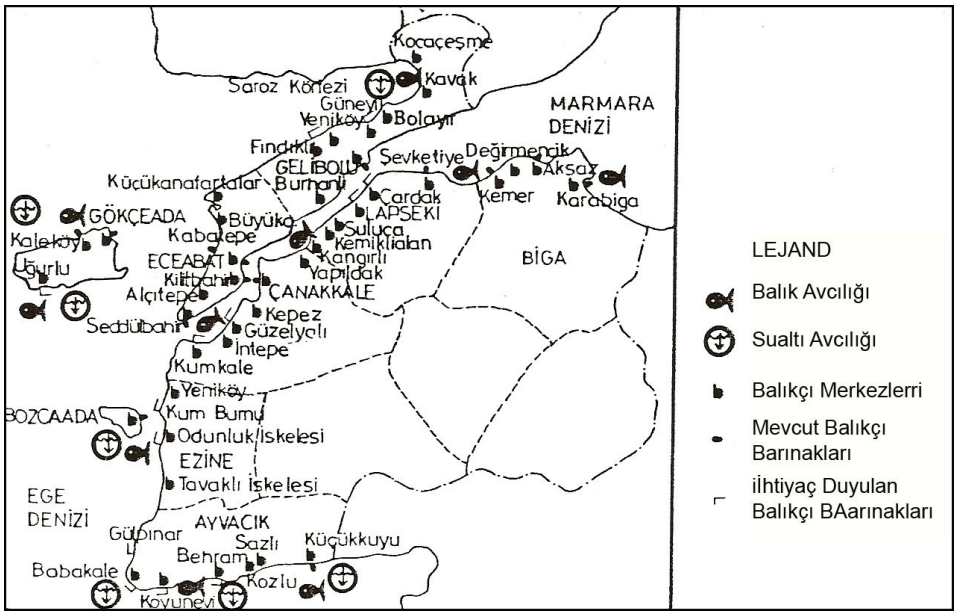
Çanakkale ilinde bitki örtüsünün zenginliği ve ormanların büyük alan kaplaması daha fazla yaşam ortamı sağlaması açısından yaban hayatını olumlu yönde etkilemiştir. Ayrıca ilin denizlerle çevrili oluşu yaban hayatına önemli ölçüde zenginlik katmaktadır.

a) Kara avcılığı

Şekil3.8 Çanakkale İli Kara Avcılığı(İskender,1992)

b) Su Avcılığı

Şekil 3.9 Çanakkale İli Su Avcılığı(İskender,1992)

7. Çanakkale boğazı

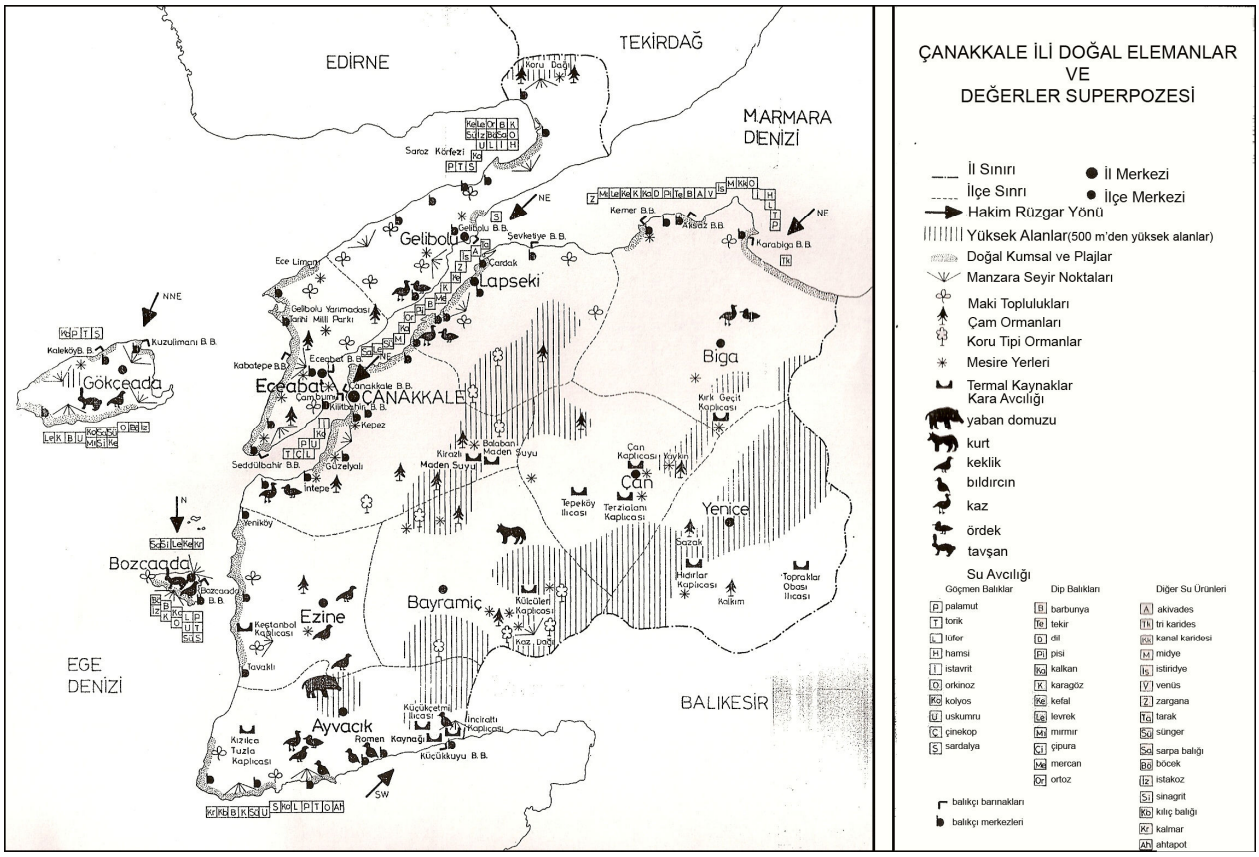

Şekil 3.10 Çanakkale Boğazının 3 Boyutlu Canlandırması (Anon.2006f)

Çanakkale Boğazı Biga Yarımadası ile Gelibolu Yarımadası arasında , Kuzeydoğu-Güneybatı doğrultusunda , Ege denizi ile Marmara denizini birleştiren doğal bir su yoludur. Uzunluğu farklı kaynaklara göre 61 ile 68 km arasında değişmektedir. En dar yeri ; Çanakkale ili ile Kilitbahir köyü arasındaki 1250 m'lik uzaklıktır.Boğazın en geniş yeri ise 5800 m'dir. Boğaz, kıyıdan denize doğru basamak şeklinde alçalan ve ortalama 60-70 m derinliğe ulaşan bir oluk şeklindedir. En derin yeri Çanakkale kentinin açıklarındaki alandaki 106 m'lik yerdir. Boğaz suları üstten Marmara'dan Ege denizine doğru 10m ile 20 m arasında değişen derinlikte ve

hızı ortalama 150 cm/sn olan bir akıntıya, alttan ise Ege'den Marmara denizine doğru 40m ile 50m arasında değişen derinlikte ve hızı 50 cm/sn olan bir akıntıya sahiptir(ÇEYAP).

Çanakkale Boğazı'nın ilk oluşumu hakkında çok çeşitli görüşler vardır. Ancak akarsuların açtığı vadilere , 4. zamanda denizin istila etmesi sonucu boğazın oluştuğu kabul edilmektedir.

Şekil 3.11 Çanakkale İlinin Doğal Elemanlar ve Değerler Süperpozesi(İskender,1992)

3.1.2 Çanakkale'nin Kültürel Değerleri

1. Müzeler

Çanakkale'de bulunan müzeler şunlardır:

- Çanakkale Boğaz Komutanlığı Müzesi (Askeri Müze)
- Çanakkale Şehitleri Anıtı Harp Müzesi
- Deniz Müzesi
- Bigalı (Çamçayla) Atatürk Evi
- Bozcaada Kalesi Müzesi

- Hadımoğlu Konağı Özel Etnografya Müzesi
- Kabatepe Tanıtma Merkezi
- Nusret Mayın Gemisi
- Piri Reis Müzesi
- Salim Mutlu Müzesi
- Truva Harabeleri Müzesi
- Yenice Etnoğrafya Müzesi

2. Açık Müzeler

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı

1973'te kurulmuş ve Birleşmiş Milletler Milli Parklar ve Koruma Alanları listesinde olan Park, Çanakkale ili sınırları içerisinde, Gelibolu Yarımadasının güney ucunda, Çanakkale Boğazı'nın Avrupa yakasında 33.000 hektarlık bir alanı kapsamaktadır.

Park'a Edirne ve İstanbul'dan Tekirdağ ve Gelibolu yolu ile; Ankara, Bursa ve İzmir'den ise Çanakkale'den Kilitbahir ve Eceabat'a düzenlenen feribot seferiyle ulaşılır. En yakın havaalanı Çanakkale'dedir. Ancak tarifeli sefer yapılmamaktadır.

Birinci Dünya Savaşı, Çanakkale Deniz ve Kara Muharebelerinin yapıldığı yerler Park içerisindedir. Ayrıca Batık gemiler, toplar, sperler, kaleler ve burçlardan ve savaşla ilgili yüzlerce başka kalıntıdan oluşan geniş bir yelpazenin yanı sıra 250.000'i aşan Türk Şehidinin ve yine 250.000'i aşan Avustralya, Yeni Zellanda, İngiliz ve Fransız askerlerinin savaş mezarları ve anıtları buradadır(Anon.,2006 b).

Muharebe alanları, savaş mezarları, anıtlar ve savaşla ilgili kalıntılar "tarihi sit alanı" ve "kültürel varlık" olarak tescil edilmiştir. Ayrıca M.Ö. 4000 tarihine dek giden birçok "Arkeolojik sit alanı ve anıtı"vardır. Çok çeşitli "doğal sit alanları ve anıtlar" içerisinde ise kumsallar, koylar, Akdeniz çalıları(maki) ile karışık koru parçaları, çarpıcı görünümlü jeolojik ve jeomorfolojik oluşumlar, bir tuz gölü(yakın zamana kadar bir kıyı gölüydü) ve 15. yüzyıl askeri mimarisinin eşsiz örneklerini içeren ilginç bir "kültürel miras" koleksiyonu vardır(Anon.,2006 b).

Gelibolu Yarımadası, denizlerin kendine has akıntıları, az yükseltili, dik yamaçlı kıyıları ,oya

gibi işlenmiş girintili çıkıntılı koyları,uzun kumsalları ile yörenin ormanlık tepeleri, vadileri savaşın akışında etkili rol oynamıştır.

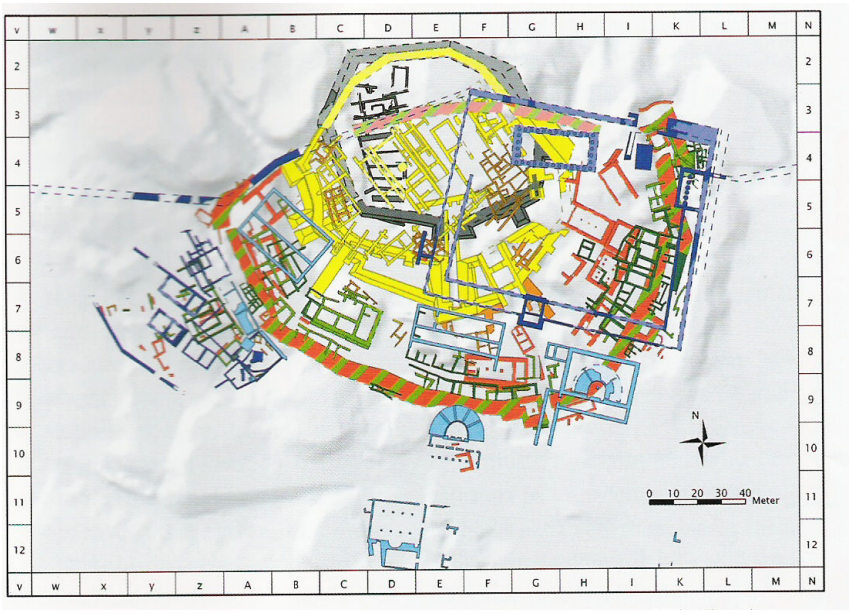
Milli Parkta**; Kilitbahirtaş Yaylası, Seddülbahir Savaş Alanı, Maeste Koyu, Tekke Köyü, Ertuğrul Koyu, İkizler Koyu, Hisarlık Tepe, Alçı Tepe, Zığındere, Kereviz Dere, Arıburnu, Anafartalar Savaş Alanlarında ise Kaba Tepe, Kanlı Şist, Conkbayırı, Savla ovası, Kakma Dağı ve ayrıca Türk Şehitlik ve Anıtları, Yabancı Mezarlık ve Anıtlar, Savaş kalıntıları (Tabyalar-silahlar, siperler, batıklar) Arkeolojik ve Tarihi Sitler, Müzeler ve Yerleşmeler** görülmesi gerekli yerlerdir.

Şekil 3.12 Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı (Anon.,2006 b)

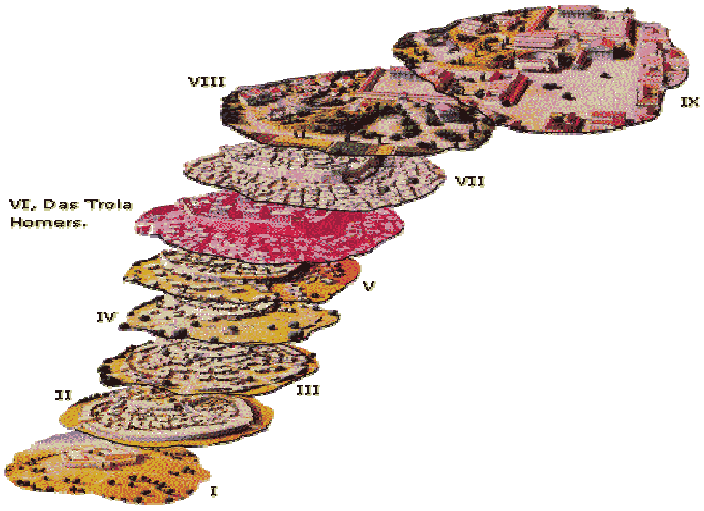
Troia Antik Kenti Milli Parkı

Troia antik kenti ve çevresi 07.11.1996 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile Milli Park olarak ilan edilmiştir(Anon., 2000c). Çanakkale ili Ezine ilçesi sınırları içerisinde Çanakkale Boğazı'nın girişinde yer alan Troia Tarihi Milli Parkı'na Çanakkale-İzmir devlet karayolu ve Bursa-Balıkesir üzerinden gelen devlet karayolu ile ulaşılabilmektedir (Anon., 2002b).

Şekil 3.13 Troia Antik Kenti (Anon.,2006j)

Troia kenti Çanakkale-İzmir devlet karayolunun 28. km.sinden 5 km. içeride bulunmaktadır. Milli parkın ana kaynak değerini Troialılar ile Akaların 10 yıl süren savaşlarındaki kahraman savaşçıların efsanevi hikâyeleri ile uluslararası bir içine sahip olması oluşturmaktadır. Ozan Homeros'un epik "İliada ve Odysseia"sı ile Troia kenti ölümsüzleşmiştir.

Şekil 3.14 Troia Antik Kenti Katmanları(Anon.,2006j)

Arkeologlar İliada'da hikaye edilen Troia'nın 3000 yıllık tarihi süresince yayılım gösteren dokuz antik uygarlık katından sadece birinin kapsamından geçtiğini tanımlamışlardır. Bu kat Homeros'un dünyaca bilinen ve tanınan Troia'sıdır. Troia tarihi ve onunla ilgili özellikler, Troas bölgesinin yani Edremit Körfezi'nin kuzeyinden Marmara Denizi'nin güney kıyılarına kadar olan bölgeyi kaplamaktadır(Anon., 2002b).Milli Park'ta arkeolojik yöre merkez olarak

alınmıştır. sınırlar batıdan Ege Denizi, kuzeyde Çanakkale Boğazı, doğuda devlet karayolu, güneyde ise önerilen park tur yolu ile tespit edilmiştir. Bu sınırlar içinde kalan Troia Milli Parkı'nın sınırları 13.350 ha.'dır(Anon., 2000a).

Milli parkın ve çevresinin tabiat tarihi ile ilgili en önemli özelliği jeolojik özelliği olup, Troia ve çevresinde genel olarak jeolojik yapıyı geniş alanlar kaplayan neojen formasyonlar meydana getirir. Milli park alam içerisinde öncelikli olarak görülebilecek yerlerin başında Troia kenti ve efsanevi Truva Atı maketi gelmektedir. Ayrıca Çanakkale Boğazı kıyıları sunduğu görsel peyzaj değerleri ile ziyaretçilerin rekreatif gereksinmelerini karşılayacak düzeydedir. Milli park alanı içerisinde konaklama olanağı olmayıp, milli parkın yakınında yer alan Ezine ilçesinde ziyaretçiler konaklama imkanı bulabilmektedir(Anon., 2002b).

Şekil 3.15 Troy Filminde Kullanılan At

Şekil 3.16 Truva Atı

Milli parklar tarihi, kültürel ve doğal anlamda açık hava müzesi olmalarının yanı sıra ziyaretçiler için kamp, balıkçılık ve farklı spor aktiviteleri gibi çeşitli aktif rekreasyonel faaliyetleri de bünyesinde bulundurmaktadır. Burada ziyaretçiler hem görsel anlamda hem de fiziksel anlamda doyuma ulaşırlar, hayat şartlarını getirmiş olduğu streslerini doğal ve kültürel değerleri gözlemlerken, rekreasyonel faaliyetleri de yaparak atmaya çalışırlar. Bu açıdan, Çanakkale ili sahip olduğu bu milli parkları ile çok çeşitli turizm ve rekreasyonel aktiviteye olanaklar sağlamaktadır(Özel,2004).

3. Şenlikler, Bayramlar, Festivaller ve Diğer Önemli Günler

Çanakkale ilinde yapılan ve kültürel anlamda değer taşıyan önemli yerel etkinlikler şunlardır:

Çizelge 3.3 Çanakkale İlinde Düzenlenen Kültürel Aktiviteler(Özel,2004).

ETKİNLİĞİN ADI	**TARİHİ**
Ayvacık Şenliği ve Deve Güreşleri	Ocak
Çanakkale Deniz Zaferi Kutlamaları	13-18 Mart
Anzak Günü Törenleri	24-25 Nisan
Kültür ve Sanat Etkinlikleri	1-5 Haziran
Kiraz Şenliği	1-30 Haziran
Kazdağı Doğa Yürüyüşü	4-10 Haziran
Biga Hayvan Panayırı	8-12 Haziran
Kabotaj Bayramı	1 Temmuz
Lapseki Belediyesi Beach Volley Şampiyonası	23-29 Temmuz
Sardalya Festivali	27-28 Temmuz
Bozcada Bağ Bozumu Festivali	26-29 Temmuz
Gökçeada Şenliği	26-29 Temmuz
Troia Festivali	10-18 Ağustos
Kazdağı- Ayazma Güzellik Yarışması	Ağustos
Avcılık Bayramı	Eylül (ilk Pazar günü)
Lapseki Belediyesi Güz Panayırı	10-14 Eylül
Kurtuluş Günü Etkinlileri	16-18 Eylül
Kurtuluş Bayramı	21 Eylül

4. El Sanatları

Çanakkale ilinde geleneksel özellik taşıyan el sanatlarından seramikçilik ve halıcılık önem taşımaktadır.

Seramik

Çanakkale XVII. yy. sonlarından XX. yy. başlarına dek önemli bir seramik merkezi olmuştur. Burada yoğunlukla çukur tabak, kase, küp, sürahi, testi, ve vazolar yapılmıştır. XVIII. yy. ile XIX. yy.'m ilk yarısı örnekleri stil, kompozisyon, renk ve desen özellikleri ile ilgi çeker (Anon., 1998a). Son yıllarda Çanakkale'de el sanatları, toprak işçiliği, vazo, saksı, kavanoz, testi, küllük, fincan, tuzluk v.b. el sanatlarıyla sürmektedir(Anon., 2002b).

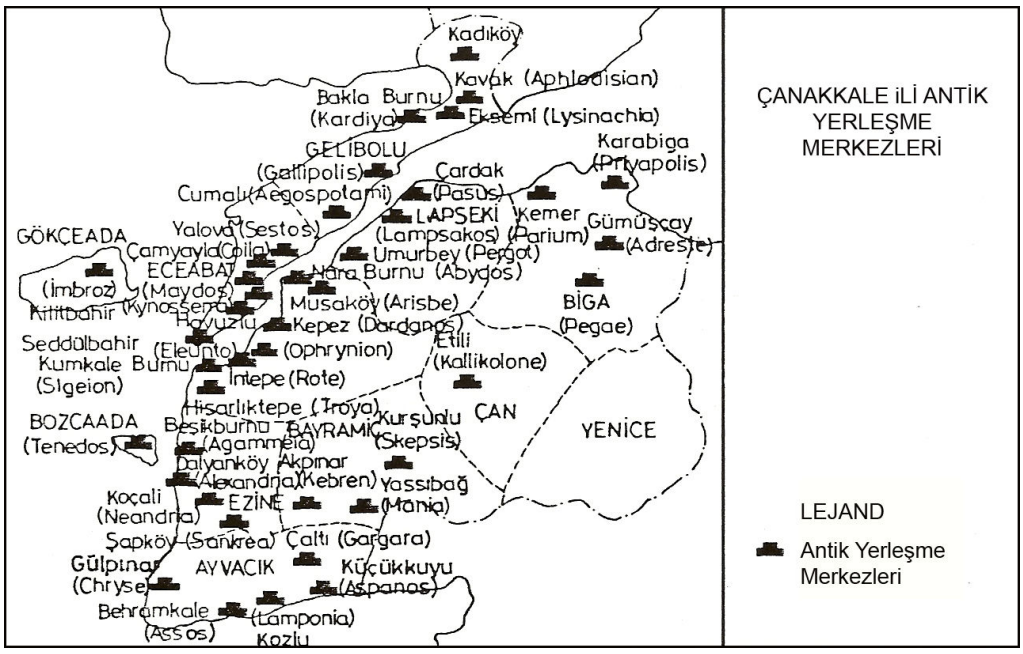
Halıcılık

Anadolu'nun her yerinde olduğu gibi Çanakkale'de de özellikle Ezine, Ayvacık ve Bayramiç yöresinde halıcılık yaygındır. Kilim dokumacılığı ile başlayan halıcılık düğümlü doku denilen halıcılığa geçmiştir. El halılarının en çarpıcı özellikleri desen çeşitleri, kaliteli dokusu ve kullanılan renkleridir. Halılarda kullanılan ana materyal yündür. Yörede kurulan kooperatif çalışmalarıyla halıların kalitesinin korunmasına önem verilmektedir (Anon., 1998a). Yörede; çare, çorap ve kese işçiliği de yaygındır(Anon., 2002b).

3.1.3 Çanakkale'nin Tarihi ve Yapısal Değerleri

1. Antik Yerleşme Merkezleri

Çanakkale ili antik kentler ve ören yerleri açısından son derece önemli bir potansiyele sahiptir. Aşağıda bu antik kentler ve ören yerlerinin en önemlileri verilmiştir.

Şekil 3.17 Çanakkale İli Antik Yerleşme Merkezleri(İskender,1992)

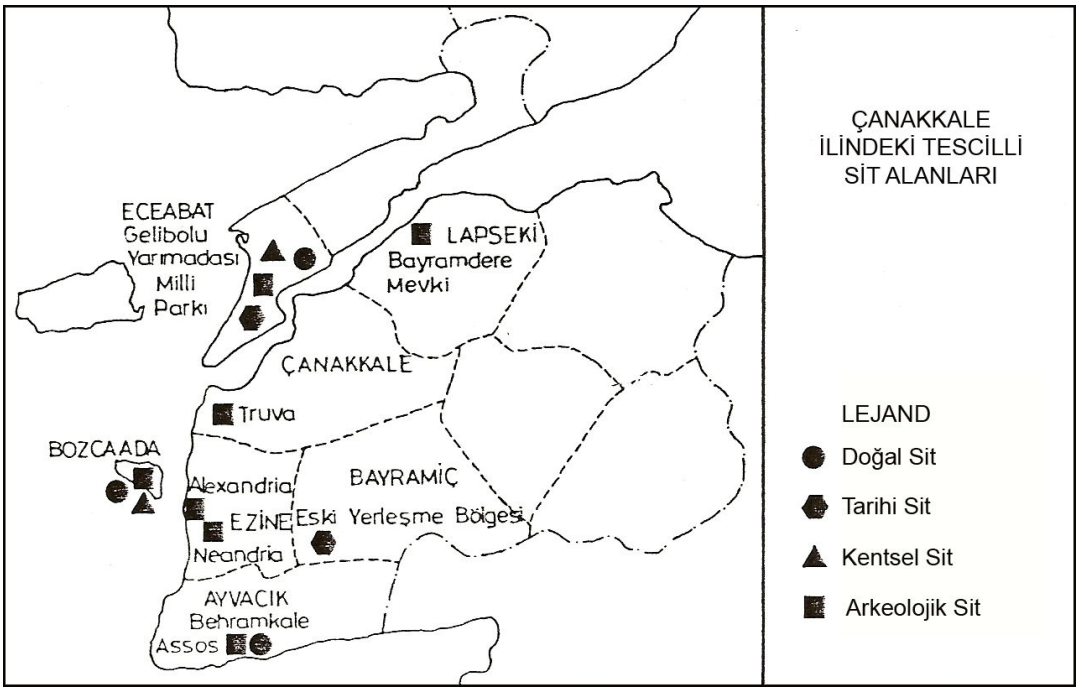
2. Tescilli Sit Alanları

Tarihi Sit Alanları: Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı, Bayramiç'in Eski Yerleşme Bölgesi

Kentsel Sit Alanları: Bozcaada, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı

Arkeolojik Sit Alanları: Truva, Asos, Bozcaada, Ezine'de bulunan Alexandrea ve Neandria, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı, Lapseki Bayramdere Mevkii

Doğal Sit Alanları: Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı, Asos, Bozcaada.

Şekil 3.18 Çanakkale İlindeki Tescilli Sit Alanları(İskender,1992)

Kaleler, Tabyalar, Köprüler

Kaleler:

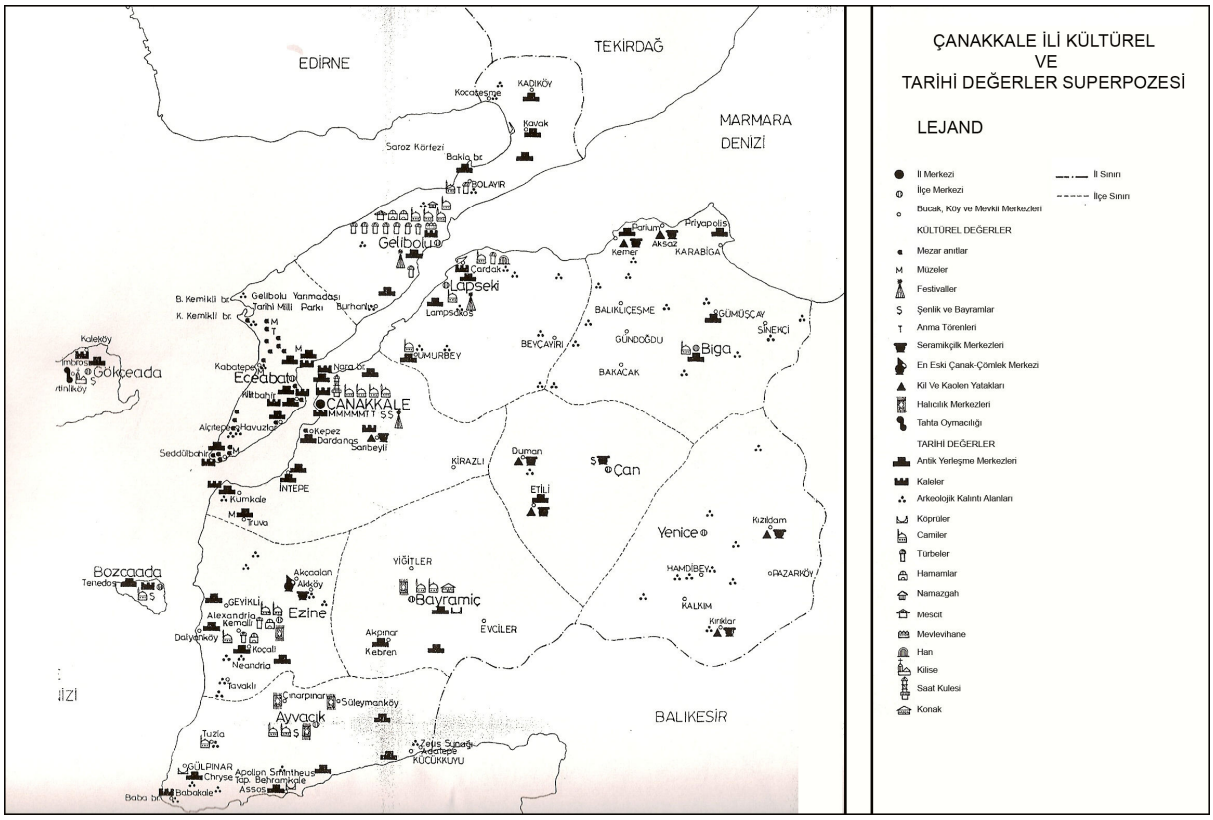
Çimenlik Kalesi (Kale-i Sultaniye), Kilitbahir Kalesi, Köseburnu Kalesi, Çamburnu Kalesi, Nara Kalesi, Bigalı Kalesi, Kumkale (Kale-İ Hakaniye), Seddülbahir Kalesi (Kale-i Sultaniye), Gelibolu Kalesi, Babakale, Bozcaada Kalesi, Kaleköy Kalesi, Çardak Kalesi, Atikhisar Kalesi

Köprüler:

Behramkale (Hüdavendigar) Köprüsü, Roma Köprüsü, Taş Köprü

Camiler, Türbeler ve Diğer Eski Eserler:

Hüdavendigar Camii, Ümmühan Hatun Camii, Fatih Camii, Abdurrahman Camii, Asılhan Bey Camii, Büyük Cami, Ahi Yunus Zaviye ve Türbesi, Gazi Süleyman Paşa Türbesi, Saruca Paşa Türbesi, Aynalı Çarşı, Saat Kulesi, Azebler Namazgahı, Hadımoğlu Konağı, Namık Kemal'in Mezarı, Gelibolu Mevlevihanesi, Saruca Paşa Hamamı

Şekil 3.19 Çanakkale İli Kültürel ve Tarihi Değerler Süperpozesi(İskender,1992)

Çanakkale ili bütün sahip olduğu bu imkanlara rağmen turizm pazarında istediği yeri alamamıştır. İstatistikler ve veriler bu sonucu vermektedir. (*)

3.2 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

3.2.1 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Hakkında Genel Bilgi

Misyon:

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, içinde bulunduğu yörenin kaynaklarını dikkate alarak, ulusal ve uluslararası alanlarda eğitim ve öğretim veren ve bilimsel araştırmalar yapan, bilimsel mükemmelliği ölçü alan bir araştırma ve eğitim kurumudur(Anon.,2006h).

---

* Çanakkale ili turizm istatistikleri EK 1 de verilmiştir.

Vizyon:

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100.yılında, bilimsel mükemmelliği yakalamış, alanında en kaliteli öğretim elemanı ve öğrencilerin buluştuğu, bölgesel anlamda öncü bir simge, ulusal anlamda tercih edilebilir, uluslararası açıdan dünyanın önde gelen araştırma ve eğitim kurumu olmayı kendine hedef olarak belirlemiştir(Anon.,2006h).

Öğretim Dili:

Gökçeada ve Gelibolu Piri Reis Meslek Yüksek Okullarında 1 yıl isteğe bağlı ingilizce hazırlık programı uygulanmaktadır. Öğrenim dili Türkçe dir.

3.2.2 Tarihçe

03 Temmuz 1992 tarihinde, 3837 sayılı kanunla kurulan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 1992-1993 Eğitim-Öğretim yılında Trakya Üniversitesi' nden devredilen Çanakkale Eğitim Fakültesi, Çanakkale Meslek Yüksekokulu ve Biga Meslek Yüksekokulu ile öğretime başlamıştır(Anon.,2006h).

1993-1994 Eğitim-Öğretim yılında Fen Edebiyat Fakültesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 1994-1995 Eğitim-Öğretim yılında Biga İşletme İktisad Bilimleri Fakültesi, Ayvacık, Bayramiç, Çan, Ezine, Gelibolu ve Yenice Meslek Yüksekokulları ile Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995-1996 Eğitim-Öğretim yılında Ziraat, Su Ürünleri, İlahiyat ve Mühendislik-Mimarlık Fakülteleri, 1996-1997 Eğitim-Öğretim yılında Sağlık Yüksekokulu, 1998-1999 Eğitim Öğretim yılında Gökçeada Meslek Yüksekokulu, 2000-2001 Eğitim Öğretim yılında da Lapseki Meslek Yüksekokulu açılarak öğretime başlamışlardır(Anon.,2006h).

Ayrıca 1997 yılında kurulan ve ilk öğrencilerini 2000-2001 Eğitim-Öğretim yılında alan Güzel Sanatlar Fakültesi ve 7 Ağustos 2000 tarihli resmi gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu kararı ile kuruluşunun yasal sürecini tamamlayan Tıp Fakültesi ile 9 Fakülte, 11 Meslek Yüksekokulu, 2 Yüksekokul, 2 Enstitü ile beraber Üniversitemiz toplam 24 eğitim birimine sahiptir(Anon.,2006h).

3.2.3 Yerleşim

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin faaliyet göstermekte olduğu birimleri şunlardır:

Anafartalar Kampüsü

Eğitim Fakültesi, Süleyman Demirel Konferans Salonu, Merkez Kütüphane, Sağlık Poliklinikleri, Çocuk Evi, Çamlık Kafe, Raket Kafe, İnternet Kafe, Döner Sermaye Satış Bürosu, Kapalı Spor Salonu, Açık Basketbol ve Tenis Sahası, Öğrenci Topluluk Evi, Aletli Jimnastik Spor Salonu bu kampüste bulunmaktadır.

Terzioğlu Kampüsü

A Kısmı

İlahiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Seminer Salonu, Çanakkale Meslek Yüksek Okulu, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, Seramik Atölyesi Terzioğlu Kampusü A Kısmı'nda bulunmaktadır.

B Kısmı

Rektörlük, Genel Sekreterlik, Daire Başkanlıkları, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Su Ürünleri Fakültesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu, Ziraat Fakültesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Troia Kültür Merkezi, Yeni Kütüphane İnşaatı, Öğrenci Sosyal Etkinlik Merkezi (ÖSEM), Yamaç Kafe, Değirmen Kafe, Kapalı Anfiler Bloğu İnşaatı, Açık Anfi İnşaatı, Spor Tesisleri İnşaatı Terzioğlu Kampusü B Kısmı'nda bulunmaktadır.

Dardanos Kampüsü

Ziraat Fakültesi, Su Ürünleri Fakültesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu uygulama alanları Dardanos' ta bulunmaktadır.

Üvecik Kampüsü

Ziraat Fakültesi Uygulama Alanları bulunmaktadır.

Sarıcaeli Kampüsü

Ziraat Fakültesi Uygulama Alanları bulunmaktadır.

Astrofizik Araştırma Merkezi Ve Ulupınar Gözlemevi

Radar tepesi, Ulupınar Köyü yakınında bulunmaktadır.

Sağlık Yüksekokulu Ve Sağlık Meslek Yüksekokulu

Çanakkale merkezindeki binasında bulunmaktadır.

Biga İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Ağaköy Kampüsü

Çanakkale'ye 95.km uzaklıkta olan Biga ilçesi Ağaköy kampusünde bulunmaktadır.

Ayvacık, Bayramiç, Biga, Çan, Ezine, Gelibolu, Gökçeada ve Yenice Meslek Yüksek Okulları ise kendi isimleri ile anılan ilçelerde bulunmaktadır.

3.3 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi

Şekil 3.20 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi Genel Denizden Görünüm 1

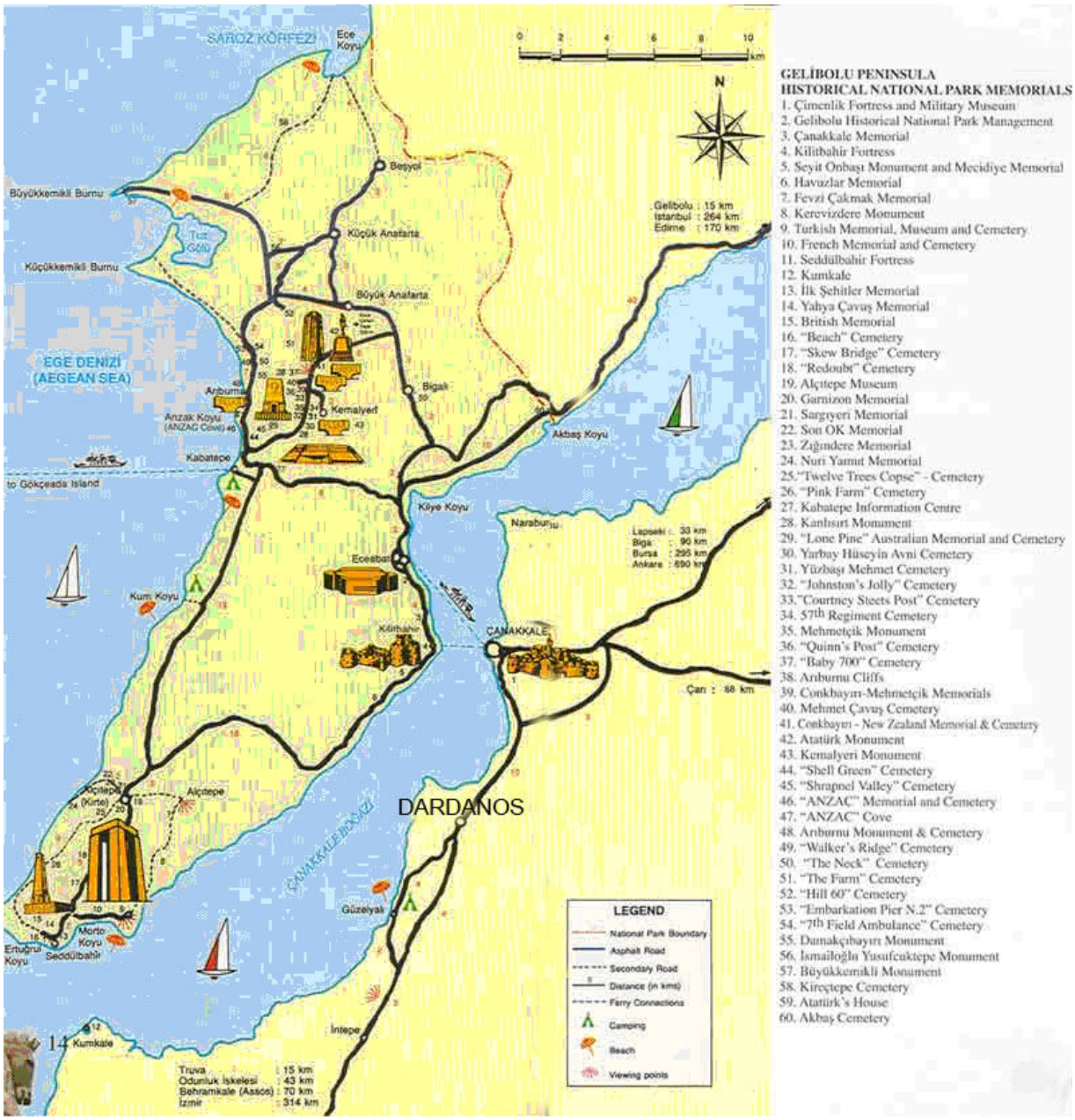
Şekil 3.21 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi Genel DenizdenGörünüm 2

Şekil 3.22 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi Genel DenizdenGörünüm 3

3.3.1 ÇOMU Dardanos Yerleşkesinin Genel Durumu

Tesisin Konumu

Şekil 3.23 ÇOMU Dardanos Yerleşkesinin Çanakkale İçindeki Konumu (Anon., 2006h)

ÇOMU Dardanos Yerleşkesi Dardanos ile Güzelyalı yerleşimleri arasındaki koyun üzerine inşa edilmiştir. Çanakkale'ye 8 km uzaklıktadır. Buraya adını tesis içerisinde tümülüsü bulunan Dardanos Antik Kenti kralı "Kral Dardanos" vermiştir. Dardanos Antik Kenti ise İzmir yolu üzerinde Hasan Mevsuf Şehitliği'nin bulunduğu yerdedir. Çanakkale Boğazı yöresinde kurulan en eski kenttir. Çanakkale tarafından gelirken Dardanos Antik Kenti'nden hemen sonra gelmektedir.(Şekil 3.23)

Tesisin Faaliyet Alanı

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi ilk olarak 1960'lı yıllarda ÇİTOSAN AŞ. tarafından üst kademe görevlilerinin yazları 10-15 gün geçirebilecekleri "Personel Eğitim, Dinlenme, Konaklama Tesisi" adı altında kamping, motel, apart niteliğinde inşa edilmiştir.

Tesis 1996 yılına kadar ÇİTOSAN'ın elinde kalmıştır. 1996 yılında ÇİTOSAN'ın özelleştirilmesiyle birlikte Et ve Balık Ürünleri Aş.'ye geçmiştir. Et ve Balık Ürünleri Aş.'nin elinde bulunduğu 5 yıl süre zarfında kullanılmamıştır. Bu nedenle tesis bakımsız kalmış, birçok fiziksel eskimeye maruz kalmıştır.

Tesis 2001 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'ne geçmiştir. Şu anda tesis üniversitenin sosyal tesisidir.

ÇOMU Dardanos Yerleşkesinde bulunan başlıca birimler şunlardır: A, B ve C Blok olmak üzere yatma birileri, restoran, cafe, kapalı spor salonu, rektör evi, personel lojmanları, su ürünleri fakültesi araştırma ünitesi, plankton havuzu, peysaj bitkileri üretim serası ve ziraat fakültesi araştırma serasıdır.

Tesisin Kapasitesi

Konaklama bölümü A, B, C olmak üzere üç bloktan oluşmaktadır. 65 oda 180 yatak kapasitelidir. Tüm odalarda sıcak su mevcuttur. A Blok'taki 20 odada ayrıca kalorifer ve mini bar bulunmaktadır.

Tesis Yerinin Doğal Özellikleri

<u>İklim:</u>

Tesisin bulunduğu alanda Çanakkale ilinin tipik iklim özellikleri görülür. Karadeniz İklimi ile Akdeniz İklimi arasında geçiş özelliği gösteren Marmara İklimi görülür. Genel karakter, maksimum sonbahar ve ilkbaharda olmak üzere bütün yıl yağışlı, kışlar soğuk, yazlar sıcak ve hava bütün yıl hareketlidir. Daha çok Akdeniz iklimi özellikleri görülmekle birlikte, kış aylarında balkan yarımadası üzerinden gelen soğuk hava burayı etkilemekte ve sıcaklık 0'ın altına daha sık düşmektedir. Hakim rüzgar yönü kuzeydoğu olup , en hızlı rüzgar şiddeti ise ortalama olarak 30 m/sn olarak güney-güneydoğu yönünden esmektedir. Bu şiddetli rüzgârlar özellikle lodos rüzgarı tesisin işleyişinde önemli sorunlara neden olmaktadır. Bunlardan en çok göze çarpanı plajdaki etkileridir. Lodos rüzgarı ortalama olarak 4 ayda 20 gün esmektedir.

Kuvvetli esen lodos rüzgarı kullanılabilirliğini 0'a indirmektedir. Böylece plajın hasılatını azaltmaktadır. Lodosun diğer bir etkisi ise denizde var olan yosunların karaya vurmasına neden olmaktır. Bu yosunlar karaya vurduğu anda temizlenememektedir. Çünkü vurduğu anda plajdaki kuma yapışık olarak kıyıda durmaktadır. Bbunları o anda toplamak zaten taşıma olan kumun da beraberinde gitmesine neden olduğu için tercih edilmemektedir. Yosunların kuruması beklenir. Kuruması için geçen süre zarfında sahilde kötü manzaralara neden olmaktadır(Şekil 3.24). Senede 3-5 defa fırtına yaşanmakta ve tesisin işleyişini durdurmaktadır.

Şekil 3.24 Sahilde Biriken Yosunlar

En güneşli ay temmuz, en az güneş alan ay ise Aralık ayıdır. Bölgede kar yağışları daha çok Ocak, Şubat ve Mart aylarında görülür. Kar yağışının ve soğuk hava kullanımının etkili olduğu dönemlerde tesis gerekli ısıtma sistemine sahip olmadığı için kullanılamamaktadır.

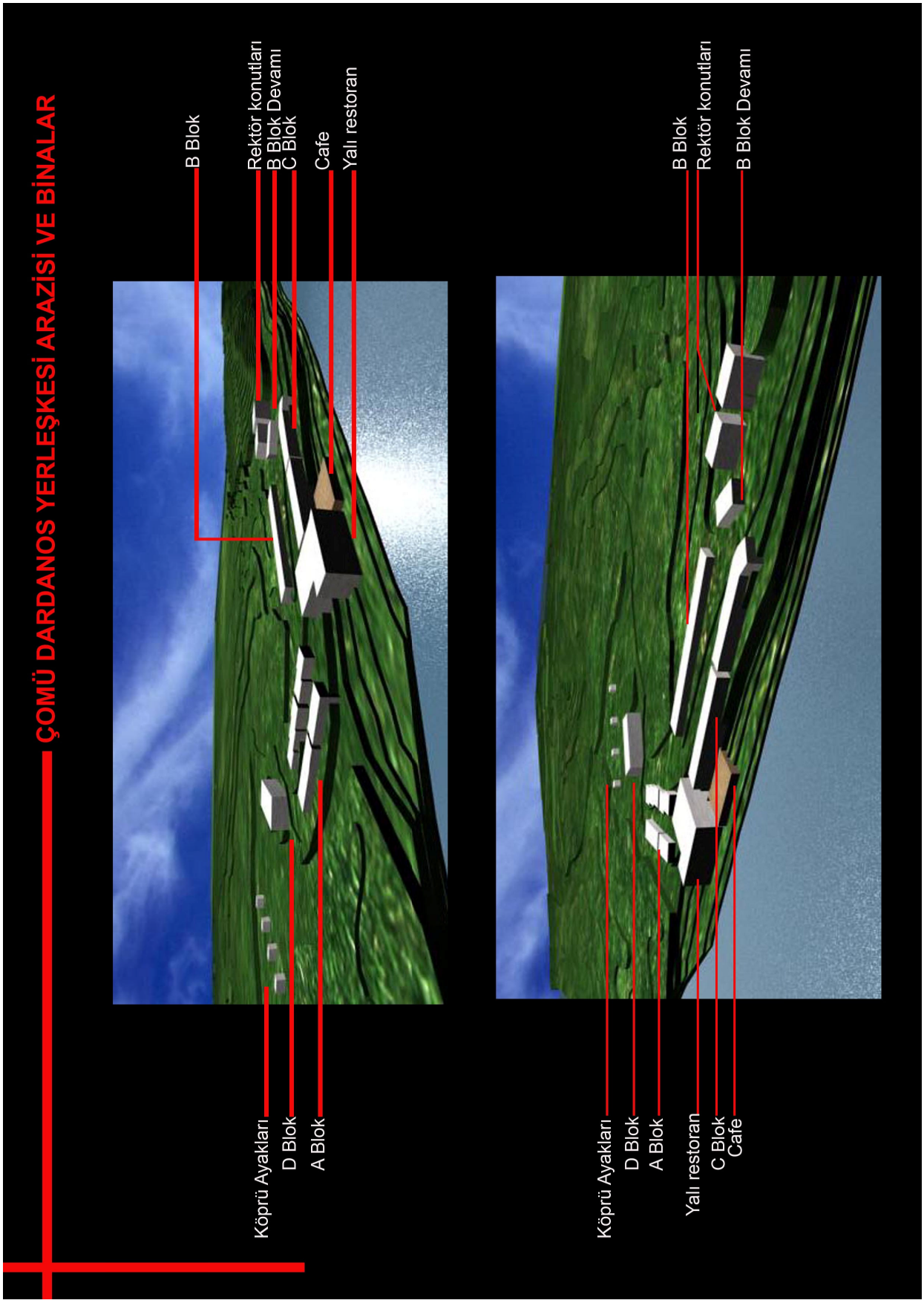
Bitki Örtüsü ve Hayvan Varlığı:

Tesiste bitki örtüsü olarak daha çok iğne yapraklı ağaçlar ve meşe ağacı çeşitleri bulunmaktadır.

Tesiste bulunan hayvan varlığı olarak, sincap, yılan ve çiyan başta gelir. Deniz canlılarına bakacak olursak Dardanos koyunda zengin bir balık varlığı mevcuttur. Bunlar; ot balıkları, hani, kefal, barbun, karagöz, levrek, mevsimine göre lüfer, kalkan, latos, trakonya(zehirli balık)tır. Diğer deniz canlıları ise sarı sünger, istiridye, denizkestaneleri, denizanası (mavi deniz anası-zehirli) ve pinadır.

Morfolojik Yapı:

Tesis oldukça eğimli bir arazi üzerinde konumlanmıştır.(Şekil 4.4, Şekil 4.5) Manzara olarak Gelibolu Yarımadası Milli Parkına bakmaktadır. (Şekil 4.6)

Şekil 3.25 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Arazisi ve Binalar

Şekil 3.26 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi'nden Gelibolu Manzarası

Plajın doğal yapısı çakıllı bir özelliğe sahiptir. İşletme tarafından plajın kullanım imkânlarını daha iyi seviyeye çıkarmak için kum getirilmektedir. Bu özelliğe sahip olması tesis adına bir dezavantajdır.

Denizin içi kendi doğal yapısı itibariyle kum ve yosun kaplıdır. Bu yosunlar lodoslu günlerde kıyıya vurmaktadır. Bu plajda estetik olmayan görüntülere neden olmaktadır. Kumun nedeni ise Kepez Burnundan gelen girdaptır. Deniz seviyesine bakacak olursak oldukça sığ bir deniz özelliği göstermektedir. Bu yelken turizmi için güzel bir zemin hazırlamaktadır. Sığ olmasının kötü bir yanı ise iskelenin kısa olmasından dolayı yatlarla gelen turistlerin buraya uğrayamamasıdır. Bu da ciddi bir müşteri kaybına neden olmaktadır.

Deniz suyu, yetkili makamlarca test edilmiş ve Avrupa Birliği Plaj Yönetmeliğine göre yüzülebilir nitelikte olduğu belgelenmiştir.

Tesis Yerinin Sosyo- Kültürel Özellikleri

Tesisin en önemli özelliği Dardanos Antik Kentinin üzerinde kurulmuş olmasıdır. Dardanos Kralının mezarı tesis içinde bulunmaktadır.

Dardanos Antik Kenti

Dardanos antik kenti İzmir yolu üzerinde Hasan Mevsuf Şehitliğinin bulunduğu yerdedir. Çanakkale Boğazı yöresinde kurulan en eski kenttir. Birçok efsaneye konu olmuştur. Bu kentin kurucusu Dardanos'tur. Dardanos'un bu yöreye gelişi değişik efsaneler şeklindedir.

Bir efsaneye göre Dardanos , Samotras (Semadirek) kralı Kortios'un oğludur. Arkadi

krallarından biri olan Şersis ile evlenir. Bir süre sonra kayınbiraderi Pasyon ile kavga ederek onu öldürür. Bunun üzerine adadan kaçarak Anadolu'da Hellespont yöresine gelir. Bu yörenin kralı olan Koker (M.Ö 1590) ona iyi davranır ve kızı Yani ile onu evlendirir. Daha sonra krallığını ona bırakır. Dardanos kral olur olmaz yörede kendi adını taşıyan bir kent kurar. 1537 yılında ölür. Eski adı Hellespontos olan boğaza bu kentten dolayı Dardanelles adı verilmiştir.

Bir başka efsaneye göre Dardanos , Yunan tanrılarından Atlas'ın kızı Elektra ile tanrılar tanrısı Zeus'un oğludur. Samothrake adasında kız kardeşi İssion ile birlikte yaşarmış. Birgün kızkardeşi İssion ölmüş, bu arada da adayı sular basmış. Bunun üzerine Dardanos bir sala binerek bu adadan uzaklaşmış ve Anadolu'da bu yöreye gelmiş. Buranın kralı olan Teuker onu iyi karşılar ve kızı Batiei ile evlendirir. Bu kral aynı zamanda o yörenin en büyük dağı olan İda dağı ile en büyük akarsuyu olan Skamandros'un oğluymuş. Kral Teuker kısa bir süre sonra krallığını Dardanosa devreder. Dardanos'un ölümü üzerine oğlu Arihtonyos kral olur. Zamanı gelip o da ölünce onun oğlu Tro kral olur.(M.Ö 1462) Tro kral olur olmaz krallığın merkezi Dardani olmasına rağmen o da kendine bir kent yaptırır. Bu kentte kralın adına izafeten Troy adını alır.

Bir efsaneye göre Dardanos kentinin esas kurucuları Aoil'lerdir. Kent, Dardanos Tümülüsünün açılması ile ortaya çıkmıştır. Ancak Dardanos Kenti bu tümülüs demek değildir. Çevresine yapılacak bir kazı ile esas kent ile ilgili çok geniş bilgiler elde edilebileceği kesindir. Tümülüs Rüstem Duyuran tarafından açılmıştır.

Alt Yapı

Alt yapı başlığının altında tesisin kullanım suyu, kanalizasyon ağı, ulaşım durumu, çöp problemine ve otopark birimlerine değinilecektir.

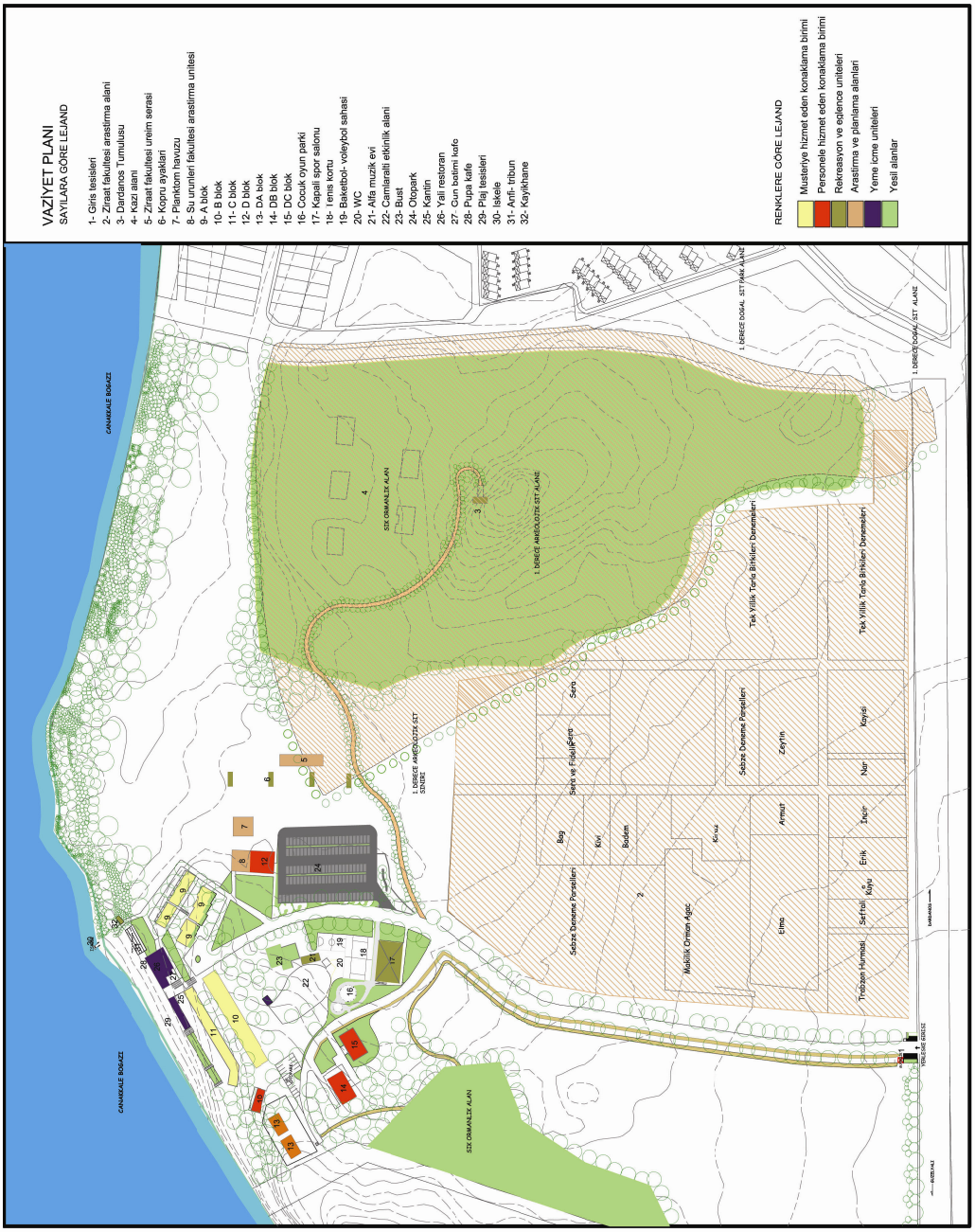
Tesis kullanım suyunu şehir şebekesinden karşılamaktadır. Kullanım suyu içilebilir niteliktedir.

Tesisin kanalizasyon şebekesi çok eskidir. Yaklaşık 40 yaşındadır. Tesisin kendi bünyesindeki arıtma tesisi özellikle yaz aylarında tesise yetersiz gelmekte ve deniz suyunun kirlenmesine neden olmaktadır. Fakat tesisin bu ihtiyacını çözmek amacıyla tesis dışında yeni bir modern arıtma tesisi inşa halindedir.

Tesise ulaşım yaz ve kış aylarında oldukça kolaydır. Her yarım saatte bir Güzelyalı-Çanakkale minibüsleri tesisin merkezine kadar gelmektedir.

Tesisin çöp sorunu Çanakkale Belediyesi tarafından çözülmüştür. Haftada 3 defa tesisin çöpleri alınmaktadır.

Otopark yaz aylarında tesisin müşterileri günübirlik de olduğu için ihtiyacı tam olarak karşılayamamaktadır. Fakat oda sayısı ve buna bağlı kulanıcı sayısı göz önünde tutulursa karşılamaktadır.

VAZİYET PLANI
SAYILARA GÖRE LEJAND
1- Giris tesisleri
2- Ziraat fakultesi arastirma alani
3- Dardanos Tumulusu
4- Kazi alani
5- Ziraat fakultesi ureim serasi
6- Kopru ayaklari
7- Planktom havuzu
8- Su urunleri fakultesi arastirma unitesi
9- A blok
10- B blok
11- C blok
12- D blok
13- DA blok
14- DB blok
15- DC blok
16- Cocuk oyun parki
17- Kapali spor salonu
18- Tenis kortu
19- Basketbol- voleybol sahasi
20- WC
21- Alfa muzik evi
22- Camlaralti eklinlik alani
23- Bust
24- Otopark
25- Kantin
26- Yali restoran
27- Gun batimi kafe
28- Pupa kafe
29- Plaj tesisleri
30- Iskele
31- Anfi- tribun
32- Kayikhane
RENKLERE GÖRE LEJAND
Musteriye hizmet eden konaklama birimi
Personele hizmet eden konaklama birimi
Rekreasyon ve eglence unitleri
Arastirma ve planlama alanlari
Yeme icme unitleri
Yesil alanlar
ÇANAKKALE BOĞAZI
SİT ORMANLIK ALAN
1.DERECE ARKEOLOJİK SİT ALANI
1.DERECE DOĞAL SİT ALANI
Tek Yıllık Tarla Bitkileri Denemeleri
Sebze Deneme Parselleri
Zeytin
Kayısı
Şeftali
Kiraz
Armut
Elma
Erik
Üzüm
Kiraz
Kayısı
Şeftali
Kiraz
Kayısı
Şeftali
Kiraz
Kayısı
Şeftali

Şekil 3.28 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Bölgenin Karakteristik Analizi

Şekil 3.29 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Yapıların Fiziksel Durum Analizi

Şekil 3.30 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Yapıların İşlevsel Dağılım Analizi

Şekil 3.31 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi Yapıların Tarihi Durum Analizi

YAPILARIN KAT ANALİZİ
Tek katlı
Zemin+1
Zemin+2
Yaya yolları
Araç yolları
Yeşil alan
ÇANAKKALE BOĞAZI
SEL ORMANLIK ALANI
1.DERECE DOĞAL SİT ALANI
Tek Yıllık Tarla Bitkileri Denemeleri
Sebze Deneme Parselleri
Kiraz
Erik
Nar
Kayısı
Ceviz
Elma
Armut
Şeftali
Trabzon Hurması
Erik
Kayısı
Nar
Kiraz

3.4 ÇOMU Dardanos Yerleşkesinin Birimlerin İncelenmesi

Giriş Tesisleri

ÇOMU Dardanos Yerleşkesine gelen konuklar ilk olarak giriş tesislerinde karşılanmaktadırlar. Giriş tesislerinin bünyesinde sadece güvenlik ve danışma vardır. Burada tesise gelenlerin ilk kontrolleri yapılmaktadır ve girişten biraz daha ilerde olan otoparka yönlendirilmektedirler. (Şekil 3.33, Şekil 3.34)

Şekil 3.33 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi Girişi

Şekil 3.34 Güvenlik-Danışma

Yönetim

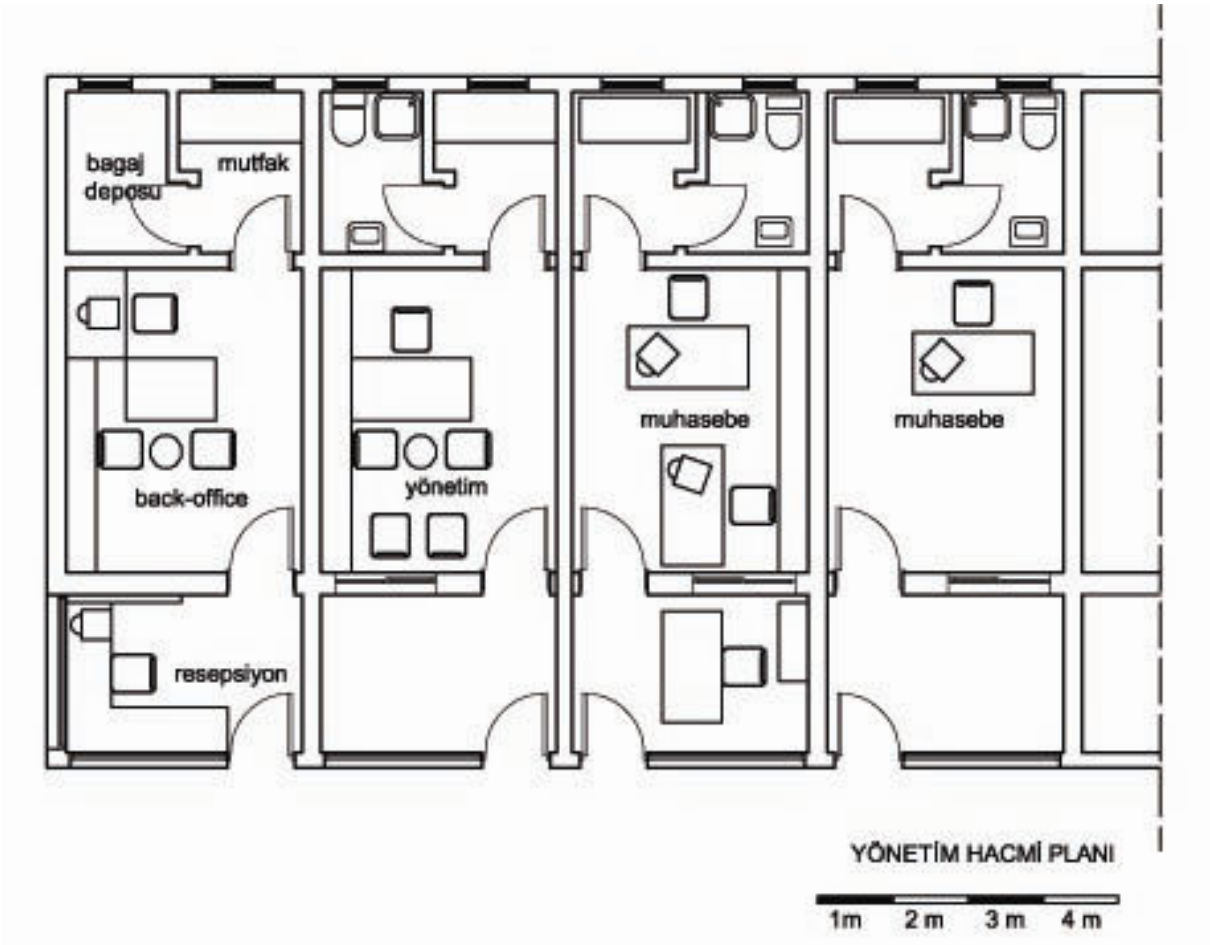
Yönetim kısmı Dardanos Yerleşkesi'nin merkez tesisi durumundadır. Konukların tesise geldiği zaman ilk uğradıkları yerdir. Resepsiyon, emanet bankoları, bagaj, iletişim hizmetleri, bekleme bölümü ve yönetici odası ve muhasebe kısmından oluşan idare kısmı yönetim hacmi içinde bulunmaktadır.

Şekil 3.35 Resepsiyon

Şekil 3.36 Resepsiyon ve Yönetim Hacmi

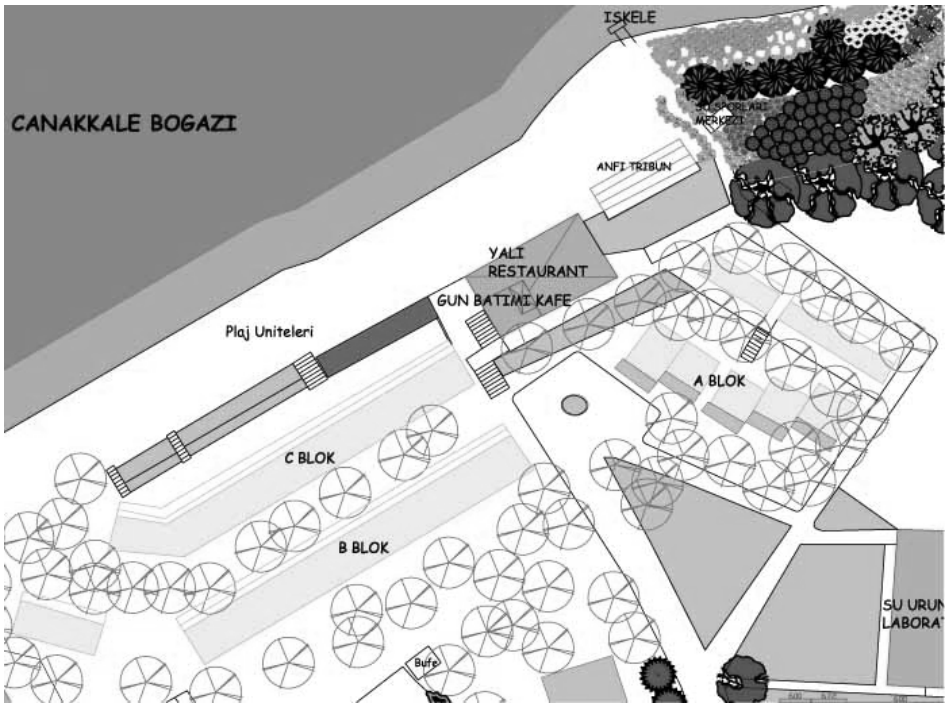
Şekil 3.37 Yönetim Hacmi Planı

3.4.1 Konaklama Üniteleri

ÇOMU Dardanos Yerleşkesi'nde konaklama birimleri müşteriye hizmet edenler ve personele hizmet edenler olarak 2' ye ayrılabilir.

3.4.1.1 Müşteriye Hizmet Eden Üniteler

Müsteriye hizmet eden konaklama bölümü A , B, C olmak üzere üç bloktan oluşmaktadır. 65 oda 180 yatak kapasitelidir. Tüm odalarda sıcak su mevcuttur. A Blok'taki 20 odada ayrıca kalorifer ve mini bar bulunmaktadır.

Şekil 3.38 Konaklama Birimleri

A Blok

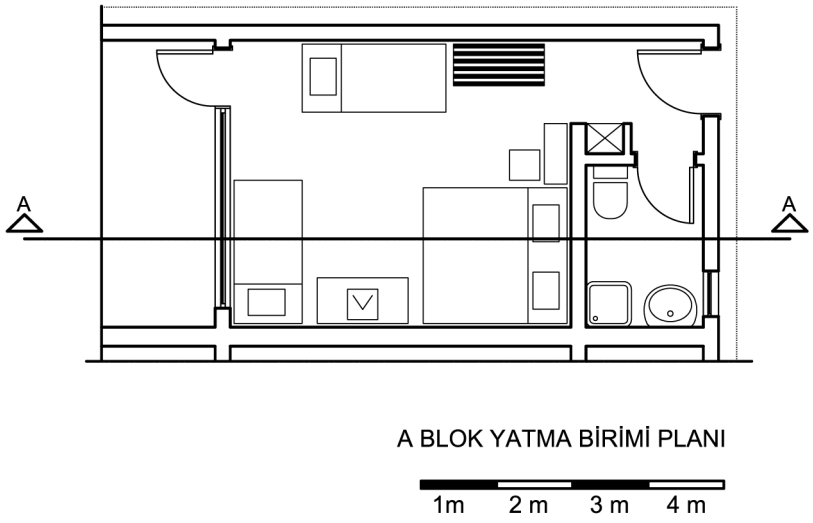
A blokta toplam yığma sistemle yapılmış, temelsiz yani beton üzerine tuğla örülmesiyle inşa edilmiş 20 oda bulunmaktadır. Et Balık Kurumu zamanında inşa edildiği sanılmaktadır. Bu odalara sonradan kalorifer tesisatı döşenmiştir. Sıcak su bulunmaktadır. Fakat ciddi bir yalıtım sorunu olduğu için odalar tam olarak ısıtılamamaktadır. Bu nedenle yaz-kış kullanmaya müsait değildir. Odaların içinde rutubetten dolayı kötü koku ve fiziksel hasarlar oluşmuştur. Bu fiziksel hasarlar bina dışında da görülebilmektedir. Ayrıca teras kısmındaki betonarme gölge elemanları çatıya ve birimlere gereksiz yük arz etmektedir

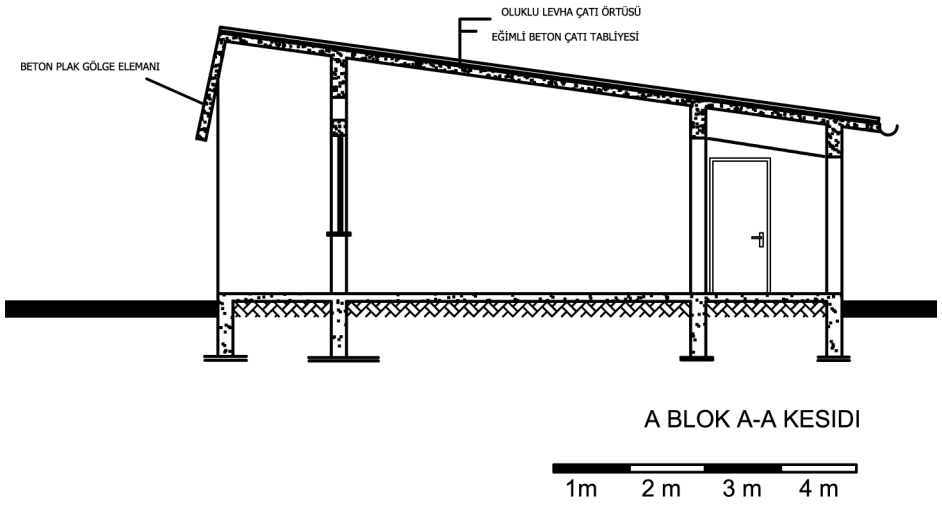
Şekil 3.39 A Blok Girişi

Şekil 3.40 Deniz tarafından görünüm

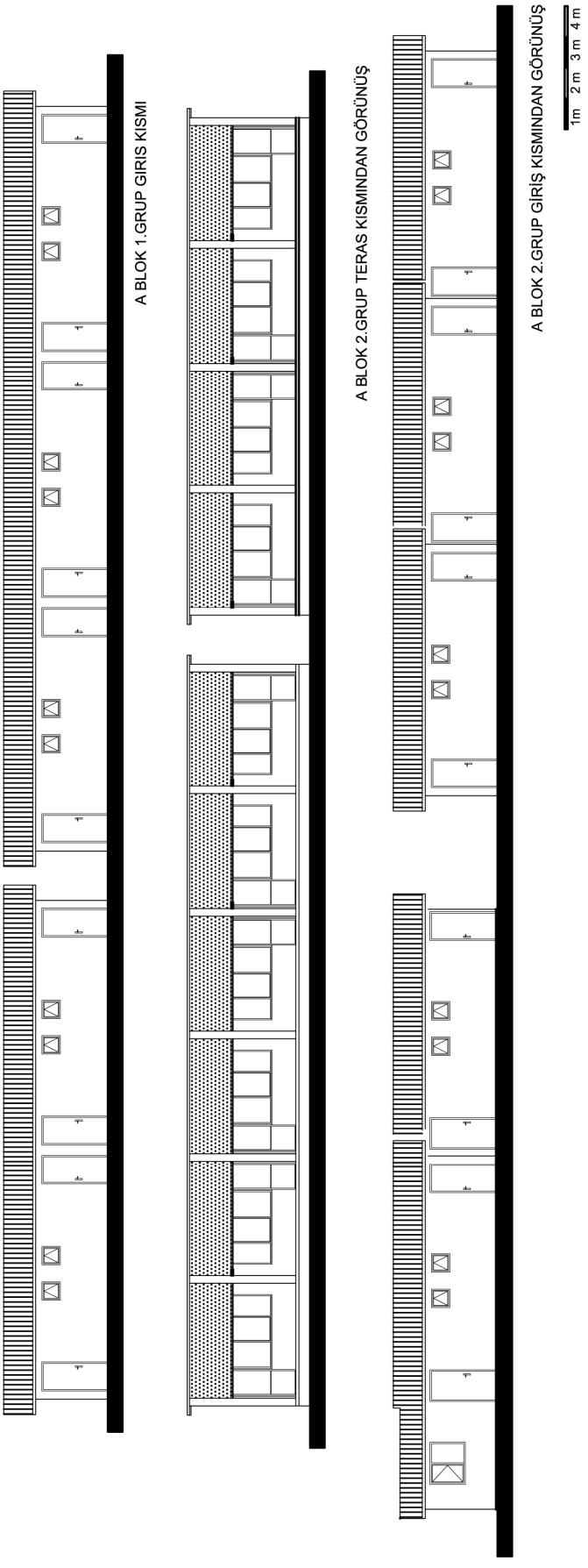

Şekil 3.41 A Blok Yatma Birimi Planı

Şekil 3.42 A Blok A-A Kesidi

Şekil 3.41'de A Blok mevcut planı, Şekil 3.42'de A blok mevcut A-A Kesidi, Şekil 3.43'de ise A blok mevcut görünüşleri verilmiştir.

Şekil 3.43 A Blok Görünüşler

Şekil 3.44 A Blok Yatma Kısmı

Şekil 3.45 A Blok Banyo Kısmı

A blok yatma birimlerinde bulunan elemanlar sırasıyla şöyledir:

Yatma kısmında;

- 1 adet çift kişilik yatak
- 2 adet tek kişilik yatak
- Kitaplık+çalışma masası
- TV+mini bar
- Aydınlatma elemanı
- Bavul masası
- 2 Adet komodin
- 1 adet masa
- 2 adet sandalye

Banyo kısmında;

- WC
- Duş teknesi
- Lavabo
- Saç kurutma makinesi

B Blok

Şekil 3.46 B Blok Genel Görünüm

Şekil 3.47 B Blok Birim Görüntüsü

B blok resepsiyonu(Şekil 3.46) da içine alan konaklama bloğudur. Bu blok da A blok gibi bir yapım sistemine sahiptir. Fakat A Bloktan daha eski olduğu, ÇİTOSAN zamanında yapıldığı sanılmaktadır.

Bu kısmın çatısı yenilenmiştir. Bu nedenle rutubet sorunu A bloktaki kadar yoktur. Fakat gerek resepsiyonu , gerek odaları bakımından konaklama yapıları standartlarına uymamaktadır.

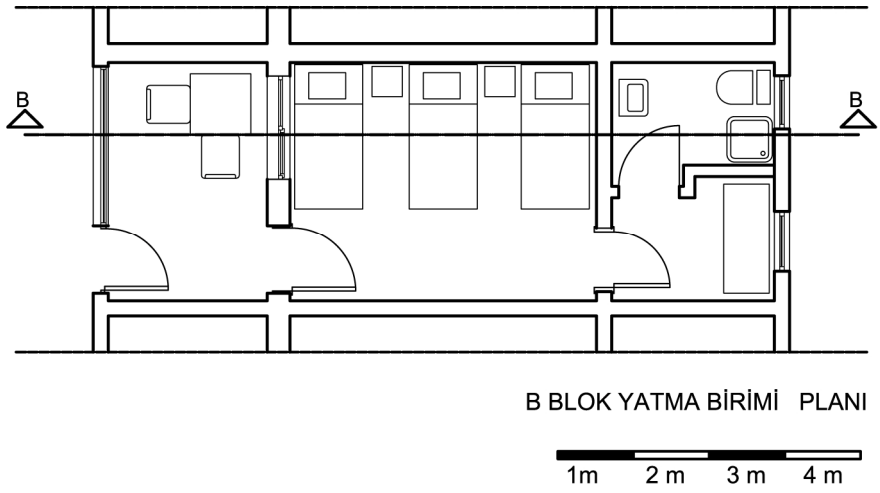
Toplam 21 adet oda vardır. Odalara konukların çevreyi algılayabilmeleri için yapılmış olan camlı bir bölmeden girilir(Şekil 3.47). Daha sonra yatma mekânı (Şekil 3.48), küçük bir pişirme ünitesi ve WC-duş(Şekil 3.49) bölümüne geçilir. Bu odalara kalorifer tesisatı döşenmemiştir. Kış döneminde misafir kabul edilmediği için odaların içleri dağınık ve bakımsız haldedir.

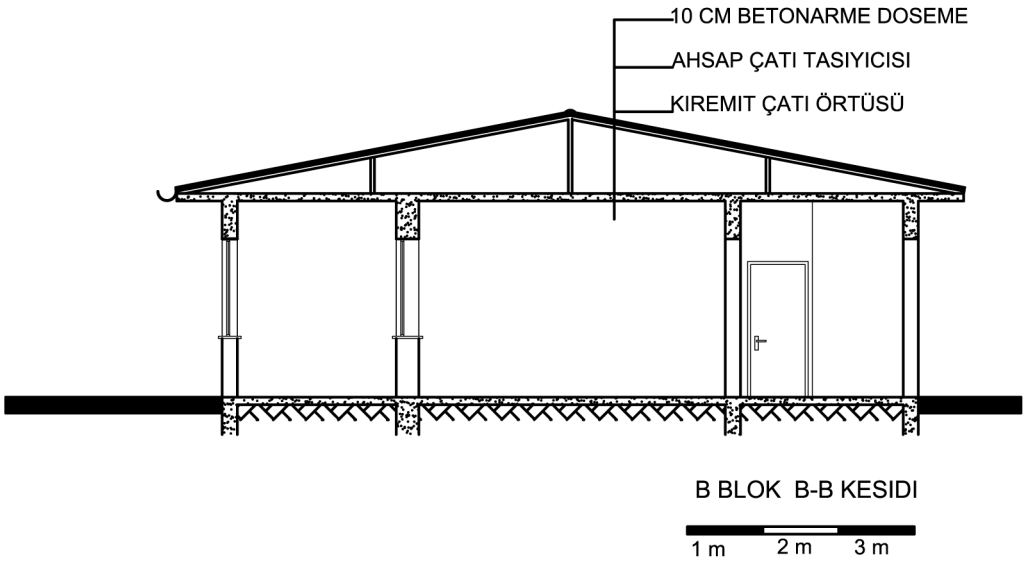
Şekil 3.48 B Blok Yatma Kısmı

Şekil 3.49 B Blok Banyo Kısmı

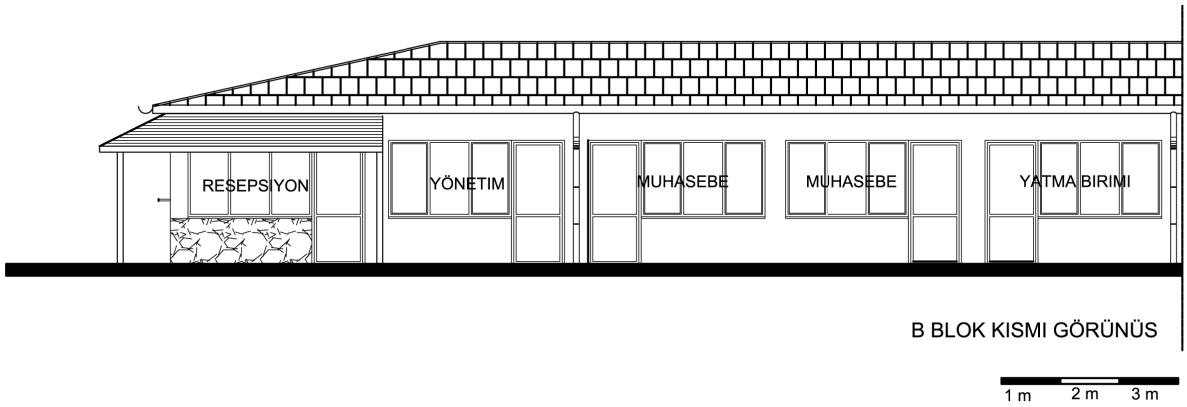

Şekil 3.50 B Blok Yatma Birimi Planı

Şekil 3.51 B Blok B-B Kesidi

Şekil 3.50'de B blok yatma biriminin mevcut planı, Şekil 3.51'da mevcut B-B kesidi, Şekil 3.52 'de ise mevcut resepsiyon, yönetim birimleri ve bir adet yatma birimini içeren kısmi görünüş verilmiştir.

Şekil 3.52 B Blok Kısmi Görünüş

B blok yatma birimlerinde bulunan elemanlar sırasıyla şöyledir:

Yatma kısmında;

- 1 adet tek kişilik ranza yatak
- 2 adet tek kişilik yatak
- Bavul masası
- 1 adet gardrop
- 2 adet komodin
- 1 adet masa
- 2 adet sandalye

Banyo kısmında;

- WC
- Duş teknesi
- Lavabo

C Blok

Şekil 3.53 B Blok Genel Görünüm

Şekil 3.54 Sağlık Birimi

C blok büfe(Şekil 3.53) , sağlık birimi(Şekil 3.54) ve yatma birimlerinden oluşmaktadır. Denize en yakın bloktur. 23 adet yatma biriminden oluşmaktadır. B blokta olduğu gibi camlı bir mekândan içeri girilir. Daha sonra yatma birimi(Şekil 3.55) ve banyo birimi(Şekil 3.56) gelir. Bu bölümde de kalorifer tesisatı yoktur. Kış mevsiminde kullanılmadığı için bakımsız durumdadır.

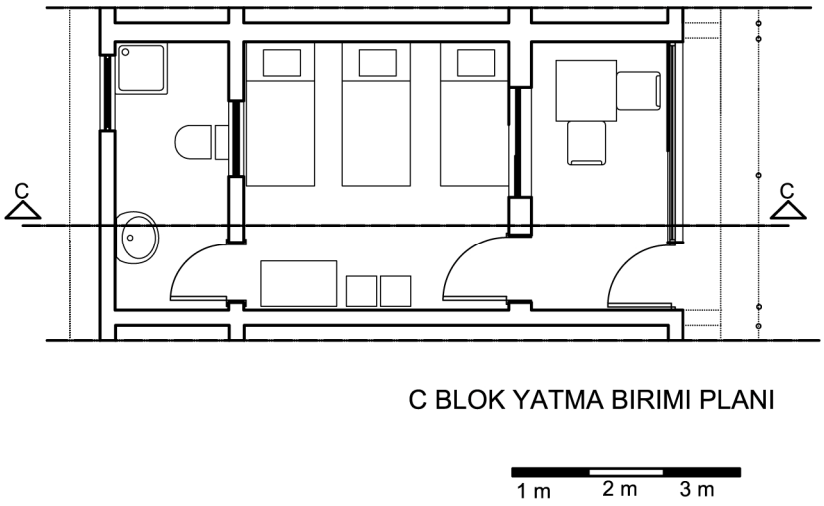
Şekil 3.55 Yatma Kısmı

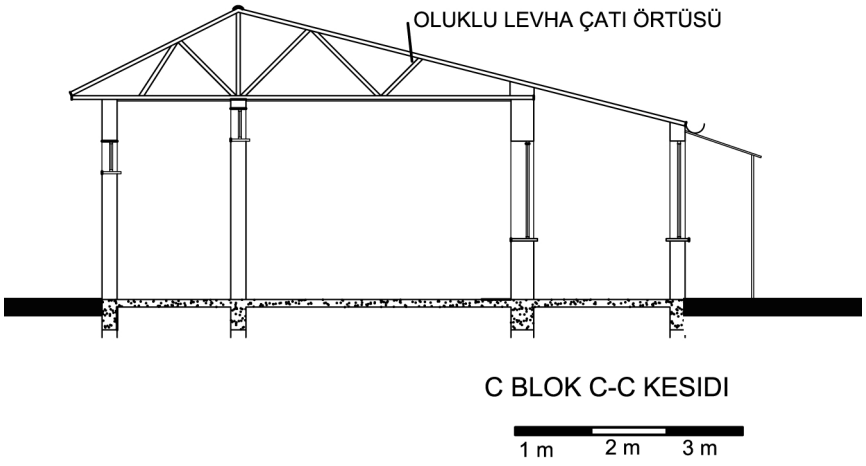
Şekil 3.56 Banyo Kısmı

Çatı çok kötü durumdadır. Kullanılan malzemelerin iklimle(kar yükü , yağmur, rüzgar) uygunluk göstermemesinden dolayı çatı ve pencerelerin doğramaları paslanmış, su almıştır. Bu nedenle kötü bir görüntü ve rutubet meydana gelmiştir.

Büfe ve sağlık birimi de konaklama yapılarında aranan standartlara uymamaktadır. Yenilenmesi gerekmektedir.

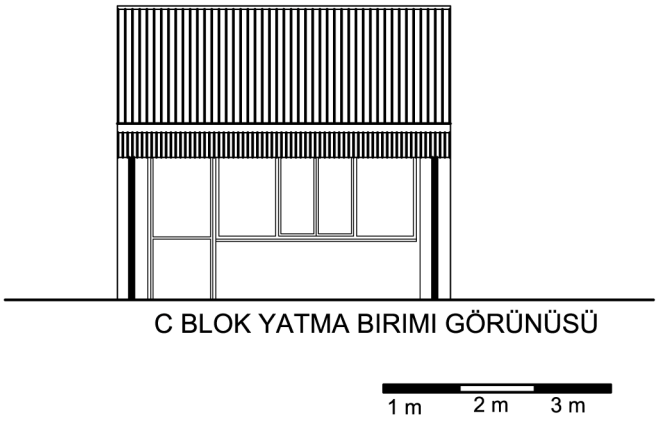

Şekil 3.57 C Blok Yatma Birimi Planı

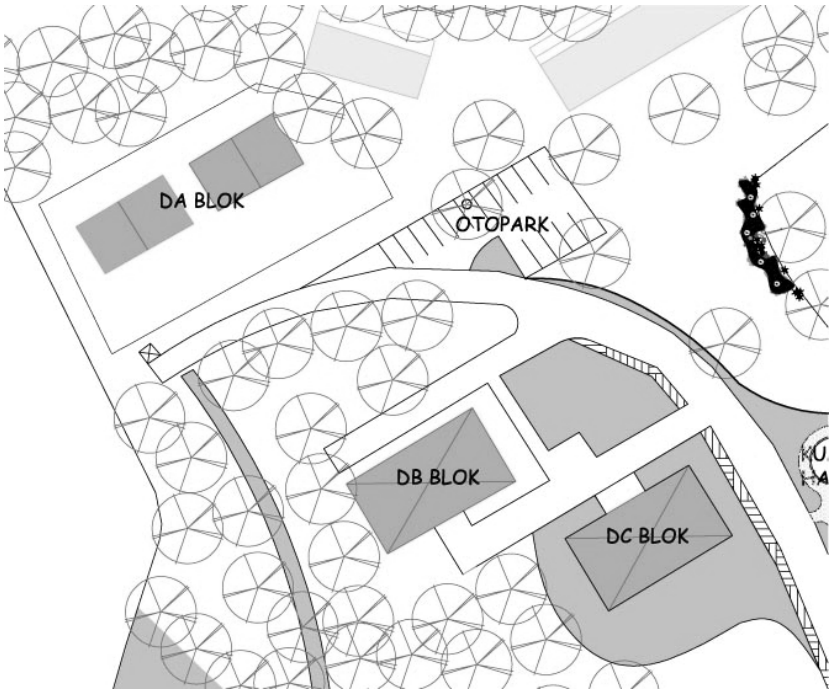
Şekil 3.58 C Blok C-C Kesidi

Şekil 3.57'de C blok yatma birini planı, Şekil 3.58'de C blok C-C kesidi, Şekil 3.59 'de ise C blok yatma biriminden kısmi görünüş verilmiştir.

Şekil 3.59 C Blok Yatma Biriminden Kısmi Görünüş

3.4.1.2 Personele Hizmet Eden Üniteler

Şekil 3.60 Personele Hizmet Eden Bölümler

Dardanos Evleri

C blok'un devamında rektör konutları olarak da geçen DA blok yer almaktadır(Şekil 4.36). Bu binalar ÇİTOSAN zamanından kalmıştır. Fakat dış cephe yenilemesi, bahçe düzenlemesi ve iç mekânların onarılması sayesinde yeni bir görünüm elde edilmiştir.

Şekil 3.61 DA Blok

DB ve DC blok personel için ayrılmış lojmanlar olarak tesisisin üniversitenin bünyesine geçmesinden sonra inşa edilmiştir(Şekil 3.62,Şekil 3.63). Dış cepheleri ve iç mekanları iyi durumdadır.

Şekil 3.62 DB Blok

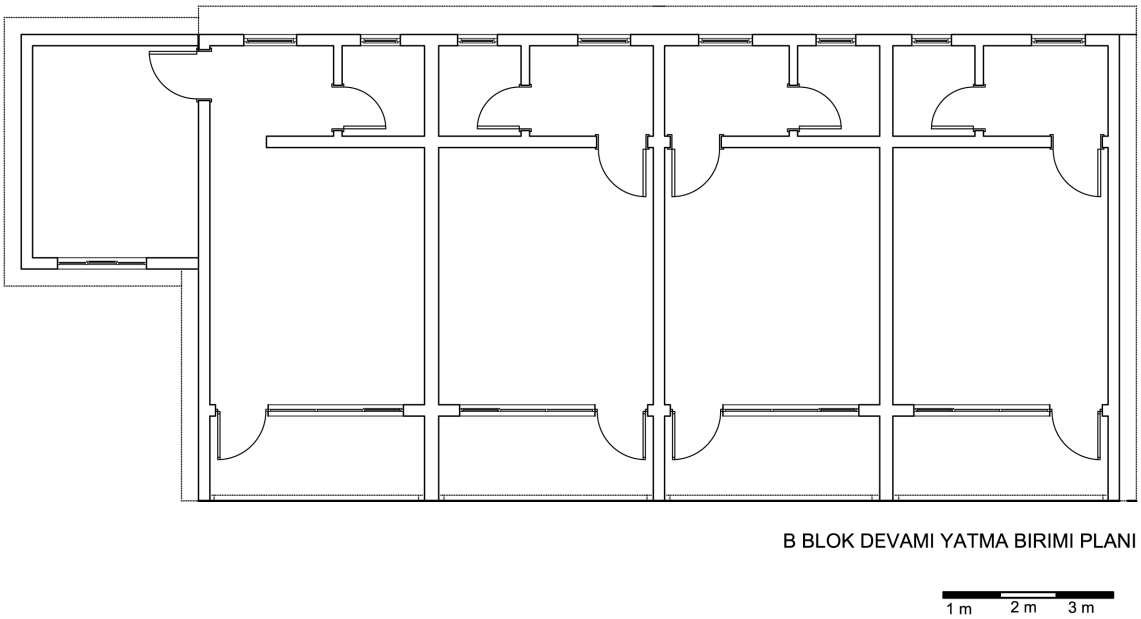
Şekil 3.63 DC Blok

B Blok Bitimindeki Yatma Birimleri

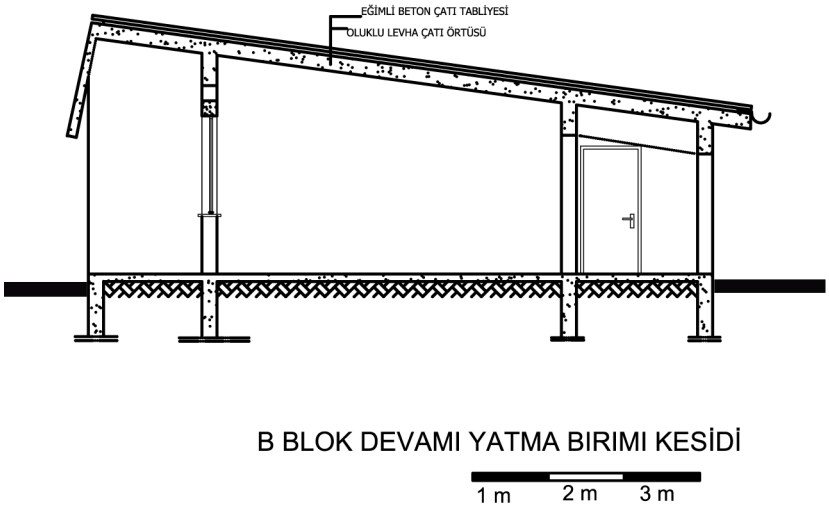

Şekil 3.64 B Blok Devamındaki Yatma Birimleri

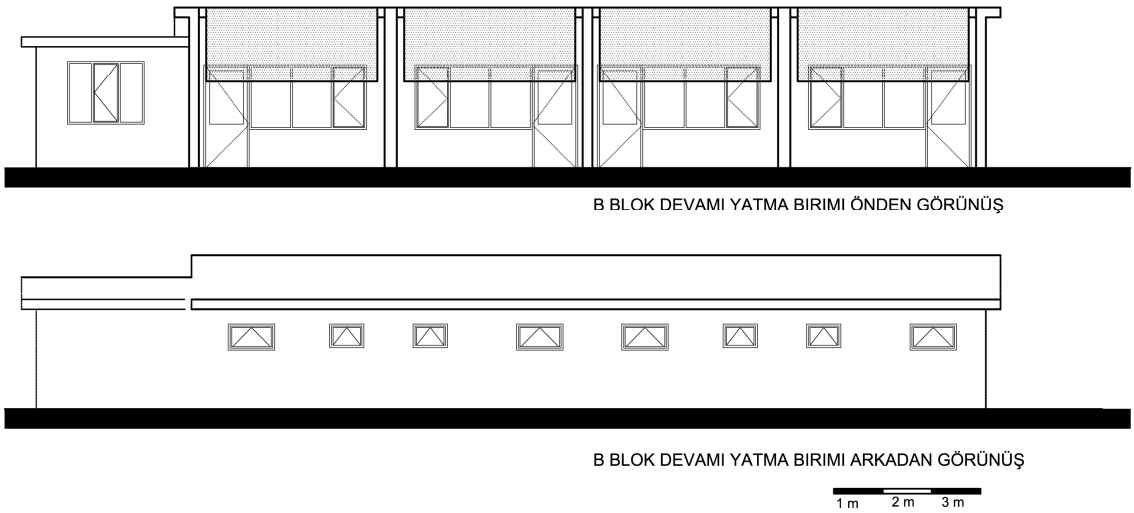
B blok bitiminde A blok ile aynı özellikleri taşıyan 4 adet konaklama birimi bulunmaktadır. Bunlarda kalorifer tesisatı yoktur. Bu bloklarda da diğerlerinde yaşanan fiziksel eskime problemleri yaşanmaktadır. Şu anda müşterinin değil personelin hizmetindedir(Şekil 3.64).

Şekil 3.65 B Blok Bitimindeki Yatma Birimleri Planı

Şekil 3.66 B Blok Bitimindeki Yatma Birimleri Kesidi

Şekil 3.67 B Blok Bitimindeki Yatma Birimleri Görünüşleri

3.4.2 Yeme-İçme Üniteleri

Restoran:

Restoran birimi kafeterya bölümü, boğaz manzaralı 250 kişi kapasiteli açık büfe sabah kahvaltısı, akşam yemeği ve alakart menü hizmeti sunmaktadır(Şekil 3.69,Şekil 3.70). Ancak kış aylarında yeterince müşteri olmadığı için yalnızca belirli organizasyonlarda ve hizmete açılmaktadır. Personel olarak ÇOMÜ Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu öğrencileri çalışmakta ve staj yapma imkânı bulmaktadırlar(Şekil 3.68). Ayrıca restoran bünyesinde seminer salonu bulunmaktadır(Şekil 3.71).

Şekil 3.68 Restoranın Plajdan Görünüşü

Şekil 3.69 Restoranda Alakart Bölüm

Şekil 3.70 Açık Büfe Bölümü

Şekil 3.71 Seminer Salonu

Restoran birimi mutfak açısından büyük eksiklikler taşımaktadır. Hijyen kuralları uygulanamamaktadır. Çatının akması sonucu ortaya çok kötü görüntüler çıkmıştır. Restoran birimlerinde olması gereken genel kriterler de sağlanmamaktadır. Bulaşıkhane ve yemek pişirme bölümü iç içedir. Bu uygun bir yaklaşım değildir. Bundan başka kuru gıda deposu, soğuk hava deposu ve personel soyunma – giyinme odası mevcuttur. Genel maksatlı kontrollü bir depo mevcut değildir. Her şey personelin kontrolündedir, işletme tarafından kontrol edilmemektedir.

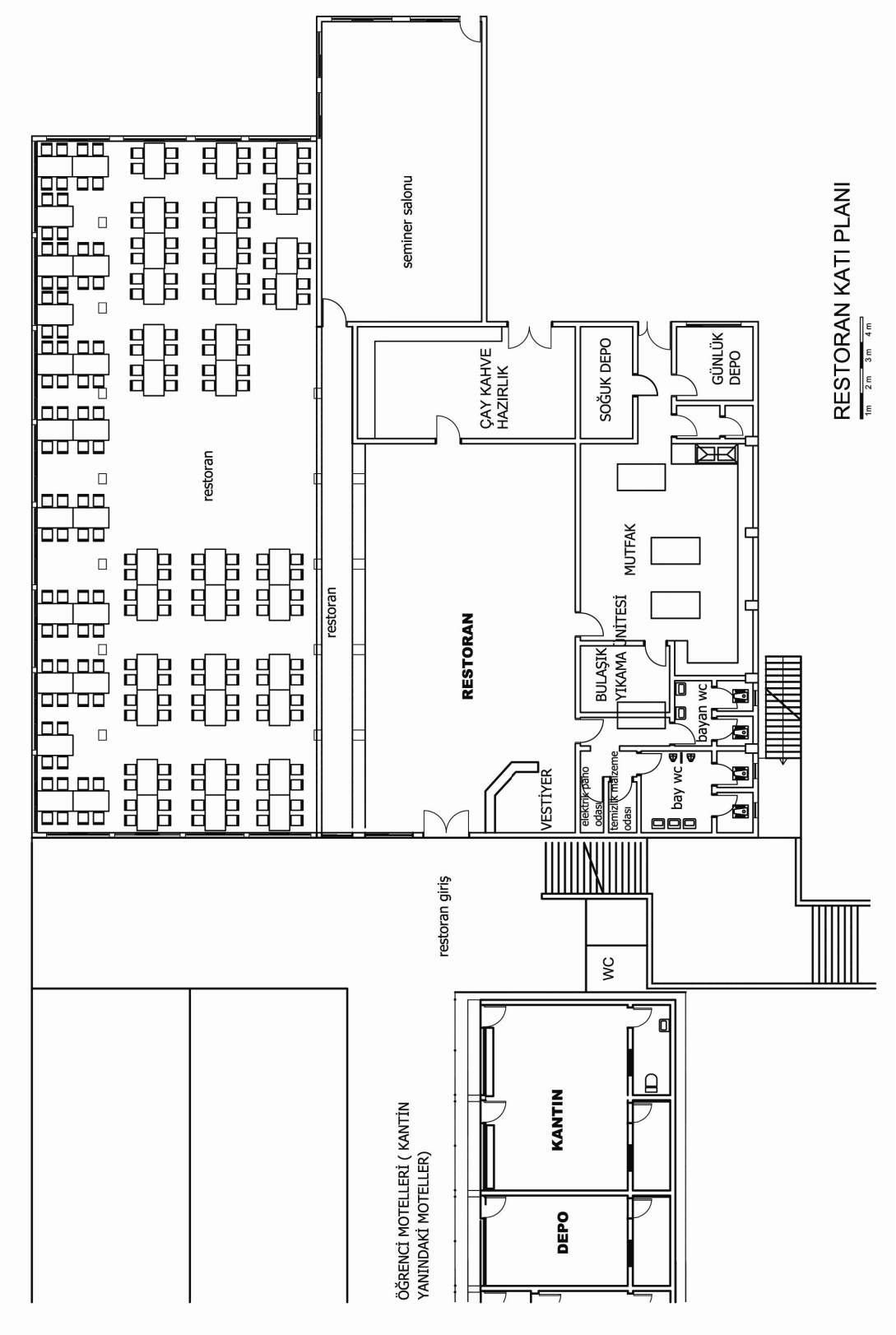

Şekil 3.72 Mutfak Yemek Pişirme Bölümü

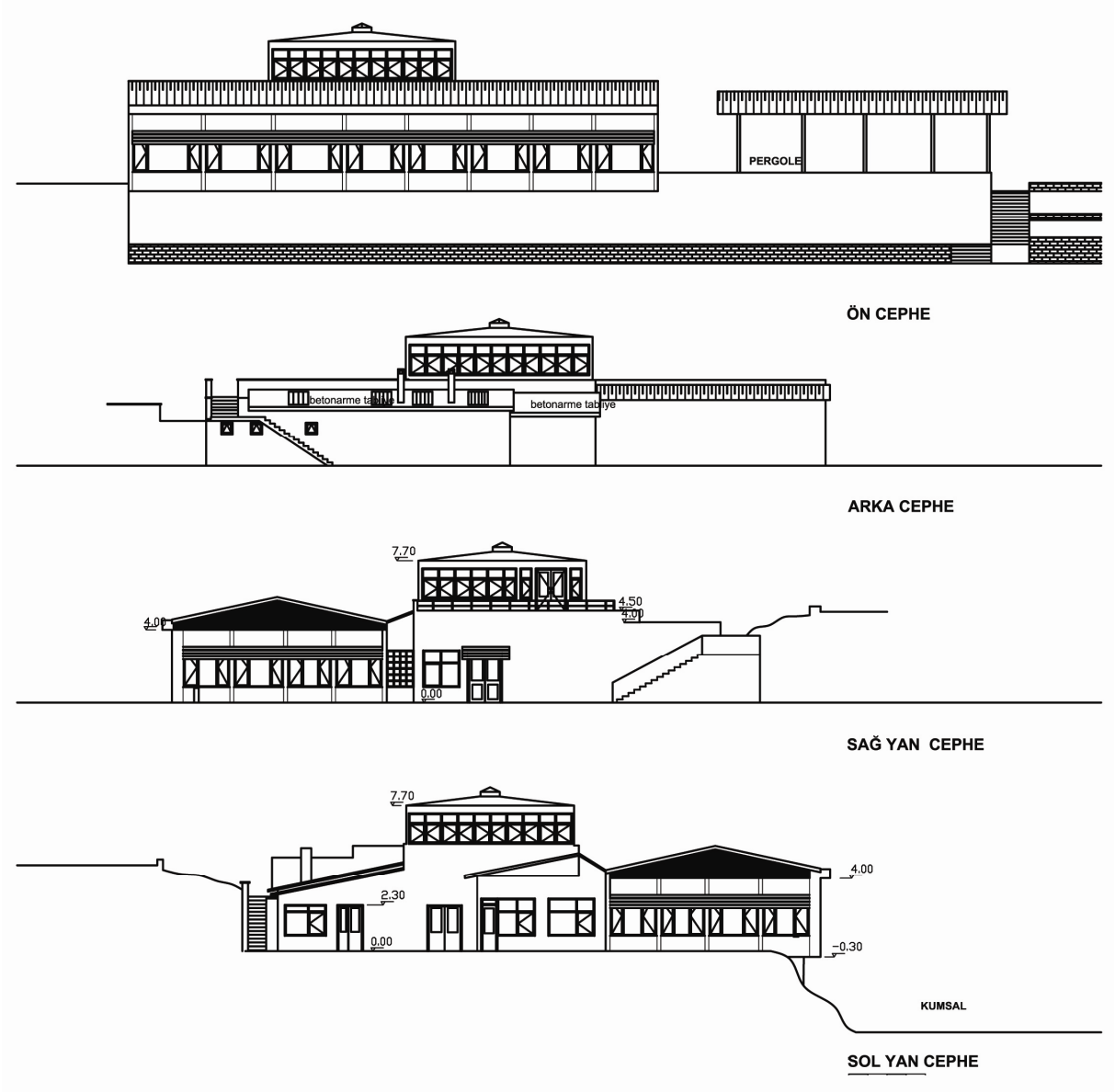

Şekil 3.73 Mutfak Bulaşık Bölümü

Şekil 3.74'da restoran planı ve Şekil 3.75'de restoranın cephe çizimleri verilmiştir.

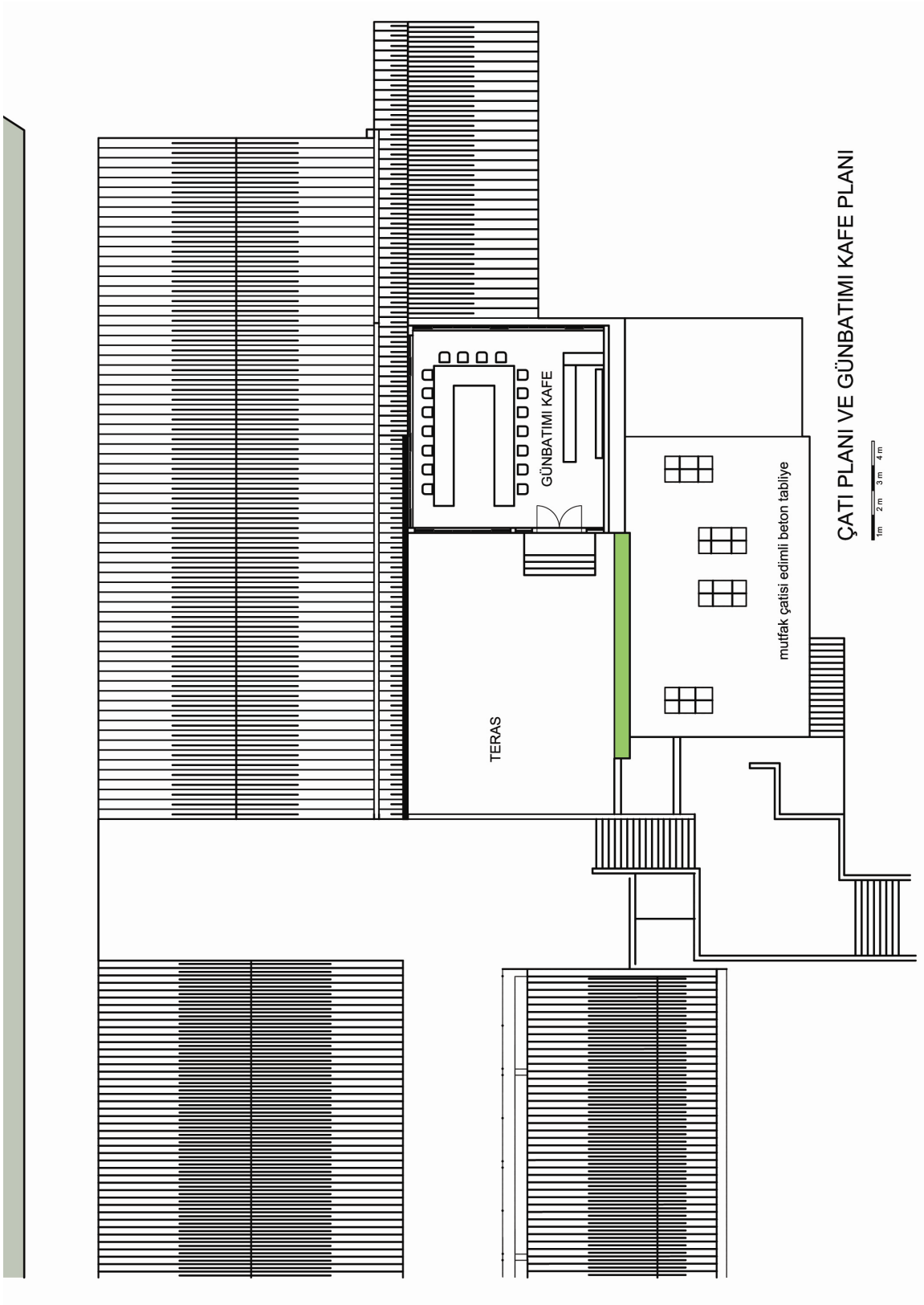
Şekil 3.74 Restoran Planı

Şekil 3.75 Restoran Cephe Çizimleri

Günbatımı Kafe

Ana restoranın üst katında daha çok bar ve fast-food tarzı hizmet veren Günbatımı Cafe bulunmaktadır. (Şekil 3.76, Şekil 3.77)

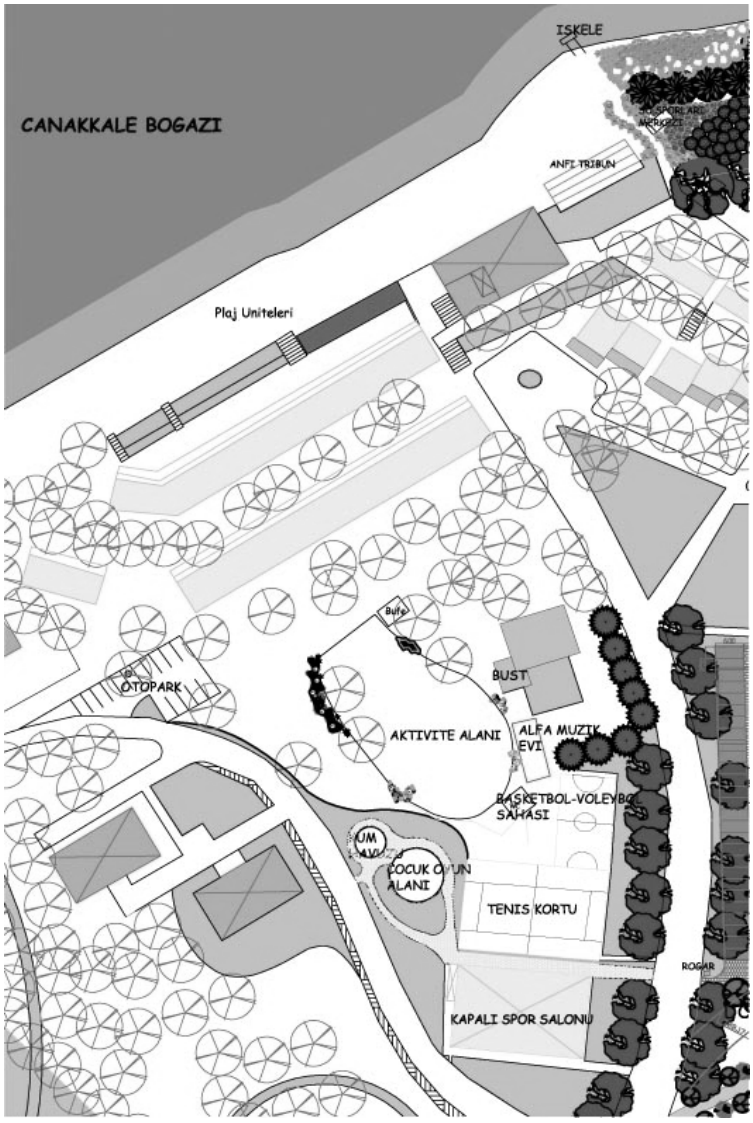

Şekil 3.76 Günbatımı Kafe Planı

Şekil 3.77 Günbatımı Kafe

3.4.3 Rekreasyon ve Eğlence Üniteleri

Şekil 3.78 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi Rekreasyon ve Eğlence Üniteleri

Spor Üniteleri

ÇOMU Dardanos Yerleşkesi'nde spor ünitelerinin kapsamı içinde bulunan birimler şunlardır:

- Tenis Kortu
- Açık Basketbol Sahası(Şekil 3.79)
- Kapalı Spor Salonu(Şekil 3.80)

Şekil 3.79 Açık Basketbol sahası

Şekil 3.80 Kapalı Spor Salonu

Çamlaraltı etkinlik alanı daha önce havuzun bulunduğu bölümdür(Şekil 3.81).Bakım sorunları nedeniyle havuz kapatılmış, yerine çok amaçlı bir alan oluşturulmuştur. Çevrenin peyzaj düzenlemesi de bakım altındadır. Alfa Müzik Evi ise küçük bir diskotektir(Şekil 3.82).

Şekil 3.81 Çamlar Altı Etkinlik Alanı

Şekil 3.82 Alfa Müzik Evi

Çocuk Oyun Üniteleri

ÇOMU Dardanos Yerleşkesi'nde çocuklar için ayrılan oyun alanı çok fazla yer kaplamamaktadır. Çocuklara ayrılan alan küçük bir parktan ibarettir. Gelen konukların çocuklarıyla ilgilenecek bir kreş mevcut değildir.

Plaj üniteleri

ÇOMU Dardanos Tesisleri'nin plaj ünitesi kapsamındaki birimler;

- Cankurtaran, cankurtaran simidi ve deniz motoru sınırlama şamandıraları,
- Su sporları için gerekli malzeme ve bu malzeme için odalar(kayıkhane)
- İskele
- Güneş1enme yerleri,
- Dinlenme terasları,
- Kafe
- Duş1ar,
- Mayo değiştirme kabinleridir.

Şekil 3.83 İskeleden Plaj Tesisleri

Plajda 1 adet iskele vardır.(Şekil 3.83)Fakat iskele yeterince derinliğe kadar sürdürülmediği için yaz mevsiminde çeşitli deniz kazalarına neden olmaktadır. Ayrıca burada bir marina oluşturulması bu bölgeyi yatların uğrak yeri haline getirip tesisisin ve bölgenin gelişmesine önemli ölçüde katkıda bulunacaktır.

Şekil 3.84 İskele

Köprü Ayakları

Plajdan tümülüse doğru giderken ÇİTOSAN tarafından yaptırılmış köprü temel ayakları bulunmaktadır. Temel ayaklarının ilk önce yıktırılması düşünülmüştür. Fakat temellerin çok sağlam olduğu için yıkım maliyetinin çok yüksek olacağı düşünülerek temellerin olduğu gibi kullanılmasına karar verilmiştir. Temellerin yanında peyzaj bitkileri üretim serası bulunmaktadır.

Şekil 3.85 Köprü Ayakları

Dardanos Tümülüsü

Şekil 3.86 Tesisten Dardanos Tümülüsüne Giden yol

Dardanos Tümülüsü tesis içinde bulunanmaktadır. Fakat tesisin diğer birimlerine biraz uzakta kalmaktadır. Dardanos tümülüsünün etrafı ağaçlıktır. Tümülüse ağaçlı, ıssız bir yoldan gidilmektedir.(Şekil 3.86)

Şekil 3.87 Tümülüsün Girişindeki Levha

Şekil 3.88 Tümülüse Giden Merdivenler

Şekil 3.89 Tümülüse Giden yol

Şekil 3.90 Tümülüs Girişi

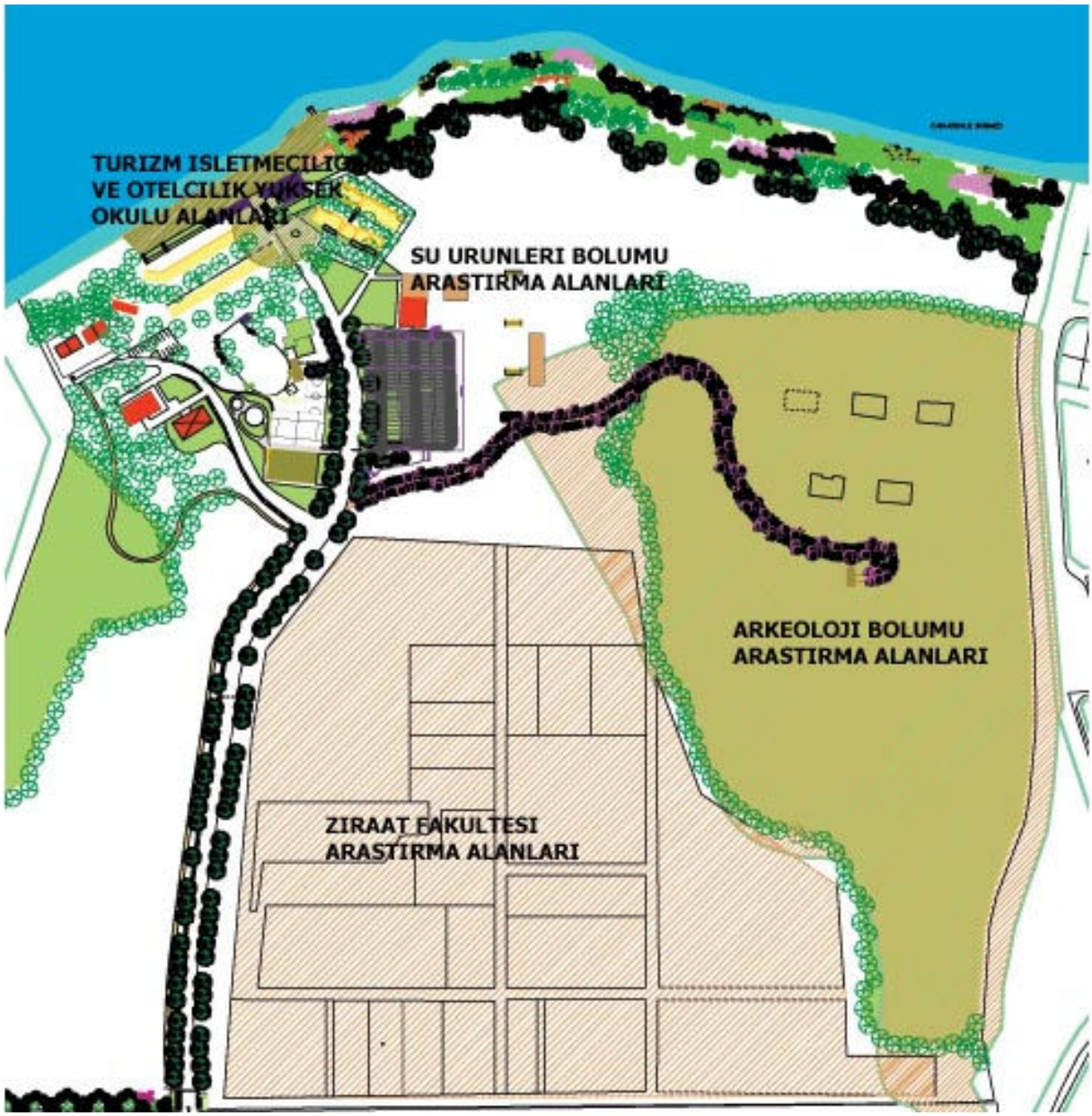
Bu mezar bir koridor, ön oda ve asıl mezar odasından oluşmuştur. Bir aile mezarlığı niteliğindedir. 3,25x3,65 metre ölçülerindeki mezar odasında birçok iskelet bulunmuştur. Taş yataklara yatırılmış bu iskeletler üst üste konmuştur. Mezar odasının girişinde bir kitabe vardır. Bu kitabede , Makaris oğlu Skamandrios ile Skamandrio-makaris oğlu Skamandrios diye yazılıdır. Mezarda bu ailenin değişik zamanlarda yaşamış insanları gömülüdür. Mezar M.Ö 6. yüzyılda yapılmış ve 4. yüzyıla kadar kullanılarak daha sonra kapatılmıştır. Mezarda altın , ziynet eşyalarının bulunmuş olması ve burada bulunmuş bir kitabede " Halk, Lysimenos kızı Sokles oğlu Skamandrios'un karısı Aspasina burada gömülüdür." diye yazması bu ailenin kadınlarının da bu mezara gömüldüğünü göstermektedir. Ayrıca bu tümülüste yapılan kazıda Hellenistik dönemine ait (M.Ö 2. YY) pişmiş topraktan yapılmış bir Afrodit yontusu da bulunmuştur.

M.Ö 84. yılında , Roma imparatoru Sulta ile Mitriadates Eupeter arasındaki barış antlaşması bu kentte yapılmıştır. Tümülüs yöresinde Çanakkale Müzesi'nce yapılmış araştırmalarda renkli mozaiklerle süslü , Romalılara ait bir bina kalıntısına rastlanmıştır. Bu da Dardanos kentinin Romalılar döneminde gelişmiş bir kent olduğunu göstermektedir.

Tümülüse ait kalıntılar Çanakkale Arkeloloji müzesinin dördüncü salonunda sergilenmektedir. Bulunanlar arasında bir aile mezari, 25 iskelet ve süs esyalari bulunmustur. Bunlar arasinda ahsap mobilya ve ipek kumas parçalari, ahsap tarak, sepet, müzik aleti, bronz kül kabi, kandiller, figürinler, altin süs esyalari ve diyademleri, anforalar, sedef ve cam eşyalar vardır.

3.4.4 Araştırma-Planlama Alanları

ÇOMU Dardanos Yerleşkesi içinde üniversitenin çeşitli bölümlerine ait uygulama alanları mevcuttur. Bu özelliğiyle yerleşke bir eğitim ve dinlenme tesisi durumundadır.

Şekil 3.91 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi Araştırma Alanları

3.4.4.1 Ziraat Fakültesi Üniteleri

Ziraat Fakültesi Araştırma Serası

Tümülüse giden yol üzerinde ziraat fakültesi araştırma ve üretim serası bulunmaktadır.

Şekil 3.92 Ziraat Fakültesi Üzüm Bağı

Şekil 3.93 Ziraat Fakültesi Araştırma Serası

Ayrıca tesisin içinde ziraat fakültesinin ekim yapığı tarlalar vardır. Bunlar deney amaçlı ekimlerdir. Bunlar; buğday ekim alanları, sebze deneme alanları, üzüm bağı, sera ve fidelik, zeytin, kivi, badem, kiraz, elma, armut, kayısı, nar, incir, Trabzon hurması bahçeleri ile tek yıllık tarla bitkileri denemeleridir.

3.4.4.2 Su Ürünleri Fakültesi Üniteleri

Şekil 3.94 D Blok

Su ürünleri fakültesi D blok bünyesinde çalışmalarını sürdürmektedir. D blok içerisinde araştırma laboratuarları vardır. Fakat görüşülen yetkililere dayanarak bu laboratuarlarının yetersiz olduğu söylenebilir.

Su ürünleri fakültesinin D bloktaki laboratuardan başka tesiste bulunan üniteleri şunlardır:

- Yosun (alg) üretim havuzu(Fikoton): Bu ünitenin içerisinde “Spiriluna” adı verilen kansere destek mikro alg tabletleri yapılmaktadır.
- Levrek üretim havuzları

- Denizin içinde sünger yetiştiriciliği
- Denizin altına beton bloklar atılarak balıkların yaşamasına uygun ortam haline getirilen yapay resif projesi
- İlerleyen zamanlarda yem üretimine başlacanaktır.
- Dalış

D blok içinde su ürünleri fakültesi araştırma ünitesinden başka; çamaşırhane, personel konaklama birimleri, mutfak deposu ve teknik oda gibi birbiriyle ilişkisi olmayan birimler bulunmaktadır.

3.4.4.3 Arkeoloji Bölümü Üniteleri

ÇOMU Dardanos Tesislerinin içinde Dardanos Antik Kenti Kralı Dardanos'un mezarı bulunmaktadır. Bu nedenle tesis içerisinde Kral Dardanos'un Tümülüsünün bulunduğu yer 1. derece arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir. Bu nedenle arkeoloji bölümünün çalışmaları kapsamındadır. Tesis içerisinde ayrıca 3. derece doğal sit park alanı, 1. derece doğal sit alanı bulunmaktadır.

3.4.4.4 Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu Üniteleri

ÇOMU Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu'nun Konaklama İşletmeciliği ve Seyahat İşletmeciliği bölümünün öğrencileri tesiste 45 gün staj yapmak zorundadırlar. Bu staj dönemi boyunca öğrenciler tesisin her alanında çalışmaktadırlar. Yani ÇOMU Dardanos Yerleşkesi Turizm İşletmeciliği Meslek Yüksek Okulu öğrencileri için bir uygulama alanıdır. Böyle bir tesisin okulun bünyesinde olması okul ve öğrenciler için büyük bir avantajdır

3.4.4.5 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi'ne Ait Konaklama İstatistikleri

Çizelge 3.4 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi'nde 2005 yılında konaklayan kişi sayıları

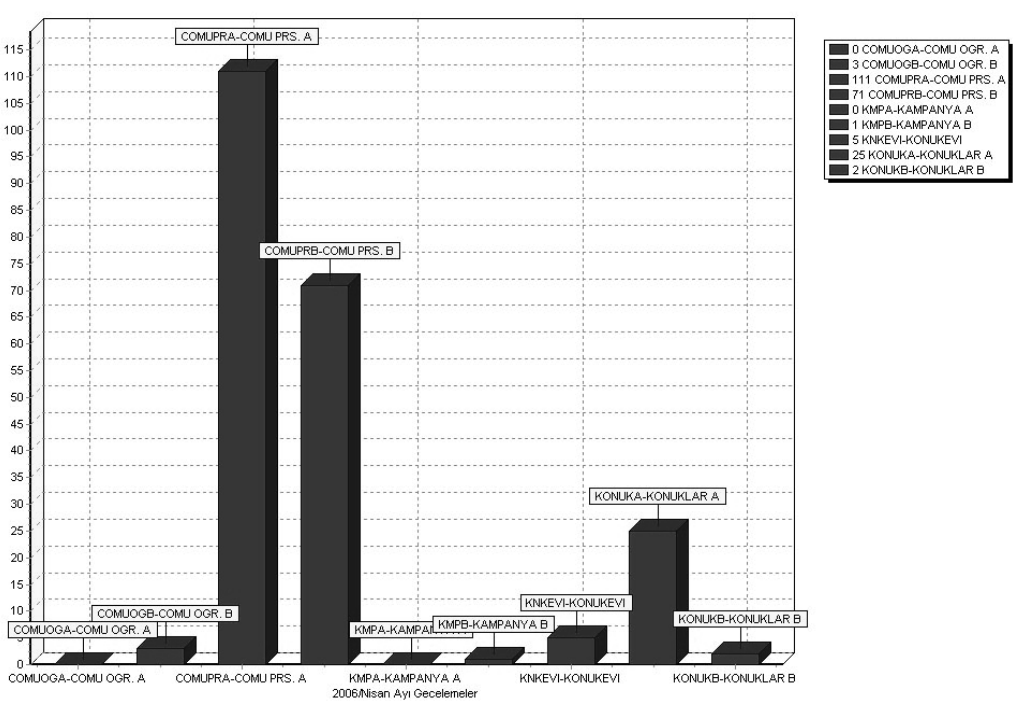
	A BLOK	B BLOK	C BLOK	KİŞİ
GENEL TOPLAM	2843	1691	878	11825

Çizelge 3.5 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2005 yılı aylara göre konaklama doluluk oranları

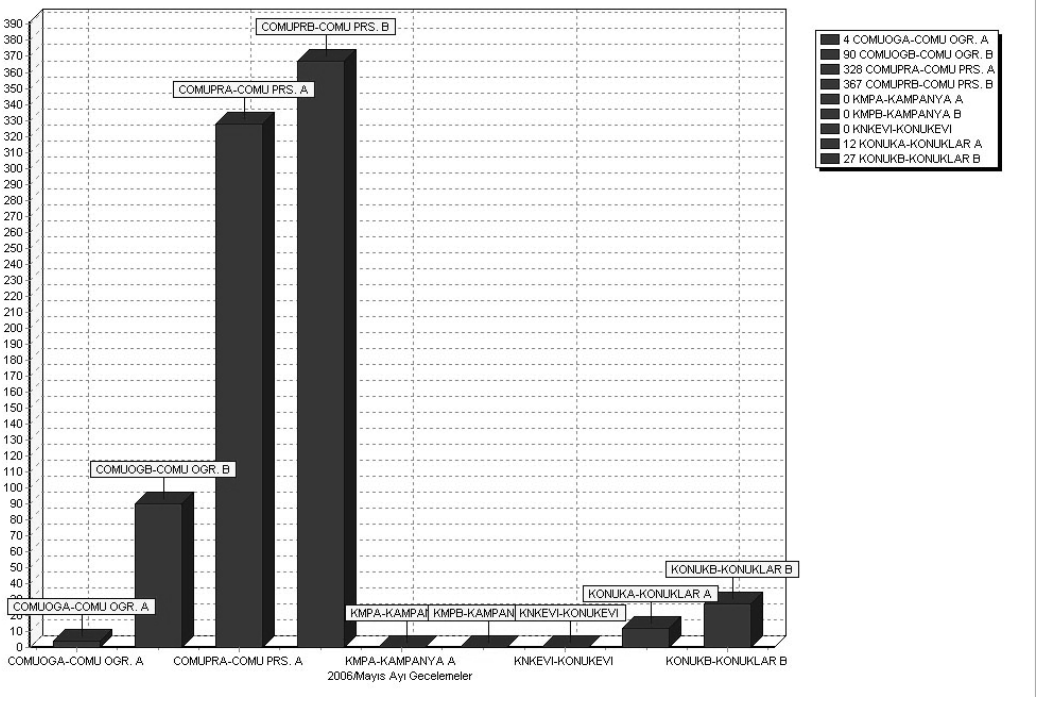
%	A BLOK	B BLOK	C BLOK	GENEL ODA	YATAK
MART	23			23	19
NİSAN	52	9	9	26	17
MAYIS	49	38	41	43	29
HAZİRAN	48	52	26	43	26
TEMMUZ	68	59	34	55	32
AĞUSTOS	88	58	34	62	37
EYLÜL	63	55	23	49	23
EKİM	27	60	19	27	14
KASIM	43			43	19
GENEL TOPLAM	52	44	27	43	27

2006 yılı aylara göre geceleme istatistikleri:

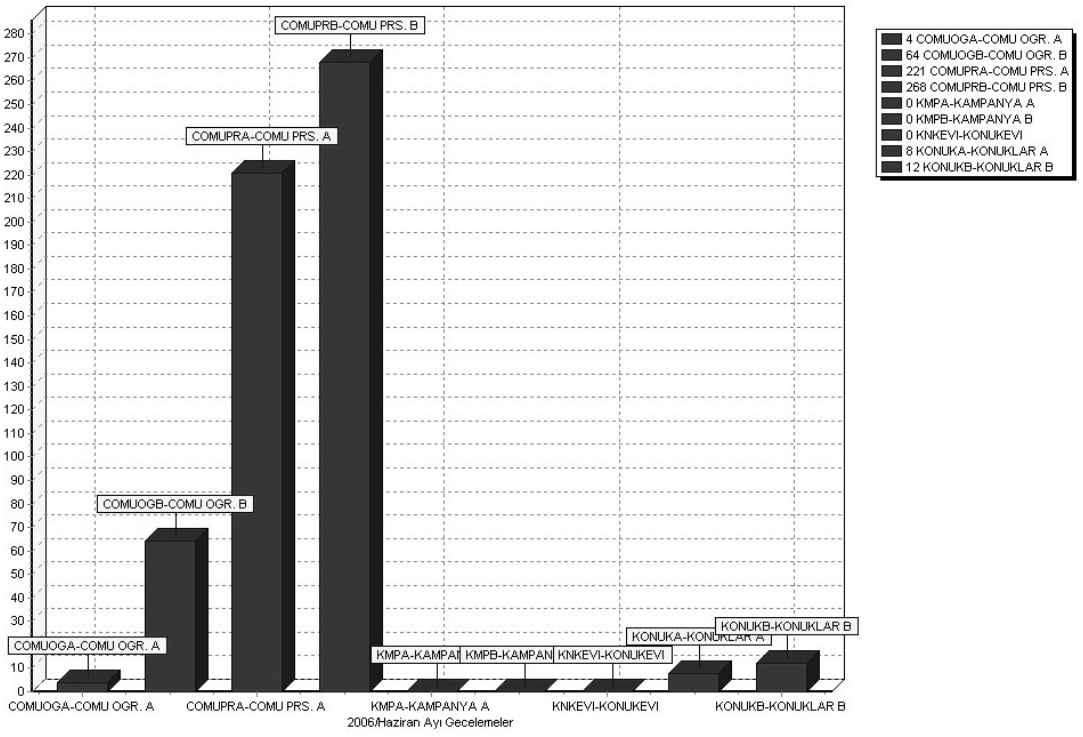
Çizelge 3.6 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Nisan ayı gecelemeleri

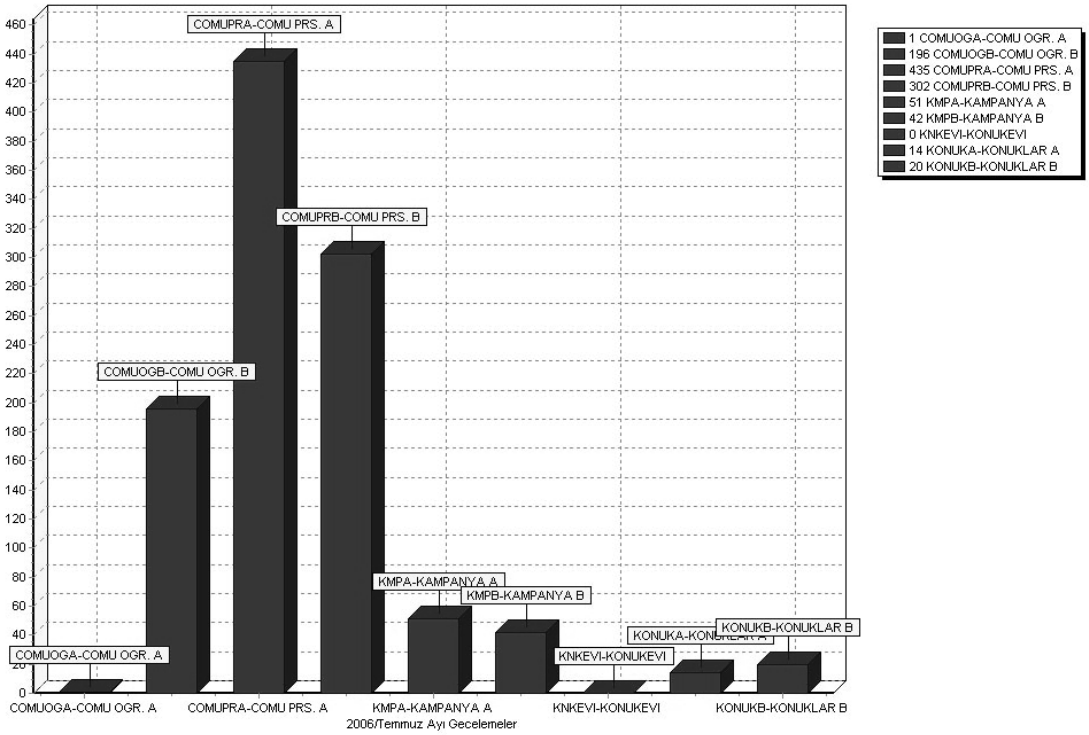
Çizelge 3.7 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Mayıs ayı gecelemeleri

Çizelge 3.8 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Haziran ayı gecelemeleri

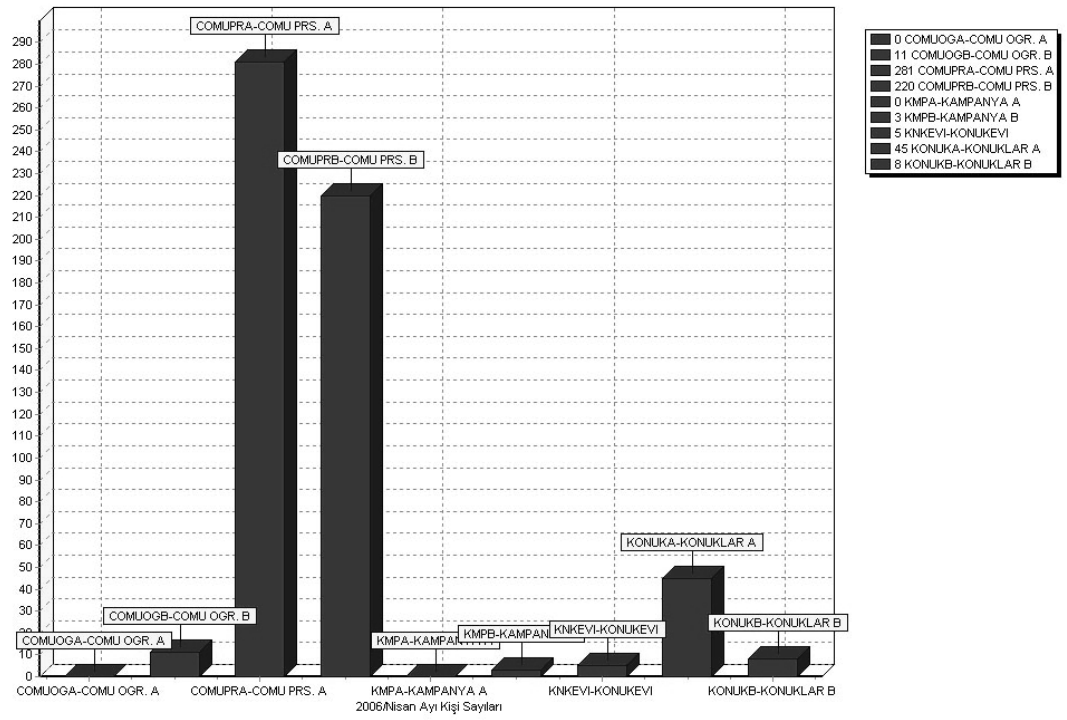

Çizelge 3.9 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Temmuz ayı gecelemeleri

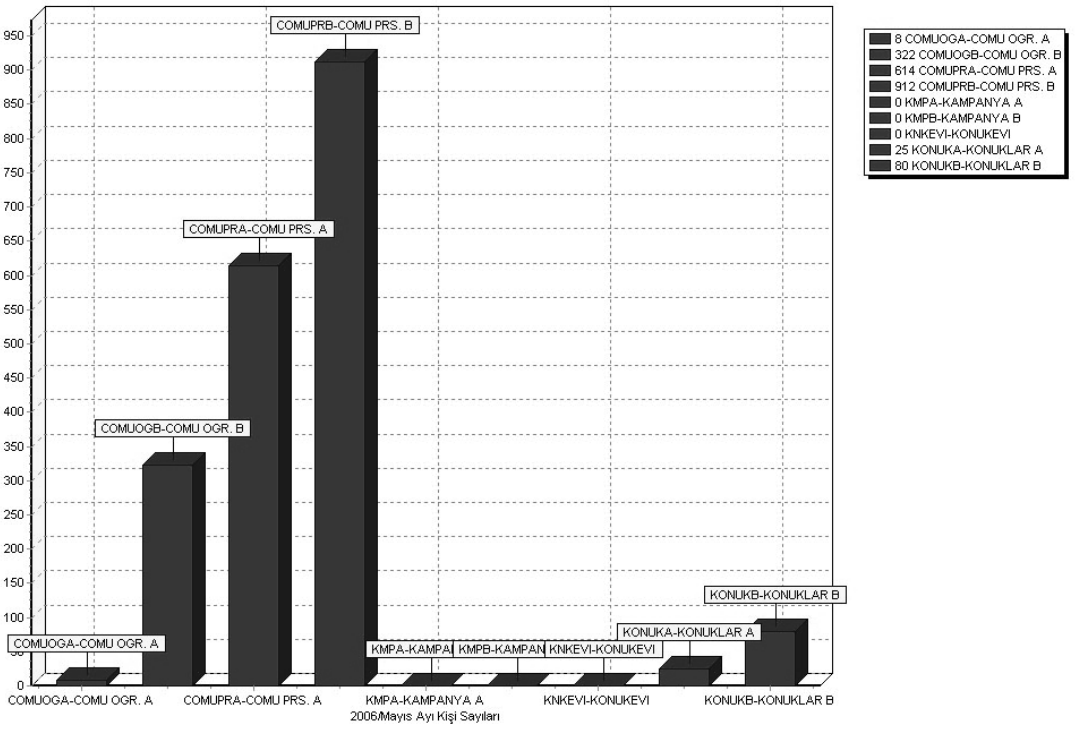

2006 yılı aylara göre gelen kişi sayıları:

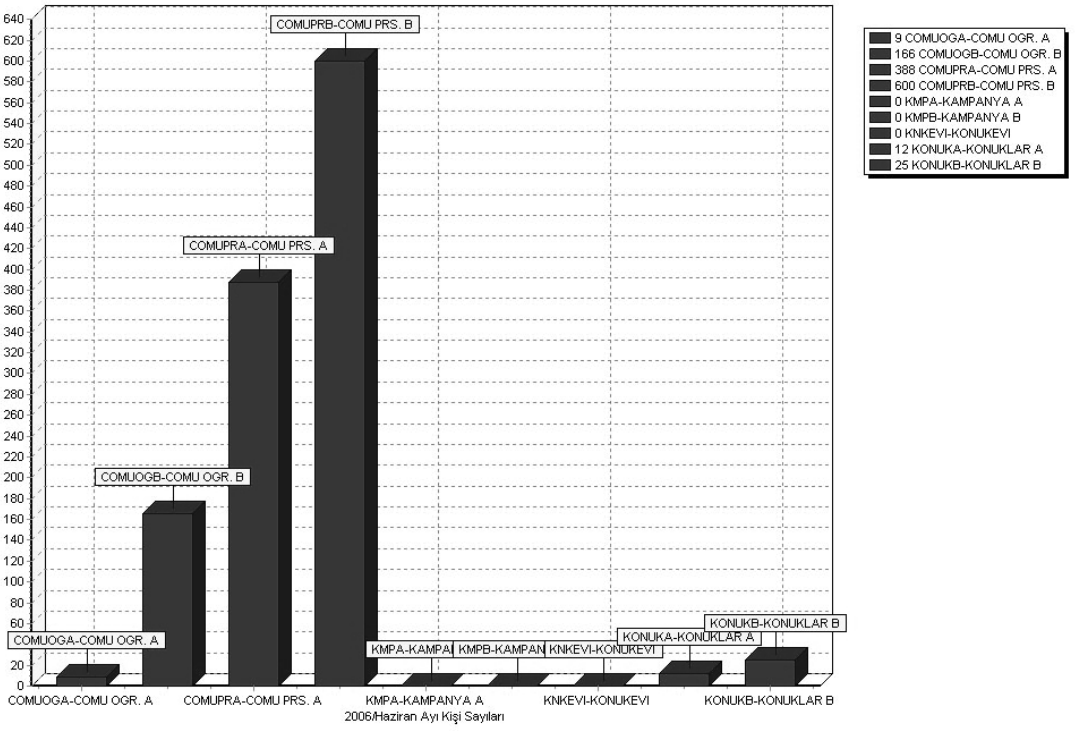
Çizelge 3.10 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Nisan ayı kişi sayıları

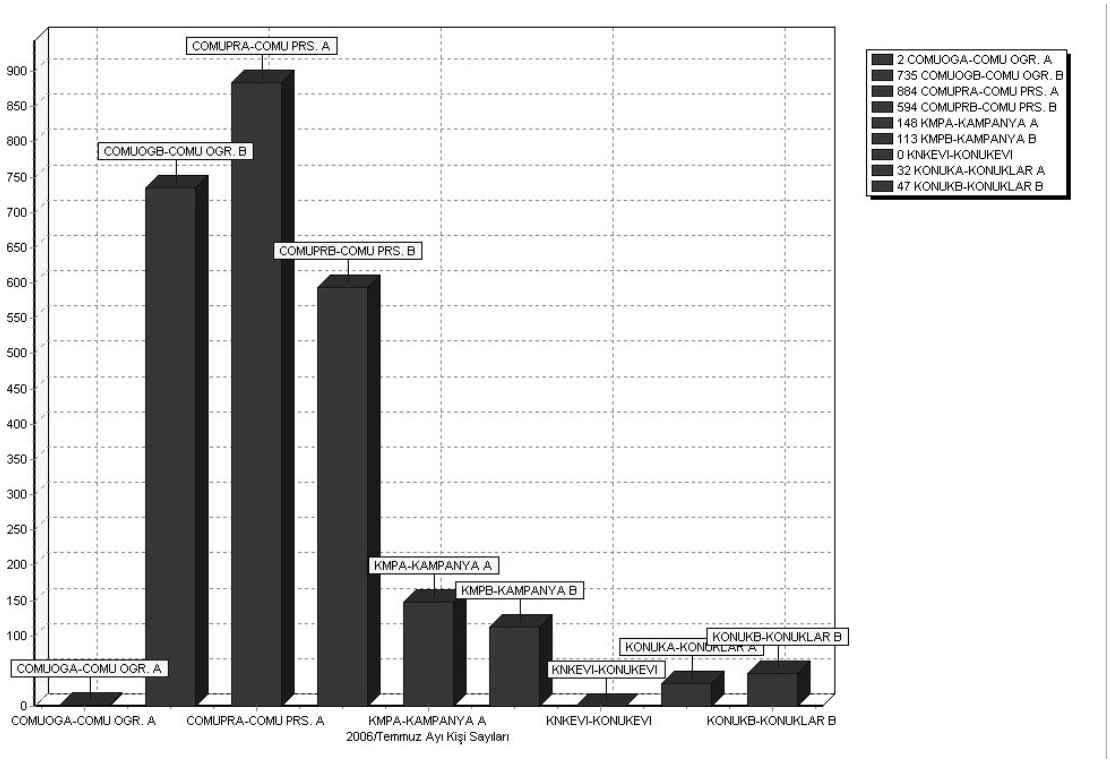
Çizelge 3.11 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Mayıs ayı kişi sayıları

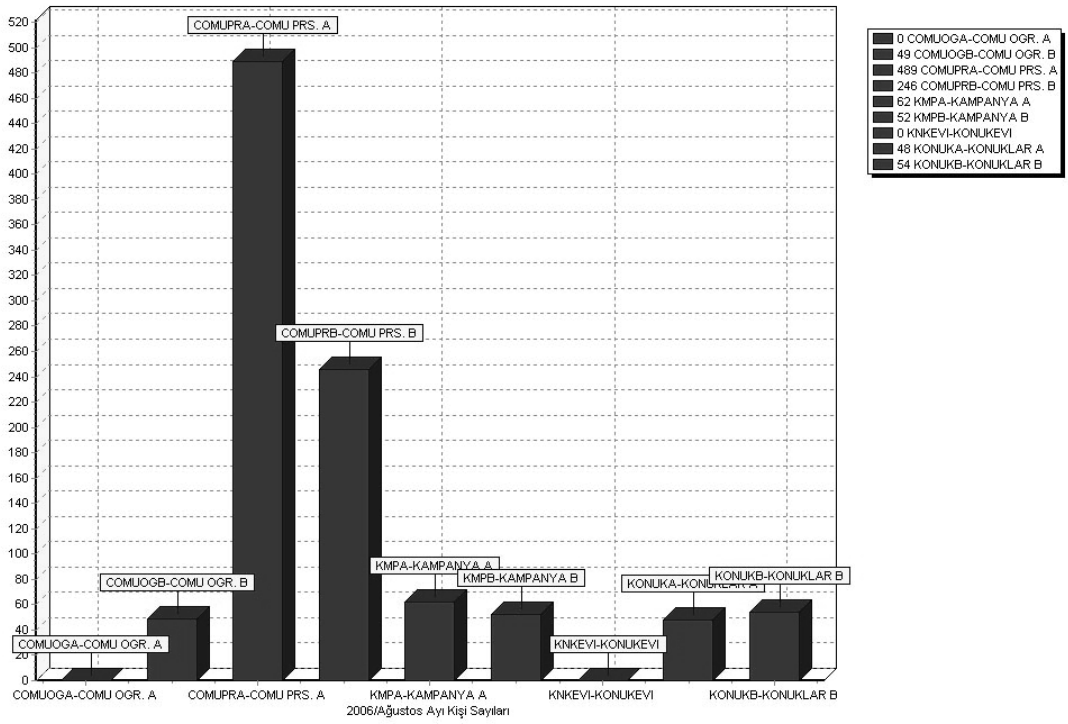
Çizelge 3.12 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Haziran ayı kişi sayıları

Çizelge 3.13 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Temmuz ayı kişi sayıları

Çizelge 3.14 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 yılı Ağustos ayı kişi sayıları

Çizelge 3.15 ÇOMU Dardanos Yerleşkesi 2006 Acenta Doluluk İstatistiği

Acenta	Rez.Oda	Gel.Oda	Gel.Kişi		Oda Geliri	Pansiyon Geliri	Toplam Gelir
COMU OGR. A	9	9	19	(19+0+0+0)	360....000	000	360....000
COMU OGR. B	380	381	1289	(1282+7+0+0)	10090....000	56....000	10146....000
COMU PRS. A	1608	1389	2725	(2725+0+0+0)	57439....000	1424....000	58863....000
COMU PRS. B	1383	1142	2595	(2595+0+0+0)	37555....000	712....000	38267....000
KAMPANYA A	125	69	201	(201+0+0+0)	345....000	000	345....000
KAMPANYA B	126	70	170	(170+0+0+0)	496....000	24....000	520....000
KONUKEVI	5	5	5	(5+0+0+0)	000	40....000	40....000
KONUKLAR A	121	82	163	(163+0+0+0)	4716....000	232....000	4948....000
KONUKLAR B	133	112	277	(277+0+0+0)	5047....000	000	5047....000
Toplam	**3890**	**3259**	**7444**	**(7437+7+0+0)**	**116048....000**	**2488....000**	**118536....000**

ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi'nin 2005-2006 yıllarına ait konaklama istatistiklerine baktığımız zaman Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında tesisin maksimum seviyede doluluk gösterdiğini, Aralık, Ocak ve Şubat aylarında ise kış dönemi olduğu için ve birimler kış kullanımına müsait olmadığı için tesisin bu dönemde iş yapmadığını görürüz. Bu da tesisin kış döneminde de kullanılabilmesi için çözümler üretilmesi gerektiği sonucunu doğurmaktadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kentleşme sanayileşmeye ve ekonomik gelişmeye paralel olarak kent sayısının artması ve bugünkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran; toplum yapısında artan oranda örgütleşme, işbölümü ve uzmanlaşma yaratan; insan davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişiliklere yol açan bir nüfus birikimi sürecidir. Kentleşme hereketi ayrıca zaman içindeki bir değişmeyi anlatır(Keleş, 1984).

Kentleşme olgusu içinde kent planlama kararları zaman içinde değişiklik göstermektedir. Geçmişte bir zaman dilimi içinde o zamanın koşullarına uygun olan kent planlama kararları bugün uygun olmayabilir. Kentleşme süreci içinde kentsel tasarım kararları ve kentsel mekânların kullanımı değişikliğe uğrar.

Kentsel mekan; çevrenin bir parçası olarak yapıların oluşturduğu , bir birim olarak insanların yaşadığı yada algıladığı tüm eylemlerin geçtiği üç boyutlu alan olarak ve zamansal içeriği de taşıyan (dördüncü boyut) birimlerdir diye tanımlanabilir. Kentsel mekânlar özel, yarı özel, kamusal ve yarı kamusal olmak üzere dörde ayrılmaktadır. Zaman içinde kentsel mekânların algılanması değişebilir.

Kent olgusu içinde ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi ilk olarak ÇİTOSAN'ın üst düzey yöneticilerine Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi ilk olarak 1960'lı yıllarda ÇİTOSAN AŞ. tarafından üst kademe görevlilerinin yazları 10-15 gün geçirebilecekleri "Personel Eğitim, Dinlenme, Konaklama Tesisi(*)" adı altında kamping, motel, apart otel niteliğinde inşa edilmiştir. Tesis ilk kurulduğu dönemlerde tamamen özel bir şirkete ait bir tesis niteliğindeydi. Kentsel mekân türleri içinde "özel kentsel mekan"sınıflamasına girmekteydi.

Tesis 1996 yılına kadar ÇİTOSAN'ın elinde kalmıştır. 1996 yılında ÇİTOSAN'ın özelleştirilmesiyle birlikte Et ve Balık Ürünleri Aş.'ye geçmiştir. Et ve Balık Ürünleri Aş.'nin elinde bulunduğu 5 yıl süre zarfında kullanılmamıştır.

Bir sistemde yeniden düzenlemeye gidilmesisin nedenlerine bakacak olursak:

a) Hizmetlerin niteliği ve kullanılan teknikler değişsin ya da değişmesin hizmetten yararlananların artması, görevlerin sayı ve çeşit yönlerinden genişlemesidir. Artma ve genişleme birimlerin yeniden düzenlenmesini gerektirir.

---

* Konaklama tesisleri kavramı ve konaklama tesisi türleri EK 4 de detaylı olarak anlatılmıştır.

b) İhtiyaç ve koşullarda oluşan değişikliklerin, program, organizasyon ve sorumluluklarda değişikliği gerektirir.

c) Gelişen teknolojinin, modern makine ve teçhizatın birimlere uygulanmak istenmesi yeniden düzenlemeyi gerektirir.

Bu bilgiler ışığında ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi'nin yeniden düzenlemeye ihtiyacı vardır. Şöyleki;

Tesis 2001 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'ne geçmiştir. Şu anda tesis üniversitenin sosyal tesisidir. Artık özel kentsel mekânlıktan çıkıp kamusal bir kentsel mekân haline gelmiştir. Bu değişikliklerin yanında hitab ettiği kitle de değişmiş, ihtiyaçları da değişmiştir. Fakat tesisin ihtiyaç programı buna göre değişmemiştir. Bu önemli bir sorundur.

Şu anda ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi eğitim-öğretim(*), araştırma(**), sosyallik(***), rekreasyon(****) ve turizm tesisi olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle bu tesis tiplerinin gerektirdiği bir organizasyon şemasına ve fonksiyon şemasına ihtiyacı vardır. Turizme de hizmet eden bir tesis olduğu için ÇOMÜ'ye, Çanakkale'ye ve ülkemize getireceği kazanç göz ardı edilemez.

Tesisin kullanım amacına bakıldığı zaman ihtiyaç programında olması gereken birimler şunlardır:

- Konaklama birimleri
- Rekreasyon alanları(spor tesisleri, sergi alanları, yürüyüş yolları)
- Yeme içme birimleri
- Eğlence birimleri
- Teknik hacimler

---

* Konaklama tesisleri kavramı ve konaklama tesisi türleri EK 4 de detaylı olarak anlatılmıştır.

*Eğitim- öğtetim kavramı EK 5 de detaylı olarak anlatılmıştır.

** Araştırma kavramı EK 6, da detaylı olarak anlatılmıştır.

***Sosyallik kavramı EK 7 de detaylı olarak anlatılmıştır.

****Rekreasyon kavramı ve türleri EK 3 de detaylı olarak anlatılmıştır.

- Laboratuarlar
- Kütüphane
- Atölyeler
- Konferans ve toplantı salonları

Tesisin hizmet ettiği kitleye yeterli olabilmesi için yukarıda sayılan birimlere ihtiyacı vardır. Konaklama birimleri rehabilite edilmeli, teknik hacimler düzenlenmeli, eğitim amacına hizmet eden laboratuarlar, kütüphane, atölyeler, konferans ve toplantı salonları eklenmeli, rekreasyon alanları düzenlenmeli, yeme içme üniteleri amacına uygun hale getirilmelidir.

Turizme(*) sektörel anlamda bakacak olursak; döviz kazandırıcı ve istihdam yaratıcı yönleriyle sosyo-kültürel, yarattığı kaynak kullanımı talepleri ile çevreyi önemli boyutta özelliği ile ekonomik, insanların dinlenme ihtiyacını karşılayan ve farklı kültürleri bir araya getiren etkileyen bir sektördür.

Turizm dünyanın en büyük ve en hızlı büyüyen sektörü olma özelliğini taşımaktadır. Turizm sektörü birinci derecede doğal, kültürel ve tarihsel kaynaklara bağlı olarak varlığını sürdüren bir sektördür. Doğal kaynakların, kültürel alt yapının tahrip edildiği bir ortamda rasyonel bir turizm olayından söz edilemez. Turizmin varlığı ve sürdürülebilirliği kaynakların devamlılığına bağlı olmakla birlikte, turizm özellikle tarihsel ve kültürel değerlerin varlıklarını sürdürmeleri ve geliştirmeleri için yardımcı bir olgudur.

Turizm ve rekreasyon aktivitelerinin ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda pek çok yararı vardır. Fakat bu aktivitelerin iyi kontrol edilmemesi durumunda, aşırı doğal kaynak kullanımı ve yanlış yer seçimleri nedenleriyle doğal alanların, tarihsel değerlerin ve kıyı alanlarının tahrip edilmesi gibi olumsuz çevresel etkiler olabilmektedir. Doğal ve kültürel zenginliklerin korunması, bilinçli kullanımı, çevresel değerlerin sürdürülebilirliliğinin sağlanması, turizm ve rekreasyon aktivitelerinin üzerinde yer aldığı ortamın taşıma kapasitesini aşmaması ile mümkün olabilmektedir.

---

*Turizm kavramı ve türleri EK 2 de detaylı olarak anlatılmıştır.

Turizm sektörü ülkemiz açısından vazgeçilemeyecek bir sektördür. Ülke ekonomisine sağladığı önemli girdiler, yarattığı iş olanakları, insanların rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılaması, sosyo-kültürel anlamda farklı kültürleri bir araya getirmesi turizmi vazgeçilmez kılan nedenlerin başında gelmektedir.

Ülkemizin bu eşsiz potansiyelini, sürdürülebilirlik özelliğini göz ardı etmeden, turizmin hizmetine taşıyabilmek ciddi, bilinçli ve bilimsel planlamayı gerektirmektedir. Ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel gelişmelerin izlenmesi, dış dünya ile verimli ilişkiler, turizm varlıklarının rasyonel kullanımı ve turizm gelirlerinin arttırılması ancak turizmde etkin bir planlama ile sağlanabilir.

Bu nedenle turizm tesislerinin yerinin belirlenmesi ve programlaması çok önemlidir. Bu konuda kent plancılara ve mimarlara önemli görevler düşmektedir.

Kentleşme olgusu ve kentsel mekân değişimleri devreye girince kent planlama kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayamayacak durumda olduğu zaman kent yenileme kavramı devreye girmektedir. Birçok kent yenileme türü vardır. Bu tez kapsamında iyileştirme(rehabilitasyon) ve yeniden düzenleme(reorganizasyon) kavramları işlenmiştir.

Çanakkale, sahip olduğu turizm ve rekreasyon kaynaklarının yanında bir üniversite kentidir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale'de yer almakta ve yürütmekte olduğu çalışmalarla Çanakkale'nin yurt içinde ve yurt dışında tanıtılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ilin çeşitli bölgelerine yayılmış kampüs alanlarıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Tezin kapsamında Çanakkale açısından önemli yeri olabilecek, araştırma, eğitim, öğretim, sosyalite ve turizm kavramlarını bünyesinde barındıran Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi ele alınmıştır.

ÇOMÜ Dardanos Tesisleri Çanakkale'ye 8 km uzaklıkta Dardanos Mevkiinde 375 dönüm alana sahip içinde konaklama üniteleri, rekreasyon alanları, yeme-içme üniteleri ve üniversiteye ait araştırma-planlama alanları içeren bir bilimsel etkinlik alanı ve üniversite sosyal tesisidir.

ÇOMU Dardanos Tesisleri üniversitenin elinde tuttuğu çok önemli bir kaynaktır. Tesis gerek konumu, gerekse sahip olduğu özellikler nedeniyle ÇOMU ve Çanakkale halkı için önemli bir yere sahiptir. Tesis işleyiş biçimi açısından üniversitenin bir uygulama alanı olmasının yanı sıra; üniversite personeli, Çanakkale halkı ve Türkiye'nin dört bir yanından gelen ziyaretçiler için önemli bir turizm ve rekreasyon alanı olarak günübirlik ve konaklamalı olarak hizmet vermektedir. Fakat işletme biçimi ve birimlerin mekânsal kurguları açısından bir takım

aksaklıklar göze çarpmaktadır. Bu aksaklıklara değinmeden önce tesisin bir turizm, rekreasyon ve üniversite sosyal tesisi olması yönünden avantajlarına değinmek gereklidir.

Bu avantajlar;

- Çanakkale merkezine 8 km uzaklıkta olup, ulaşımın kolay olması
- İzmir- Çanakkale karayolu üzerinde bulunup geçiş güzergâhında bulunması
- İklimi bakımından bazı su sporlarına imkân vermesi(rüzgâr sörfü)
- Zengin ve çeşitli bitki örtüsüne sahip olması
- Denizde ve karada zengin hayvan varlığına sahip olması
- Arazinin eğimli olması nedeniyle birimlerin denize hakim olması
- Topraklarının verimli olması ve çeşitli ziraat ürünlerinin yetiştirilebilir nitelikte olması
- Manzara olarak Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkına bakması
- Doğal bir plaja sahip olması
- Deniz suyunun girilebilir nitelikte olması
- Denizin birçok balık çeşidini barındırması ve balık avına imkan vermesi
- Tesisin açıklarında birçok batık bulunması ve su altı canlıları bakımından zengin olması nedeniyle dalış yapmaya elverişli olması
- Arazisi sınırlarında Dardanos Tümülüsü'nün bulunması
- Arazisi sınrlarında arkeolojik ve doğal sit alanları bulunmaktadır.
- Personel ihtiyacı için üniversite öğrencilerinden (stajyer olarak) ve öğretim üyelerinden (idari birimlerde) yararlanması
- Üniversitenin bünyesinde olması nedeniyle sürekli bir insan sirkülâsyonunun olması
- Çevresinde alternatif oluşturabilecek tesisin ve plajın olmaması

Görüldüğü gibi ÇOMÜ Dardanos Tesisleri bulunduğu yer bakımından bir çok avantaja sahiptir. Bu avantajların çok iyi bir şekilde kullanılıp Çanakkale'nin turizm ve rekreasyon değerleri içinde hak ettiği yeri alması gereklidir.Bunun için tesisteki sorunların tek tek

saptanıp, bunlara çözümler üretilmesi ve tesisin daha verimli bir şekilde kullanılması için ek birimler ve aktiviteler önerilmelidir.

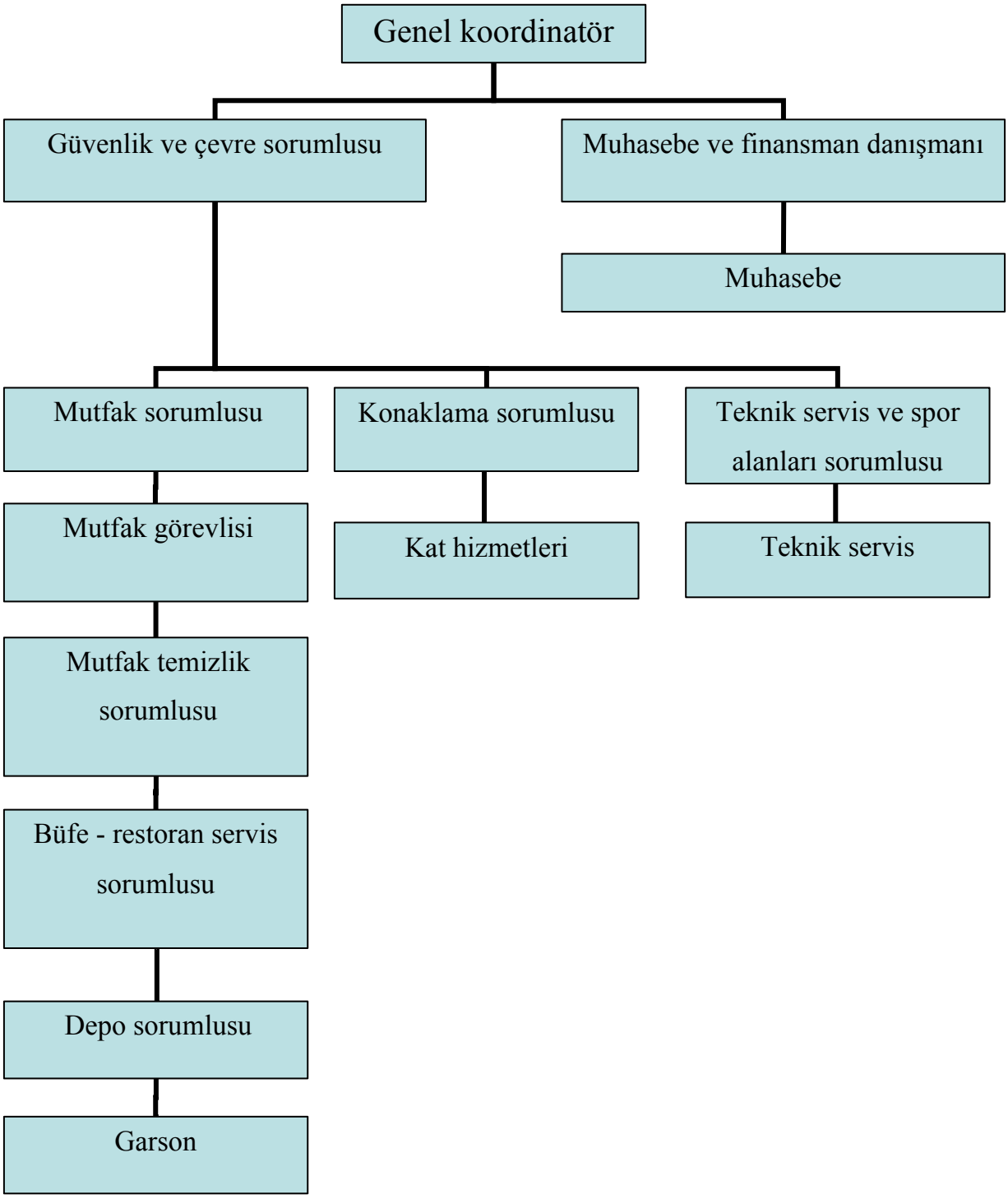
ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki iyileştirme ve yeniden düzenlemelere başlamadan önce uyulması gereken bir takım ana kararlar alınmıştır. Burada amaç tesisin sürdürülebililik vizyonu içinde iyileştirilmesini sağlamaktır. Bu ana kararlar şunlardır:

- Doğada ve çevrede minimum tahribat
- Kullanılan enerjiyi düşürmek ve varolan enerjiyi kullanmak
- Fosil yakıtlar ve yenilenemeyen maddeler gibi dünyada sınırlı miktarda bulunan kaynağın kullanımını azaltmak
- Yaşama kalitesini arttırmak
- Mümkün olduğunca geri dönüşüm yapmaya çalışmak

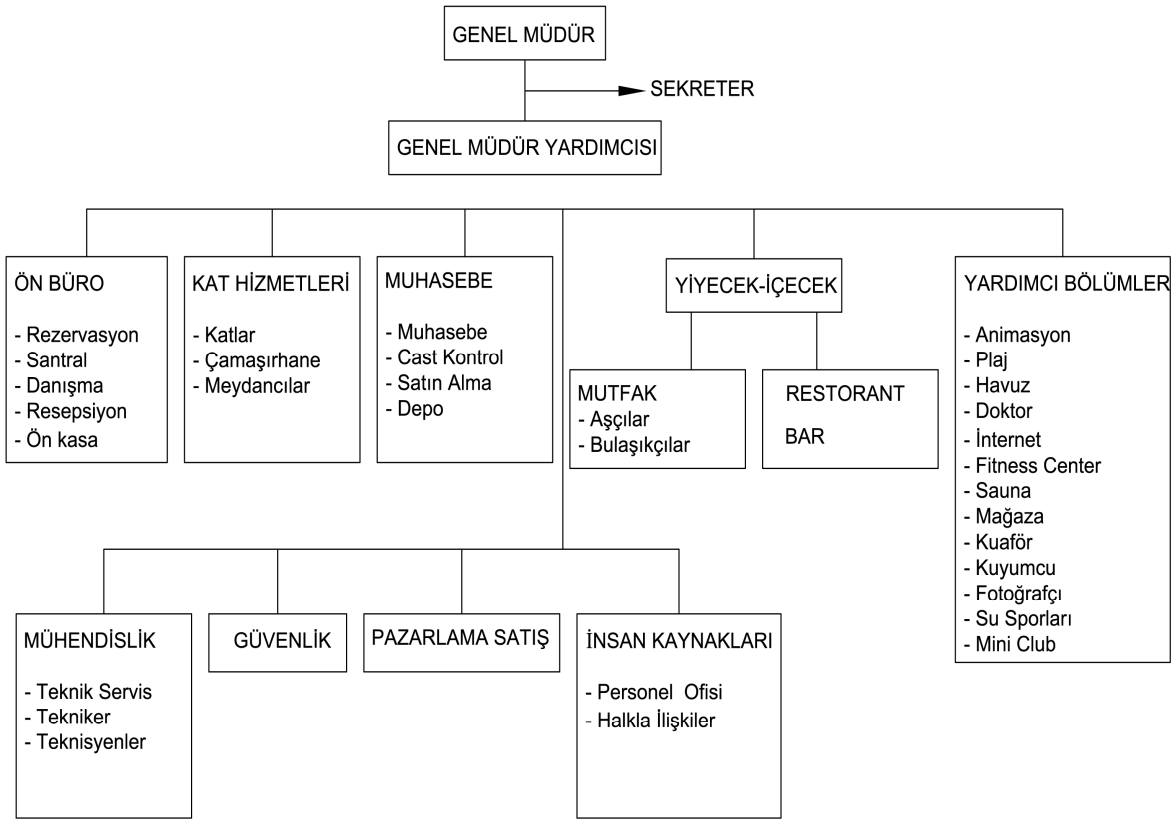
Birim bazındaki sorunlara geçmeden önce işletme organizasyonu bakımından tesisin incelenmesinde yarar vardır.

ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesinde İşletme Organizasyonu

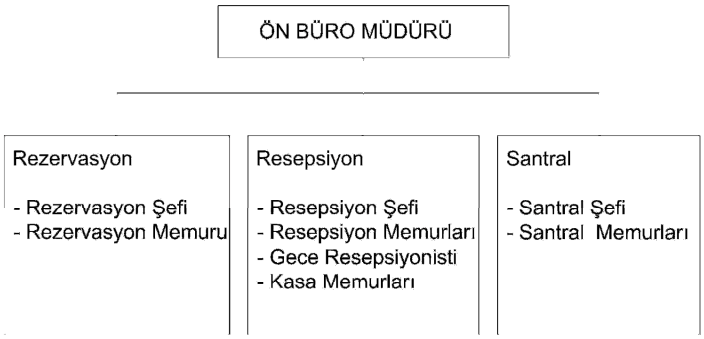
ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki organizasyon sorunlarının büyük bir kısmı yönetim birimlerinin kendi arasında iyi koordine olamaması ve personel yetersizliğidir. Yönetim mensupları arasındaki hiyerarşi yetersiz ve dengeli değildir. Bir konaklama tesisi işletme şemasına uygun değildir. Tesiste başlanacak olan yeniden düzenleme ve iyileştirme çalışmalarına işletme sisteminin değişmesi ve tesisin ihtiyacını karşılayabilir niteliğe getirmekten başlamak tesisin işleyişi açısından önemli bir adım olacaktır.

Şekil 4.1 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki İşletme Organizasyon Şeması

Şekil 4.2 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki Önerilen İşletme Organizasyon Şeması (Çolak,2003)

Şekil 4.3 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki Önerilen Ön Büro Organizasyon Şeması(Çolak,2003)

Yukarıda turizm işletmeleri ile ilgi kaynaklardan araştırmalar yapılarak tesisin ve buna benzer tesislerin sahip olduğu ve sahip olması gereken birimler arası koordinasyonun en iyi içimde sağlanabilmesi için yönetim birimleri arası işletme organizasyon şeması verilmiştir. ÇOMU Dardanos Yerleşkesi personeliyle yapılan görüşmeler ışığında tesiste meydana gelen sorunların çoğu yönetim ve birimlerin iyi koordine olamamasından kaynaklandığı

söylenebilir. İşletme sisteminin yeniden düzenlenmesi tesisteki iyileştirme ve yeniden düzenleme çalışmaları için bir başlangıç olacaktır.

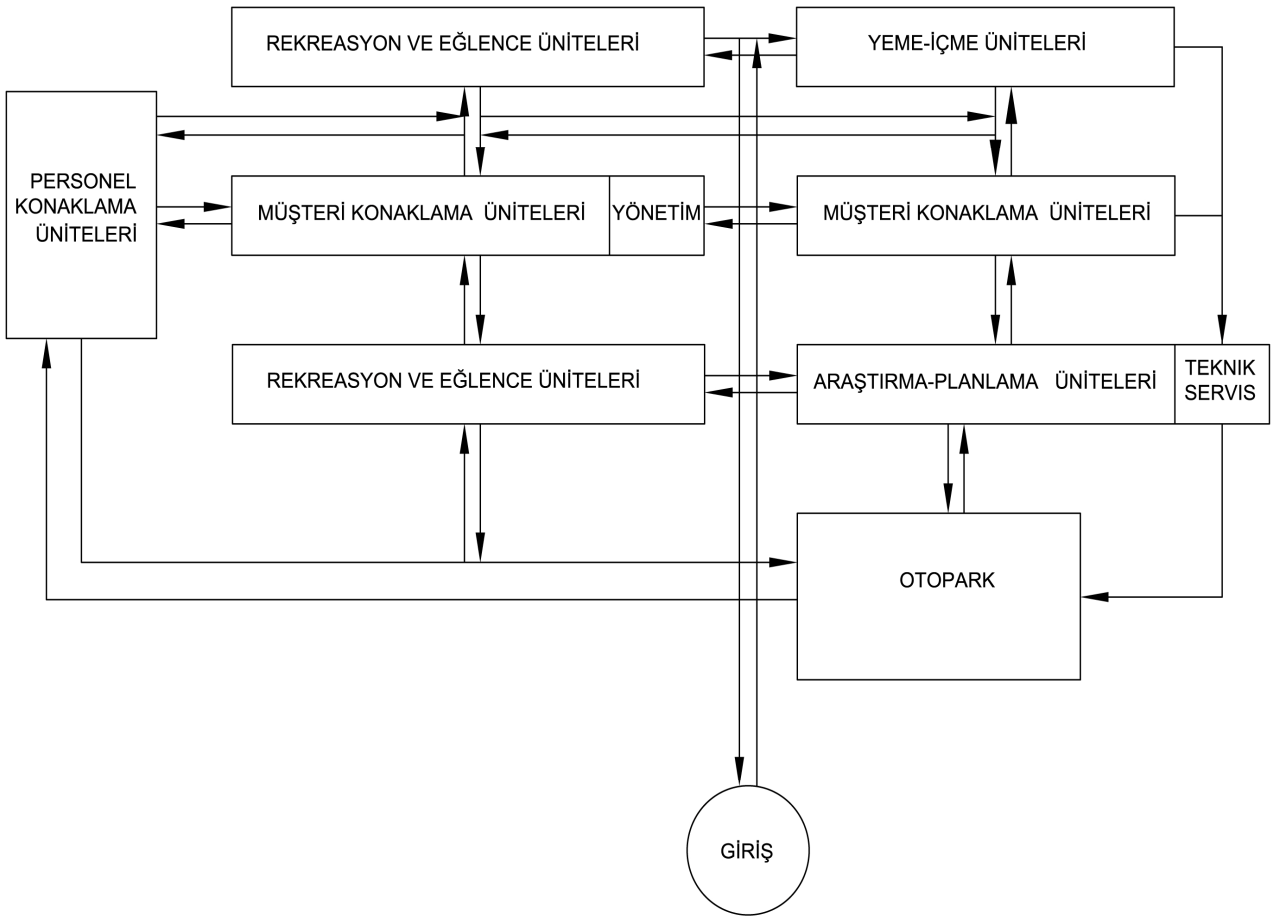
Yönetim kısmındaki diğer bir sorun ise personel sayısıdır. Tesis 160 yatak kapasiteli olmasına rağmen sadece 14 kişi çalışmaktadır. Bunlardan sadece 3 tanesi yönetim kısmında bulunmaktadır. Bu da yetmemektedir. Personel sayısı aşağıdaki eşitlik doğrultusunda hesaplanmalıdır(Lawson,1976).

Personel sayısı = yatak sayısı X 0.5≅0.8

olmalıdır(Lawson,1976).

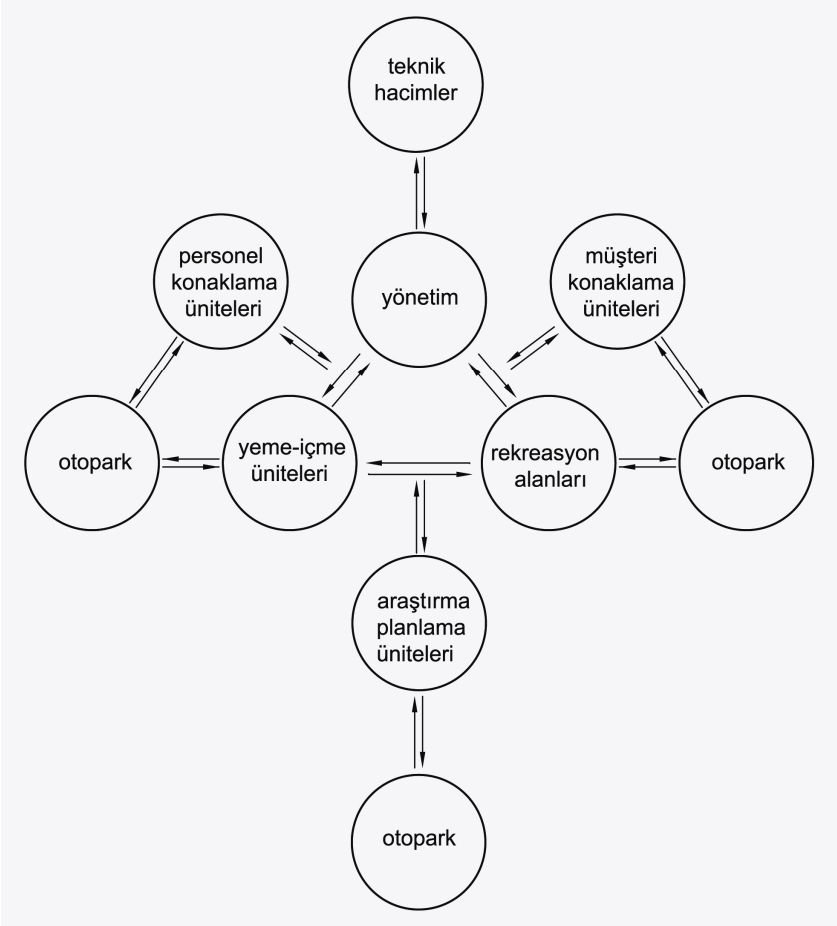
ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesinde Birimler Arasındaki Organizasyon Şeması

İşletme organizasyonundan sonra birimler arası organizasyona bakacak olursak birbiriyle ilişkisi olması gerekmeyen birimlerin ilişkilendirildiğini görürüz. Bu nedenle işleyişte aksaklıklar bulunmaktadır.

Şekil 4.4 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki Birimler Arası Organizasyon Şeması

ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesinde birimler arasında bir yeniden düzenleme çalışması yapılması gereklidir. Çünkü birimler arası ilişkiler kullanıcı konforunu sağlamak bakımından yeterli değildir. Birbirleriyle doğrudan ilişkisi olması gerekmeyen birimler iç içe geçmiş durumdadır. Buna örnek olarak konaklama birimleriyle iç içe geçmiş olan yönetim birimini ve eğitim birimleri ile iç içe geçmiş olan teknik hacimleri verebiliriz. Bu durum kullanıcılar bakımından tercih edilen bir durum değildir ve bu nedenle birimlerin işleyişlerini aksatmaktadır. Bazı birimlerde kullanıcının konforu düşünülmeli ve mahremiyeti sağlanmalıdır. En basit örnek olan konaklama birimleri diğer birimlerden biraz koparılabilir ve mahremiyeti sağlanabilir. Aşağıda tesise birimler arası ilişki ve konumlanma önerisi sunulmuştur. Buna göre yönetim, yeme-içme üniteleri, rekreasyon alanları tüm kullanıcıların ortak alanı olduğu için tüm birimlerle ilişkili olmalı ve bir merkez oluşturmalıdır. Diğer birimler olan müşteri konaklama üniteleri, personel konaklama üniteleri, araştırma planlama üniteleri ve teknik hacimler merkez birimlere bağlanmalı kendi içlerinde mahremiyetlerini korumalı birbirlerini rahatsız etmemelidirler. Birbirleriyle ilişkileri merkez birimler vasıtasıyla olmalıdır.

Şekil 4.5 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesindeki Birimler Arası Önerilen Organizasyon Şeması

Birimlere genel bir bakıştan sonra ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesinde birimleri tek tek ele alarak sorunlarına değinilecek ve çözüm önerileri sunulacaktır.

KONAKLAMA BİRİMLERİ

A BLOK

Tesisin en konforlu konaklama birimidir. 20 adet konaklama ünitesinden oluşmuştur. Sahip olduğu imkânlar bakımından diğer konaklama birimlerinden keskin bir çizgiyle ayrılmaktadır. Birimler arasında bir standartlaşma gerçekleştirilmelidir.

A blokta kış kullanımını da gerçekleştirmek için kalorifer tesisatı döşenmiştir. Fakat kış döneminde kullanıldığı zamanlarda yalıtım sorunu nedeniyle kalorifer tesisatı bu birimleri ısıtmaya yetmemektedir. Bu nedenle yalıtımın tekrar ele alınması gereklidir.

Şekil 4.6 Su Alan A Blok Banyo Tavanı

Şekil 4.7 Su Alan A Blok Tavanı

Yalıtım konusundan başka A Blok birimlerinin tesisat, yapım sistemi ve malzeme kullanımı ve tefriş (özellikle banyo düzenlemesi) açısından da tekrar gözden geçirilmesi gereklidir.

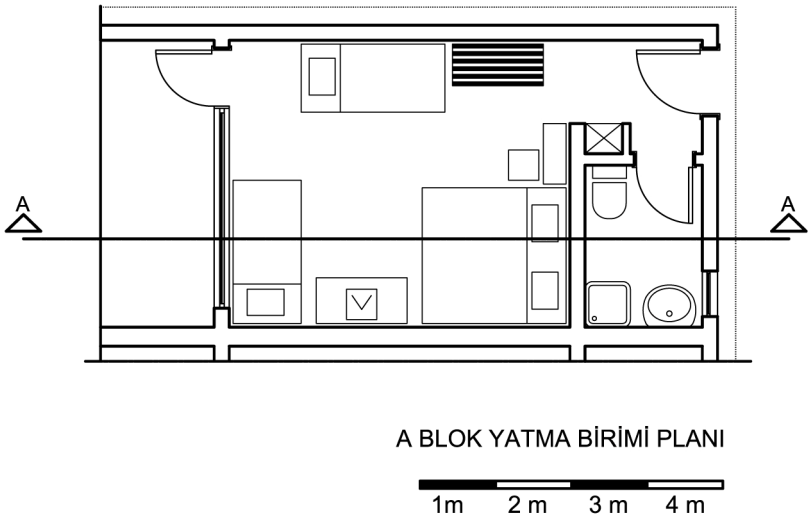
A Blok fiyatı en yüksek olan yatma birimidir. Doğal olarak burada kalan insanlar konfor ve göze hitap eden çevre aramaktadırlar. Fakat istinat duvarları ve döşemede taşıyıcılık sorunları bulunmaktadır. Bu çok önemli bir konudur. İstinat duvarlarının yıkılması halinde burada kalan insanların can ve mal güvenliği tehlike altına girecektir. Tesis açısından da bu olay ciddi maddi bir hasar ve itibar kaybı demek olacaktır.

Şekil 4.8 İstinat Duvarı

Şekil 4.9 Döşeme ve İstinat Duvarı

Şekil 4.10 A Blok Yatma Birimi Mevcut Planı

A Blokta ilk olarak tefriş açısından öneriler getirilmiştir. A blok yatma birimine otel odalarında standart olarak bulunması gereken bazı elemanlar eklenmiş ya da bulunanların standartlara uygunları aranmıştır. Odalarda bulunmayan elemanlar;

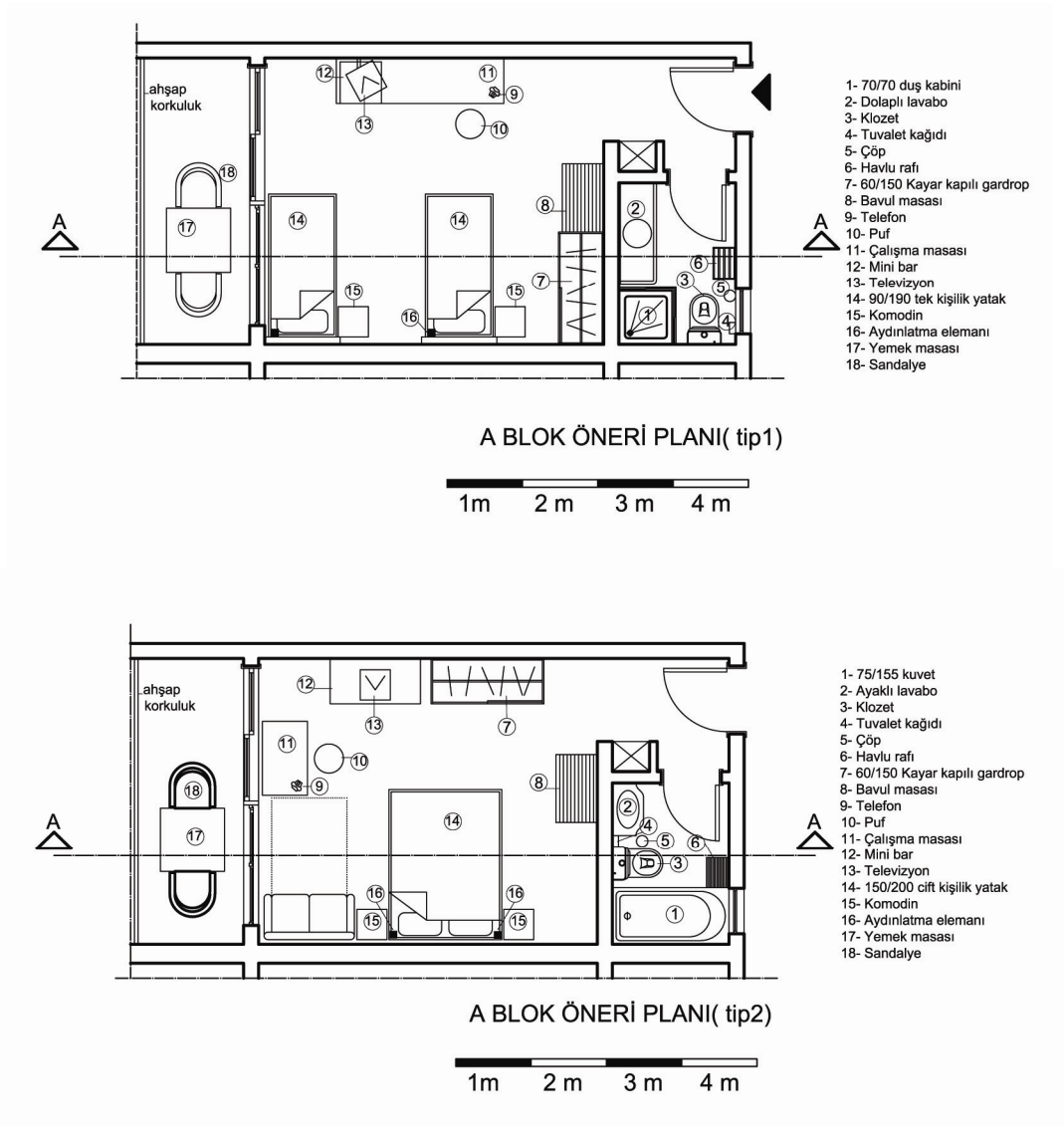
- Klima tesisatı

- Gardrop

- Boy aynası

- Havlu rafı

- Duş kabini gibi elemanlardır.

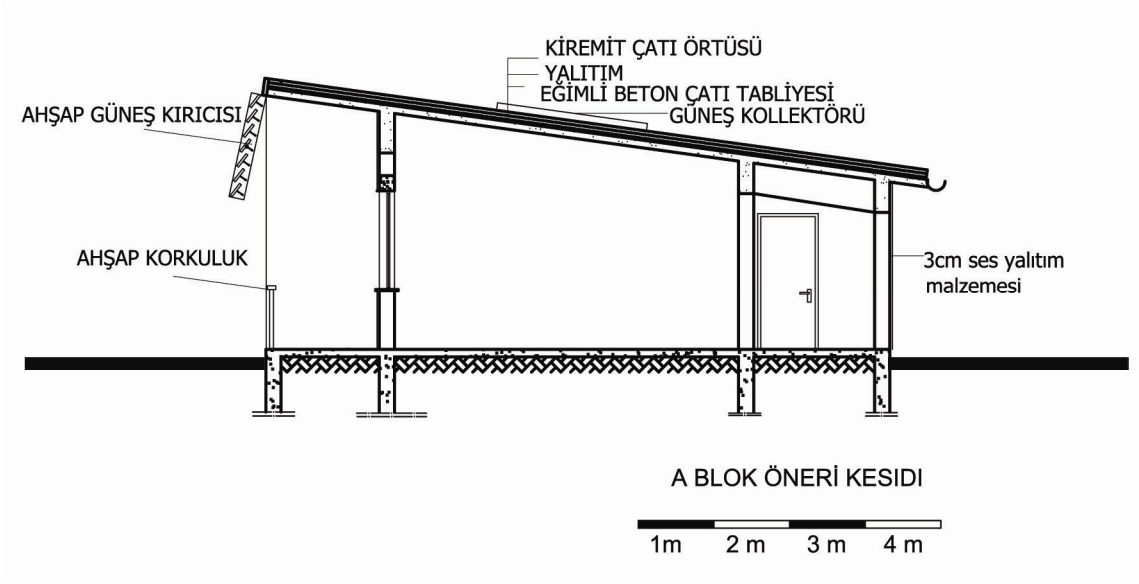
Şekil 4.11 A Blok Öneri Planlar

Bilindiği gibi A blokta 20 adet yatma ünitesi bulunmaktadır. Bu birimlere gelen konukların ihtiyaçlarına göre 2 ayrı tefrişli oda tipi sunulabilir.

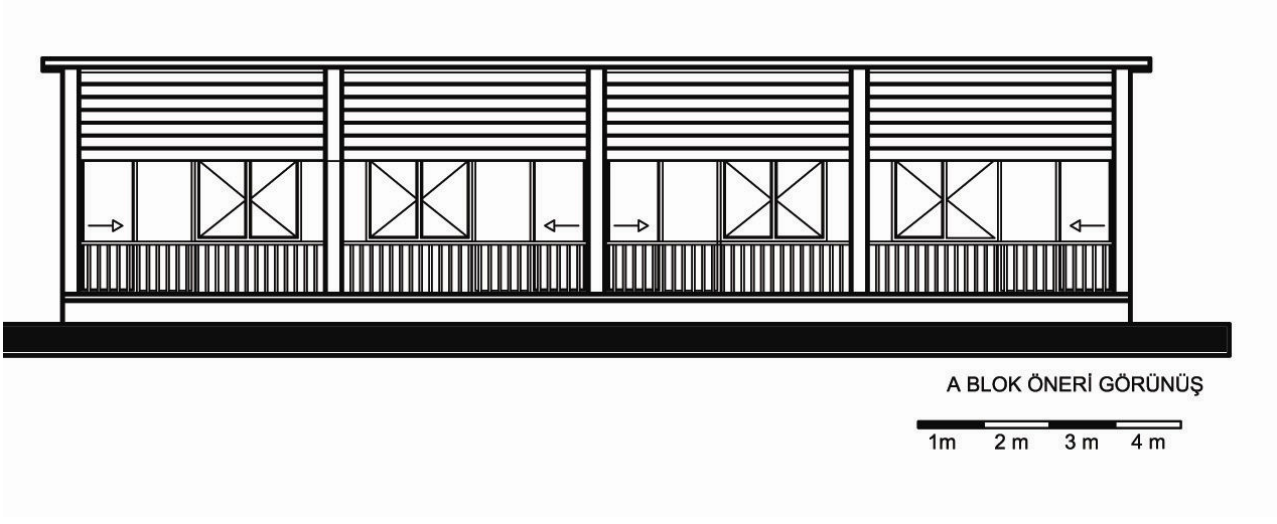
Bunlardan "Tip 1"de yatma kısmında 2 adet 90/190 ebatlarında tek kişilik yatak kullanılmıştır. İki kişilik gruplar için kullanılabilir. Bu yataklar gerektiği zamanlarda birleştirilip çift kişilik yatak olarak da kullanılabilir. Telefon yalnızca bu blokta bulunmaktadır. Bir odada buluması gereken önemli elemanlardan birisidir. Bunlardan başka yatma kısmında 2 adet komodin, 2 adet aydınlatma elemanı, 1 adet bavul masası, 1 adet kayar kapılı 60/150 cm ebatlarında gardrop, tv, mini-bar, çalışma masası , puf, boy aynası(giriş kapısının arkasına monte edilmiş durumda) bulunmaktadır. Banyo kısmında ise etrafa su

sıçramaması için duş ve kabini, klozet, daha kullanışlı ve estetik olması için dolaplı lavabo, havlu rafı, çöp kutusu ve tuvalet kâğıdı nişi bulunmaktadır.

"Tip 2" de yatma kısmında 1 adet 150/200 cm ebatlarında çift kişilik yatak ve 1 adet açıldığı zaman çift kişilik yatak olan koltuk kullanılmıştır. Bu oda tipi çocuklu aileler için kullanılabilir. Banyo tefrişi "Tip1" ile aynıdır.

Şekil 4.12 A Blok Öneri Kesidi

Şekil 4.13 A Blok Öneri Görünüş

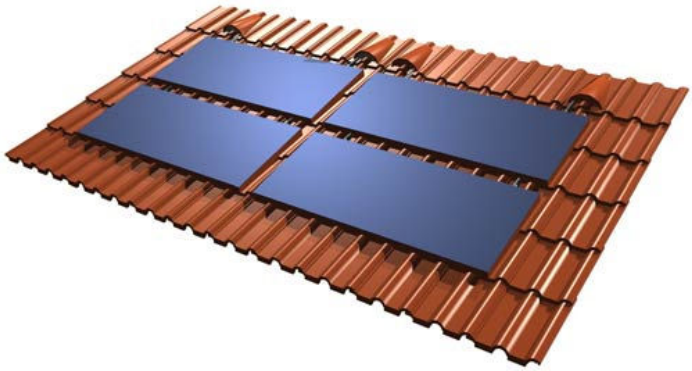
A blokta ve diğer bloklarda tesisat ve yapım sistemi açısından bir çok eksiklik söz konusudur. Bunlara getirilen öneriler ise :

- Kış aylarında mevcut kalorifer sisteminin yetersiz olduğu, çatının ciddi bir biçimde aktığı, dışarıdaki sesin direkt olarak oda kullanıcıları tarafından algılandığı ve bütün bunların birer rahatsızlık unsuru olduğu göz önünde tutularak çatıda ve dış duvarlarda ısı ve ses yalıtımı yapılmalıdır.

- Klima tesisatı döşenmelidir.(Yaz sezonunda kullanmak için)

- Çatının malzemesi estetik değildir ve tesisin iklim koşullarıyla paralellik göstermemektedir. Eternit yerine kiremit çatı örtüsü kullanılması daha ekolojik bir yaklaşım olacaktır.

- Çatıda bulunan güneş kollektörleri estetik durmamaktadır ve çatıya gereksiz yük arzetmektedir. Bunun yerine çatıya monte edilen türlerden kullanılmalıdır.(Şekil 4.75)

Şekil 4. 14 Öneri Güneş Kollektörü

- Teras tarafında bulunan güneş kırıcı beton blok eleman estetik olarak kötü durmakta ve çatıya gereksiz yük uygulamaktadır. Bunun yerine daha hafif malzemeden yapılmış güneş kırıcıları kullanılabilir. (ahşap ya da metal)

- Konaklama birimlerinin iç kısımlarında ve dış kısımlarında bulunan doğramalar çok kötü durumdadır. Bunların değişmesi, ısı ve ses yalıtım değeri açısından daha iyi olan doğramalar kullanılmalıdır.

- Elektrik ve su tesisatı çok eskidir. Bunların sıfırdan yapılandırılması şarttır.

A blok çevresinde de önemli sorunlar vardır. Bunlara getirilen öneriler:

- Yer döşemeleri değiştirilmeli ve çevreye uygun malzemeler kullanılmalıdır.

- İstinat duvarları yeniden yapılandırılmalıdır.

B BLOK

B Blok resepsiyon ve yönetim kısmının bulunduğu birimdir. Toplam 21 adet üniteden oluşmuştur. Bunlardan 4 tanesi konaklama ünitesinden resepsiyon ve yönetim hacimlerine çevrilmiştir. Yönetim kısmı ve resepsiyonun bu şekilde yer alması işletme sitemindeki aksaklıkların bir sonucudur. Resepsiyon ve yönetim hacimlerinin yeri çözülmesi gereken bir sorundur.(Şekil 4.18)

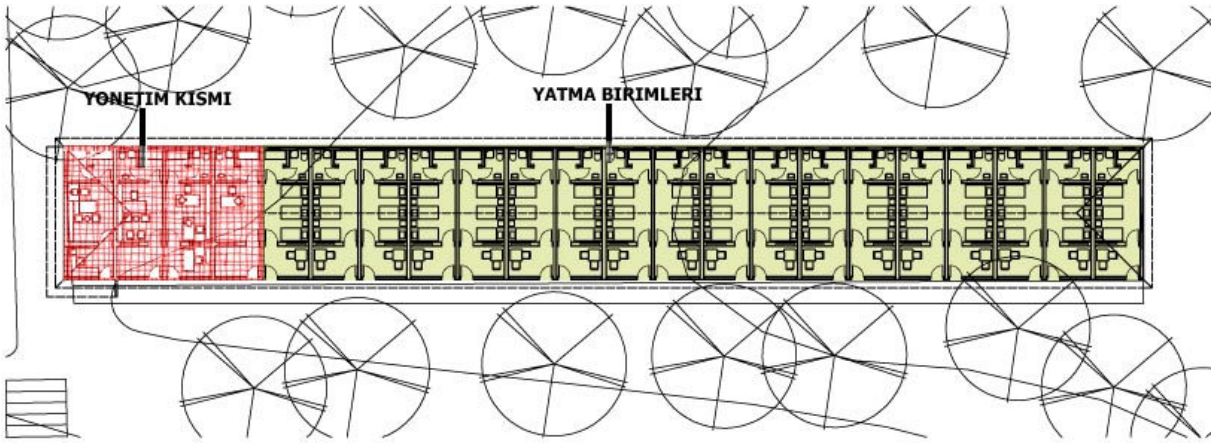
Şekil 4.15 Resepsiyon

Şekil 4.16 Back Office

Şekil 4.17 Muhasebe

Şekil 4. 18 B Blok Yönetim Kısmı ve Yatma Birimleri

B Bloktaki yatma birimlerinde kalorifer tesisatı bulunmamaktadır. Ayrıca kışın çatılar mevsimin doğa koşullarını kaldıramayıp ciddi derecede akmaktadır. Bu durum bu birimlerin kışın kullanımını imkânsız kılmaktadır. Bu birimlerin tesisat yalıtım, tefriş ve yatma birimleri açısından yeniden ele alınması gereklidir.

Çatıda kullanılan malzemeler doğayla iç içe olan bir tesise yakışmamaktadır. Çatı üzerinde bulunan güneş kollektörleri görünüm açısından tesis ekolojisine ters düşmektedir.

B blok bitişiğindeki yatma birimleri personel yatakhanesi eksikliği nedeniyle tesis yöneticilerine konaklama ünitesi olarak kullanılmaktadır. Müşteriye açık değildir. Bu da tesis için önemli bir maddi kayıptır.

B blokta birçok sorun mevcuttur. Bunlara getirilen öneriler ise :

- Resepsiyon ve yönetim birimi B blok bünyesinden çıkarılmalı ve resepsiyon ve yönetim birimlerini içeren ayrı bir birim tasarlanmalıdır. Resepsiyon ve yönetim birimlerinden boşalan odalar yatma ünitelerine dönüştürülmelidir.

- Odaların tefriş düzeni malzeme ve kullanım yönünden geliştirilmeli, müşterilere konforlu mekanlar sunulmalıdır.

- Odalara telefon, mini bar, tv gibi elemanlar eklenmelidir.

- B blok kış aylarında kullanılamamaktadır. Bu tesis için büyük ölçüde maddi kayba neden olmaktadır. Bu nedenle gerekli yalıtım tedbirleri alınmalı ve kalorifer tesisatı döşenmelidir. Yaz döneminde de konforu arttırmak için klima kullanılmalıdır.

- Odalardaki elektrik ve su tesisatı yenilenmelidir.

- Odalarda kullanılan doğramalar yalıtım açısından sağlıklı değildir. Bu nedenle bunların değiştirilip yalıtım ve estetik yönden zengin doğramalar yapılmalıdır.

- Anahtarlı sistem yerine kartlı sisteme geçilmelidir.

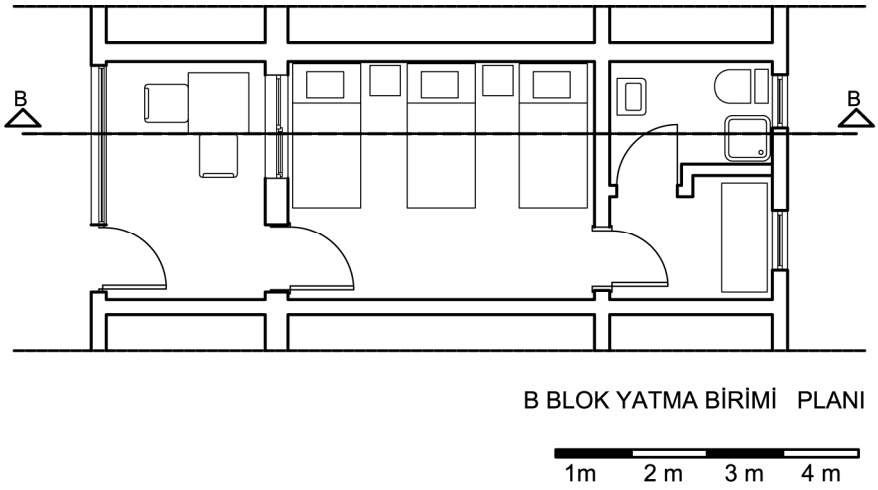
- Çatıdaki kiremitler onarılmalıdır.

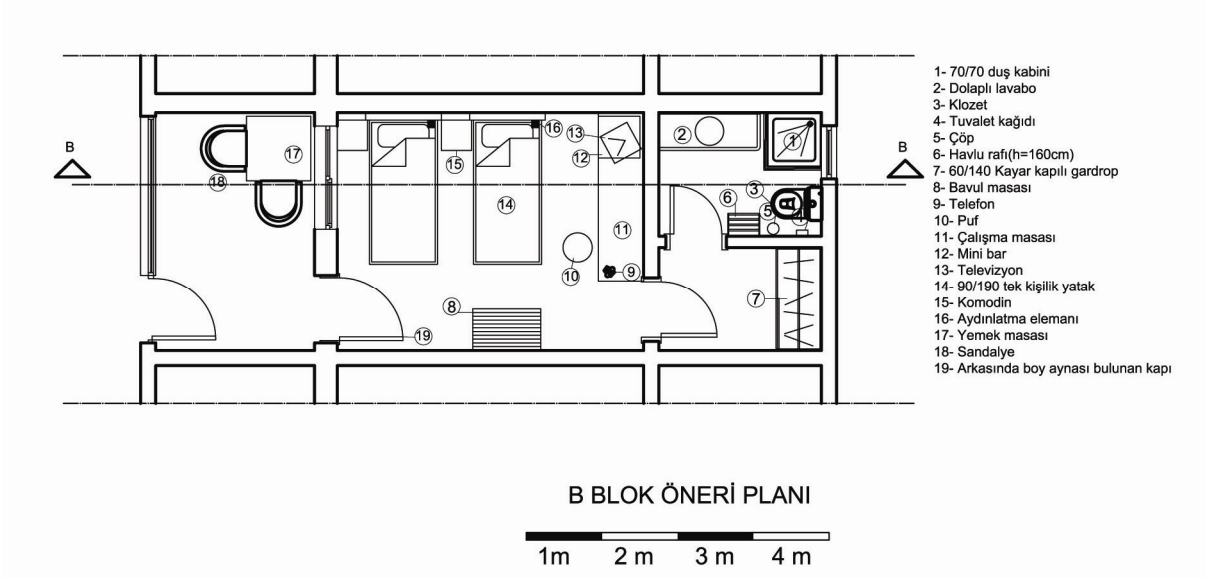
- Çatıdaki güneş kolektörleri kaldırılıp yerine çatının bir parçası olarak tasarlanan güneş kolektörleri getirilmelidir.

- Giriş kısmındaki yer döşemeleri doğaya uygun hale getirilmelidir.

- B blok önündeki oturma ve dinlenme ünitelerine servis yapılması sağlanmalıdır.

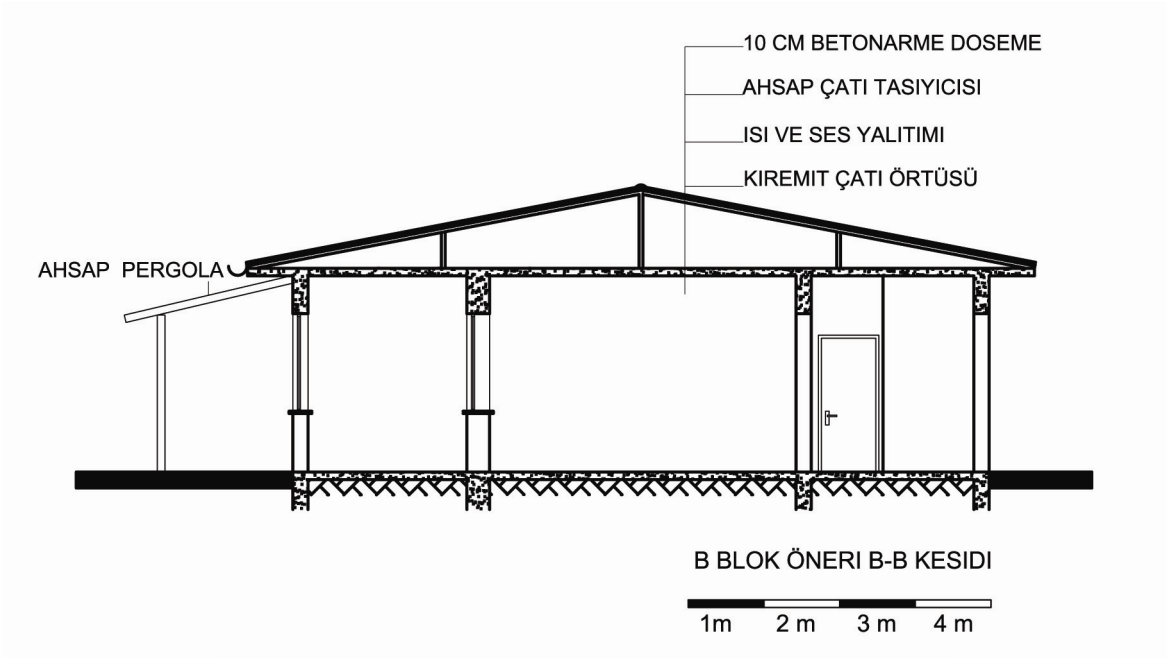
B blokta yatma birimlerinin daha iyi bir şekilde kullanılabilmesi için yeni bir plan önerisi düzenlenmiştir. Bu şekilde B bloğun çeşitli eksikliklerinin tamamlanması sağlanmıştır. (Şekil 4.19)

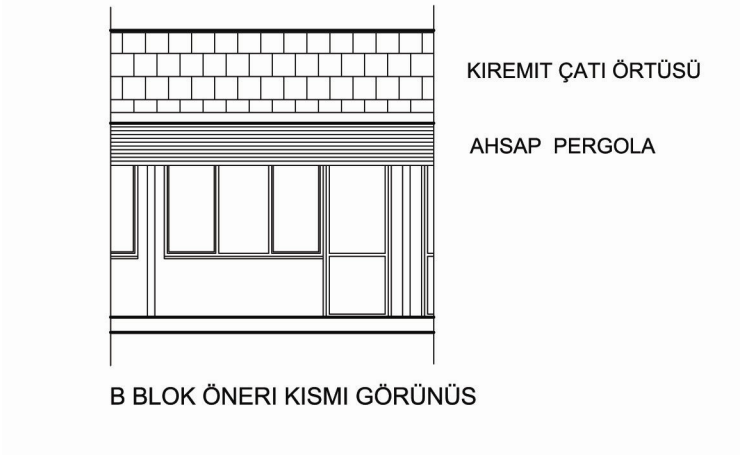

Şekil 4.19 B Blok Yatma Birimi Mevcut Planı ve Öneri Plan

Şekil 4.20'de B blok yatma birimlerine belirtilen sorunlar göz önünde tutularak kesitte ve görünüşte öneriler getirilmiştir.

Şekil 4.20 B Blok Öneri Kesit ve Görünüş

C BLOK

C Blok restoranın yanında, bünyesinde konaklama ünitelerinden başka; kantin, kantine ait depolar ve sağlık birimini bulunduran ünitedir. Kantin, depo, sağlık birimi ve konaklama birimi kalan misafirlere rahatsızlık verebileceği nedeniyle beraber kullanmaya açık birimler değildir. Böyle tesislerde konaklama ünitelerinin tesisin yeme-içme ve rekreasyon ünitelerinin gürültülerinden izole olmuş biçimde düzenlenmesi tercih edilir. Bu nedenle kantin, kantine ait depolar ve sağlık biriminin yeri ve konaklama birimleriyle ilişkisi yeniden gözden geçirilmelidir.

C blok konaklama üniteleri çok bakımsız kalmış sağlanan konfor düzeyi çok alt sınırlardadır. Yapım sistemi, tesisat, malzeme kullanımı ve tefriş C bloğun sorunlarındandır. Sorunlara bir

örnek olarak tesisat çok eski olduğu için banyo giderleri çok sık tıkanmakta, klozetler su akıtmaktadır. Bu durum, gece gürültüye neden olmakta ve konfor düzeyini alçaltan sorunlara bir örnek oluşturmaktadır.

Şekil 4.21 C Blok Genel

Şekil 4.22 C Blok Birim

Şekil 4.23 C Blok Banyo

C Blok da B blok gibi kalorifer tesisatı olmadığı için kış kullanımına açık değildir. Bu sorunu çözmek tesisin kışın da kullanımını sağlayacak önemli bir adımdır.

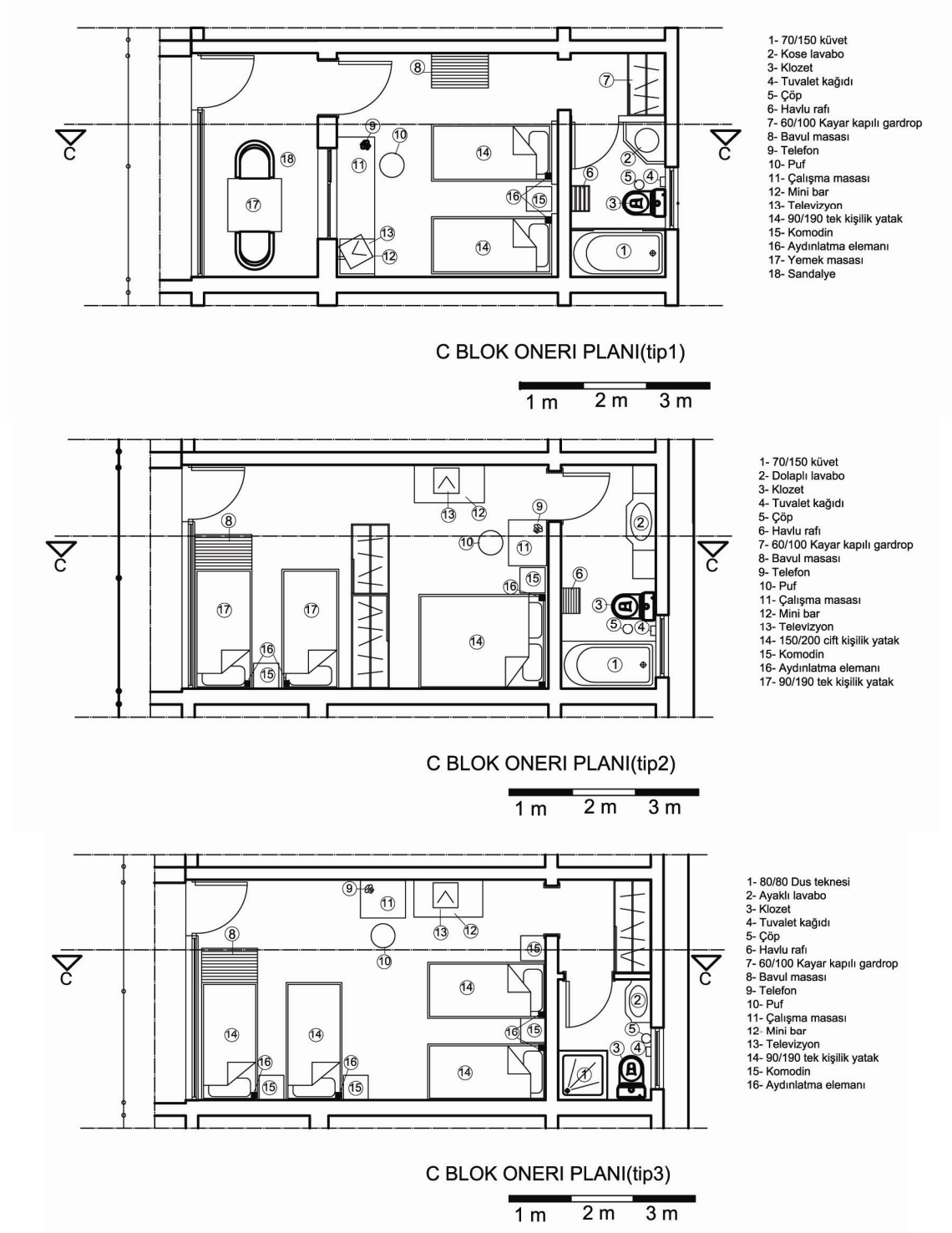
C bloktaki sorunlara birim bazında ve genel anlamda çözümler üretilmeye çalışılmıştır. Birim bazıda konaklama birimindeki sorunları çözmek amacıyla yeni bir düzenleme önerisi yapılmıştır. Bu öneriye göre birimde 2 adet tek kişilik yatak kullanılmış, 2 kişilik gruplar için düzenlenmiştir. Çok geniş olan banyo mekanı küçültülerek banyo ve yatma mekanının arasına bir dolap nişi yerleştirilmiştir. Buna ek olarak C Blokta bulunmayan banyo küveti, dolaplı lavabo, tv, mini bar, aydınlatma elemanları, telefon gibi elemanlar eklenmiş oda daha konforlu bir düzeye getirilmiştir.(Şekil 4.24)

Kesitte ise baraka şeklinde olan yapım sistemi değiştirilmiş ve betonarme sistem önerilmiştir. Isı ve ses yalıtımı yapılmıştır. Çatı örtüsü değiştirilip kiremit çatı tercih edilmiştir. Giriş kısmında kullanılan eternit gölge elemanı estetik olmadığı için yerine ahşap pergola düşünülmüştür. Bu pergolaların üstünün bitkilendirilmesi güneşi daha iyi tutmalarına ve daha güzel gözükmelerine neden olacaktır. (Şekil 4.25)

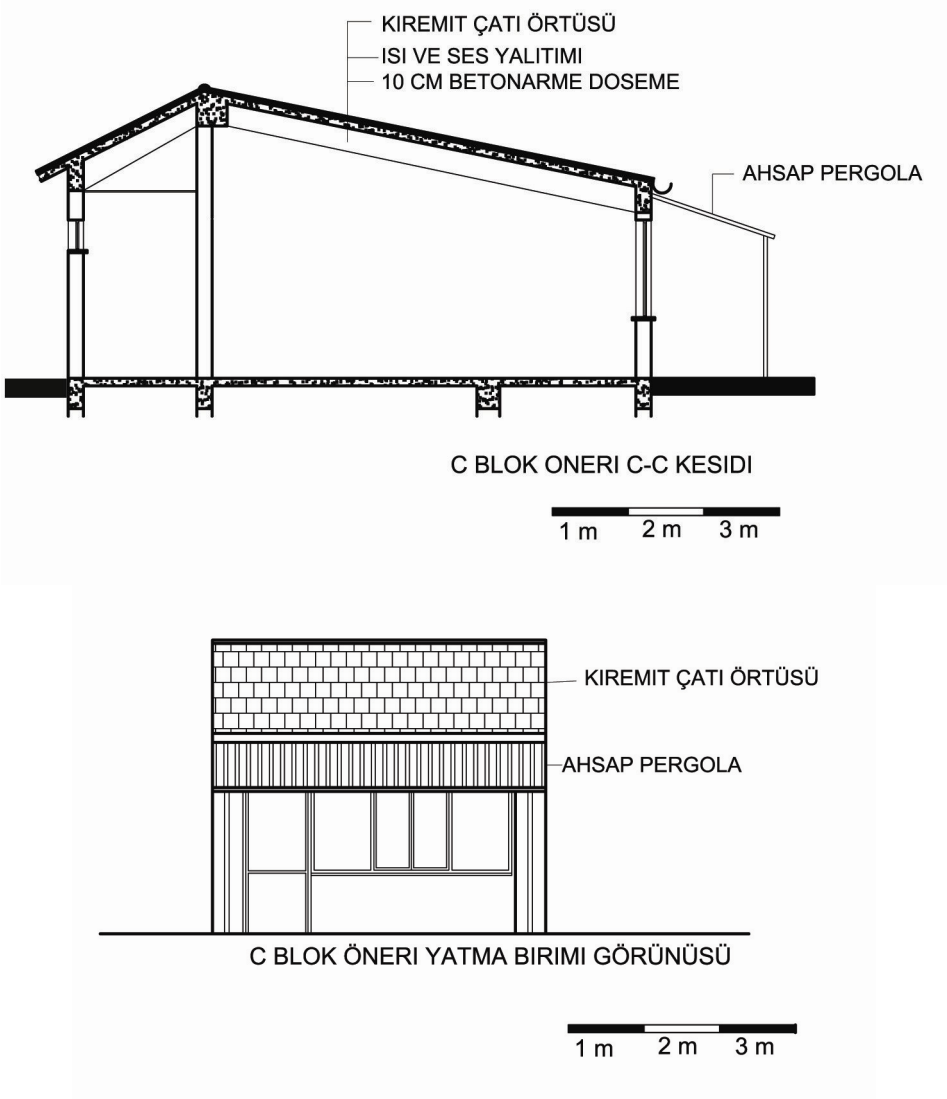
Bu birimler bazında getirilen önerilerden sonra genel olarak getirilen öneriler ise;

- Kantin ve depoları bu kısımdan ayrılıp Gün batımı Cafe bünyesine alınabilir.
- Sağlık Birimi, resepsiyon ve yönetimin düşünüldüğü yere kaydırılabilir.

- Tesisat tamamen yenilenmelidir.
- Kış kullanımını sağlamak için klima gibi teknik eksiklikler tamamlanmalıdır.
- Telefon, klima gibi teknik eksiklikler tamamlanmalıdır.
- Doğramalar değiştirilmelidir.

Şekil 4.24 C Blok Mevcut ve Öneri Planlar

Şekil 4.25 C Blok Öneri Kesit ve Görünüş

YEME-İÇME ÜNİTELERİ

Ana Restoran(Yalı Restoran)

Tesisin ana yemek eylemleri olan kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeği bu ünitede yapılmaktadır. Bütün bu eylemlerin hepsinin bu restorantta yapılmasını restoranın kapasitesi kaldıramamaktadır. Örnek olarak sabah kahvaltısı sabah 9.30 'da bitmektedir. 10.30 da Brunch başlamaktadır, 12.00'de bitmektedir. Öğle yemeği 13.30'da başlamaktadır. Arada kalan süre hazırlıklara yetmemekte ve serviste gecikmeler yaşanmaktadır. Bu nedenle bu eylemlerden en az biri başka bir mekana aktarılmalıdır. (Örnek: Kahvalı salonu)

Restoranda ÇOMÜ Turizm İşletmeciliği Meslek Yüksek Okulu'nun öğrencileri staj

yapmaktadırlar. Fakat restoranda personel yetersizliği yaşanmaktadır. Staj yapan öğrenciler ve mutfak personeli gelen müşteri sayısına göre yetersiz kalmaktadırlar.

Restoranda yaşanan hizmet sorunlarnlarından başka mimari kurgu bakımından da sorunlar yaşanmaktadır. Bunlar;

- Mutfak hacmi: Mutfak kısmında yemek pişirme, hazırlama ve bulaşık yıkama bölümleri birbirleriyle iç içe bulunmaktadır. Bu da hijyen açısından tercih edilen bir kurgulanma şekli değildir. Bu birimlerin ayrılması gereklidir.
- Depo hacmi: Mutfak kısmından sonra önemli bir sorun da depo hacimleridir. Depolar plansız ve kontrolsüz olarak biçimlenmiştir. Sebzeler dışarıda üstü açık depolarda saklanmaktadır. yani yiyecekler özelliklerine göre sınıflandırılıp depolanmamaktadırlar. Gıdaların giriş ve çıkışında bir kontrol sistemi yoktur. Bu sağlık ve tesisin işleyişi açısından avantajlı olmayan bir durumdur.

Şekil 4.26 Depo Kısmı 1

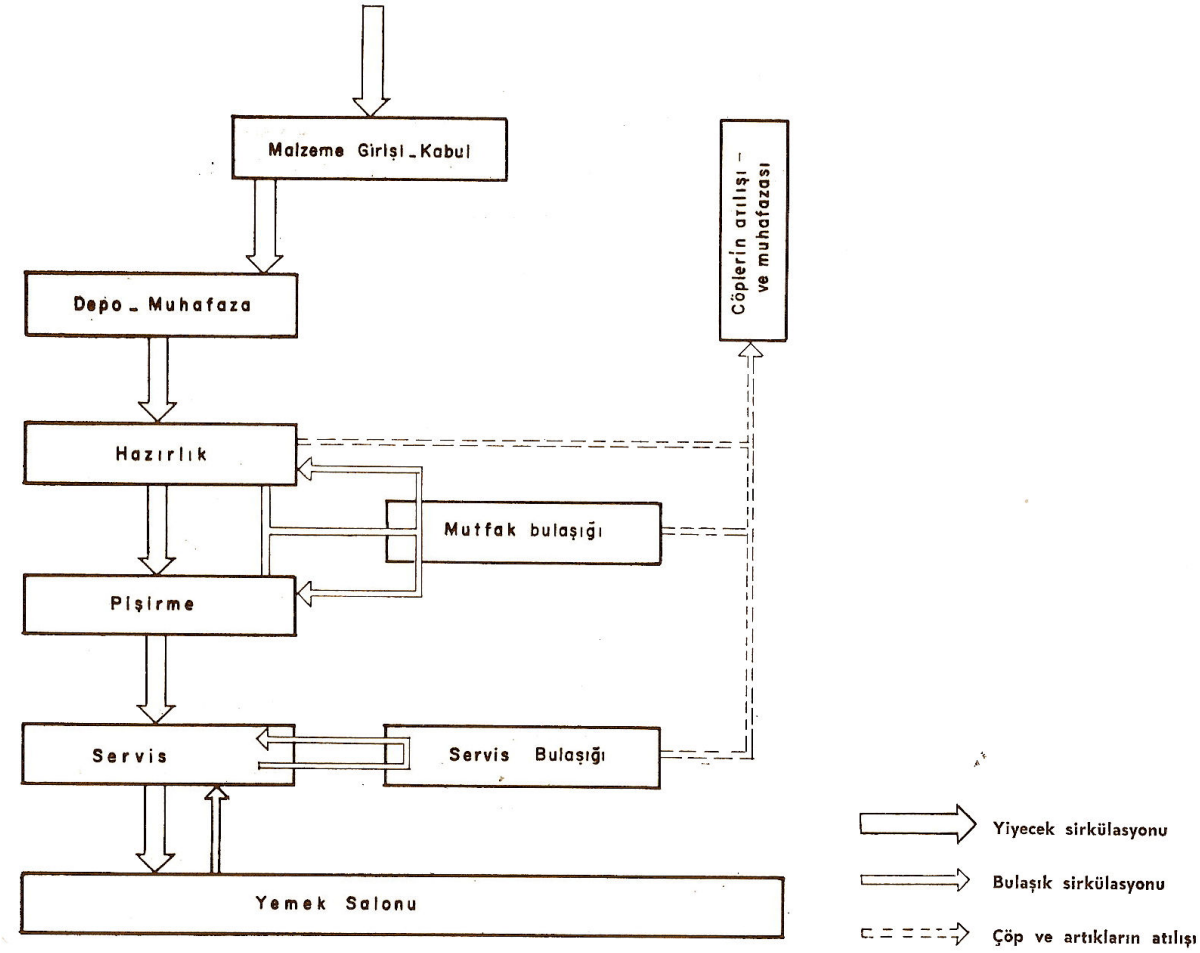
Şekil 4.27 Depo Kısmı 2

Mutfak ve depolar kısmının yeniden ele alınması gereklidir.

Restoran kısmı için getirilen öneriler ise ;

- Mutfak kısmı yeniden planlanmalıdır. Bir mutfakta aranan özellikler ise
  - Yeterli planlanma
  - İyi havalandırma
  - Hijyen

  Bütün bu özelliklerin mutfakta sağlanması gerekmektedir.

Şekil 4.28 Mutfak Fonksiyon Şeması(Kaytmaz, Erim,1963)

- Kapasite ve özellikleri ne olursa olsun her çeşit mutfakta değişmeyen ana fonksiyonlar vardır(Güven, Aytuğ, 1993) :

1- a. Malzemelerin kabulu

b. Depolama ve muhafaza

2- a. Hazırlık işlemleri

b. Pişirme

c. Servis

3- a. Mutfak bulaşığının yıkanması

b. servis bulaşığının yıkanması

4- Çöp ve lüzumsuz maddelerin tasviyesi

- Mutfak kısmında ana hazırlama ve servis birimleri birbiriyle bağlantılı, sebze temizleme, et pişirme, soğuk meze hazırlama, bulaşık yıkama bölümleri birbirinden ayrılmalıdır. Bunlara göre planlama yapılmalıdır.
- Mutfakta depolar kısmı en büyük sorundur. Yiyecekler sağlıksız ortamlarda üstü açık olarak saklanmaktadır. Bu nedenle depolar kısmının yeniden düzenlenmesi gereklidir. Yiyecekler özelliklerine göre farklı saklama koşulları gerektirirler. Bu nedenle olması gereken depolar şunlardır:

1 - Kuru malzemeler

2 - Sebze ve meyvelar

3 - Et, balık, kümes hayvanları için soğuk depolar

4 - Servisten dönen yiyeceklerin muhafazası

5 - Temizlik malzeme ve techizatı

6 - Servis takımları (Porselen, cam, gümüş takırrilar v.b.)

7 - Mutfakta kullanılan alet kapkacak vb.

8 - Dokuma eşya (Masa örtüsü, peçeteler vb)

9 - Yedek malzemeler

10 - Çöp, lüzumsuz maddelerin, şişe kutu, ambalaj v.b. eşyanın muhafazası

11- İçki depoları

KURU DEPOLAR

Kuru depolarda; tahıl, şeker, çay, kuru yemiş, kutu içindeki yiyecek maddeleri, konserveler, şişeler (içkiler hariç) gibi bakkaliye malzemeleri muhafaza edilir. Kuru depolar bir hacimden ibaret olabildiği gibi, çeşitli kısımlardan da meydana gelebilir(Kaytmaz, Erim,1963).

Fiziksel şartlar :

a) İyi bir havalandırma sağlanmalıdır. Bir saatte iki hava değişimi tavsiye edilir. Bu şartın sağlanması için mekanik, havalandırma yapılmalıdır.

b) İdeal sıcaklık derecesi 10 - 15 ·C (veya 50 - 60 OF) arasındadır.

c) Relatif rutubet derecesi düşük olmalıdır.

d) Yeterli suni aydınlatma sağlanmalıdır.

e) Doğal aydınlatma zorunlu değildir. Özellikle güneş ışığı ve sıcak zararlıdır. Alçak pencerelerden kaçınmalı ve güneş kontrolü sağlanmalıdır.

f) Mümkünse depo içinden tesisat borusu geçirilmemelidir. Sıcak su boruları ısı kontrolünü güçleştirir. Borular, kondensasyon dolayısiyle su damlamasına sebebiyet verir. Tesisatın depo içerisinden geçirilmesi zorunlu ise iyi bir izolasyon yapmak gereklidir.

g) Depo duvar ye döşemeleri, rutubete karşı izole edilmelidir.

h) Sinek ve böceklere karşı pencerelere sineklik teli veya benzeri takılmalıdır.

i) Temizliğin kolayca yapılması için, girinti çıkıntı ve köşelerden kaçınılmalıdır.

SEBZE VE MEYVE DEPOSU

Yeri: Depo, malzeme girişi ve sebze hazırlık yeri ile yakın irtibatlı olmalıdır. Sebzelerin taşınması güçtür ve etrafı kirletir. Bu bakımdan deponun hazırlık yerine bitişik olması tercih edilir(Kaytmaz, Erim,1963).

Fiziksel Şartlar :

a) Depoda yeterli bir havalandırma sağlanmalıdır. Bir saatte iki hava değişimi tavsiye edilir.

b) Fazla sıcak ve don, sebzelerın bozulmasına sebebiyet verir. Sebzelerin muhafaza süreleri, sıcaklık, rutubet derecesi havalandırma gibi şartlara bağlıdır ve bu şartlar, her sebze ve meyve için değişiktir. İdeal şartlar herzaman sağlanamayacağından muhafaza süreleri ayarlanır. Tavsiye edilen sıcaklta derecesi 55°F = 12,8°C dir. Bu bile, ısıtma ve soğutma tertibatı bulunmayan depolarda her zaman sağlanamaz. Dolayısiyle uzunca bir müddet bekletilecek olan ve özel fiziksel şartları gerektiren malzeme, soğuk depolarda muhafaza edilir.

c) Depo mümkünse doğal ışık almalı, fakat güneşten korunmalıdır. Bu bakımdan sebze deposu için ideal yön kuzeydir.

SOĞUK MUHAFAZA DEPOLARI

Yiyecek maddelerinin pek çoğu, kolaylıkla bozulduğundan muhafaza için, belirli sıcaklık ve havalandırma şartlarının sağlanması gerekir; Bu bakımdan, soğuk muhafaza ihtiyaçları dikkatle tesbit edilmelidir(Kaytmaz, Erim,1963).

Soğuk muhafaza yerleri, möble şeklinde (frijider ve deep freeze) veya odalar şeklinde düzenlenebilir. Bunlar da, dışarıdan kullanılan tipler (reach in) ve içine girilebilen odalar (walk in) olabilir.

İÇKİLERİN DEPOLANMASI

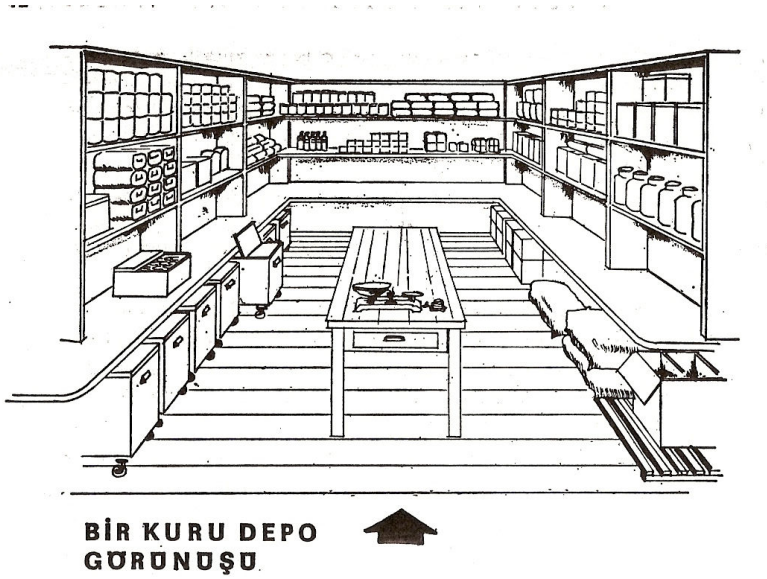
İçkilerin muhafaza şartları, özelliklerine göre değişir. Orta büyüklükte işletmelerde, içki deposu umumiyetle üç kısım içerir(Kaytmaz, Erim,1963):

1 - Alkolsüz içkiler, maden suyu, v.b. şişelerin muhafaza edildiği kisım. Burada soğutma tertibatına lüzum yoktur.

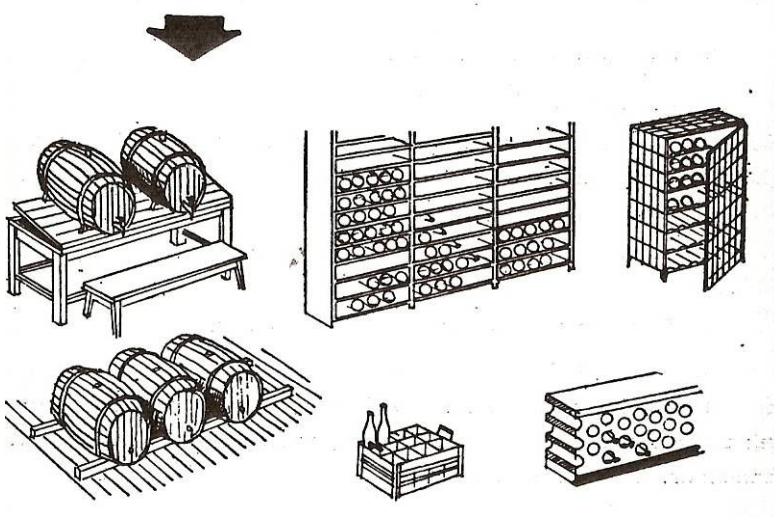
2 - Stokların muhafaza edildiği kısım: Sıcaklık 10 ila l arasında olmalıdır.

3 - Soğutma kısmı: Bu kısmın sıcaklığı, SOC olmalıdır. Köpüklü şaraplar burada muhafaza, edilir. Burası aynı zamanda diğer şa· rapların servisten önce soğutulması için kullanılır.

Şarap deposu iyi havalandırılmalıdır. Yan depolarda, şişe mantarları çürüyerek şarapların bozulmasına yol açar.

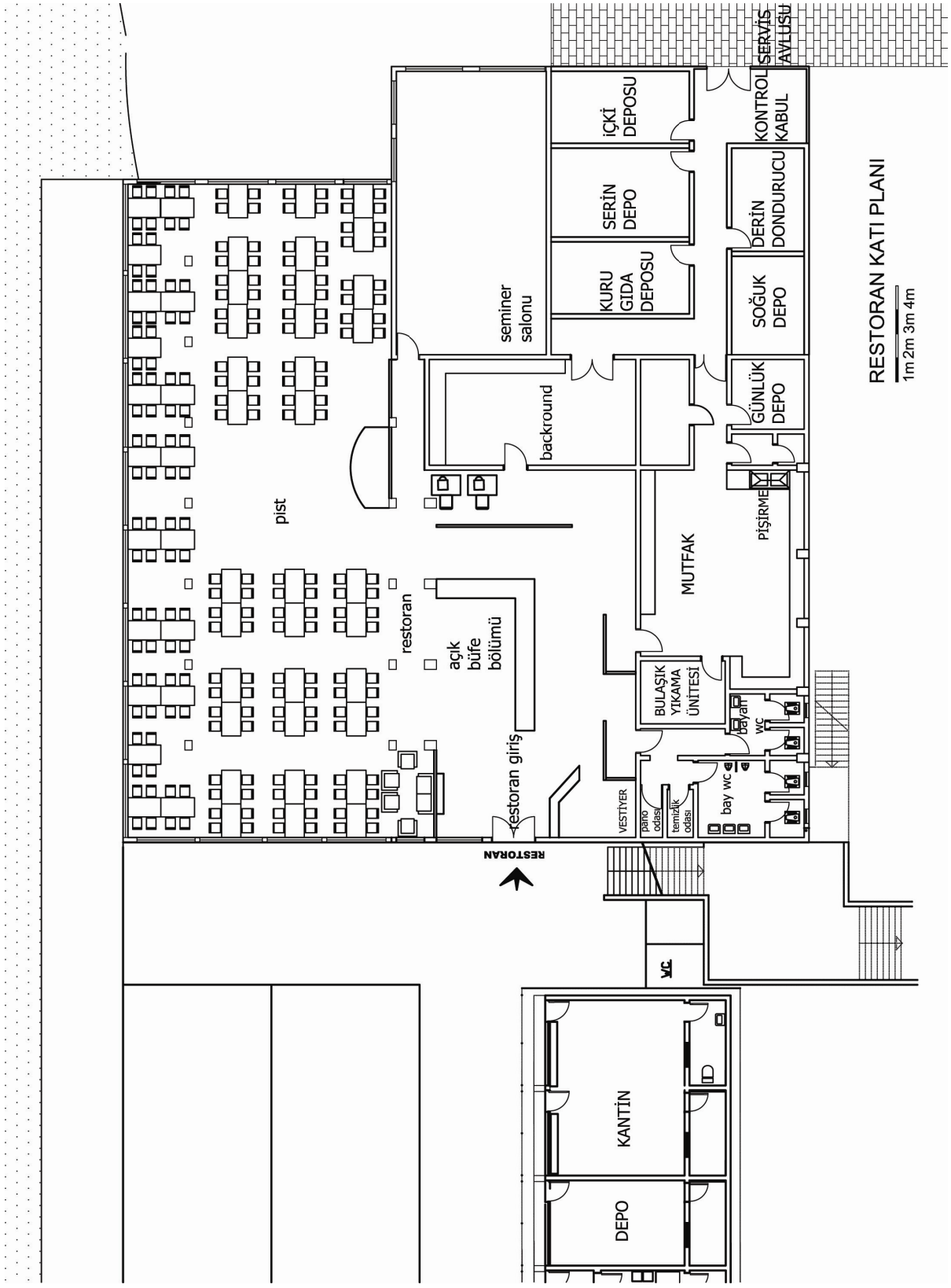

Şekil 4.29 Bir kuru gıda depo görünüşü(Kaytmaz, Erim,1963)

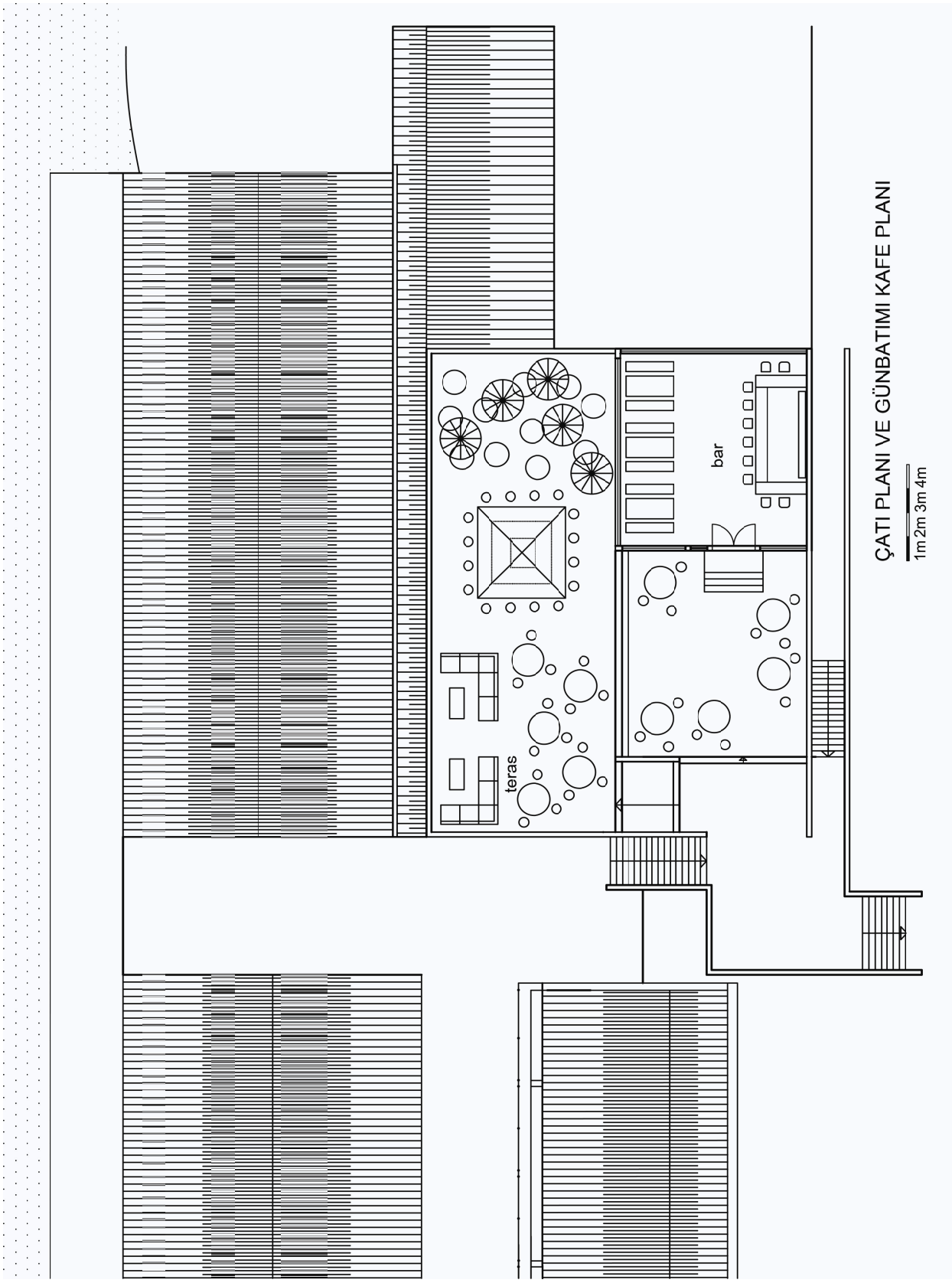
Şekil 4.30 İçkilerin muhafazası(Kaytmaz, Erim,1963)

- Depo düzenlemede esas alınacak özellikler şunlar olmalıdır.
    - Mutfağa yakın olmalı
    - Böcek ve kemirgen hayvanlardan korunaklı olmalı
    - Stok kontrolü tasarlanmış olan raf ve askılarla kolayca yapılabilir nitelikte olmalı
    - Temiz olmalı
    - Isı muhafazalı
    - Çöplerin ayrılması ve çöplerin muhafazası çözülmüş olmalı
- Restoran kısmı bütün ana yemek olayları burada yapıldığı için sıkıntı yaşamaktadır. Bu nedenle bu eylemlerin alternatif bir restoran daha planlanarak buraya kaydırılması gerekmektedir.(Köprü ayaklarında bir kahvaltı salonu)
- Personel sıkıntısı yaşanmaktadır. Bu nedenle personel sayısının yeniden değerlendirilmesi gereklidir.

Şekil 4.31 Öneri Restoran Planı

Gün Batımı Kafe

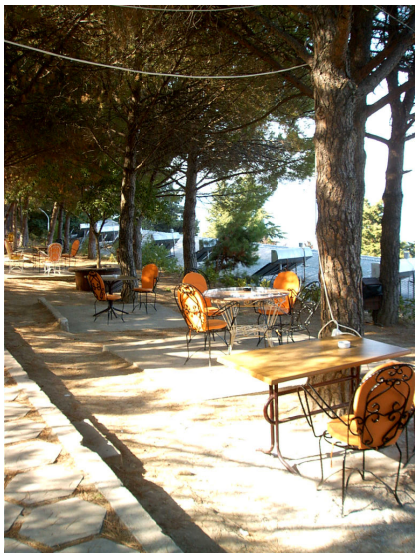
Şekil 4.32 Öneri Günbatımı Kafe Planı

Gün batımı kafe bir bar şeklinde tasarlanmıştır. Fast-food tarzı yemekler servis edilmektedir. Öğleden sonra hizmete açılmaktadır.

Gün batımı kafeden gün batımını seyretmek büyük bir zevktir. Fakat bu manzarayı Yalı Restoran'ın gözüken çatısı bozmaktadır. Bu çatı çözülmesi gereken bir sorundur.

Burası için getirilen öneriler şunlardır:

- Gün batımı kafe çok fazla kullanılmamaktadır. Fakat aşağıda bulunan kantin çok yoğun olmaktadır. Kantin yeri bakımından sorunludur. Bu amaçla kantinin C blok bünyesinden çıkarılıp günbatımı kafeye kaydırılması düşünülebilir. Gün batımı kafe ise küçük bir alana sahiptir. Bu nedenle genişletilmesi gereklidir. Bu genişlemeyi gün batımı kafeyi bulunduğu terasın üzerinde arkaya doğru kaydırarak önünde daha büyük bir teras oluşturmak suretiyle yapabiliriz. Oluşan bu teras kısmında yaz aylarında kullanılabilecek gölgeli ve yarı gölgeli mekanlar yaratılıp yaz aylarında bu kısmın kullanılabilmesi sağlanabilir. Yalı restaurantın çatısının kötü ve sağlıksız görüntüsü ise çatı kaplama malzemesinin değiştirilmesi ve çatının bitkilendirilmesi ile günbaımı kafenin manzarası deniz ve yeşilnin bir birleşimi haline getirilebilir. Bu da tesis için önemli bir kazanç olacaktır.
- Gün Batımı kafe bulunduğu yer itibariyle şu anda bir servis yapılmayan B bloğun önünde bulunan oturma birimlerine de hizmet vermelidir. Böylece tesiste daha çok yeme içme alanı oluşturulabilir.

Şekil 4.33 B Blok Önündeki Oturma Mekanları

REKREASYON VE EĞLENCE ÜNİTELERİ

Rekreasyon ünitelerinde gözlenen sorunlara bakarken ve bunlara olması gereken çözümler üretirken bir turizm tesisinde yapılabilecek rekreasyonel aktivitelerin bilinip, bunlara göre eksikliklerin belirlenip çözüm üretmek daha kolay olacaktır. Bu durumda rekreasyon eylemleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Özpolat,1990):

Rekreasyon Eylemleri

a. Eğlenme eylemleri:

1) Anfi tiyatro eylemleri:

- Animasyon faaliyetleri
- Müzik, gösteri, yarışma
- Konser dinleme- verme
- Oyun seyretme-katılma
- Festival düzenleme-katılma
- Defile düzenleme-seyretme

2) Diskotek eylemleri:

- Dans etme eylemleri
- Müzik dinleme eylemleri
- Dans yarışması düzenleme-katılma
- Masada oturma, sohbet etme
- Barda oturma, sohbet etme

3) Talih oyunları eylemleri:

- Kağıt oyunları oynama
- Şans oyunları oynama
- Bilgisayar oyunları

b. Dinlenme eylemleri

1) Oturarak dinlenme eylemleri:

- Açık havada oturma
- Güneşli havada oturma
- Eğlence parkına gitme

2) Seyrederek dinlenme eylemleri:

- Çevreyi, denizi seyretme
- Doğayı inceleme, gözlem yapma
- Eğlence parkına gitme
- Sergide bulunma
- Botanik-hayvanat bahçesine gitme
- Spor olaylarını seyretme
- Eğlence için su ulaşım gezileri

c. Spor eylemleri

1) Genel spor eylemleri:

- Futbol

- Basket
- Voleybol
- Tenis
- Golf
- Ok atma
- Ata binme
- Bisiklete binme
- Fitness- bakım

2) Su sporu eylemleri:

- Yüzme
- Su altı dalma
- Su avcılığı
- Sandal-sürat motoru
- Yelken
- Sörf- su kayağı

3) Doğada yürüyüş eylemleri:

- Kısa gezintiler
- Arkeololojik yerleri gezme
- Tarihi yerlerde bulunma
- Doğayı gözlemleme
- Doğadan koleksiyon yapma
- Oyun bahçesine gitme
- Çocuk bahçesine gitme
- Piknik yapma
- Kara avcılığı

Spor Üniteleri:

ÇOMÜ Dardanos Tesislerinde yer alan spor alanları tenis kortu, açık basketbol sahası ve kapalı spor salonundan ibarettir. Bu birimler gelen ziyaretçilerin sayısına yetmemekte ve ziyeretçiler ek tesisler istemektedirler. Örnek olarak;

- Yürüyüş alanları
- Basketbol sahası ve tenis kortlarının sayısının arttırılması

Eğlence Üniteleri:

Çamlaraltı Etkinlik Alanı: Rekreasyon alanı olarak tanımlanan Çamlaraltı Etkinlik Alanı sadece özel günlerde (davet, düğün, kokteyl vb.) kullanılmakta ve diğer günlerde boş alan olarak kalmaktadır. Bu alanın tekrar düzenlenmesi ve çamlaraltına yeni aktiviteler kazandırılması önemli bir sorundur.

Alfa Müzik Evi: Alfa Müzik Evi geceleri kalan ziyaretçilerin eğlenebilecekleri bir mekan

olma amacıyla yapılmıştır. Fakat bu amaca hizmet etmeyip boş kalmaktadır. Bu nedenle geceleri tesis konuklara sıkıcı gelmektedir. Bunu önlemek için birimin tekrar hizmete açılması gereklidir.

Havuz: Tesiste havuz ve havuz tesisleri çok önemli bir eksikliktir. Lodos çıktığı zaman denize girilememekte ve havuzun eksikliği daha çok ortaya çıkmaktadır. Havuz ve etrafındaki havuz tesisleri çözüme ulaşması gereken önemli bir sorundur.

Havuzun yeri için Çamlaraltı etkinlik alanının bulunduğu yer düşünülebilir. Buraya bir açık havuz ve etrafına havuz tesisleri düzenlenebilir.

Çocuk Oyun Alanları:

Genel olarak ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi tarzındaki tesislerde bulunması gereken gelen ziyaretçilerin çocuklarıyla tatilleri süresince geçici olarak ilgilenen ve burada daimi olarak bulunan personelin çocuklarını bırakabilecekleri bir çocuk bakım ünitesi yoktur. Bu ziyaretçilerin rahatlığı açısından önemli bir sorundur.

Çocukların oyun oynayabilecekleri alanlar da çok azdır. Çocuklar için günün her saatinde kullanılabilecek gölgelikli alanlar tasarlanmalıdır.

Plaj Tesisleri:

Plaj ÇOMÜ Dardanos Tesislerinin elinde tuttuğu çok önemli bir kaynaktır ve plaj tesisleri tesisin ana konsepti sayılabilir. Buna rağmen plaja gereken önem verilememekte ve plajda birçok sorun göze çarpmaktadır.

Tesis oldukça bakımsız kalmıştır. Sahil kısmının yeni bir düzenlemeye ihtiyacı vardır. Sahilin daha rahat kullanılabilmesi için denizdeki ve plajdaki çakılın temizlenmesi gereklidir. Belki plajın sağa doğru genişletilmesi düşünülebilir.

Plaj, düzenleniş biçimi ve bazı karakteristik özellikleri nedeniyle tam olarak kullanılamamaktadır. Bunun nedenlerinden biri deniz altındaki yosunlardır. Yosunlardan temizlenen bölgede denize girilmekte ve diğer kısım insanlara rahatsızlık verdiği için kullanılmamaktadır. Bu nedenle denizdeki yosunlu kısmın temizlenmesi çözülmesi gereken önemli bir sorundur. Böylece plajda daha çok kullanım alanı oluşacaktır.

Şekil 4.34 Plajda Yüzülmeyen Yosunlu Bölge

Tesis hem konaklamalı, hem de günübirlik müşteriye hizmet ettiği için özellikle hafta sonları plajda büyük bir yoğunluk yaşanmaktadır. Bu yoğunluk süresince plajda yığılma yaşanmakta ve güneşlenme üniteleri yetersiz kalmaktadır. Bu çözülmesi gereken önemli bir sorundur.

Denizden çıktıktan sonra duş önemli bir ihtiyaçtır. Plajda iki adet duş ünitesi bulunmaktadır. Fakat plajın sadece bir tarafı kullanıldığı için bu ünitelerden sadece bir tanesi kullanılmaktadır. Bu nedenle bir yoğunluk yaşanmaktadır. Bunun çözülmesi yine plajın kullanım alanının düzenlenmesinden geçmektedir. Bazı konuklar duş ünitelerinde şampuan vb. kimyasal maddeler kullanmaktadırlar. Bu, deniz canlılarılarına ve doğaya zarar veren bir davranış olduğu için, bu davranışları gösterenler yetkililer tarafından uyarılmalıdır.

Plajda bulunan giyinme ve soyunma üniteleri tekrar gözden geçirilmeli ve hijyenikliği kontrol altında tutulmalıdır.

Plajdakilerin kullanımı için tesis tarafından WC kabinleri yaptırılmıştır. Bu estetik bir yaklaşım değildir. WC kabinlerinin yeri ve düzenleniş biçimi tekrar ele alınmalıdır.

Plajda Pupa Cafe hizmet vermektedir. Fakat bu ünitenin hizmeti sadece içecek servisiyle sınırlı kalmaktadır. Konuklar yiyecek ihtiyaçlarını üst kattaki kantinden veya restorandan karşılamaktadırlar. Bu durumu düzeltmek için plaja fast-food tarzı yemek ve içecek servisi yapan bir cafe düzenlenmelidir.

Plajda bir iskele bulunmaktadır. Fakat yeri ve yapılmış olduğu malzeme sorun teşkil etmektedir. Denizin genel yapısı sığ olduğu için iskelenin uzunluğu yetersiz kalmakta ve tekneler yanaşamamaktadır. Bu tesis için önemli bir maddi kayıptır.

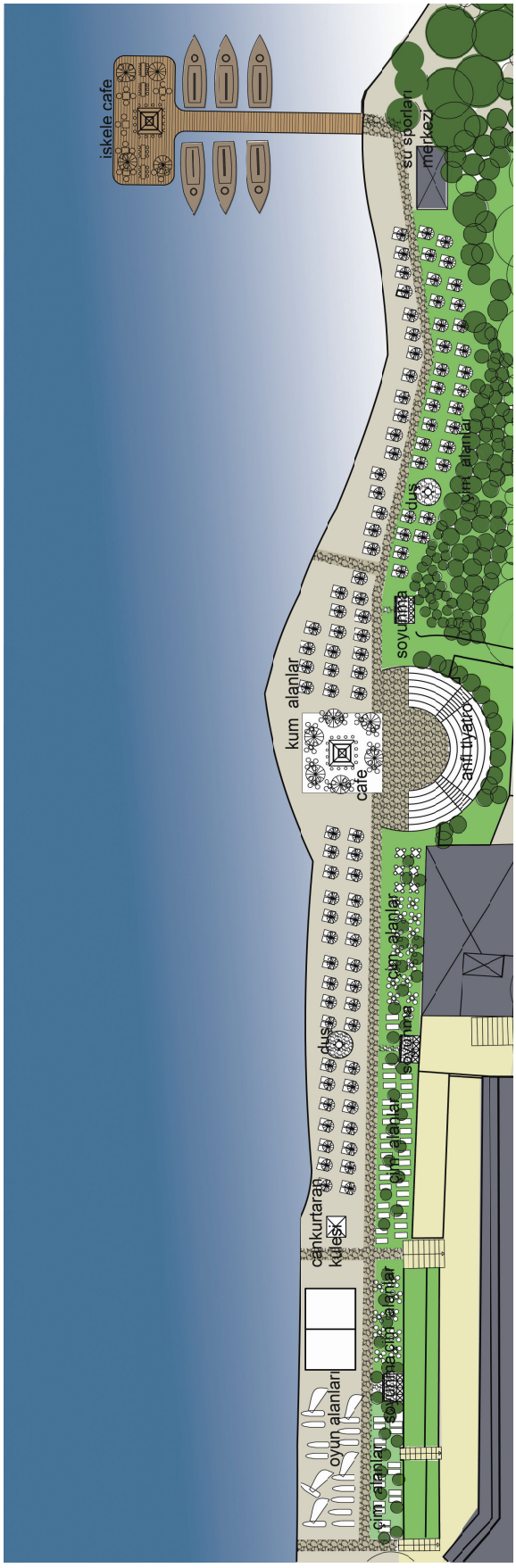
İskelenin gece de kullanıma açılması önemli bir yaklaşımdır.

Plajda çeşitli su sporları yapılmaktadır. Fakat bunlar insanların yüzdüğü alanlarda yapılmaktadır. Su sporları için bir sınır getirilmeli ve insanların can güvenliği tehlikeye atılmamalıdır.

Plajdaki rekreasyon aktivitelerinin yeniden gözden geçirilmeli ve düzenlenmesi gereklidir.

Bu sorunlar göz önünde bulundurularak plajda yapılması önerilen çözümler şunlardır:

- Plajda insanların o bölgeye girmelerini engelleyen ve denize girme alanını daraltan su yosunları o bölgeden temizlenmelidir.
- Güneşlenme üniteleri gelen kişi sayısına göre tekrar düzenlenmeli ve oluşturulmalıdır.
- Duş üniteleri tekrar düzenlenmelidir.
- Giyinme- soyunma üniteleri ve WC üniteleri beraber düşünülüp birlikte konumlandırılmalıdır.
- Plajdaki kafe ihtiyaçları karşılar hale getirilmelidir.
- İskele uzatılmalı ve plajın gece de kullanılmasını sağlamak için iskele üzerine bir kafe düzenlenmeli ve ışıklandırma yapılmalıdır. İskele uzatıldığı takdirde teknelerin buraya uğramaları sağlanacak ve müşteri sayısında artma olacaktır.
- Plajda su sporları için insanların can güvenliğini tehlikeye atmayacak şekilde özel yer ayrılmalı ve bu bir sektör haline getirilmelidir.
- Plajda kum ve çim alanlar düzenlenmelidir.
- Plaja yüksek bir cankurtaran kulesi eklenmelidir.
- Tesisin denizi su altı canlıları bakımından oldukça zengin olduğu için bu özellik değerlendirilmelidir. Bu amaçla denizin altında bir su altı akvaryumu düzenlenmeli ve insanlar dalış yaparak bu akvaryumu görmelidirler.
- Plajda ne tür canlıların olduğu hakkında insanlar bilgilendirilmeli ve bu canlıların listesi levhalar üzerinde plajda bulunmalıdır.

Şekil 4. 35 Öneri Plaj Çalışması

Yukarıdaki öneri plaj çalışmasında yapılanlar şulardır:

- Plaj sağa doğru genişletilmiş ve kullanım alanları arttırılmıştır.
- Çim ve kum alanlar düzenlenmiş, güneşlenme üniteleri ve dinlenme üniteleri eklenerek plajın kapasitesi arttırılmıştır.
- Plaj kapasitesini karşılayacak şekilde duş, wc-soyunma üniteleri eklenmiştir.
- Plaj aktivitelerinin merkezi olacak şekilde merkezde bir anfi-tiyatro ve cafe düzenlenmiştir.
- Oyun alanları düzenlenmiştir.
- Tesisin sahip olduğu rüzgar avantajını kullanabilmek ve bunu bir sektör haline getirebilmek için profesyonel su sporlarının yapıldığı su sporları merkezi düzenlenmiştir.
- İskele plaj için bir sınır noktası olarak kabul edilmiş plajın, sınırlarını genişletmek amacıyla sağa doğru kaydırılmış, sığ olan deniz yapısı nedeniyle yatların yanaşabilmesi için iskelenin boyu uzatılmış ve burada bir cafe düzenlenmiştir. Bu yaklaşım plajın bir bütün olarak diğer aktivitelerle birlikte gece de çalışmasını sağlayacaktır.

Köprü Ayakları:

Tesiste ÇİTOSAN zamanından kalma köprü ayakları mevcuttur. Bu ayakların temelleri çok derine indiği için yıkılamamaktadır. Şu anda işlevsiz alanlardır ve kötü görünüme neden olmaktadırlar.

Köprü ayaklarının ele alınıp tesisin rekreasyon alanlarına kazandırılması gereklidir.

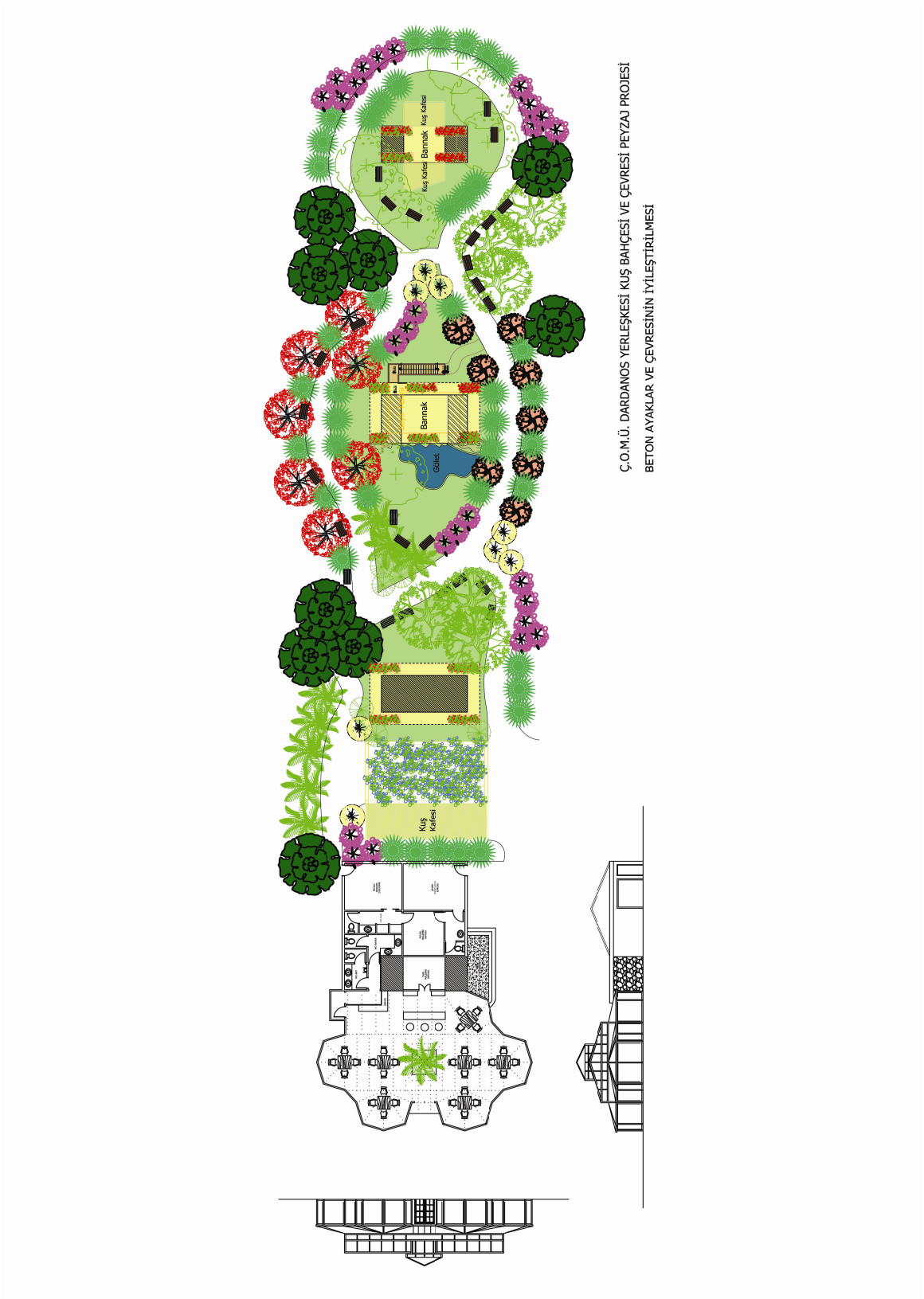

Şekil 4.36 Köprü Ayakları

Köprü ayaklarının rekreasyona kazandırılması için ÇOMÜ Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından bir peysaj düzenleme projesi hazırlanmıştır. Bu projeyi kısaca özetleyecek olursak köprü ayaklarının olduğu yerde doğayı tanıma ve öğrenme amaçlı, çeşitli kuş türlerini görebileceğimiz, içinde göleti, seyir terasları, yürüyüş yolları, hayvan barınakları ve cafesiyle tamamen doğal bir ortam sunulan bir rekreasyon alanı projesidir.

Buradaki kafe restoranın yükünü hafifletmek amacıyla doğa içinde yaz - kış kahvaltı edilebilecek bir kahvaltı salonu olarak kullanılabilir. Buraya bir takım çekici unsurlar getirilerek yaz-kış hizmet vermesi sağlanabilir.

Bildiğimiz gibi tesis arazisi içinde ÇOMÜ Ziraat Fakültesi'nin deneysel üretim seraları bulunmaktadır. Bu birimlerde tamamen katkısız olarak ekolojik tarım ürünleri üretilmektedir. Fakat elde edilen bu ürünler yeterince değerlendirilemektedirler. Bu ürünlerin cafede tanıtılıp müşterilere sunulması ile günümüzde çok önemli olan ekolojik tarım ürünlerinin değerlendirilmesi ve bu kafenin insanları çekmesi sağlanabilir.

Şekil 4.37 Köprü Ayakları Peysaj Düzenleme Projesi

Dardanos Tümülüsü:

Tesisin bünyesinde Dardanos Antik Kenti Kralı Dardanos'un tümülüsü bulunmaktadır. Fakat buraya gelen konukların çoğu burada bir Tümülüs bulunduğundan habersizdir. Tümülüsün varlığından haberdar olanlar ise Tümülüs çevresinin çok ıssız olması nedeniyle bu alana gitmekten çekinmektedirler. Tümülüs çevresinin yeniden düzenlenmesi şarttır.

Tümülüs çevresinin düzenlenmesi ve rekreasyona kazandırılması çok önemlidir. Bu düzenleme ile ziyaretçi sayısı artacaktır.

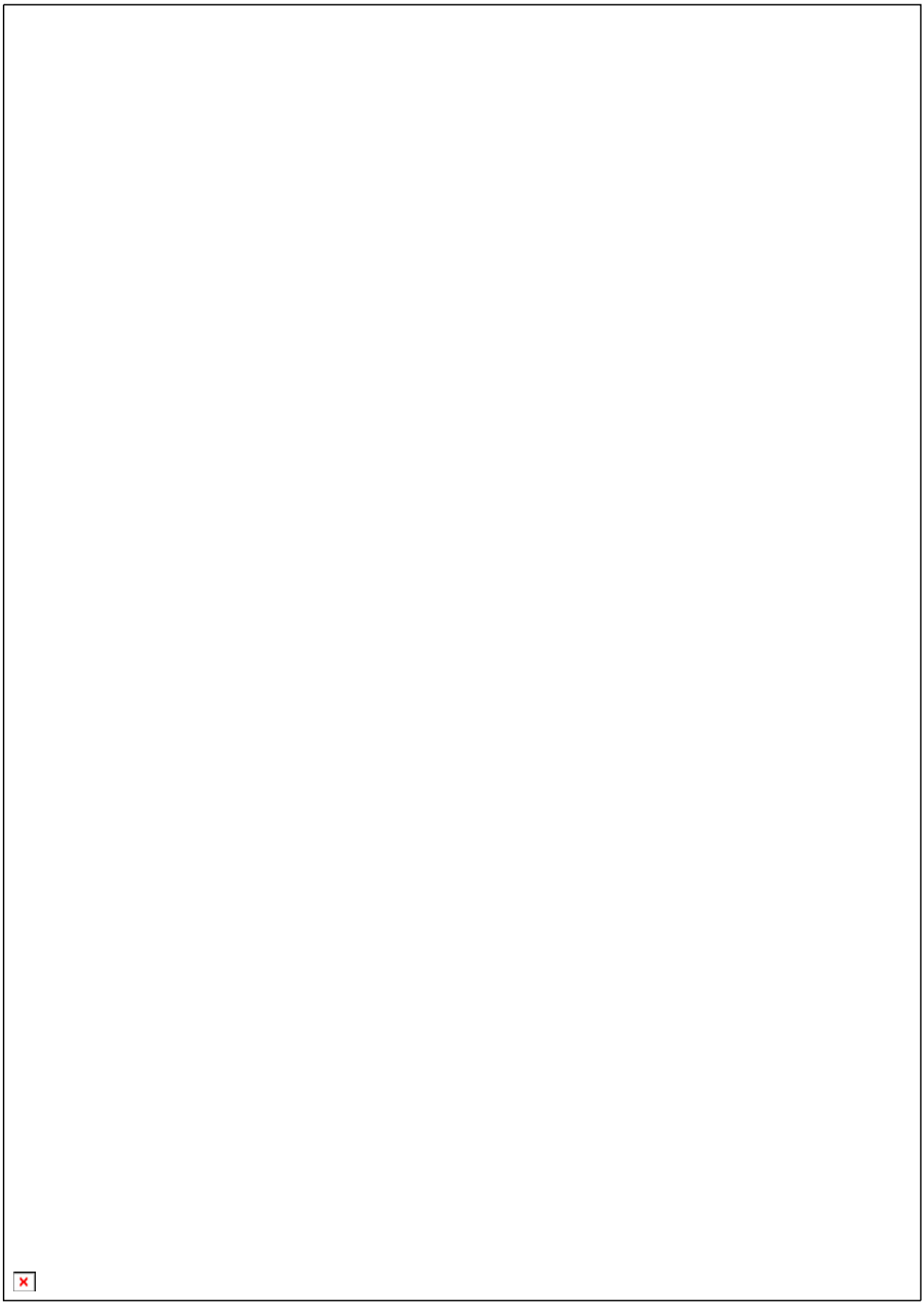
Tümülüs ve çevresi doğal ve arkeolojik sit alanları içinde bulunmaktadır. Tümülüs kendi başına çekici bir unsurdur ama ana ilke olan tarihi yapının çevresi ile birlikte değerlendirilmesi ilkesi uygulanmalıdır.

Bu çevreye getirilen öneriler ise şunlardır:

- Tümülüs Dardanos Antik Kenti sınırları içinde bulunmaktadır ve eski dönemlerde çok önemli bir yerleşim mekânı olan denize çok yakın bir yerde bulunmaktadır. Bu nedenle eğer kazı yapılırsa eski uygarlıklara dair birçok kalıntıya rastlanabilir. Bu doğrultuda hareket ederek üniversitelerin arkeoloji bölümü öğrencilerine burası bir çalışma alanı olarak tahsis edilebilir, kazıların devam etmesi sağlanabilir.

- Tümülüs çevresinde bulunan sık ormanlık alan çok bakımsız ve terk edilmiş durumdadır. Bu alan rekreasyon planlama ilkelerine göre yeniden düzenlenmeli ve yürüyüş yolları düzenlenmeli, ışıklandırma yapılmalı ve piknik alanları planlanmalıdır. İlk başlarda tümülüsün tanıtımı için tesise gelen ziyaretçiler buraya getirilmeli ve rehberler eşliğinde tanaıtımı yapılmalıdır. Grup halinde gelenler için onların ihtiyaçlarını karşılayacak küçük bir kafe ve WC üniteleri tasarlanmalıdır.

- Tümülüse giden yolu insanlara daha zevkli hale getirmek için bu yol bir açık hava sergi mekanına dönüştürülebilir. Yol boyunca sergileme üniteleri koyulup, burada üniversitenin çeşitli bölümlerinden öğrencilerin çalışmaları sergilenebilir.

Şekil 4.38 ÇOMU Dardanos Yerleşkesinde Öneri Noktaları

Bütün bu incelemeler sonucunda ÇOMÜ Dardanos Tesisleri'nde işleyiş ve mekansal organizasyon açısından bir çok sorun göze çarpmaktadır. Bu sorunlar tesiste iyileştirme ve yeniden düzenleme yapmayı gerektirmektedir. Bunlara bakacak olursak:

- Tesis kentsel mekan olarak değişmiş, kamusal bir alan olmuştur.
- Tesiste sağlık koşulları bozulmuştur.
- Kentsel tasarım bakımıdan kentsel estetiği olumsuz yönde etkilemektedir.
- Tesisin şartları kullanıcı gereksinimlerine cevap verememektedir.
- Tesisten beklenen verim ile alınan verim arasında büyük fark vardır.
- Tesis genel olarak iyi tanıtılamamaktadır.
- Konaklama tesisi kış kullanımına açık değildir. Kışın ölü durumdadır.
- Konaklama birimleri tefriş, tesisat ve kullanılan malzemeler açısından iyi durumda değildirler.
- Yönetim ve resepsiyon birimleri işletme bakımından iyi kurgulanamamıştır.
- Yazın yatak kapasitesi yetmemektedir. Bugünün şartlarına uygun yeni birimler aranmaktadır.
- Personel yatacak yer sıkıntısı çekmektedir.
- Restoran mutfak ve depo bölümleri bakımından eksikliklere sahiptir.
- Bazı birimler iç içe girmiştir.
- Mevcut potansiyel rekreasyon kaynağı olarak kullanılamamaktadır.
- Plaj gerektiği kadar önemsenmemektedir.
- Araştırma- planlama alanlarına gereken önem verilmemektedir.

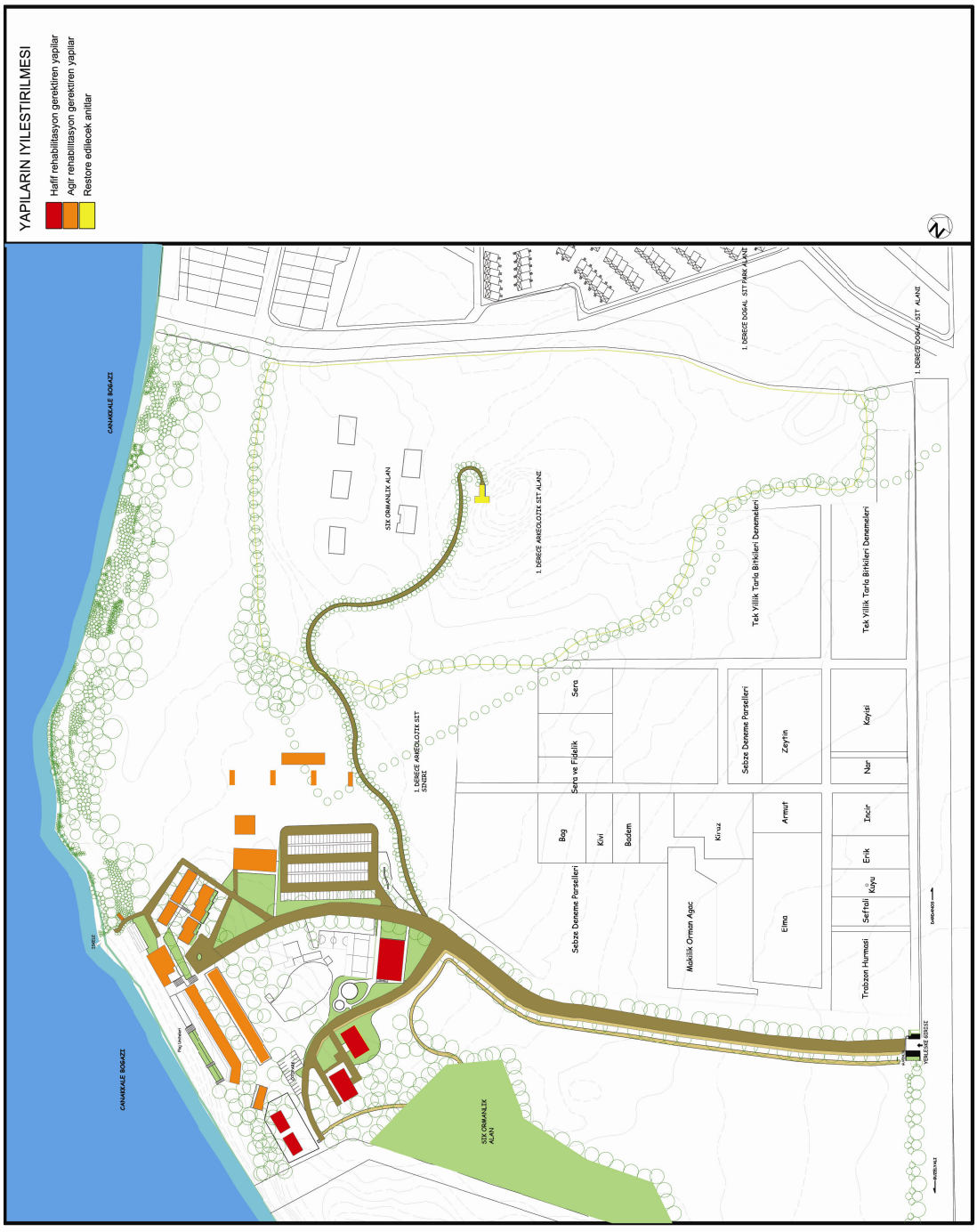
ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi bütün bu sorunlara sahip olduğu için Çanakkale içinde ve Türkiye'de gereken yerde değilidir. Bu sorunların aşılıp tesisin Türkiye turizmine katılması gerekmektedir. Bunun için öneriler şunlardır:

- Bir yerin yeterince turist çekebilmesi için yurt içinde ve yurt dışında iyi tanıtılması lazımdır. Bu nedenle tesisin tanıtılması için çalışmalar başlatılmalıdır.

- Tesisin iyi tanıtılabilmesi için elinde bulundurduğu değerlerin iyi pazarlanması ve marka haline getirilmesi gerekmektedir. Tesisin marka olabilecek değerleri :
    - Plaj
    - Dardanos Tümülüsü
    - Rüzgar
    - Doğa içinde bulunması
- Bu değerleri markalaştırmak için Dardanos Tümülüsü Çanakkale turlarının içinde işlenmelidir.
- Tesisin sahip olduğu plaj ve ikliminden dolayı günlerin büyük ölçüde rüzgarlı olması tesisin bir rüzgar sörfü merkezi haline gelmesini kolaylaştırmaktadır. Bu özelliğinin duyurulması gereklidir.
- Tesisin su öğesi bakımından başka bir zenginliği ise su altı canlılarıdır. Dalış yapmaya elverişlidir. Bu amaçla uluslar arası boyutta Cankurtaran - Yüzme ve Dalış okulu açılabilir.
- Tesisin sahip olduğu doğal güzellikler duyurulmalıdır.
- Tesiste Ziraat Fakültesinin üzüm bağları bulunmaktadır. Bu değerlendirilip tesiste belli dönemlerde şarap festivali yapılmalı ve insanların bira bir şarap yapımına katılmaları sağlanmalıdır.
- Konaklama birimleri gereken standartlara getirilmelidir.
- Yeme- içme birimleri gelen insan sayısını kaldıracak seviyeye getirimelidir.
- Spor olanakları arttırılmalı ve tesise kışında kullanılabilecek bir kapalı yüzme havuzu eklenmelidir.
- Plaj tesisleri geliştirilmeli ve günümüzün standartlarına uygun hale getirilmelidir.
- Plajdaki iskele konusu önemsenmeli ve tesisin yat turizmine de açılması sağlanmalıdır.
- Üniversitenin çalışma alanlarına gereken önem verilmeli ve tesisin aynı zamanda bir bilimsel etkinlik alanı olması sağlanmalıdır.

- Tesisin alt yapı sorunları çözülmeli çevreye zarar vermeden işletilmesi sağlanmalıdır.
- Dardanos Yerleşkesi aynı zamanda üniversitenin araştırma, eğitim, öğretim mekânıdır. Bu nedenle kütüphane, atölyeler eklenmeli var olan laboratuarların ve konferans, toplantı salonlarının sayısı arttırılmalıdır.

Tesiste iyileştirme yapılacak yapıların analizi şekil 4.39'da verilmiştir

Şekil 4.39 ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesinde iyileştirme yapılacak yapıların analizi

ÇOMÜ DARDANOS TESİSİ'NDE YAPILACAK GENEL REHABİLİTASYON İLKELERİ

- Konaklama birimlerinde kalorifer, pis su tesisatı, tesisat yenilenmesi.
- Konaklama birimlerinin yeniden yapılanması ve tefrişlenmesi
- Konaklama birimlerinde çatıların yenilenmesi.
- Konaklama birimlerinde çatı ve dış duvarlara izolasyon yapılması.
- Konaklama birimlerine klima tesisatı gibi teknik eksikliklerin giderilmesi.
- Konaklama birimlerinde doğramaların değiştirilmesi.
- Çatılarda bulunan güneş kolektörlerinin değişmesi.
- Konaklama birimlerinde betonarme güneş kırıcılar yerine hafif güneş kırıcılarının kullanılması.
- Yer döşemelerininn değişmesi, istinat duvarlarının yeniden yapılanması.
- B bloktaki yönetim kısmının B bloktan çıkarılıp kendi içinde yeniden planlanması.
- Kantin ve depo kısımları C blok bünyesinden çıkarılması.
- Restoran binasında mutfak hacminin yeniden düzenlenmesi.
- Restoran binasında depo hacimlerinin yeniden düzenlenmesi.
- Gün batımı kafenin yeniden düzenlenmesi.
- Kullanıcılara daha fazla spor ve yürüyüş alanı kazandırılması.
- Çamlaraltı etkinlik alanının yeniden düzenlenmesi.
- Çocuk oyun alanlarının arttırılması.
- Plaj tesislerinin yeniden düzenlenmesi, rekreasyonel faaliyetler yüklenmesi.
- Plajdaki iskelenin kafe olarak kullanılması.
- Köprü ayakları ele alınıp rekreaasyon alanına kazandırılması.
- Dardanos tümülüsü çevresine yürüyüş yolları düzenlenmesi, ışıklandırılması , piknik

alanlarının oluşturulması.

- Üniversite eğitim, öğretim ve araştırma alanlarına laboratuar, kütüphane, seminer salonları eklenmesi.
- Altyapının yenilenmesi
- Tesisin arıtma tesisinin yenilenmesi

ÇOMÜ DARDANOS YERLEŞKESİ'NDE YAPILACAK REHABİLİTASYON ETAPLARI:

Tesiste yapılacak rehabilitasyonları sıralarken ana ilke etapların birbirini finanse etmesi ve rehabilitasyonun bir döngü içinde gerçekleşmesidir. Böyle bir tesiste rehabilitasyon çalışmalarını etap etap , tesisin kapatılmamasını sağlayacak şekilde yapmak çok önemlidir. Bu etaplar şunlardır:

1. Etap:

ÇOMÜ Dardanos Yerleşkesi'nde ilk etap tesisin en önemli yeri olan plaj tesisleridir. Plaj tesisleri tesis için ana konsept noktası olmuştur. Şekil 4.35' te plaja yapılması önerilern müdahaleler gösterilmiştir. Bu öneride plaj sağa doğru genişletilmiştir. Bunu yapmak tesisin de sağa doğru genişlemesine neden olacaktır. Bu ilerde yapılacak olan ek konaklama birimlerinin tesisle ilişkisini kolaylaştıracaktır.

Plajın iyileştirilmesi günübirlik ve konaklamalı müşteriler için çekici bir unsur olacak ve diğer rehabilitasyon safhaları için finansal kaynak olacaktır. Böylece tesis kendi kendini rehabilite edebilecektir.

2. Etap:

Plajın iyileştirilmesinden sonra günübirlik ve konaklamalı müşterilerin sayısında artışlar olacaktır ve yeme-içme birimleri bunu karşılamayacaktır. Bu nedenle 2. etap yeme-içme birimlerinin rehabilitasyonudur. Bu etap Yalı Restorant ve Gün Batımı Cafe 'nin iyileştirilmesi ile köprü ayaklarında açılacak olan kahvaltı salonunu kapsamaktadır. Şekil 4.31 ve Şekil 4.32'de Yalı Restorant ve Gün Batımı Cafe'ye ye getirilen iyileştirme önerisi, Şekil 4.38'de ise köprü ayakları düzenleme projesi verilmişir. Yapılacak olan kahvaltı salonunda tesiste yetiştirilen ürünler sunulacak ve kendi kendini finanse etmesi sağlanacaktır. Bu

iyileştirmeler yapılırken yönetim birimi de ele alınmalıdır.

3. Etap:

Rehabilitasyon çalışmalarında 1. ve 2. etap devam ederken konaklama birimlerinin genel tamiratları yapılmalı ve bu süre zarfında müşteriler tarafından kullanılmaları gereklidir. 1. ve 2. etap bittikten sonra ek konaklama birimleri inşa edilmeye başlamalıdır. Tamir edilen eski konaklama birimleri yenileri inşa edilirken onlara finansal kaynak olacaktır. Yeni konaklama birimlerinin inşaat safhası bittikten sonra eski birimler iptal edilmeli ve konaklama birimleri bir bölgede toplanarak mahremiyeti sağlanmalıdır.

4. Etap:

Bu üç etap bittikten sonra tesiste ciddi bir personel gereksinimi başlayacaktır. Bu da zaten yetersiz olan personel konaklama birimine ihtiyacı doğuracaktır. Bu etapta üniversite personel lojmanlarının ve rektör konutlarının bulunduğu alan personel konaklama birimlerine ayarılarak bu bölgeye bir personel konaklama birimi ilave edilmelidir.

5. Etap:

Plaj üniteleri, yeme-içme üniteleri, konaklama üniteleri bittikten sonra rekreasyon ve eğlence ünitelerinin iyileştirilmesine başlanmalıdır. Bunlar arasında Dardanos Tümülüsü ve çevresinin düzenlenmesi çok önemlidir. Dardanos tümülüsü çevresi yürüyüş yolları düzenlenmesi, ışıklandırılması , piknik alanları, ve açık sergi mekanları düzenlenerek bu alanın bölgenin çekici unsurları arasına katılması sağlanmalıdır. Ayrıca tesiste bulunmayan açık havuz ve kış mevsimlerinde çekiciliği arttırmak için kapalı havuz inşa edilmelidir. Bunlardan başka yeni spor alanları düzenlenmeli, eğlence merkezi açılmalı, yaz-kış tesisin kullanılmasını sağlamak üzere çeşitli atölyeler açılmalıdır. Atölyelerin yerleri için B ve C bloğun bulunduğu yerler tüm kullanıcıların ulaşabilmesi açısından uygun olacaktır.

6. Etap:

Saydığımız beş etap tamamlanınca tesis kendi finansal kaynağını kendisi çıkarmaya başlayacak ve üniversite için önemli bir kaynak olacaktır. Bu nedenle en son olarak araştırma-planlama üniteleri ele alınacaktır. Bu iyileştirme çalışmaları içinde burada bulunan bölümler için derslikler, laboratuarlar, kütüphane , konferans ve seminer salonları düzenlemeleri yer almaktadır.

KAYNAKLAR

Akoğlan, M., (1994). Nazmi Konak. Metin Kozak. "Genel Turizmde İlkeler- Kavramlar", Ankara

Altınoluk, Ü., (1989). **"**Tatil Köylerinde Yaşam Programı, Türkiye'de Son 10 Yılda Turizm Yapıları Uygulamaları Sempozyumu", YTÜ Mimarlık Fakültesi , İstanbul

Altınoluk, Ü.,(2001), "Oteller ve Tatil Köyleri", Tasarım Yayın Grubu, İstanbul

Anonim , "Turizm Bülteni" Sayı:10

Anonim (1982), "Yurt Ansiklopedisi", s.1808

Anonim (1983), "İstanbul Planlama Bürosu Müdürlüğü", s 23, İstanbul

Anonim,(1983a). "Turizmi Teşvik Kanunu Turizm Yatırım ve İşletmeleri Yönetmeliği", Ankara

Anonim, (1983b). "Turizm Yatırım-İşletme Ve Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Yönetmelik", T.C. Turizm Bakanlığı, No:18 023, Ankara

Anonim,(1993). "Turizm Bakanlığı 30 Yaşında (1963-1993)", T.C Turizm Bakanlığı, Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara

Anonim, (1993a). "1992 Yılı Konaklama İstatistikleri Bülteni", T.C Turizm Bakanlığı , Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Araşırma ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara

Anonim (1996a), "Çanakkale, TC Çanakkale Valiliği", Artı Yayıncılık, İstanbul

Anonim (1998a), "Çanakkale, TC Çanakkale Valiliği", Örs Matbaacılık, İzmir

Anonim (1998b), "Çanakkale" , TC Çanakkale Valiliği, Gaye İç Ve Dış ticaret A.Ş., Ankara

Anonim (1999a), "Çanakkale Meteoroloji İstasyonu İklim Raporları", Çanakkale

Anonim (1999b), "Çanakkale ili arazi varlığı", TC Başbakanlık Köy hizmetleri genel müdürlüğü yayınları, İl Rapor no:17 136 s, Ankara

Anonim (2000a), "Çanakkale İlinin 2000 Yılı Ekonomik Ve Ticari Durum Raporu". TC Sanayi Ve Ticaret Başkanlığı, Çanakkale Ticaret Ve Sanayi Müdürlüğü, Çanakkale

Anonim (2001a), "Çanakkale İli Çevre Durum Raporu", TC Çanakkale Valiliği İl Çevre Müdürlüğü, 254 s. , Çanakkale

Anonim (2002a) , "Çanakkale ve Yakın Çevresi Çevre Düzeni Planlarının Revizyonu için SÇD Pilot Projesi Mevcut Durum Araştırma Raporu",TC Çevre Bakanlığı, ITÜ, 2002

Anonim (2002b), "Türkiyenin Turizm Değerleri", TC Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Yayınları

Anonim (2002c), "Çanakkale İli Turizm Envanteri" ,TC Çanakkale Valiliği İl Turizm Müdürlüğü, Çanakkale

Anonim (2006a), "Bozcaada"

http://www.canakkale.de

Anonim (2006 b) , “Çanakkale Şehitlikleri”

http://canakkalesehitligi.com

Anonim, (2006c). “Türkiye’de Turizmin Yeri”

http://www.turizmdebusabah.com/panaroma2004.asp

Anonim (2006d), “Aynalı Pazar Dergisi, Kazdağı Makalesi”, Çanakkale

Anonim (2006e), “Çanakkale hava fotoğrafı”

lexicorient.com/e.o/canakkale01_img.htm

Anonim (2006f), “Çanakkale ili ve ilçeleri”

www.canakkale.org

Anonim (2006g), “Truva Savaşları”

http://www.akman.de/canakkale/Truva.htm

Anonim (2006h) Dardanos Yerleşkesinin Konumu Haritası

http//www.comu.edu.tr

http://www.comu.edu.tr/genelbilgiler/comuhakkinda.php)

Anonim(2006i) Şirketlerde reorganizasyon

http://www.gescozumleri.com

Anonim(2006j) Aynalı Pazar dergisi

Aygün, T.,(1989) “Kent Merkezinin Yenilenmesi”. s 29. İstanbul

Azatoğlu, S., Azatoğlu, İ., (2001). “Kazdağı Dünü/Bugünü”. Mengitan Basım Ve Ambalaj Sanayii, İzmir

Başaran İ. E. , (1978). “Eğitim Psikolojisi”, Bilim Matbaası, ANKARA.

Baykal, G., (1996). “Kentsel Yenileme, Sıhhileştirme Ve İyileştirmede Etkili Bir Düzenleme Aracı Olarak Kentsel Tasarım”, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Anabilim Dalı , Yüksek Lisans Tezi(Basılmamış), İstanbul

Bilsel, A., Bilsel, G., Türkoğlu, K., Erkal, F.N., Erciyes, F., Kaplan, H., (1992) “Kent Planlamada Değişen Öncelikler ve Kentsel Tasarım”, 2. Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu, M.S.Ü Matbaası, 21-22 Mayıs, İstanbul.

Büyükdüvenci, S. , (1987) “Eğitim Felsefesi”, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, ANKARA.

Çetiner , A., (1985). “Yenileme” İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir Bölge Planlama Bölümü, İstanbul

ÇEYAP . “Çanakkale Evleri Yaşatma Projesi”

Demirel, Ö., (1996). “Çoruh Havzası (Yusufeli Kesimi) Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Koruma-Kullanım Dengesi Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma”. AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peysaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Tezsiz Yüksek

Lisans Tezi(Basılmamış), Ankara

ÇOLAK,A., (2003) T.C. Anadolu Üniversitesi Turizm Ve Otel İşletmeciliği Staj Raporu, Eskişehir

Denizci, M.,(1988). "Türk Turizminde Konaklama Yapıları Ve Tatil Köyleri Üzerine Bir Araştırma "Bodrum'da Bir Tatil Köyü Tasarımı"". YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı , Yüksek Lisans Tezi(Basılmamış), İstanbul

Dinçer, Ö.,(1996) "İşletme Yönetimi, Beta Yayınları,İstanbul

Douglas, J., (2003) "Building Adaptation" Heriot-Watt University, Endinburg, UK

Erdoğan, N., (2003). "Çevre ve (Eko)Turizm". Erk Yayınevi,317s., Ankara

Eren, R., (2004). "Çanakkale Turizm Rehberi", Çanakkale

Ersoy, M., (1984). "İstanbul'un Ülke Turizmi İçindeki Yeri, Konaklama Tesileri Ve Turizm Gelişim Projeleri". YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi(Basılmamış) 3s. İstanbul

Fichter J. , (1994) . "Sosyoloji Nedir", Çev: Çelebi Nilgün, Atilla Kitapevi, ANKARA.

Güner, A., F., (1995) "Rehabilitasyon Maliyetini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma", İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış),İstanbul

Güven, A. ,Aytuğ , A., (1993) "Otel Mutfaklarının Planlamasında Ergonomik Faktörler" YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi(Basılmamış), İstanbul

Hammer, M.,C.,J., (1994) (Çeviren:Sinem Gül) "Değişim Mühendisliği İş İdaresinde Devrim İçin Bir Manifesto", Sabah Kitapları, İstanbul

Highfield, D., (1987) "Rehabilitation And Re-Use Of Old Buıldıngs", Senior Lecturer In Constructıon, Leeds Polytechnıc, London

Inskeep, E., (1991). "Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Deveolpment Aproach". Van Nostrand Reinhold, 161-169, New York

İskender, Ö., (1992). "Çanakkale İlinin Doğal , Kültürel Ve Tarihi Değerleri Doğrultusunda Uygun Turizm Tiplerinin Belirlenip Davet Strüktürü Yaratılarak Geliştirilmesi", Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir Ve Bölge Planlama Bölümü Lisans Bitirme Ödevi (Basılmamış), Haziran, İstanbul

Karaküçük, S., (1999). "Rekreasyon-Boş Zamanları Değerlendirme". Bağırgan Yayınevi, 3. Baskı, 410s., Ankara

Kaplan, H., Bayraktar, N., Tekel, A., Çalgüner T.,Yalçıner, Ö., (2003) "Kentsel Tasarım Süreci Ve Yöntemine İlişkin Bir AlanÇalışması; Çeşme-Dalyan Yerleşiminde Yeni Bir Yöntem Denemesi", Gazi Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Maltepe, 06570, Ankara, Cilt 18, No 2, 1-15.

Kaytmaz, Y.,Erim, G. (1963). "Mutfaklar" İ.D.M.M.A, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Bölümü, Bitirme Tezi(Basılmamış),İstanbul.

Keleş, R., (1984) "Kentleşme Ve Konut Politikası"Ankara Üniversitesi Sbf Yayınları, Ankara

Kelkit,A., Öztürk, C., (2003). "Orman İçi Dinlenme Yerleri Planlaması Ve Yönetimde

Katılımcı Yaklaşım: Çanakkale Örneği". II. Ulusal Ormancılık Kongresi , 19-20 Mart ,Ankara

Kentel, M., (1989). "İşletme Modeli-Mekan Organizasyonu Etkileşimi Açısından Tatil Köyleri", Türkiye'de Son 10 Yılda Turizm Yapıları Uygulamaları Sempozyumu, YTÜ Mimarlık Fakültesi, 245-251 s., İstanbul

Koçel, T., (2001) "İşletme Yöneticiliği, Beta Yayınları, İstanbul

Köprülü, T., (1965). "Turistik Tatil Köyleri", Mimarlık Dergisi, Sayı:4 16-18 s. İstanbul

Köroğlu, G., (2006). "Türk Eski Çağ Bilimleri Enstitüsü, Mitoloji Notları", İnönü Üniversitesi, Malatya.

Küçük, H., (1989). "Türkiye Genelinde Turizm Ve Tatil Köyleri Üzerine Bir İnceleme". YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Fakültesi Tasarım Anabilim Dalı , Yüksek Lisans Tezi(Basılmamış), İstanbul

Lawson, F., (1976). "Hotels, Motels, Condominiuma: Designing, Planning And Maintenance". Architectural Press. Londra

Niray, N., (2002). "Turizm Küreselleşme İlişkisi ve Tekelleşme Eğilimi". TC Turizm Bakanlığı, II. Turizm Şurası Bildiriler Kitabı (III. cilt), 12-14 Nisan, s: 241-252, Ankara.

Ongan, S.E., (1997) "Arazi Kullanımı ve Kıyı Alanları Yönetimi". Ulusal Çevre Eylem Planı. TC Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, 88, Ankara.

Örnek, B., (1994). "Kemer Yöresi Tatil Köylerinin Bakım-Onarım Sorunlarına Yönelik Bir İnceleme", YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı , Yüksek Lisans Tezi(Basılmamış), İstanbul

Özdemir, Z., (2000). "Adramyttion'dan Efeler Toprağı Edremit'e". Kanomat Ltd. Şti. 1. baskı, Ankara

Özden, P.,P., (2002). "Yasal Ve Yönetsel Çerçevesiyle Şehir Yenileme Planlaması Ve Uygulanması: Türkiye Örneği". İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir Ve Bölge Planma Bölümü, Doktora Tezi, İstanbul

Özel, A. E., (2004) "Çanakkale İli Doğal Ve Kültürel Potansiyelinin Turizm Ve Rekreasyonel Kullanım Yönünden İncelenmesi". Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peysaj Mimarlığı A na Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış), Çanakkale

Özgüç, N., (1994). "Turizm Coğrafyası". İÜ İletişim Fakültesi Yayınları, Üniversite Yayın

No:3821, Fakülte Yayın No:3203, İstanbul

Özgüven M. , (1996). "Toplum Bilimlerine Giriş", Ekin Kitabevi, BURSA

Özözen , S. (2000). "Çanakkale İli Hidrotermal Potansiyeli ve Sorunları". 9. Ulusal Bölge Bilimi/Planlama Kongresi, KTÜ Mimarlık Bölümü Şehircilik Anabilim Dalı, 05-06 Ekim, Trabzon

Özpolat, C., (1990). "Turistik Tesislerin Mekansal Organizasyonu Ve Antalya Bölgesinde Tatil Köyü Ölçeğinde 3 Örnek Üzerine Bir Araştırma". YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı , Yüksek Lisans Tezi(Basılmamış).14s. İstanbul

Pekcan, C., (2002). "Gökçeada Ve Bozcada'nın Turizm Potansiyelinin Tesbiti Ve Adalarda Turizmin Gelişme Olanakları". ÇOMU Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği

Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış), Çanakkale

Rızaoğlu, B., (1987). "Kat Mülkiyetli Otel, Devremülk Ve Devre Tatil Sistemi", Türkiye Kalkınma Bankası Turizm Yıllığı, 116.s, İstanbul

Sertkaya, Ş., (2001). "Bartın İli Kıyı Bölgesinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma". AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peysaj Mimarlığı Anabilim Dalı , Doktora Tezi(Basılmamış), Ankara

Toskay, T., (1978). "Turizm(Turizm Olayına Genel Yaklaşım)". İÜ İktisad Fakültesi Yayını, No:431, 174s, İstanbul

Ülker, İ . (1986). "Sağlık Turizmi Ve Kaplıca Sularımızın Değerlendirilmesi", Turizm Yıllığı, T. C. Turizm Bankası A.Ş S.1204-220

Yılmaz, O., (1999). "Turizm Ve Ticari Rekreasyon". AÜ Ziraat Fakültesi Peysaj Mimarlığı Bölümü, Lisans Ders Notları

EKLER

Ek 1 ÇANAKKALE İLİ TURİZM İSTATİSTİKLERİ

Ek 2 TURİZM

Ek 3 REKREASYON

Ek 4 KONAKLAMA TESİSLERİ

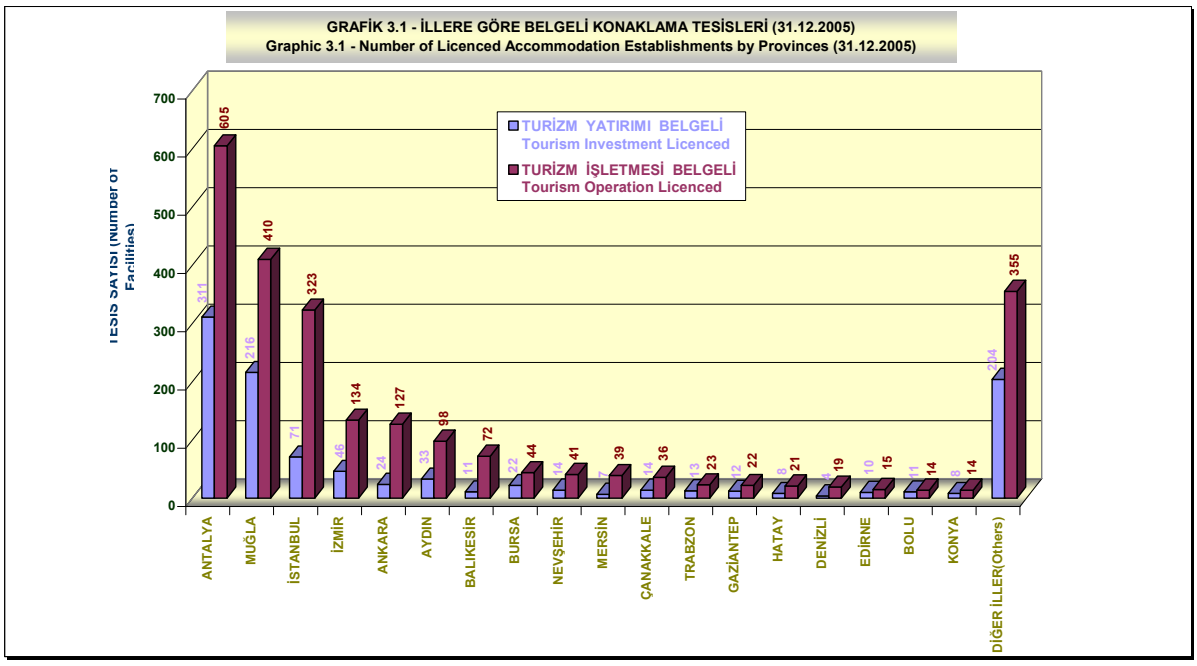
Ek 5 EĞİTİM-ÖĞRETİM KAVRAMLARI

Ek 6 ARAŞTIRMA KAVRAMI

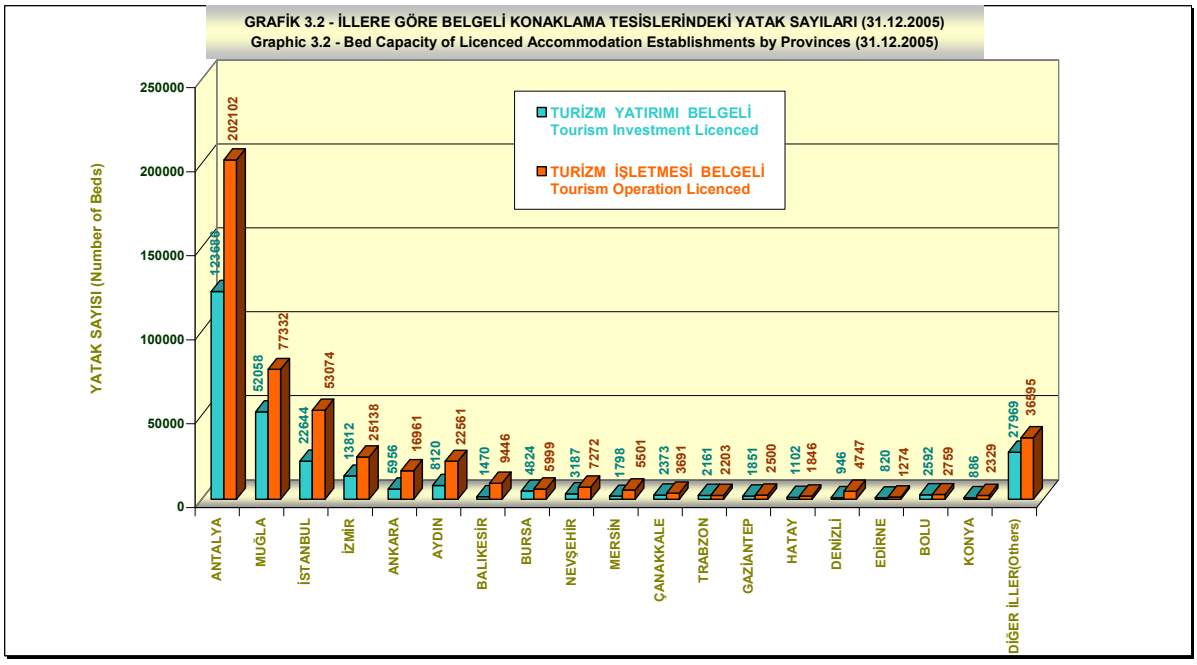
Ek 7 SOSYALLİK KAVRAM

Ek 1 Çanakkale İli Turizm İstatistikleri

Çizelge 1: 2005 Yılı İstatistiklerine Göre İllere Göre Belgeli Konaklama Tesisleri

Çizelge 2: 2005 Yılı İstatistiklerine Göre İllere Göre Belgeli Konaklama Tesisleri Yatak Sayıları

Çizelge 3: Çanakkale'deki belgeli konaklama tesislerinin sayı, oda ve yatak kapasiteleri(2005)

TURİZM YATIRIM BELGELİ			TURİZM İŞLETMESİ BELGELİ		
TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI
14	1141	2373	36	1825	3691

Çizelge 4: Çanakkale'deki tesislere geliş, geceleme sayısı, ortalama kalış süresi ve doluluk oranlarının tesis tür ve sınıflarına göre dağılımı(2004)

10-TURİSTİK İLLERİMİZDEKİ TESİSLERE GELİŞ, GECELEME SAYISI, ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ VE DOLULUK ORANLARININ TESİS TÜR VE SINIFLARINA GÖRE DAĞILIMI (2004)

Distribution of Number of Arrivals, Nights Spent, Average Length of Stay and Occupancy Rates of in Touristic Provinces by Type and Class of Establishment

ÇANAKKALE	TESİSE GELİŞ SAYISI *Number of Arrivals*			GECELEME SAYISI *Number of Nights Spent*			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ *Average Length of Stay*			DOLULUK ORANI % *Occupancy Rate %*			
TESİS TÜR VE SINIFI	YABANCI *Foreigner*	YERLİ *Citizen*	TOPLAM *Total*	YABANCI *Foreigner*	YERLİ *Citizen*	TOPLAM *Total*	YABANCI *Foreigner*	YERLİ *Citizen*	TOPLAM *Total*	YABANCI *Foreigner*	YERLİ *Citizen*	TOPLAM *Total*	*Type and Class of Establishment*
OTEL													*HOTEL*
5 YILDIZ	16 204	21 926	38 130	17 539	35 734	53 273	1.1	1.6	1.4	12.68	25.83	38.51	*5 Star*
4 YILDIZ	46 080	39 064	85 144	48 691	83 289	131 980	1.1	2.1	1.6	17.05	29.17	46.22	*4 Star*
3 YILDIZ	33 593	40 308	73 901	36 494	49 558	86 052	1.1	1.2	1.2	12.88	17.50	30.38	*3 Star*
2 YILDIZ	9 817	38 209	48 026	15 620	52 654	68 274	1.6	1.4	1.4	7.21	24.29	31.50	*2 Star*
1 YILDIZ	587	15 565	16 152	645	16 352	16 997	1.1	1.1	1.1	1.66	42.15	43.81	*1 Star*
ÖZEL BELGELİ	2 776	12 009	14 785	4 078	29 206	33 284	1.5	2.4	2.3	3.55	25.45	29.01	*Special Licence*
YÜZER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*Floating*
TERMAL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*Thermal*
APART	115	116	231	151	747	898	1.3	6.4	3.9	0.76	3.78	4.54	*Apart*
TOPLAM	109 172	167 197	276 369	123 218	267 540	390 758	1.1	1.6	1.4	11.23	24.38	35.61	*TOTAL*
MOTEL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*MOTEL*
PANSİYON	223	324	547	594	1 025	1 619	2.7	3.2	3.0	32.35	55.83	88.18	*BOARDING HOUSE*
TATİL KÖYÜ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*HOLIDAY VILLAGE*
OBERJ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*INN*
KAMPİNG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*CAMPING*
GOLF TESİSİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*GOLF EST.*
EĞİTİM UYGULAMA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*TRAINING EST.*
TURİZM KOMPLEKSİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*TOURISM COMPLEX*
GENEL TOPLAM	109 395	167 521	276 916	123 912	268 695	392 377	1.1	1.6	1.4	11.27	24.44	35.70	*GRAND TOTAL*

Çizelge 5:İl Ve İlçelerdeki Tesis Türlerine Göre Belediye Belgeli Konaklama Tesisi(Nitelikli+Niteliksiz) Oda Ve Yatak Sayısı(2003)

İL VE İLÇELERDEKİ TESİS TÜRLERİNE GÖRE BELEDİYE BELGELİ KONAKLAMA TESİSİ (NİTELİKLİ+NİTELİKSİZ) ODA VE YATAK SAYISI- 2003

Number of Municipality Licenced Accommodation Establishments (Qualified+Unqualified),Rooms and Beds in the Provinces and Districts by Types

ÇANAKKALE

İLÇE / District	TOPLAM Total			OTEL Hotel			MOTEL Motel			PANSİYON Boarding House			TATIL KÖYÜ Holiday Village			KAMPING Camping			KAPLICA Thermal Resort		
	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds
MERKEZ	13	280	660	9	240	586	-	-	-	3	35	81	-	-	-	1	5	13	-	-	-
AYVACIK	39	775	1 957	20	385	905	15	354	938	4	36	114	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BAYRAMİÇ	2	39	72	2	39	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BİGA	3	80	155	3	80	155	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BOZCAADA	32	324	768	19	226	551	1	20	45	12	78	172	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ÇAN	5	139	270	5	139	270	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ECEABAT	9	251	698	5	123	363	1	56	140	2	16	55	-	-	-	1	56	140	-	-	-
EZİNE	3	74	131	3	74	131	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GELİBOLU	15	328	710	14	318	680	-	-	-	1	10	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GÖKÇEADA (İMROZ)	15	213	539	5	98	225	4	62	163	6	53	151	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LAPSEKİ	8	138	390	3	80	263	2	30	62	2	23	55	-	-	-	1	5	10	-	-	-
YENİCE	1	26	46	1	26	46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM Total	145	2 667	6 396	89	1 828	4 227	23	522	1 348	30	251	658	-	-	-	3	66	163	-	-	-

Çizelge 6: Çanakkale'de tesis türlerine göre nitelikli ve niteliksiz belediye belgeli Konaklama tesisi, oda ve yatak sayısı

TESİS TÜRLERİNE GÖRE NİTELİKLİ VE NİTELİKSİZ BELEDİYE BELGELİ KONAKLAMA TESİSİ,ODA VE YATAK SAYISI- 2003

Number of Qualified and Unqualified Municipality Licenced Accommodation Establishments,Rooms and Beds by Types

ÇANAKKALE

TESİS TÜRÜ Type of Establishment	NİTELİKLİ Qualified			NİTELİKSİZ Unqualified			TOPLAM Total		
	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds
OTEL	48	1 212	2 785	41	616	1 442	89	1 828	4 227
MOTEL	18	465	1 222	5	57	126	23	522	1 348
PANSİYON	14	141	396	16	110	262	30	251	658
TATIL KÖYÜ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KAMPİNG	1	56	140	2	10	23	3	66	163
KAPLICA	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM Total	81	1 874	4 543	64	793	1 853	145	2 667	6 396

Çizelge 7: Çanakkale'de il ve ilçelerdeki tesis nitelikli ve niteliksiz belediye belgeli konaklama tesisi, oda ve yatak sayısı

İL VE İLÇELERDEKİ NİTELİKLİ VE NİTELİKSİZ BELEDİYE BELGELİ KONAKLAMA TESİSİ ODA VE YATAK SAYISI- 2003

Number of Qualified and Unqualified Municipality Licenced Accommodation Establishments ,Rooms and Beds in the Provinces and Districts

ÇANAKKALE

İLÇE District	NİTELİKLİ Qualified			NİTELİKSİZ Unqualified			TOPLAM Total		
	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds	TESİS SAYISI Number of Establishments	ODA SAYISI Number of Rooms	YATAK SAYISI Number of Beds
MERKEZ	6	202	458	7	78	202	13	280	660
AYVACIK	19	454	1 194	20	321	763	39	775	1 957
BAYRAMİÇ	-	-	-	2	39	72	2	39	72
BİGA	2	53	106	1	27	49	3	80	155
BOZCAADA	7	121	280	25	203	488	32	324	768
ÇAN	5	139	270	-	-	-	5	139	270
ECEABAT	9	251	698	-	-	-	9	251	698
EZİNE	3	74	131	-	-	-	3	74	131
GELİBOLU	15	328	710	-	-	-	15	328	710
GÖKÇEADA (İMROZ)	10	151	383	5	62	156	15	213	539
LAPSEKİ	5	101	313	3	37	77	8	138	390
YENİCE	-	-	-	1	26	46	1	26	46
TOPLAM Total	81	1 874	4 543	64	793	1 853	145	2 667	6 396

Çizelge 8: Çanakkale ilindeki seyahat acentaları(2006)

Acentanın ünvanı	Grubu	Belg.no	Adresi
TJS Turizm	A	3537	Kemalpaşa Mah. Cumhuriyet Cad. No:5/A ECEABAT
Down Under Turizm	A	2875	İsmetpaşa Mah. Atatürk Cad. No:14 ECEABAT
Hasle Free Turizm	A	4302	Cumhuriyet Meydanı No:61 ÇANAKKALE
Hayır Turizm	C	3314	Cumhuriyet Mah. Çanakkale Cad. No:85 ÇAN
Nature Turizm	A	2019	İliada Oteli Yaykın Mev.Kalkım YENİCE
Obysys Turizm	A	4552	İnönü Cad. Akarsu Apt. B Blok 8/4 ÇANAKKALE
Özceylan Turizm (Şube)	A	1934	Cumhuriyet Mh.Ilıca Cd.Akalın İş Mer.Zem. Kat No:36 ÇAN
Pekmezli Turizm	C	3300	İstiklal Mah.Çeşme Sok.No:6/A BİGA
Sudalar Turizm	A	2920	Anafartalar Oteli Altı ÇANAKKALE
Troyanzak Turizm	A	766	Yalı Cad.No:2 ÇANAKKALE
Leon Turizm (Şube)	A	4009	Kemalpaşa Mah.Cumhuriyet Meydanı No:21/2 Ç.KALE
Biga Özle Turizm Sey.Acen.	A	5153	Sakarya Mah. Muammer Aksoy Cad. Güneş Pasajı No:8/2 BİGA
Wılusa Turizm Sey. Acen.	A	5275	İsmetpaşa Mah. Hasan Mevsuf Sk. No:42/B K.2 ÇANAKKALE
Northwest Turizm Sey.Acen.	A	5271	Kemalpaşa Mah.Tekke Sokak No:36/3 ÇANAKKALE
Abidos Turizm Sey. Acen.	A	4930	Kemalpaşa Mah. Eski Mahkeme Sokak No.2/2 ÇANAKKALE

Çizelge 9: Çanakkale'de ziyaret edilen ören yerleri, müzeler ve ziyaretçi sayıları(2006)

ÇANAKKALE'DE ZİYARET EDİLEN ÖREN YERLERİ, MÜZELER VE ZİYARETÇİ SAYILARI(2006)							
DÖNEMİ	ADI	YERLİ ZİYARETÇİ		YABANCI ZİYARETÇİ			ZİYARETÇİ TOPLAMI
		ÜCRETLİ	ÜCRETSİZ	ÜCRETLİ	ÜCRETSİZ	SEY. ACENTASI	
Ocak-Şubat- Mart	Müze	97	195	184	0	0	476
"	Troia	2063	11216	4411	0	23908	41598
"	Assos	977	2600	800	47	160	4584
"	K. Kalesi	27	1358	1001	0	0	2386
"	Apollon Ta.	38	51	13	0	0	102
"	Alexandria	0	65	163	33	0	261
Nisan-Mayıs- Haziran	Müze	1063	302				1365
"	Troia	16399	23322	8506		38551	86778
"	Assos	5800	17612	2500		934	26846
"	K. Kalesi	3244	5002	1751			9997
"	Apollon Ta.	173	59				232
"	Alexandria	72	0			86	158

Ek 2 Turizm

1. Turizmin Tanımı ve Özellikleri

Turizme ilişkin tanımlamalar pek çok bilim adamı tarafından çeşitli şekillerde yapılmıştır. Bu yüzden turizmin çok yönlü olma niteliği ve diğer faaliyetlerle kompleks bir etkileşimde bulunması, net bir tanımlama yapılmasını zorlaştırmıştır (Niray, 2002)

Turizm sözcüğünün dil bilimine ilişkin kökleri Latince sözcüklerden türemektedir. Bunlar; "tornare", yuvarlaklak yaparak dönmek ve "tornus", dönmek, yuvarlanmak anlamındadır. Bundan dolayı, dairesel hareket, oturulan yerin değiştirilmesiyle ilgilidir. Avrupa dilleri, "turizm" sözcüğünü Fransızca "dairesel kule" ve "başlangıç noktasına geri dönülen dairesel yolculuğu" ifade eden "tour" sözcüğünden almıştır. "Tour" sözcüğü, Fransızca "tourisme"; italyanca "tourismo"; Almanca "tourismus" (fremdenverkehr sözcüğünün yerine geçmiştir. İngilizce "tourism"; Rusça "turizm" sözcüklerinin kökeni olmuştur(Yılmaz,1999) .

1980 yılında AIEST (Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Birliği) tarafından ise turizm: "insanların devamlı ikamet ettikleri, yaşadıkları ve rutin ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına seyahatleri ve buralardaki turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep ederek geçici süreli konaklamalardan doğan olaylar ve ilişkiler bütünü" olarak tanımlanmıştır(Erdoğan, 2003).

Middleton (1998)'a göre, turizm; dinlenme, boş zaman geçirme ve seyahat kavramlarıyla tanımlanır. WTO (Dünya Turizm Örgütü) turizmi, "gelir getirici etkinlikler dışında kalan, boş zamanların hemen hepsini içine alan bir seyahat, bundan doğan konaklama, yeme-içme, ulaşım, eğlence gibi hizmetler ve ilişkilerdir" diye tanımlamıştır. WTO turizmin tanımını üç temel öğeyle açıklamıştır(Erdoğan,2003):

1. Turizm; normal iş, eğitim, yaşamın temel gereksinimlerini karşılama rutinleri dışında kalan ziyaretçi faaliyetleridir.
2. Bütün ziyaretler, seyahat ve hemen hemen her durumda bir yere gitmek için taşıt gereklidir.
3. Gidilecek yerler, çeşitli boyuttaki faaliyetlerin toplandığı yerdir ve bu faaliyetleri desteklemek çeşitli tesisler ve hizmetler gerektirir.

Yukarıdaki tanım, turizmi arzdan değil talepten hareket ederek tanımlamaktadır.

Dikkat edilirse her turizmde:

1. Bir seyahat öğesi vardır, fakat her seyahat turizm değildir.
2. Turizmde, dinlenme veya zevk için seyahatte hiçbir sınır yoktur. İş, seyir, dini amaç, oyun ve spor bunlar içindedir; yeter ki alışılmış rutinler, iş veya yaşam yerinin dışında olsun.

3. Turistlerin hepsi de bir yere herhangi bir etkinlikte bulunmak için belirli bir amaçla gider.
4. Turizm yönetimi ve sürdürülebilirlik daima belli yerlerdeki belli faaliyetlere odaklanır.

Turizme ilişkin olarak yapılan bültün bu tanımlamalar ve açıklamalar ışığında, turizmin genel özellikleri de şu şekilde sıralanabilmektedir(Demirel,1996):

1. Turizm, bugün bütün ülkelerin sosyal yaşamlarında ve gelişmelerinde büyük rol oynamaktadır.
2. Ülkenin tanıtımında önemli bir araç ve etkili bir alandır.
3. Doğal güzellikler ve çekicilikler ile birlikte tarihsel, arkeolojik, folklorik değerler ve mekanlar gibi kültürel öğeler ve ortamlarla teknolojinin iç içe geçtiği dev bir endüstridir.
4. Uygarlığın, sosyal refahın ve kalkınmanın temel göstergelerinden biridir.
5. Zorunlu yaşama ortamlarında ve yapay olan çevrede (kentler) bunalan insanlara sağlıklı dengelenmiş doğal ve kültürel ortamlar sunarak sosyal ve bireysel huzuru sağlamada önemli bir görev üstlenir.
6. Bir yerde turizm etkinliklerinin var olabilmesi, o yörenin sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin korunması ile mümkün olabilir.
7. Bir alanda yapılan turistik planlamalar, çevreye estetik düzen vererek beraberinde kişilere dinlenme, eğlenme ve spor yapma olanakları da tanıyan tesisler öngörür.
8. Ülkenin sahip olduğu değerleri koruyarak yaşatmak ve bu değerlerin sürekliliğini sağlayacak tedbirleri almak, bunların tanıtımını sağlayarak ülkeye ekonomik girdi sağlamak turizmin en önemli politikasıdır.

2. Turizm Türleri ve Sınıflandırılması

Turizmin çeşitli kriterleri esas alınarak kapsamlı bir sınıflandırılması aşağıdaki gibi yapılmıştır.(Karaküçük,1999)

2.1 Turistin Geldiği Yere Göre Turizm

1. İç Turizm: Kişilerin ülkeler içinde yaptıkları seyahatlerdir.
2. Dış Turizm: Kişilerin ülkeler dışına yaptıkları seyahatlerdir.
   a. Aktif Dış Turizm(Incoming Turizm): Yurtdışından gelen yabancı turistler sebebi ile doğan turistik hareketlerdir.
   b. Pasif Dış Turizm(Outgoing Turizm): ÜIke fertlerinin başka ülkelerde turizm amacı ile yaptıkları seyahatlerden doğan faaliyetlerdir.

2.2 Turist Sayısına Göre Turizm

Bu açıdan turizm; bireysel, kolektif ve kitle turizmi olmak üzere üçe ayrılır:

1. Bireysel Turizm: Kişisel olarak yapılan seyahat ve konaklamalardır.
2. Kollektif Turizm: Belirli bir grup veya örgüt (klüp, dernek vb.) tarafından düzenlenen seyahat ve konaklama biçimidir.
3. Kitle turizmi: Seyahatin büyük ölçüde ve konaklamanın tümüyle kolektif bir biçimde gerçekleştirildiği ve turistin grupla bütünleşmesinin bilinçli olarak özel bir turizm türüdür.

2.3 Amacına Göre Turizm

Seyahat ve konaklama süresince yapılan faaliyetlerin ve kurulan ilişkilerin ağırlığının hangi noktalarda toplandığına bakılarak temel amacının belirlenmesi mümkündür. Buna göre aşağıda bazı sınıflandırmalar yapılmıştır.

1. Dinlenme Turizmi:

Günümüz yaşam ve çalışma koşulları içinde yorulan ve bunalan insanların yıllık tatillerinde veya boş zamanlarında sürekli yaşadığı yer dışına çıkarak bedensel ve ruhsal sağlığını yeniden kazanmak amacıyla sakin ve dinlendirici ya da aksine hareketli veya eğlendirici ortamlar aramalarıyla oluşan turizm türüdür.

a. Sağlık Turizmi (Tıbbi Turizm): Kişilerin tedavi olmak amacıyla yaptıkları seyahatlerin neden olduğu turizm türüdür. Doğanın sağlık verici özelliklerinden yararlanmak isteyen insanların; sıcak su, maden suyu, hamam, kaplıca ve bunları tamamlayan kür merkezlerini ve bazı tıbbi hizmetlerin sunulduğu sağlık merkezlerini ziyaret etmeleridir. Tıbbi turizm; deniz, iklim ve mağara tedavisini de içine almaktadır.
    - İklim Kürü (Klimatizm): Dağ istasyonlanndaki temiz hava ile uygulanan tedavi sistemidir.
    - Termal Kür (Termalizm): Doğal şifalı su kaynaklarıyla uygulanan tedavi sistemidir.
    - Meyve-Sebze Kürü(Uvalizm): Bazı şehirlerde üretilen meyve ve sebzelerin kür amacıyla müşterilere sunulmasıdır.
b. Yayla Turizmi: Tatillerini şehir dışı yaşam koşullannda geçirmek isteyen insanların bu amaçla belirli özellikleri olan (iklim vb.) yaylalara yaptıkları ziyaretlerdir.
c. Kıyı Turizmi: Eğlenme, dinlenme, spor yapma amacıyla sahillere (deniz, göl) yapılan ziyaretlerdir.
d. Çiftlik Turizmi: Tatillerini şehir dışı yaşam koşullannda geçirmek isteyen insanların gerçek veya turizm amacıyla suni olarak kurulmuş çiftliklerde, doğa ile iç içe yaşamak, sebze ve çiçek yetiştirmek, meyve toplamak için seçtikleri turizm türüdür.

2. Kültürel Turizm

Değişik kültürleri ve kültür eserlerini (tarihsel anıtlar, savaş alanları, müzeler, ören yerleri vb.) görmek için yapılan seyahatlerdir.

a. Mutfak (Gastronomi) Turizmi: Damak zevki konusunda özel ilgileri olan insanların bu anlamda şöhreti olan yerlere yaptıkları seyahatlerdir.

3. Sportif Turizm

Su sporları, dağ sporları, kış sporları ve buna benzer sporları yapan, spora ilgi duyan ve sporla ilişkili olan kişilerin; sportif karşılaşmalara, olimpiyatlara ve benzeri olaylara bizzat katılmak veya bunları izlemek amacıyla oluşturdukları turizm hareketleridir.

a. Dağ turizmi
b. Golf turizmi
c. Av turizmi

4. Dinsel Turizm

Dinlerce kutsal sayılan beldeleri ziyaret etmek, dinsel toplantı ve törenlere katılmak veya bunları izlemek, hac gibi dinsel görevleri yerine getirmek veya ünlü mabetleri görmek amacıyla yapılan ve zaman zaman çok önemli boyutlara ulaşan seyahatlerin ve konaklamaların oluşturduğu turizm olayıdır.

5. Ekonomik Turizm

Ekonomik beklentilerle fuar ve sergileri gezmek, endustri , tesislerini ve ticaret merkezlerini ziyaret etmek, iş görüşmelerinde bulunmak ve ticari bağlantılar kurmak amacıyla yapılan bir turizm türüdür.

a. İş turizmi: İnsanların işleri nedeniyle seyahat etmeleridir.
b. Teknik Turizm: Hava alanlarına, limanlara, fabrikalar, nükleer merkezlere, barajlara, teknoparklara vb. yerlere yeni teknoloji ürünleri konusunda bilgilenmek amacıyla yapılan seyahatlerdir.

6. Politik Turizm

Devlet adamı, diplomat ve kamu görevlilerinin ulusal veya uluslararası politik ilişkiler nedeniyle katıldıkları turizm hareketleri ve politikayla ilgilenen kişilerin bu tür olayları izlemek ve bunların cereyan ettiği yerleri görmek arzusuyla yapttklan seyahatlerdir.

7. Kongre Turizmi

Uluslar arası niteliğe sahip kuruluşların, belirli aralıklarla düzenledikleri kongre, seminer, konferans, yuvarlak masa, genel kurul vb. faaliyetlere katılma olgusudur.

8. Aile Turizmi

Aile ve akrabalık bağları bulunan ve bunları ziyaret eden, insanlarla bir arada bulunmak ve aile büyüklerinin daha önce yaşadıkları yerleri görmek gibi nedenlerle ortaya çıkan bir turizm türüdür.

2.4 Seçilen Zamana Göre Turizm

a. Seyahat ve konaklama için hangi mevsimin seçildiğine göre:
   - Yaz turizmi
   - Kış turizmi
b. Turizm hareketlerinin yoğunluğuna bağlı olarak:
   - Sezon içi turizm
   - Sezon dışı turizm

2.5 Kapsanan Süreye Göre Turizm

Turizm olgusu kapsadığı süre açısından da kısa süreli turizm ve uzun süreli turizm olmak üzere ikiye ayrılmaktadır:

a. Kısa Süreli Turizm: Hafta sonu tatili veya bir başka yere yolculuk sırasmda çoğunlukla dört geceden az konaklama ile doğan turizm biçimidir.

b. Uzun Süreli Turizm: Sürekli yerleşme yeri dışında en az dört geceleme ile gerçekleşen tatil veya herhangi bir diğer amaçla geryekleşen turizm olayıdır.

2.6 Ulaşım Araçlarına Göre Turizm

a. Karavan turizmi
b. Gemi(Kruvaziyer) turizmi
c. Yat turizmi
d. Demiryolu turizmi

2.7 Sosyal Niteliklere Göre Turizm

a. Yaş kriterlerine göre:
    - Gençlik turizmi
    - Yaşlılık turizmi(2. veya 3. yaş turizmi)
b. Turistin gelir düzeyi ve sosyal durumuna göre:
    - Lüks turizm
    - Geleneksel turizm(orta sınıf turizmi)

2.8 Organizasyon Şekline Göre Turizm

a. Kişilerin doğrudan doğruya seyahat etmeleri
b. Kişilerin seyahat acentesi veya tur operatörleri aracılığı ile yaptıkları seyahatlerdir.

2.9 Yapılan Aktivitenin Şekline Göre Turizm

Yapılan aktivitenin şekline göre turizmi iki sınıfa ayrılmıştır (Karaküçük,1999):

a. Rekreasyonel Turizm: İnsanları turizme yönlendiren en önemli nedenlerden biri, rekreasyonel aktiviteler olup bu yolla yıl boyunca yorulan beden ve zihnin yeniden enerji ve dinamizm kazanması sağlanır. Rekreasyonel aktiviteler birçok kategorilerde incelenebilir. Bu kategori ve aktivitelerden bazıları şunlardır:
    - Suyla ilgili aktiviteler: Güneş banyosu, sığ sularda yürüyüş, deniz banyosu, yüzme, şnorkelle dalış, tüplü dalış, yatçılık, yelkencilik, kanoculuk, olta balıkçılığı, su kayağı, rüzgar sörfü, yelken-gemi yolculuğu, jet-ski .
    - Yaz aktiviteleri: Kamp kurma, pikniğe çıkma, dağ yürüyüşü, manzara seyretme, at binme, vb .
    - Kış aktiviteleri: Buz patenciliği, kayak, kar motosikletine binmek.
    - Diğer aktiviteler: Otomobil kullanma (zevk amaçlı), avcılık, fotoğrafçılık, vb.

2.10 Konaklama Şekline Göre Turizm

Burada konakladığı turizm işletmesi (otel, motel, pansiyon, kamp ve tatil köyü) veya sayfiye evleri gibi bir ayrım yapılabilir.

2.11 Turistik Seyahatin Gerçekleştiği Yere Göre Turizm

Tamamen fiziksel çevreyi ayırt ederek yapılan bir sınıflamadır.

a. Kent turizmi
b. Kayağa dayalı turizm: kıyı, golf,tenis, kış sporları
c. Doğada yapılan turizm: Doğaya dayalı rekreasyon aktivitelerini ve daha geniş olarak vahşi ve bakir doğada yapılan rekreasyon aktivitelerini içerir. Doğa rekreasyonistleri kamp alanlarında, küçük kulübelerde konaklarlar. Bazı turistler kent içinde kalıp, günübirlik kent dışına çıkarlar.

2.12 Planlı Gelişim Yaklaşımına Göre Turizm

(Inskeep,1991)'e göre, burada yapılan sınıflandırma her ne kadar planlı gelişim yaklaşımına göre yapılmışsa da pratikte sürdürülen birçok turizm şekli güncel koşullara göre şekillenmekte; planlama yoksunu olmakta ve yeni gelişimler kontrol edilememektedir (Karaküçük,1999):

a. Kaynak Kökenli Turizm: Çağdaş tatil turizminin en yaygın olanlarından birisi resort kökenli turizmdir. Turistlerin rekreasyon, spor ve kültürel aktivitelere artan katılımları yönünde eğilimleri, kaynakların sağladığı olanak ve servis türlerinin genişlemesine yol açmaktadır. Kaynak kökenli turizm, turistlerin yerel özelliklere sahip bölgelere günübirlik turlarla gitmesine ve kaynak dışında bir miktar zaman geçirmesine olanak tanımaktadır. Resortların iki ana formu, "bütünleşmiş kaynaklar" ve "kasaba kaynakları" dır.
b. Kentsel Turizm: Turizmin önem kazandığı büyük kentlerde gerçekleşen çok genel bir turizm şeklidir; fakat turizm, söz konusu kentlerin birincil ekonomi sektörü değildir. Oteller ile diğer turistik olanak ve servisler kentsel yapının bütünleşmiş bir parçasıdır. Tipik turist çekim noktaları, kentli insanlar ve turistler tarafından beraberce ziyaret edilir ve kullanılır. Konferans ve kongre aktiviteleri ise genellikle kente daha çok turist çekmek amacıyla geliştirilmiştir.
c. Özel İlgi ve Macera Turizmi: Özel ilgi turizmi, bir alanla ilgili belirli spesifik özellikler hakkında bilgi ve deneyim edinmek amacıyla seyahat eden, genellikle küçük grup turlar oluşturan turistler tarafından oluşturulan turizm şeklidir. Özel ilgi temaları, genellikle turistlerin uzun vadeli merak ve yetenekle ilgili hobi alanlarıyla birleşir; kültürel dans gösterileri, müzik, güzel sanatlar, el sanatları, mimari, geleneksel yaşam tarzı, sıradışı ekonomik etkinlikler, arkeoloji ve tarih, flora, fauna, jeoloji, ulusal park ve deniz çevreleri gibi doğal peyzajlar üzerinde odaklanır ve turistlerin profesyonel ilgi alanlarına hitap eder. Macera turizminde turistler motivasyon içindedir, kişisel cesaret öne çıkar ve bazen uzak bölgelere safari, hafif ve ağır yürüyüşler, dağ tırmanışları, akarsu raftingi ve rapidleri fazla olan akarsularda yapılan botçuluk gibi tehlikeli aktiviteler gerçekleştirilmektedir. Bunlar turizmin hızla gelişen ve büyüyen türlerindendir.
d. Su Yolculuğu Turizmi: Su taşımacılığına dayalı turizmin bazı bögelerde hatırı sayılır potansiyeli vardır ve özelleşmiş turizmin hızla gelişen bir türüdür. Fazla ölçüde kaynaklara dayalı olup gemilerin işletilmesine elverişli su yollarının sağlanabilmesi ve hayal gücü bakımından kuvvetli gelişimlerin yaratılmasına bağlıdır. “Turistik yol

gemisi turizmi", "akarsu ve kanal turizmi" ve "yat turizmi" şeklinde alt türlere ayrılmaktadır.

e. Tatil ve İkinci Konut Turizmi: Bu turizm türü tatil ve ikinci konut olarak hızla geliştirilen klübeler, evler, villalar, kasaba evleri ve apartman dairesi gibi sabit yerleşim ünitelerinden oluşur ve genellikle turistik gelişimlerde bunların hepsi 1 kombinasyon içinde yer alır. Tatil ve dinlenme evleri genellikle büyük bütünleşmiş kaynakların ana bileşenlerindendir. Çok ciddi anlamda bir turist türü olmasa da, kendi evinde tatil yapan bir emekli topluluğu veya bir dinlenme yerinde ev almış ya da kiralamış olan emeklilerin, harcama ve aktiviteler bakımından turistler gibi işlevi vardır ve o yere ekonomik yarar sağlarlar.
f. Alternatif Turizm: Alternatif turizm terimi; sağ duyulu, uyumlu ve sürdürülebilir turizm olarak da adlandırılmakta ve geleneksel kitle turizmine hizmet eden büyük kaynakların tersine, sosyal ve çevresel olarak duyarlı, saygılı, küçük ölçek geleneksel ve kitlesel olmayan turizm türlerini ifade etmektedir. Alternatif turizmin iki önemli ekonomik avantajı vardır. Birincisi; iş gücü ve gelirden yana olan yararların, turistik olanak ve servislerinin sahibi ve işleticisi olan yerli halk tarafından doğrudan alınması; diğeri de küçük ölçekli turizmin, esaslı alt yapı gelişimlerini ve yüksek sermaye harcamalarını gerektirmemesidir. Alternatif turizm şu türleri içerir:

    - Köy turizmi: Küçük turist gruplarının geleneksel ve genellikle uzak köylerin içinde ve yakınında konaklayarak köy hayatı ve doğal çevre hakkında bilgi edindikleri bir turizm türüdür.
    - Kırsal turizm, çiftlik turizmi veya tarımsal turizm: Turistlerin çiftlik aileleriyle kaldığı ve çiftçilik öğrendiği veya tropikal plantasyonlarda kaldıkları, buranın yaşam tarzını ve yapılan işleri öğrendikleri turizm türüdür.
    - Yürüyüş ve bisiklet turları: Turistlerin pansiyonlarda, evlerde ve yatak+kahvaltı tesislerinde konaklama yaparak, yöredeki insanlarla tanışmak, yerel kültür ve çevreyi tanımak amacıyla yaptıkları turizm türüdür.
    - Balıkçılık turizmi: Kıyı yörelerinde konaklayan ve balıkçı aileleriyle ortak balık avı turlarına çıkan turistlerin yaptıkları turizm türüdür.
    - Doğa ekoturizmi: Yerel rehberlerin öncülüğünde, çevredeki karakteristik özelliklerinin anlatıldığı hafif ve ağır dağ yürüyüşleri, kanoculuk ve buna benzer doğaya dayalı aktivitelerin yapıldığı turizm türüdür.
    - Kent ekoturizmi: Kentsel sosyal grupları inceleyen, konuşulan dille ilgili şiveleri veya özel zanaatları öğrenen turistlerin oluşturduğu turizm türüdür.

Bu turizm türleri büyük organizasyonlardan çok özel olarak eğitilmiş ve deneyimli rehberler, profesyonel alet ve ekipman gerektirir.

3. Turist Kavramı

3.1 Turist tanımı

Turist, sürekli oturduğu yerden en az 24 saat en çok bir yıllık bir süre ile, para kazanma amacı olmaksızın dinlenmek ve eğlenmek amacıyla ya da kültürel, bilimsel, sportif, idari, diplomatik, dinsel, sıhhi vb. nedenlerle ayrılan, tüketici olarak belirli bir süre seyahat edip, kaldığı yerden tekrar ikamet yerine dönen kimsedir(Küçük,1989).

Turist, iki grupta incelenebilir:

a. Yerli turist, kendi ü1kesinin sınır1arı içinde seyahat eden kimsedir.
b. Yabancı turist, kendi ülkesinin sınırları dışına çıkarak yabancı bir ülkeye seyahat eden kimsedir.

3.2 Turistin özellikleri

a. Turist; merak, din, kültür, eğlence, spor ve tedavi gibi belirli faktörlerle seyahat eden ve bu arzularına tatmin vasıtası arayan kişidir.
b. Turist; macera yerine estetik ve kültürel bir motifle hareket eden insandır.
c. Turist; zamanı az ve değerli olan bir kişidir. Onun aylarca devam edecek bir seyahate ayıracak zamanı yoktur. Çok kısa bir zamanda olabildiğince çok yer görmek ister ve azami tatmin imkanı arar.
d. Turist; ekonomik olanakları sınırlı olan kişidir. Çünkü zamanımızda turizm belirli sosyal zümrelere hitap eden bir gereksinim olmaktan çıkıp geniş halk kitlelerine de açık bir saha haline gelmiştir.
e. Zamanımızın turisti belirli yaştaki kimseler değildir. Modern ulaşım araçları, yaşlıların, kadınların ve çocukların, daha doğrusu her yaştaki kişilerin seyahatine olanak sağlamıştır.
f. Turist; temiz vasat bir konfor ve yenilik arar.

Hizmeti bu özellikler içinde sunmak gerekir(Ersoy,1984).

3.3 Turistik Alan ve Turistik Bölge Kavramları

Turistik alan tanımı

"Spatt" a göre “Turistik alan, ziyaretçilerin konakladığı ekonomik,sosyolojik,yerleşim coğrafyası ve kültürel açıdan turizmin kuvvetli veya zayıf olarak damgasını taşıyan alandır.”(Toskay,1978).

Bu tanımlamada turistik alan üzerindeki ekonomik, sosyolojik, yerleşim coğrafyası ve kültürel değişimlere dikkat çekilmektedir. Şayet bir alan sahip olduğu çekim faktörleri ve ulaşım konumu bakımından benzeri alanlara göre avantajlı ise, kendisine de büyük bir turizm talebinin yönelmesine yol açıyorsa bir turistik alanla karşı karşıya bulunulmaktadır(Özpolat,1990).

Christaller (1955)' e göre ise turizm alanları çekiciliklerine göre bu şekilde sınıflandırılmaktadır (Özgüç, 1994):

a. Yer seçiminde iklimin tercih faktörü olması:
    - Kışlık dinlenmeler için
    - Yazlık dinlenmeler için
    - İlkbahar ve sonbahardaki dinlenmeler için
    - Her zaman elverişli iklim
b. Manzara üstünlükleri:
    - Genel olarak güzel bir manzara (örn; dağlar, göller)

- Bitki örtüsü (örn; ormanlık bölgeler, ovalar, yaylalar ya da güney ülkelerinin bitki örtüsü)
- Şelaleler, volkanlar, mağaralar, kayalıklar vb. ilginç doğal özellikler

c. Spor olanakları:
   - Dağcılık
   - Kış sporları
   - Su sporları ve spor amacıyla yapılan balıkçılık
   - Avcılık, binicilik
   - Golf, tenis, vb.
d. Plajlar
e. Kaplıcalar, içmeler, kür yapılan yerler, tuzlalar, sıcak su kaynakları
f. Güzel manzaralı antik şehirler, sanat şehirleri, antik tapınaklar, harabeleri ya da müzeleri olan şehirler
g. Tarihsel anıtlar, savaş alanları, ünlü kişilerin doğduğu evlerin bulunduğu yerleşmeler
h. Eski halk yaşamının, halk festivallerinin görülebildiği, dinsel ziyaret yerlerinin bulunduğu alanlar
i. Kültürel düzenlemeler yapılan yerler (örn; bayram haftası, festivaller, tiyatrolar, tatil kursları, vb.)
j. Ekonomik yapılar ve limanlar; baraj, havalimanı, köprü, fuar, ilginç işyerleri (tuzlalar, akik-biley taşı atölyeleri, vb.) gibi yapılar
k. Ulaşım merkezleri, ulaşım ağının yoğun olduğu noktalar, özellikle birbirleriyle kesişen yolların kavşak noktasmdaki yerleşmeler
l. Çeşitli eğlence olanakları ve çok çeşitli yapılarıyla merkezi yerler

Turistik bölge tanımı

Turizm tarafından belli özellikler kazandırılmış ve sınırlarının coğrafi özelliklerle belirlenmesi gerekmeyen, mekan üzerine ayrı ayrı dağılmış olan turistik alanların coğrafi yakınlık ve organizasyon açısından birbirine bağlanması suretiyle oluşturdukları bir ünitedir .

Turistik bölgeyi oluşturan turistik alanların çoğu zaman aynı yoğun nüfuslu merkez veya merkezlerden yayılan talebin etkisi altında kaldıkları görülür(Toskay,1978) .

Turistik bölge bazı girdilerin sağlanması için başka mekânlarla ilişki halinde olmak zorundadır. Coğrafi veya organizasyon olarak turistik bölgeleri oluşturan turistik alanlar ürettikleri turistik mal ve hizmetleri pazarlayabilmek için yoğun nüfuslu bir hinderlanda ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle turistik alan ve bölge mekan ilişkileri açısından bir bütün olarak ele alınabilir.

4. Sayılarda Türkiye Turizmi

Son yıllarda Türkiye'nin en önemli gelir kaynakları arasında yer alan turizm gelirleri her geçen yıl daha da artarak ülke ekonomisine büyük katkılar sağlamaktadır.

2004 yılı itibariyle Türkiye'de ve dünyadaki turizm gelirini sayılarla ifade edecek olursak(Anon., 2006c):

Dünya turizm ekonomi hacmi	5.490 milyar dolar
Türkiye turizm ekonomisi hacmi	32 milyar dolar
Dünyadaki turizm istihdamı	73.692.000 kişi (toplam istihdama oranı %2.8)
Türkiye'deki turizm istihdamı	662.161 kişi (toplam istihdama oranı %3.1)
Dünyadaki turizm gelir hacmi	1.542 milyar dolar (toplam gelire oranı %3.8)
Türkiye'nin turizm gelir hacmi	11.7 milyar dolar (toplam gelire oranı %4.9)
Dünyada yan sektörlerle birlikte toplam istihdam	214.697.000 kişi (toplam istihdama oranı %8.1)
Türkiye'de yan sektörlerle birlikte toplam istihdam	1.337.000 kişi(toplam istihdama oranı %6.3)
Dünyadaki toplam turizm sermaye yatırımı	802 milyar dolar (toplam sermaye yatırımlarına oranı %9.4)
Türkiye'deki toplam turizm sermaye yatırımı	2.9 milyar dolar (toplam sermaye yatırımlarına oranı %7.5)
Dünya turizmindeki toplam kamu harcamaları	265 milyar dolar (toplam harcamalardaki payı % 3.9)
Türkiye turizmindeki toplam kamu harcamaları	200 milyon dolar (toplam harcamalar içindeki payı % 0.7)
Turizm endüstrisinin dünyadaki büyüme oranı	% 5.9
Turizm endüstrisinin Türkiye'deki büyüme oranı	% 12.2

Çizelge : Türkiye ve dünyadaki turizm gelirleri

Ek 3 Rekreasyon

1. Tanım

İnsanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek, aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denilmektedir (Karaküçük,1999).

Edginton ve Ford (1985)'a göre; modern anlamda bir sosyal kurum, bilgiler topluluğu ve profesyonel bir çalışma alanı olarak rekreasyon; işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin pek çok önemli ihtiyacını karşılayan, dolu ve mutlu bir yaşam aracıdır. Bu yaklaşımla rekreasyon, en yaygın olarak, insanların gönüllü olarak boş zamanlarında katıldıkları ve kişisel olarak doyum sağladıkları aktiviteler olarak tanımlanabilir (Karaküçük,1999).

2. Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyonun sahip olduğu özellikler şu şekilde özetlenebilir (Sertkaya,2001):

1. Rekreasyon bir gereksinimdir, gereksinme ve iç itimi sonucu oluşur,
2. Rekreasyonda kişi gönüllü olarak ve tamamen kendi arzusu ile etkinliklere katılır, yani zorlama yoktur,
3. Rekreasyon bir hareketlilik içerir. Bu hareketlilik fiziksel veya düşünsel olabilir,
4. Rekreasyonun öğretici-eğitici boyutu vardır,
5. Rekreasyon etkinliği, kişisel ve toplumsal yarar sağlar,
6. Rekreasyon kişinin katıldığı tek bir aktivite olabildiği gibi, birden çok aktiviteleri de içerebilir,
7. Rekreasyon faaliyetleri, kişinin ekonomik faaliyette bulunma süresi içinde değil, arta kalan serbest zamanı içinde gerçekleşir,
8. Rekreasyon faaliyetleri düzenlenmiş, programlanmış veya o anda karalaştırılmış eylemler olabilir,
9. Rekreasyonel faaliyetler, kendi kendini ödüllendirmedir, yapısında zevk öğesi mevcuttur,
10. Rekreasyon faaliyetleri özel yaşam, kişiden kişiye, mesleklere göre değişiklikler gösterebildiği gibi zaman ve mekana bağlı olarak da farklılık gösterebilir,
11. Deneyim kazandırır,
12. İnsanın doğa ile uyumunu pekiştirir,
13. Rekreasyon, yaratıcı gücü artırdığı gibi iş gücünü de artırır,
14. Psikolojik yararı vardır ve korkuyu azaltır,
15. Bu etkinliklere katılmak bireye ani ve doğrudan doyum sağlar.

3. Rekreasyon Türleri Ve Sınıflandırılması

Rekreasyonun sınıflandırılmasında, esas alınan prensip, genellikle, kişinin rekreasyon faaliyetlerine katılmasına sebep olan amaçlar, istekler ve zevkler olmaktadır. Bunun yanı sıra, çeşitli kriterlere göre de ayrı gruplandırmalar yapılmaktadır.

Bu sınırlamalar içerisinde rekreasyonu öncelikle;

1. Amaçlarına göre,

2.Çeşitli kriterlere göre,

olmak üzere iki bölüme ayırarak gruplandırabiliriz (Karaküçük,1999).

1. Amaçlarına göre rekreasyonun sınıflandırılması :
    a. Dinlenme amacıyla yapılan rekreasyon etkinlikleri, boş zamanın; tamamen dinlenmek, yani beden ve ruh sağlığının devam ettirilmesi veya korunması için yapılan etkinliklerle değerlendirilmesidir.
    b. Kültürel amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri, boş zamanın; eski sanat ve tarihi eserlerin, müzelerin gezilmesi ve diğer kültürel faaliyetlerle değerlendirilmesidir.
    c. Toplumsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri, toplumsal ilişkiler kurmak ve geliştirmek amacına yönelik boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.
    d. Sportif amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri, aktif spor yaparak veya pasif şekliyle seyirci, taraftar, yönetici veya başka bir şekilde boş zamanın sportif etkinliklerle değerlendirilmesidir.
    e. Turizm amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri, öncelikle tatil dönemlerinde bulunduğu mekandan başka mekanlara, gezme amacıyla gitmek suretiyle boş zamanın değerlendirilmesidir.
    f. Sanatsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri sanatın birçok dalından biri veya birkaçı ile uğraşarak boş zamanların değerlendirilmesidir.

2. Çeşitli kriterlere göre rekreasyonun sınıflandırılması :

Akesen (1978)'e göre; rekreasyon özel işlevleri dikkate alınarak belirli eylem ve durgunluk hallerine göre de sınır1andırılabilmektedir (Karaküçük,1999):

1. Ticari Rekreasyon
2. Sosyal Rekreasyon
3. Uluslararası Rekreasyon
4. Estetik Rekreasyon
5. Fiziksel Rekreasyon
6. Orman Rekreasyonu

Rekreasyon, kişinin etkinliklere katılım tarzları göz önüne alınarak, Abadan (1961) ve Köknel (1993)' e göre; aktif veya pasif olarak da sınıflandırılabilmektedir (Karaküçük,1999):

1. Pasif rekreasyon faaliyetleri; TV izlemek, radyo dinlemek, sinemaya, tiyatroya gitmek, amaçsız dolaşmak, kahveye gitmek, spor müsabakalarını seyretmek vb. oluşturmaktadır.

2. Aktif rekreasyon faaliyetleri; spor yapmak, araştırma yapmak, fotoğrafçılıkla uğraşmak, yabancı dil öğrenmek, bir müzik aleti çalmak, şarkı söylemek, resim yapmak, el işi, nakış işlemek, yün örmek, seyahat etmek vb. oluşturmaktadır.

Pehlivanoğlu (1987), yapılan bütün mevcut sınıflandırmalara göre planlama açısından önem taşıyan ve pratikte geniş ölçüde kullanılan rekreasyon tiplerini dört başlık altında toplamıştır (Sertkaya, 2001);

1. Yapısal sınıflandırma (Mekanın yapısal özelliğine göre sınıflandırma):
    a. Açık hava rekreasyonu
    b. Kapalı mekan rekreasyonu
2. Yersel sınıflandırma (Rekreasyon mekanının uzaklığına göre sınıflandırma):
    a. Kentsel rekreasyon
    b. Kırsal rekreasyon
3. İçeriksel sınıflandırma:
    a. Aktif rekreasyon
    b. Pasif rekreasyon
4. Zamansal sınıflandırma:
    a. Günlük rekreasyon
    b. Tatil rekreasyonu

Rekreasyon faaliyetleri hangi sınıfta yer alırsa alsın hepsinin ortak amacı, bireyin fiziksel ve ruhsal açıdan rahatlamasını sağlamaktır. Çünkü tekrar yaşanması mümkün olmayan bu zaman diliminde birey, elinden geldiği kadar hem kendisine, hem de çevresine yararlı olacak etkinliklerde bulunmalıdır (Sertkaya, 2001).

Ek 4 Konaklama Tesisleri

Turizm amacına hizmet eden konaklama tesislerini aşağıdaki gibi sınıflandırabiliriz.

Konaklama tesisi türleri

1. Otel

Oteller, asıl fonksiyonları müşterilerin geceleme ihtiyaçlarını sağlamak olan, bu hizmetin yanında, yeme-içme, spor ve eğlence ihtiyaçları için yardımcı ve tamamlayıcı birimleri de bünyelerinde bulundurabilen tesislerdir(Anon,1983a, Madde 19).

2. Motel

Moteller, yerleşim merkezleri dışında, karayolları güzergahı veya yakın çevrelerinde inşa edilen, motorlu araçlarıyla yolculuk yapanların konaklama, yeme-içme ve araçlarının park ihtiyaçlarını karşılayan en az 10 odalı konaklama tesisleridir(Anon,1983a, Madde 20).

3. Pansiyon

Pansiyonlar; konaklama tesisi olarak planlanıp inşa edilen, yönetimi basit, müşterilerin kendi yemeklerini bizzat hazırlayabilme imkanı bulunan, en az 5 odalı tesislerdir(Anon,1983a, Madde 22).

4. Kamping

Kampingler; karayolları güzergahları ve yakın çevrelerinde, kent girişlerinde, deniz, göl, dağ gibi doğal güzelliği olan yerlerde kurulan ve genellikle turistlerin kendi imkanlarıyla geceleme, yeme-içme, dinlenme, eğlence ve spor ihtiyaçlarını karşıladıkları en az 30 ünitelik tesislerdir(Anon,1983a, Madde 23).

5. Oberj

Oberjler spor ve tabiat güzelliğinden yararlanmak üzere, konaklama ve yeme-içme ihtiyacını karşılayan tesislerdir. Yeryüzünün jeo-morfolojik özellikleri Dağ Turizmi olarak adlandırılan farklı bir turizm çeşidinin doğmasına neden olmuştur. Turizmin bu çeşidinde konaklama gereksinimi, oberjler yani dağ otelleri ile karşılanmaktadır(Küçük,1989). Oberjler Turizm Tesisleri Yönetmeliğinde tanımlanmamaktadır.

6. Kaplıcalar

Tedavide içme suyu, deniz suyu, çamur gibi maddelerin yanında solunum yolu ile veya

mekanik ve elektrikli araçlarla masaj ve beden eğitimi yöntemlerinin uygulandığı, insan sağlığını koruma ve tedaviyi amaç edinen, sağlık turizmine hizmet veren tesislerdir. Bu tesisler gerektiğinde bir konaklama tesisi ile birlikte de işletilebilmektedir(Küçük,1989).

7. Apart Oteller

Apart oteller; mesken olarak kullanılmaya elverişli bağımsız apartman ya da villa tipinde inşa ve tefriş edilen, müşterinin kendi yeme ve içme ihtiyacını karşılayabilmesi için gerekli teçhizat ile donatılan ve otel olarak işletilen konaklama tesisleridir(Anon,1983a, Madde 24).

8. Hostel

Hostel; gençlik turizmine cevap verebilecek en az 10 odalı konaklama ve yeme-içme hizmeti veren veya müşterinin kendi yemeklerini bizzat hazırlayabilme imkanı olan tesislerdir(Anon,1983a , Madde 25).

9. Kondaminyum

Tesisin bakım, onarım, işletme ve vergiler ile ilgili tüm masraflarına katılarak mülk sahibi olunan ve istendiği takdirde ve kullanılmadığı zaman işletme tarafından kiraya verilebilen birimlerden oluşan konaklama tesisleridir. (Lawson,1976) Bu kavram ülkemizde bu isim altında yönetmelikte yer almamasına rağmen ülkemizde birçok tatil sitesi bu şekilde işletilmektedir.

10. Tatil köyleri

Tatil köyleri; doğal güzellikler içerisinde, rahat bir konaklama yanında çeşitli spor, eğlence ve satış hizmetlerinin de sağlandığı yaygın yerleşim düzenindeki en fazla iki katlı yapılardan oluşan, en az 60 odalı konaklama tesisleridir(Anon,1983a, Madde 21).

Tatil Köyü Kavramı

Tatil yapma kavramı, günümüz insanı için bir lüks olmaktan çıkıp bir ihtiyaç halini almıştır**.** Yılın büyük bir bölümünü çalışarak geçiren birey tatilden çok şey beklemektedir.

Yoğun bir tempoda çalışan ve bunalan insanların sürekli olarak artan tatil ihtiyacını en iyi şekilde karşılamak ve “kullanıcıya dış dünyayı tamamen unutturacak sürekli animasyon aktiviteleriyle gün boyunca içinde yaşayanlara eğlenceli bir ortam sağlayacak" tesis türünü bulmak turizm işletmecilerinin uzun araştırmalar yapmalarına neden olmuştur. Fransız

kuruluş "Club Medditerranee" bu soruna çözüm getirmiş ve "tatil köyü" felsefesini ortaya atmıştır.

1950'li yıllarda ortaya çıkan ve turizm yatırımcılarına çok büyük kaynak sağlayan tatil köyü kavramı, çeşitli değişim evrelerinen sonra günümüzdeki halini almıştır.

Yaşam biçimi ve içerdiği fonksiyonlar bakımından diğer turizm yapılarından ayrılan tatil köyleri, doğayla iç içe ve samimi bir tatil arayan tatilcilerin gözdesi olmuştur.

Ek 5 Eğitim-Öğretim Kavramları

Eğitim

Tarih boyunca ortama ve uygulamalara göre değişik eğitim tanımları yapılmıştır. Günümüzde eğitimin insan faaliyetlerindeki etkisi bugüne kadar olan uygulumaların en karmaşık olanıdır. Genel bir bakışla eğitim bir takım becerilerin öğretim ve öğrenim şeması içerisinde; insanın bilgi, sezinleme ve akıl işlevlerini geliştiren faliyetler ve kavramlar bütünü olarak ele alınmaktadır. Bu tanım çok soyut olup somut uygulamalar üzerinde anlayış geliştirmeye yardım etmemektedir.

Eğitim kavramı iki sözcükten türemiştir. Biri "Educare", diğeri ise "Educere"dir. "Educare" sözcüğünü esas alan yaklaşım, bireyi bilgi ile beslemek olarak tanımlamakta ve eğitimin işlevini de bireyi bilgi ile beslemek olarak kabul etmektedir.

"Educere" sözcüğünün anlamına göre tanımlayan yaklaşım ise; bireyi toplumun isteklerine göre yetiştirmek olarak tanımlamakta, eğitimin işlevini ise bireyde var olan yetenekleri ortaya çıkarmak olarak algılamaktadır.

Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Kasıtlı olarak kültürlenmeye eğitim denilir (Büyükdüvenci,1987). Genel anlamda eğitimin dört amacı vardır. Bunlar bireyi kültürlemek, toplumsallaştırmak, üretken olmasını sağlamak ve bireyselleştirmektir (Başaran,1978). Bireyselleştirmede, bireylerin gizli güçlerinin ortaya çıkartılması ve istenen doğrultuda değiştirilmesi söz konusudur. Bu değişim bilişsel, duyusal ve psikomotor alanlarda oluşturulabilir. Eğitimle aktarılan kültürel değerler; müzik, resim, yontu, folklor, bilim, teknik spor vb. olarak ele alınabilir. Toplumsallaştırma, bireyin o toplumdaki yazılı olan ve olmayan kuralları benimsemesi anlamındadır. üretkenlik ise bireyin kendi yeteneklerine uygun bir iş sahibi olarak kendi geçimini sağlaması, toplumun zenginliklerini koruyan ve kalkınmasına katkıda bulunan sağlıklı, mutlu ve dengeli bir insan olmasıdır. Günümüzde eğitimin amaçlarının, bireyi, nedenini anlamaksızın yapacağı tercihlere koşullandırmaktan çok özgürce tercihler yapmaya teşvik etmek olduğu kabul edilmektedir. Bu bakımdan eğitim, bireyin özgür kılınmasında önemli bir etken olmaktadır. Burada, sözü edilen özgürlük kavramı; insana değer verilmesini, insanların eşit haklara, eşit fırsatlara sahip olmasını da kapsamına almaktadır (Büyükdüvenci,1987). Bu durumda, eğitimin bireyi bir yurttaş olduğu kadar, bir insan olarak da biçimlendirmesi gerekir. İnsan fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönleriyle bir bütün olarak değerlendirilmeli, eğitim bu hizmeti gerçekleştirecek şekilde düzenlenmelidir. Aksi

takdirde belli bir eğitim düzeyinde, bir meslek sahibi ve yeterli bir geliri bulunan ancak kendini gerçekleştirememiş pek çok insan ortaya çıkmaktadır. Başarılı görünümleri arkasında mutsuz ve dengesiz yaşantılarıyla bu insanlar topluma beklenilen katkıyı sunamamaktadır.

Geleneksel eğitim sırasıyla ; Anaokulu , İlkokul , Ortaokul , Lise ve Üniversite 'de verilmektedir.

Eğitim kavramı birçok olguyu kapsamaktadır. Bunlar:

• okul öncesi eğitim, genel eğitim, meslek eğitimi, hayat boyu öğrenim

• bireysel eğitim, gurup eğitimi, programli eğitim, bilgisayar destekli eğitim, uzaktan eğitim

• çocuk eğitimi, gelişkin eğitimi, özürlü eğitimi, üstün yetenekli eğitimi

• kavram eğitimi, beceri eğitimi

Öğretim

Öğretim kavramından önce öğrenme kavramı üzerinde durulmasına gerek vardır. Öğrenme kavramına dair çeşitli tanımlar şunlardır:

1. Yaşantı ürünü ve nisbeten kalıcı izli davranış değişmesi .

2. Kişinin tutum veya davranışının kendi kontrolü altında değişmesi, bir bilgi veya beceri edinmesi.

3. Bilgi edinme, kazanma, bilgiye sahip olma; bir özelliği kazanma, ona sahip olma, bir davranışı yapabilecek duruma gelme.

Öğretim kavramı ise kişinin tutum veya davranışının bir öğreticinin kontrolü altında değiştirilmesi, bir bilgi veya beceri edindirilmesi olarak tanımlanır. Öğretim olgusu karmaşık bir yapıyı içerdiğinden tam olarak kavranamayan olgular arasında sayılmaktadır. Bu karmaşık yapıyı anlamak için zaman içerisinde değişik öğretim modelleri geliştirilmiştir. Öğretim modelleri öğretimin tarih boyu değişen anlamları ile değişik içeriklerde bulunmaktadır. Yoğun bilimsel çalışmalarla ortaya çıkanları olduğu gibi bireylerin kendi algılamalarıyla oluşturdukları modeller de bulunmaktadır.

Ek 6 Araştırma Kavramı

Araştırma Kavramı

Araştırma, açık ve tam olak tanımlanmış bir soruna, çözüm yolları bulmaya yönelik planlı bir çalışmadır. Bir süreci ifade eder; planlı bir şekilde verilerin toplanması, analiz edilmesi (değerlendirilmesi) ve yayınlanması aşamalarından oluşan bir dizi etkinlikler bütünüdür. İyi seçilmiş ve planlanmış bir araştırma sorunun çözümünü, risklerin kontrol altına alınması ve hizmetin planlanması kolaylaştıracaktır.

Bilimsel araştırma sonuçlarının objektif olabilmesi için sayılarla ifade edilen verilerin toplanması ve sonuçların sayısal olarak ifade edilmesi sıkça başvurulan bir tekniktir. Araştırma, literatürde bulunmayan "yeni bilgi" üretmeye çalışır ve bu yeni bilgi, bireyin bilmediği bir konuda aydınlanmasından, en üst düzeyde, bilime katkı anlamına gelen yeni kuramların bulunmasına kadar, değişen tür ve düzeyde olabilir.

Bilimsel araştırma bir şeyi empoze etmek amacında değil, problemleri tanımlayarak bu problemleri çözmeye yönelik, yansız ve sistemli bir süreç olmak zorundadır. Araştırma ile, araştırmacının ya da bir başkasının istediği değil, olası tüm eleştiriler karşısında dayanıklı bir sonuca varmak amaçlanır. Ayrıca olumsuzluklardan kaçınmak ve objektif bir sonuca ulaşabilmek için araştırmada, olabildiğince sayılarla ifade edilebilen veriler toplanır ve sonuçlar sayılarla ifade edilir. Bilimsel araştırmanın yöntemi belirlenmiş olduğu için, bir başkası tarafından tekrar edilebilir niteliktedir.

Laboratuar araştırması

Laboratuar araştırması, yapay olarak oluşturulan bir çevre veya ortamda ve denetimli koşullar altında neden – sonuç ilişkilerinin bulunmasına yönelik bilimsel bir çalışma türüdür.

Koşulları, değişkenler veya ortam, farklı düzeylerde ayarlanıp değiştirilerek sonucu etkileyen dolaysız faktörler ortaya çıkartılmaya çalışılır. Denetimli koşullar altında gerçekleştirildiği için laboratuar araştırmalarında "iç geçerlilik" yüksektir. Koşulların ve etkenlerin değiştirilebilmesi laboratuar araştırmalarının esneklik özelliğini gösterir. Fakat bu tür araştırmalar daha çok doğal bilimler için uygundur. Laboratuar yöntemini, insan davranışları üzerine uygulama ya da insanı laboratuar ortamında inceleme olanağı sınırlıdır.

Doğal ortam araştırmaları, laboratuar araştırmalarının tersine, olayların gerçek oluşum içerisinde, ya da doğal hayatta incelenmesine dayanır. Gözlem, anket ve belgesel kaynaklara

dayalı araştırmalar bu türdendir.

Araştırmanın Aşamaları

Başlıca aşamaları şunlardan oluşur.

1. Konunun (sorunun) seçimi, tanımlanması
2. Konu ile ilgili literatür tarama
3. Hipotezlerin kurulması
4. Araştırma planını oluşturma
5. Uygulama
6. Analiz ve değerlendirme
7. Rapor yazımı, sunumu

Araştırma Amacına Hizmet Eden Üniteler

- Laboratuar
- Kütüphane
- Atölyeler
- Konferans ve toplantı salonları

Ek 7 Sosyallik Kavramı

Sosyallik Kavramı

Toplum sürekli bir olgudur. Bireyler zaman içinde toplumu terk etseler bile toplum yine de belirgin özellikleriyle kendini devam ettirir ve sahip olduğu özellikleri sosyalleşme yoluyla yeni bireylere aktarır (Özgüven , 1996).Bu nedenle sosyolojinin başlangıç noktası sosyal ilişki yani başkalarıyla insani ilişkiler içinde bulunan bireydir.

‘Sosyal’ terimi Latince socius sözcüğünden türetilmiştir. Socius'un anlamı birliktelik, birlikte oluştur. Socius olmak gizilgücü kişide doğuştan vardır. Bu gizilgüç sosyalite olarak da adlandırılır. Kişi, sadece başkalarıyla ilişki kurma eğilimine sahip olduğu için da sosyaldir. Bu nedenle sosyal bilim kişileri sadece bu görünümleri içinde inceler (Fichter,1994). Bu nedenle sosyologlar kişileri sosyal davranışları yönünden aynı olarak ele alır. Kuşkusuz her kişi fizik birim olarak farklıdır. Bu farklılıklar fizyolog, biyolog, patolog, psikolog, psikiyatrist vb. bilim adamlarınca ele alınıp çözümlenmeye çalışılır. Sosyolog ise insanı sosyal kişi olarak, hepsini birlikte olma, başkalarıyla ilişki kurma özelliğine sahip kişiler olarak değerlendirir.

Sosyallik sosyal aktiviteleri temsil eden kelime olarak tanımlanmaktadır.

ÖZGEÇMİŞ

Doğum tarihi	28.02.1981	
Doğum yeri	Antalya	
Lise	1992-1999	Antalya Manavgat Anadolu Lisesi
Lisans	1999-2003	Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
Yüksek Lisans	2003-2006	Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Bina Araştırma ve Planlama Programı

Çalıştığı kurum(lar)

ARİMA MİMARLIK
Bodrum-Gümüşlük'te tatil sitesi tasarımı (serbest olarak)
ALP MİMARLAR Tasarım Yapı Limited Sirketi
ALPO Mühendislik- Danışmanlık - İnşaat Ak-Çağ Mühendislik Ltd Şti